

HARSÁNYI ZSOLT

82.786

OSZK

Magdolna

HÁROM
SZERELEM
REGÉNYE

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET RT. KIADÁSA

HARSÁNYI
ZSOLT

MAGDOLNA

*

OSZK

SINGER ÉS
WOLFNER
IRODALMI
INTÉZET

HARSÁNYI ZSOLT MAGDOLNA

című hatalmas társadalmi regényének nemzedékeket átfogó, tág horizontjában, súlyos és mély mondani- valóiban, a kor és a lélek kapcsolatainak bravuros elemzésében s nem utolsó sorban a mű monumenta- litásában az idők lelkét figyelő történelmi regény- írot érezzük az emberi lélekre figyelő társadalmi regényíró mellett. A színes- tollú, gazdagfantáziájú, bő mesélőkedvű és költőien finom Harsányi Zsolt s a nagykulturájú, történelmi perspektívájú, kemény kri- tikájú, társadalmi és szo- ciális felelősségérzettől át- hatott Harsányi Zsolt nagy- szerű találkozása ez a re- gény.

Gróf Széchenyi Károlyéknak

OSZK

Országos Széchenyi Könyvtár

HARSÁNYI ZSOLT

MAGDOLNA

HÁROM SZERELEM REGÉNYE

ELSŐ KÖTET

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

11.—20. ezer.

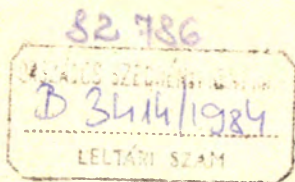
SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET R.-T. KIADASA
BUDAPEST.

Fenntartunk minden jogot, a fordítás, színpadra alkalmazás
és filmesítés jogát is.

Copyright by Singer és Wolfner Rt., Budapest, 1939.

Országos Széchényi Könyvtár

Budapesti Hírlap nyomdája.

Első kötet

M Á J U S

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

I.

A kastély felől fújt a tavaszi szél, de nem egyenletesen, hanem szeszélyesen. Már a harangszónál olyan mulatságos volt ez: ahogy a harangszó hullámvonalszerűen hol ellanyhult, hol egyszerre megerősödött a szél szárnyán, azt lehetett volna hinni, hogy a kápolna, ahonnan a hang érkezik, nem áll egyhelyt, hanem közelébb suhan, vagy távolabbra siklik. Pele Marist búcsúztatta a harangszó, az öreg koldusasszonyt, aki tegnap virradóra halt meg; szalmazsákjában jócskán találtak megtakarított pénzt és írást is reszketeg szarkalábbetűkkel, hogy háromszor kell érte harangoztatni. A vén koldusasszony búcsú-gingallóját kapdosta ilyen kegyetlenül a májusi szél, mintha hancúrozó jókedvében darabokra akarta volna tépdetni, mint a kölyökpuli a szemébe dobott tollseprőt.

Magdolna ott kuksolt az orgonabokrok virágzó sűrűjében. Volt itt neki egy titkos búvóhelye. Pokrócot szerzett a padlás lim-lomjai közül, azt hozta ide lopva a bokrok közé, ahol a tövek között kicsiny tisztás adódott. Ha sikerült valami tilos könyvet lopnia apja könyvtárából, ide hozta, hogy a lelkiismerettől és kíváncsiságtól viharosan dobogó szívvel falja az oldalakat, néhol korántsem értvén az olvasmány jelentőségét, csak zagyva sejtelemmel kutatván a felnőtt élet forró rejtelseit. Visszahőkölt néha arról az útról, amerre kezdetleges képzelete vezette és az orgonabokrok titkos magányában is elpirult önmaga előtt, hogy ilyen

vétkesen és pákosztosan játszadozik romlatlan romlottságával. De olyankor is ide osont elbújni, ha nem volt mit rejtegetnie, csak ábrándozni akart. A bűn íze volt abban, hogy ezen a virágillatos rejtékhelyen tartott tilos találkát senki által nem ismert ábrándjaival.

Most is csak úgy vonult a „titokliget“ mélyére, ahogy ő maga sokáig keresett szóval elnevezte: titkos olvasnivaló nélkül, csak éppen egyedül lenni. Hanyatt feküdt a pokrócon, térdét magasra húzva, mert hogy kinyúljon, ahhoz a kurta pokróc nem futotta. Tágra nyitott szemmel bámulta a fölötte sátorként összeboruló orgonalombokat és teljesen szétfolyó, tárgyhoz nem kötött alaktalansággal tünődött. Álmodástól alig különbözött az ilyen szabadjára eresztett álmodozás. Ha aludt volna, éppen így özönlöttek volna képzeletében ide-oda a mondatokba nem foglalt fogalmak; a szavak és a szóval meg nem nevezett tárgyak, személyek vagy tulajdonságok eszméi ugyanilyen rendszertelen hömpölygésben ontották és nyelték el egymást álmában is, és az ilyen fék nélkül való éberségben is. Rendszerint azzal a tudatos szándékkal kezdte, hogy Rozsály Ferire fog gondolni, ludovikás unokabátyjára. Maga elé is idézte a fiú egyenruhás alakját, de ha arcát is oda akarta állítani a képzelet tengerében az elhatározás szigete elé, az nem ment sehogysem. Csak néha és nagynehezen sikerült, azzal a módszerrel, amelyre, mint gyakorlott ábrándozó, maga jött rá: igyekezett úgy maga elé idézni a fiú arcát, hogy az mosolyogjon. Így néha ment a dolog, de csak pillanatokra; azonnal jött a nagy semmi és a csontos, kékszemű kamasz-ábrázatot, amelyet mindig pattanások pettyeztek, előntötte és láthatatlanná tette. S az egyenruhás termet is gyorsan eltűnt, elfoszlott, homályosan a tárgytalanságot jelentő ábrándok tengerébe olvadt. Magdolna átadta magát az időtlenül áradó éber álomnak, nem tudván, hogy két perce bámul-e bele

a szívalakú orgonalevelek sokaságába, vagy már egy félórája. Szív, szív, szív — mondotta magában a levelek formájához kapcsolva a regényes szót, igyekezett a szóhoz illően érzelmes lenni, mintha derekas serénységgel és jóhiszemű igyekezettel valami előírt kötelességnek akarna eleget tenni, szorgalmasan próbálgatta meghatni önmagát, de ez a szándék is eloszlott hamarosan, és maradtak az álmodozó képek egymásbafonódó foszlányai.

Ezekbe a foszlányokba zengett bele csalóka erősödésével és gyengülésével a harangszó. És ebbe az éber félálomba tolakodott bele az a felismerés, hogy ő most engedetlen. A lelkiismeret elkezdte ábrándjaiból költögetni. Mint az idegen helyen felébredő ember, gondolatai között ő is tájékozatlan zavarral nézett körül: mi az, amit lelkiismerete számon kér tőle. S ekkor eszmélt rá, hogy már jó ideje hallja a kastély felől saját nevét, még pedig édesanyja hangján.

— Magdolna! Merre csavarogsz megint? Nem tudsz felelni? Wo bist du denn?

Hirtelen feltápáskodott guggoló helyzetbe. Felállni az ágak miatt nem tudott. Görbedten bújt ki a bokrok közül a szabadba, aztán a gyepen jó darabot szaladni kezdett. Csak mikor már a tölgyek alatti fehér lócához ért, akkor kiáltotta vissza:

— Itt vagyok, mama! Megyek már!

Gyors mozdulattal végigveregette szoknyáját elől is, hátul is. Az ilyen ábránd-kirándulások rendszerint giz-gaszt és nedves földmorzsalékot ragasztottak rá. Keze is bepiszkolódott. Egymással tisztogatta a kezét és a szoknyát. De nem lett ettől tisztább egyik sem. Akkor hajához nyúlt, megütögette feje tetejét, ahol a fonás kezdődött, előrekapta varkocsát és végigütögette. Aztán hátradobta a szalagos hajfonatot és futólépésben szaladt az anyai hang felé.

Anyja ott állott a terras szélén. Arcán gondok. Már átöltözött olyan ruhába, amelyben vendéget

fogadhatott. Ez könnyű, nyári ruhának számított tulajdonképpen, nem tavaszinak, de Hubayné nagyon szerette. Tavaly nem hordhatta eleget, most tehát hosszú habozás után mellette döntött. Fehérfekete sávós ruha volt, olyan dámához illő, akinek már nagy lánya van. De noha nyári ruhának neveztetett, páncélszerű fűző volt alatta és állig érő halcsontos gallér tartozott hozzá. Hubayné erről a halcsontos gallérról nem volt hajlandó lemondani. Divat ide, divat oda, minden ruháját így csináltatta. Egyelőre fehér kötényt kötött elébe és övén ott lógott a megszokott kulcs-csomó is, az a rengeteg fürtnyi kulcs, amelyek között a háziasszony bámulatos gyorsasággal el tudott igazodni, még sötétben is rögtön megtalálta tapintásával a kellő kulcsot.

— Öregszik, — gondolta magában Magdolna hirtelen.

Anyja arcát lárvaszerűvé tette a sok rizspor, dereka elnehezedett, hajában fehér szálak akadtak. És arckifejezésében a vendéget váró háziasszony pillanatnyi gondjain kívül most is ott volt az állandó testi panasz. Hubayné mindig fájlalta valamijét és ha betegségeiről beszélhetett, váratlan bősséggel omlott belőle a szó.

— Ne idegesíts már, a jó Isten áldjon meg. Legalább te ne idegesítenél. Miért nem öltözködöl?

— Igenis.

— És mi van veled megint? Csupa piszok vagy. A sírba viszel. Milyen megint a kezed! Tu es vraitement mesquine. Egy-kettő, és igyekezz.

Hubayné nagyon szerette az idegen szavakat. Hogy leányával nyelveket gyakoroljon, azt inkább ürügynek használta. Francia és német kifejezései, amelyekkel sűrűn teleszórta mondatait, mintegy külön származását akarták jelezni. Mert Hubay Imre földbirtokos és volt huszártiszt Sélley bárónót vett feleségül. És az asszony egyetlen negyedórát sem mulasztott el, hogy egy-egy idegen kifejezéssel

a maga külön, elmúlt világát éreztesse, ahonnan köznemesi sorba lépett.

— A kék babosat vegyem?

— Azt. De a körmödre külön gondod legyen, azt előre megmondom. Ha kész leszel, látni akarlak. Apádhoz szólj be, hogy van-e szivar. Ha megint elfelejtett szivarról gondoskodni, meghalok. Siess. Mais vite, vite, voyons.

Magdolna besietett a terraszn nyitott ajtaján. Az ajtón túl azonban mindjárt meglassította lépéseit. Nem volt kedve az egészhez. A babos ruhához talán még igen, de a gondos körömtisztításhoz már kevésbé. Roppantul únta a hosszadalmas körömkéfélest. Soha nem is volt rendben a körme, mert szeretett fára mászni, sokat tartózkodott az istállóban, sokat játszott a lovak hasa alatt fészkelő kölyök-agarakkal, tavasszal a cseresznyétől, ősszel a friss dió zöld burkától volt piszkos minden ujja. És keze fejről sohasem hiányzott egy-két karmolás, vagy cserje-ágaktól, vagy játékos macskáktól eredő.

Átment a nagy hallon, amelynek falain szarvasagancsok, őzágancsok és vaddisznóagarak sorakoztak egymás mellé múzeumhoz illő sokaságban, mindegyik alatt világos körben fekete betűkkel falunév és évszám. Mindegyiket betéve tudta már, ilyennek ismerte ezt a hallt eszmélő kora óta s bárnem itt született, itt játszott totyogó kis gyermekként a kandalló előtt a kipattant szikráktól lyukas nagy medveszőnyegen, itt élte át a gyakran változó nevelőnőkkel a tanulás ásítózó, sivár óráit, itt gyakorolt a zongora mellett, ez a hall volt eddigi élet-történetének tizenhétesztendős színhelye. Ha ezt a feladatot rótták volna rá, behúnyt szemmel el tudta volna mondani, hogy azon az érkező póstkocsit ábrázoló régi angol metszeten, amely a tulsó ajtó mellett függött, hányan vannak és kinek milyen a ruhája, hogyan fordul hátra a piroskabátos kocsis a bakon és hogyan emeli fejét az ostorhegyes.

Aztán átment a kis nappaliba, ahol szintén fel tudta volna sorolni a biedermeier-bútorok zöld ripsze köré vert porcellánszögek egyes foghijait, amelyeket hosszú évek óta mindig meg akartak javíttatni, de mindig úgy maradtak. Mint emlékezete óta minden áldott délután, most is itt ült az ablakmélyedésben az agg Fini és fogatlan, gügye szavakat motyogott egy láthatatlan gyereksereghez. Ez a vén Fini valaha az anyja nevelőnője volt, aztán meghibbant az esze, de könyörületből tovább is megtartották a Sélley-háznál, és mikor a bárónő ide jött feleségül Tamásiba, a tökéletlen vén kisasszony is vele jött két szoba bútorral együtt. Nem zavart sok vizet az öreg, reggeltől-estig mászkált szobáról-szobára és elmebajában folyton azokat a gyerekeket képzelte maga elé, akiket fiatalkorában, mint salzburgi tanítónő, oktatótt valaha. Nevökön szólította őket, haragosan pattogott, olyikat megdicsérte, mint valami nagyon tudós papagály, amely elsacsog egyedül az üres szobában. Pedig kevés élhetett már azok közül, akiket odaképzelt bolondságában maga elé, mert Fini nyolevanéves volt már és hajdani salzburgi tanítványai, akiket az ablakmélyedésben orrpiskálásért, vagy sűgásért korholt, hetven felé jártak messzi otthonaikban, ha még megvoltak.

Nem is vetett ügyet Finire a kedvetlenül lépkedő leány, hanem kilépett a hosszú folyosóra, végigment a kopott vörös pokróc hosszú vonalán a versenylovakat ábrázoló képek végtelen sora között és bekopogtatott az utolsó ajtón. Meg sem várta a választ, benyitott. Sűrű pipafüst fogadta. Apja ott ült a kis asztal mellett és paszianszot rakott. Magdolna beléptére felnézett, arcán felderült a szeretet mosolya. A csibukot nem vette ki a szájából, úgy kérdezte a foga közül:

— Na mi az, mókus?

— Mama kérdezteti, hogy gondoskodtál-e szivarról.

Hubay Imre császári és királyi kamarás feldeült ábrázata hirtelen elborúlt.

— Szivar, szivar, — mondta maga elé eltűnődve —, a fene essen bele, elfelejtettem. De talán maradt még a múltkorról. És lehet, hogy az a sváb nem is szivarozik.

Mert szokása volt, hogy mindenkinek a származását hangsúlyozta. Karlovics szolgabírót csak úgy emlegette, hogy „az a szerb“, Bencsik intézőt csak úgy, hogy „az a tót“, Gopcsa lókereskedőt csak úgy, hogy „az az örmény“, noha nem lehetett kétség az iránt, hogy ezek valamennyien rendes magyar emberek. „Az a sváb“ Friedrich Lórántot jelentette, a nyugalmazott főispánt, aki birtokcsere következtében most került ide szomszédnak Tamási mellé. miután megyéjében nem volt hajlandó megakadályozni egy vadmagyar függetlenségi képviselőjelölt megválasztását. Most várták első látogatásra a Hubay-kastélyba, őt és családját. Ezért volt fontos a szivar. Hubay Imre tehát kedvetlenül letette a csibukot a kirakott paszianszra keresztbe, mintegy vétó gyanánt, nehogy bárki is hozzányúljon. Aztán hátratolva a széket, hatalmas testével feltápáskodott belőle.

— Gyere, segíts szivart keresni, mókus.

— Nem segíthetek, apa. Öltöznöm kell.

— Ajjaj. Mennyi bajom van. Hát csak eredj.

Odament a pipatóriumhoz és motozni kezdett a pipák tövében álldogáló különböző szelencék között, amelyeken vagy lóversenyre emlékeztető vésés, vagy patkódísz, vagy lovaglóostor látszott, de lóval függött össze valamennyi. Magdolna pedig két ujjával csókot intvén vissza, folytatta útját. A folyosón benyitott a szemközti szobába. Ez volt az övé. Szomszédos az édesanyja hálószobájával.

Leült az öltözőasztalkához a székre. Kedvetlenül meredt a semmibe, halogatta a kellemetlen készülődést. Aztán belenézett a tükörbe. Azt is únta eleinte. De mindjárt figyelmes lett saját arcára.

Kissé összehúzta a szemét, hogy élesebben lássa a rátekintő arcot. Ezt napközben gyakran megtette, olykor igen hosszú ideig is, ha nem zavarták. Mert mindenáron szerette volna tudni magáról, hogy szép-e vagy csúnya, de ezt mindeddig nem tudta eldönteni. Töprengve szemlélte önmagát a tükörben. Először részletenként vette számba arcát. Mindenekelőtt a szemét. Erősen kék volt a szeme és elég nagy. Aztán orrát bírálta. Vajjon milyen a szép orr? Ebből éppen úgy nem tudott kiokosodni, mint hogy milyen fül a szép fül. Sokáig lapozott már utána a lexikonokban, figyelmesen tanulmányozta a különböző Vénusz- és Afrodité-szobrok ábráit, valamint a művészettörténet híres arcmásait, de egységes eredményre ebből nem juthatott. Egyszer úgy találta, hogy Botticelli „Tavaszi“ című képén az egyik nőalaknak olyan az orra, mint az övé. Ez izgatott örömebe ejtette. Sokáig élt abban a tudatban, hogy neki Botticelli-orra van. De aztán történt, hogy Greiffenstein gróf látogatta meg őket, apjának volt tisztvárosa. Ez a deresedő fejű katona, akiről szülei titkon azt mondták egymásnak, hogy „nagy huncut volt világeletemben“, a vacsoránál nyersen leszólta az egész klasszikus művészetet és röviden kijelentette, hogy a klasszikus képek nőalakjai „pocsék vászoncelédek“, igen kevés kivétellel, amilyen kivétel például valami Kallipygosz, vagy micsoda. De Hubay egy figyelmeztető pillantására abbahagyta a beszéd tárgyat, ráeszmélván, hogy Magdolna is jelen van az asztalnál. Ezzel a szépségideálok tárgyalása abbamaradt, pedig Magdolna remélte, hogy ettől a szaktekintélytől támaszpontot fog kapni. Ez azonban elmaradt, s ő a Botticelli-orr ábrándját kedvetlenül elejtette. Később Vilma hollandi királynő egy képét látta meg folyóiratban és szívdobogva állapította meg, hogy annak pontosan olyan rajzú szája van, mint az övé. Ha tenyerével elfedte a királyi arc felső részét, a képet akár a magáénak vallhatta volna. Anyjához nem

mert menni felfedezésével, mert az hiú száárnak szokta nevezni és csúnyán összeteremtette. Apjához azonban odavitte a képet. Az apa szórakozottan, jóindulattal bólintott rá, futó pillantást vetett a képre, annyit mondott, hogy „mhm“, és azonnal folytatta az ujságolvasást.

Alla vonalát is külön tanulmányozgatta, szempilláit is, arccsontjait is, gesztenye-hajának árnyalatát is. De nem tudott eredményre vergődni. És ha szemét, haját, száját csinosnak találta is, egyszer egy március tizenötödiki ünnepségen, mikor bent voltak a városban, meghallotta Simándy főispán következő megjegyzését:

— Furcsa dolog ez evvel a Székácsnéval. Ha megnézitek, minden részlete kitünő. S az egész együtt mégis teljesen jelentéktelen.

Ez aztán végképpen kedvét szegte. Tanácstalanul és még többet nézegette magát a tükörben, vizsgálta vonásait, melyik hasonlít apjához és melyik anyjához. Azok mindketten igen szép emberpéldánynak számítottak fiatalkorukban. De hátha neki is csak részletei jók és az egész együtt jelentéktelen? Néha elhatározta, hogy ha már nagyon szép nem lehet, akkor démonian csúnya szeretne lenni. Valami olvasmányban fordult elő, hogy Kleopátra volt ilyen. Ez a gondolat nagyon tetszett neki és soká próbálgatta a tükör előtt. Oldalról, kajánul igyekezett pillantani, hogy pillantásában benne legyen a „kárhozat“. Szája sarkát keményen leszegte és azt képzelte magáról, hogy nem ad kegyelmet a halálra ítélt árulóknak. Orrlyukait szélesre nyitotta és félig lehúnyta „végzetes“ szemét. Az ilyesmivel soká eljátszadozott, de végül belenyugodott, hogy legfeljebb csúnya, semmiesetre sem démoni módon csúnya. Így fogyott ki minden támaszpontjából a vizsgálatnak. Most már csak nézte, nézte magát a tükörben, csodálkozó kíváncsisággal és tehetetlenül; a tükörből a világ legnagyobb titka nézett rá rejtelmesen: szép vagy-e, vagy nem szép? És úgy lát-

szott, hogy a titok megoldására még soká kell várnia. Majd a férfiak fogják megoldani, akik bele szeretnek. De hol vannak hát a szerelmes férfiak, mikor ő már tizenhét éves elmúlt. Sokan már férjhezmennek ilyenkor.

Kint siető lépések surrantak végig a folyosón. Ettől megrezzent és fáradtan felsóhajtott. Feltá pászzkodott a tükör elől, az ajtó mellett megnyomta a csengő gombját és a mosdóhoz indult. A kékvirágos nagy kancsót kiemelte és vizet öntött a mosdótálba. Aztán még egyszer megnyomta a csengőt. Így át hárítván a sietés felelősségét a személyzetre, megint leült a tükör elé és folytatta gondolatait azoknál a szerelmes férfiaknál, akik nem jönnek, pedig ő már elmúlt tizenhét éves. Igaz, Rozsály Feri a ludovikás, már szerelmet vallott. De még kellenének többen, nem ilyen gyerekek, hanem felnött, komoly férfiak, akik mély hangon duruzsoljanak életre-halálra szóló vallomásokat a fülébe, titkosan megbeszélt leveleket írjanak, párbajozzanak egymással, ő pedig büszke örömmel, magasra tartott fejjel lebegjen az imádat óceánja felett, ő, a körülrajongott, a férfiak bálvá nya, a híres Hubay Magdolna.

Az ajtó felcsapódott és keretében anyja jelent meg.

— Mit akarsz?

Magdolna villámgyorsan megfogta a fésüt, fél kézzel pedig hajfonata csokrát kezdte bontogatni.

— Boriskának csengettem, melegvizet szeretnék.

— Boriska is öltözködik, nem jöhet. A méltóságos kisasszony hozzon sajátmaga melegvizet. Tu es vraiment scandaleuse, tu sais. Ha nem vagy kész tíz perc alatt, majd meglátod, mi lesz. Donnerwetter noch einmal!

Bevágta az ajtót az anya, hogy csak úgy csatant. Magdolna felsóhajtott, a mosdó mellől felvette a bádogkancsót és kiment a konyhába. Ott nagy volt a sürgés-forgás, a szekrényen már sorban

állottak a csillogó kávéspoharak, a kézilány buzgón szeletelte a bő tojástól sárgálló kalácsot, a szakácsnő serényen babrált a felbontott befőttés üvegekkel, a béresfiú pedig hevesen verte a habot a vörösréz-edényben. Ettől a habtól Magdolna egyetlen szempillantás alatt villamos változást érzett kedélyében. Semmit a világon úgy nem szeretett, mint a haboskávét, de sok habbal. A habot ott látta hófehéren keményedni a habverő alatt, képzeletében megjelent a nagy, kétliteres zöld kávéspalack, amelyet ilyenkor madzagon le szoktak eresztetni a kútba, hogy ott hüljön a kútvíz hőfokára, mert jégre tenni nem az igazi, ezt mindenki tudja. A Botticelli-orrú, Vilma-ajkú, kárhuzatos Kleopátra-démon egyszerre eltelt a haboskávé boldogságával. Nagyot nyelt a szájában már is jelentkező kéjtől.

— Van melegvíz, Mari?

— Van, — felelte a szakácsné, — tessék csak venni.

— Mondja, Mari, nekem megint csinál külön kávét, ugye?

— Tessék csak rábízni. Ott lesz a méltóságos kisasszony helyén.

Magdolna most már nem habozó, hanem fürge léptekkel vitte szobájába a melegvizet. Azonnal nekiesett a kézmosásnak. Szappanozta, kefével dörzsölte körmeit, úgy igyekezett, mint a parádés ló, amely tudja, hogy remek abrak várja otthon a jászolban. Mikor végre maga elé tartotta két kezét, vállat vont arra a gondolatra, hogy túlnagy keze van. Még most is. Mikor tíz éves volt, akkora kezét-lábat hordott, hogy anyja nem egyszer sírva fakadt. De aztán keze-lába nem nőtt többet, ő viszont kezdett hozzájuk nőni. Mostanra már tűrhető lett az arány. De nem gondolt vele, az uzsonna öröme friss boldogsággal töltötte el.

Sietve ült le a díványra, hogy lehúzza cipőjét és harisnyáját. Csak egyetlen pillantásra méltatta meztelen lábszárait. Az egyikén még ott volt a

nagy karcolás nyoma, amelyet egy hete szerzett a padláson. Ócska könyvesláda kiálló szöge hasította végig. A szög rozsdás volt, ő tehát elhatározta, hogy vérmérgezésben még aznap meg fog halni és három végrendeletet írt, mert kettőt összetépett. A befejezést nem találta jónak. Harmadszor így döntött: „Szüleimet kérem, közöljék Rozsály Ferenc akadémiai növendékekkel, hogy a legborzasztóbb fájdalmak közepette is gondoltam reá, kérve őt, feledjen el, házasodjék meg és kérem leendő hitvesét, hogy tegye őt boldoggá, ami nekem nem adatott meg, pedig ez a vágy vörös fonákként húzódott végig egész életemen“. Ezt a végrendeletet este párnája alá tette, mikor lefeküdt. Ha reggelre meghal, ott bizonyosan megtalálják. De reggelre nem halt meg. Még csak rosszul sem érezte magát. A hosszú seb barna kéregvonallal vonódott be. Csak az a kellemtelenség járt vele, hogy mikor fürdött, féllábát ki kellett tartania a kádból. Egyébként életben maradt. A végrendeletet három nap múlva elégette, pedig különösen a vörös fonál miatt nagyon sikerültnek tartotta.

Gyorsan új harisnyát vett elő szekrényéből, a fil d'Écosse-rakásból. Azt felrántotta, térdei fölött megcsattantotta a rózsaszín harisnyakötőt. Sietve kapta ki lakkos orrú, magas fűzős cipőjéből a sámfát, gyakorlott ujjakkal nyomkodta be a megkötött zsinór végét a cipőszár széle alá. Aztán fején keresztül lerántotta magáról matróruháját. A ruhás szekrény tükörajtaja előtt végignézett magán és nevetett. A nevetéstől megrezsent nyakában a Mária-kép vékony aranylánca.

— Furcsa, — gondolta, — hogy nadrágban mennyivel kisebb vagyok.

Fehér rumburgi vászon nadrágot hordott, slingelt aljút. Abba gyűrte bele vászoningét. Egy pillanatra kísértésbe jött, hogy leeressze az ing két vállát és megnézzze magát övig meztelenül, de megszólalt lelkiismerete: egy tavalyi gyónás alkal-

mával az öreg főtisztelendő ezt, mint paráznaságot, megtiltotta neki. Nem tette. A tükör elé ült, kibontotta hajfonatát, gyorsan végigfésülte, a kezét is néhányszor végigfuttatta rajta, amíg a hajszálak vége villamos sercegéssel fel nem kunkorodott. Akkor befonta megint háromágba fogva és a végét erős ujjakkal leszorítva másik kezével a szalagos ládában kotorászott. A csokorral is hamar végzett. A hajfonatot hátradobta. Most jött a ruha. A szép kékbabos. Kivette a szekrényből és az akasztót messze eltartotta magától, hogy külön örüljön neki.

Mikor az utolsó patentkapsot is bepattantotta, futó pillantással végignézett magán, hogy aztán induljon. Ekkor látta, hogy az arca maszatos. Az orgonabokor-búvóhelytől eredő apró sárpettyek voltak rajta. Meg kellett volna mosakodnia, mielőtt öltözik. Előbb nyálazott újjhegygel próbált segíteni a bajon, de ez nem jól ment. Gyorsan törülközőt kerített nyaka köré és mélyen behajolva a mosdó fölé, legmosta az arcát.

Most aztán nem eshetett ellene semmi kifogás. Abban reménykedvén, hogy anyja a vendégek miatt úgysem fog benézni a szobájába, a levetett holmit ott hagyta szanaszét a szőnyegen. Aztán sietett ki az ebédlőbe.

Ott már készen állott az asztal. Marci huszár még rakosgatott rajta, a melegházból való virágdísz igazgatta, az óriás orgonabokrétát tartó két vázát egyenes vonalba igazította, az abroszt itt-ott meghúzkodta. A nagy asztalon az a nehéz damaszt-abrosz díszlett, a sárgaszövésű fehér, amelyet fontosabb ozsonnákhöz szoktak felteríteni. A tányérok mellett sapkaszerű formába alakítva büszkélkedtek a hozzátartozó asztalkendők. Az asztalon a virágdísz közeiben nagy tálak felvágottal, sonkával, hideg rántott csirke barna darabjaival, piros céklával, kovászos uborkával, száraz kolbásszal, paprikás szalonnával, ezüstkosarakban rendbe rakott kétféle kenyérszeletekkel, úgymint fehér búzakenyérrel és

sötét rozskenyérrrel, recézett vajgömböcskék üveg-tartókban, csiszolt kristálytalakban befőttek vegye-sen, de a dinnyehéj-befőtt és az őszibarack-befőtt külön is, mert van, aki azt egyedül szereti enni.

— Das emsige Hausfräulein, — szólalt meg a mama hangja, — az asztalt persze nem nézed. Más háznál a lány ezt nem is engedi másnak csinálni. De te csak hagyod, hogy itt mindenki dolgozzék és az-alatt istentudja hol csavarogsz a parkban. Nekem pedig úgy fáj a derekam, hogy majd elszakad. Mutasd magad.

Magdolna odaállott anyja elébe. Az anya végig-nézte, megrántotta vállán a ruhát, majd pedig derekán rántotta kissé oldalt, hogy aminek középen kell lenni, az középre essék.

— Micsoda slamperáj. Mutasd a kezed. Nna. Láttam már rendesebb kezet is. Mutasd a hajadat. Miféle csokor ez már megint? Meg kell veled bolon-dúlni. Ekkora lány és nem tud rendes masnit kötni a hajába. Na fordulj, a jó Isten áldjon meg, c'est une misère avec toi, je t'assure.

Az anyai kezek egyetlen rántással kioldották a megkötött szalagot, aztán megkötötték újra.

— Mehetsz. Aztán majd meglátom, hogyan vise-led magad. Fiúk is jönnek, azokkal kedves légy. És egy kicsit mutasd a házikisasszonyt, igazán úgy el vagyok veled keseredve, hogy azt ki nem lehet mon-dani. Van szivar?

Ez a kérdés már Hubaynak szólt, a családfőnek, aki most lépett be az ebédlőbe, közben átöltözött. De szájában hosszúszerű csibuk most is.

— Lesz, — felelte röviden a családfő.

— Úgy. Szóval nem gondoskodott róla. Ja, das ist bezeichnend. És honnan lesz, szabad kérdenem, ha most nincs?

— Lovas legényt küldtem a faluba.

— És ha nem lesz rendes szivar a zsidónál?

— Akkor majd lesz a főtisztelendőnél, az ád

kölesön, csak ne idegeskedjék, drága angyalom, mert az árt a szépségnek.

— Tartsa meg a megjegyzéseit. És miért pipázza most tele az ebédlőt? Füstbe jöjjenek be a vendégek ozsonnázni? Menjen ki, mert azonnal elájulok. C'est insupportable.

— Jó, jó. Gyere mókus.

Magdolna belekapaszkodott az apja karjába. Mentek kifelé, magokban mosolyogva, mint két cinkos, mint két csínytevő közkatoná, akik engedelmeskednek, de összekacsintanak a káplár háta mögött. Kimentek a terraszra. Ott a park egyenes irtásán keresztül messzi ki lehetett látni az országuóra, amely ott kanyarodott be jegenye őrei között a kasztyú irányába.

— Hányan jönnek ezek a Friedrichék, apus?

— Jön az egész pereputty. Friedrich, a felesége, az anyósa, aki velök lakik, és három gyerek. A lány akkora lehet, mint te vagy, a két fiú kisebb.

— Mert nem tudtam, miért terítettünk tízre. És milyen emberek?

— Úgy tudom, kedves emberek. Az asszony nagy pletyka, azt hallottam. De különben, keveset tudok róluk. Ott jönnek is már, ni. Szaladj, szólj anyádnak, hogy készülhet.

A jegenyesorban felbukkant a hintó. Még pedig négylovas. Négy szürke a hintó előtt. Magdolna befutott anyjáért. Kisvártatva már ott állottak mindahárman a kúria tulsó oldalán, ahol a nagy virágágy mellett odakanyarodott a robogó hintó a bejáráthoz. A család zsúfoltan ült benne, anya és nagymama a hátsó ülésen, apa és leánya a kisülésen, a kocsis mellett pedig egy fiú a bakon. Nagynehezen kászolódtak le valamennyien. Sűrű kézfogások, bemutatkozások, kézcsók, ölelések következtek, nehéz volt számon tartani, hogy mindenki üdvözölt-e már mindenkit. Friedrich Lóránt alacsony, pohos ember volt, tartásában méltóságteljes, mint azok a kis termetű emberek, akik nagyon vigyáz-

nak tekintélyökre. Bajuszt nem hordott, arcát egészen borotválta, dús fehér haját hátrafésülve viselte, mint valami papi személy. A felesége, a nyugalmazott főispánné, hasonló méltóságot mutatott lényében, jóval magasabbra nőtt uránál, és szemén csipetető reszketett. Ez a csipetető valami tanárnői jelleget adott egyéniségének. Mögötte botorkált a mamája, aki aszott kis vénasszony volt, roppant szerénykedő és édeskés. Nehéz volt elképzelni, hogy ilyen hatalmas amazon-főispánnénak ilyen kicsiny a férje is, az anyja is. Aztán a gyerekek léptek elő: a leány teljesen az apja, kis tömpeorrú, malac-szemű, vastag lábszárú portéka, a fiú pedig teljesen az anyja, hosszúra nyúlt lingár kamasz, akinek most mutált a hangja, hol fisztulaszerűen sípolt, hol pedig meglepő vastagon dörgött.

— Hát a másik fiad, — kérdezte a házigazda, — nem hoztátok el?

— Nem jól van a gyerek, kérlekaláссan, valami jelentéktelen kis baja van, de jobbnak láttuk otthon hagyni.

Ekkor megszólalt a vendégfiú. Szelesen, fontos híradásként odavetette:

— Hasmenés.

Erre már rettentő zavar támadt. A két leány majd a föld alá süllyedt, a vendéglátó házaspár igyekezett hallatlanná tenni a dolgot, viszont a vendég-felnöttek szeme egyaránt villámokat szórt, Hubay azonnal tessékelní kezdte a vendégeket és az elszólás okozta zavar hamarosan feloldódott. Mellettök, közöttök személyzet hajbókolt, készülve a felsőruhák lesegítésére és gondviselésére. A háziasszony rögtön kézmosásra terelte a szót. Mindenki illendőnek tartotta kezét mosni. Hubayné magával vitte az öreg hölgyeket, a házigazda az apát és fiát vette gondozásába, Magdolna pedig a leányt.

— Vigyed Jolánkát, angyalom, aztán siessetek, mert mindjárt ozsonnázunk.

Magdolna udvariasan tessékelt befelé a vendéget.

— Bocsáss meg, hogy itt olyan borzasztó rendetlenség van, de már nem értem rá rendet csinálni. Tessék, parancsolj, itt a mosdó.

— Ugyan ne is beszélj róla, nálam is mindig ilyen rendetlenség van. Még hozzá nincsen is teljesen kész a szobám, még csak nem régen költöztünk ide Fügedre, azt tudod. Ez a te szobád? Rém cuki.

Az irigység apró szellője suhant át Magdolna képzeletén. Ennek a lánynak szabad ilyen kifejezéseket használni, hogy „rém cuki“. Ha ő ilyet merészelt mondani, anyja rettenetesen ráripakodott és még apja is, aki általában kényeztette és dédelgette, ilyenkor egyszerre nagyon elszigorodott.

— És milyen érdekes neved van, — folytatta kezét mosva a vendég, — én utálok a nevedet. Jolán, azt utálok. Meg is változtattam Yolandára. A szüleim haragszanak érte, de ha nem hallják, úgy hívatom magam. Yolanda, ipszilonnal. Az udvarlóimat mindig megtanítom, hogy úgy hívjanak. Ez rém romantikus. Mondd, errelelé milyen férfiak vannak? Érdekesekek? Van a környéken valami cuki pofa, akivel érdemes foglalkozni? Na tudod, csak úgy unalomból. Mert komolyan engem már nem érdekelnek a férfiak.

— Nem érdekelnek? — szólt Magdolna kishangúan és udvariasan.

— Eh, dehogy is. Nekem a szenvedésből elég volt. Egyik olyan, mint a másik, hidd el. Neked kid van? Szerelmes vagy?

Magdolna arca azonnal lángba borúlt. Nem szívesen beszélt erről, ilyen hirtelen és ilyen félvállhangan. De restelte, hogy kevésbé felnőtt legyen, mint ez a bőbeszédű gömböc, aki minden jel szerint jóval fiatalabb volt nála.

— Ó Istenem, — mondta felnőtt hanyagsággal, — egy rokonom, aki a Ludovikában van, sokat foglal-

kozik velem. De hát még gyerek, nem komoly az eset.

— Ludovikás? Na csak vigyázz. Nincsen rosszabb, mint ezek a tiszték. Van fényképed róla? Muti.

— Nem... sajnós, nincsen... de nagyon csinos... mondjuk, olyan elég csinos... van benne valami férfias. Határozottan férfias.

— Férfiasak, igen, ez jó szó. A katonák rém férfiasak. Nekem Füzesen, ahol előbb birtokunk volt, halálosan udvarolt egy főhadnagy. Az nagyon guszta pofa volt és rém férfias. De én csak bolondítottam. Aztán ki is adtam az útját, mert rájöttem, hogy dolga van a kávéházi kaszírnökkel, képzeld. Egy ronda vacakkal. Mind ilyenek, kérlek. Majd rájössz te is, ha majd annyit szenvedtél, mint én. Várjál még egy kicsit, meg kell igazítanom a harisnyakötőmet, mert csúszik.

Yolanda felrakta egyik lábát a szék ülésére és felhúzta a szoknyáját. Magdolna szégyenkezve odapillantott a leány meglepően vastag térdére, amelyen egyáltalán nem csúszott a harisnyakötő, sőt mélyen belevágott a bő húsba, mint a zsinig a szalámiba. Yolanda nyilván csak harisnyakötőjével akart elhencegni, amely lila selyempántból készült és fodros csokor is volt rajta. Eredetileg széles lett volna, de a túlkövér térd fölött vékonyra vágódott. Yolanda leeresztette a szoknyáját.

— Uzsonna után majd plausolunk, jó? Csak az öcsémet tegyük majd el láb alól valahova, mert lehetetlen alak és nem lehet tőle plausolni. Azt hiszem, rém jó barátnő leszek veled, rém cuki pofa vagy. Megyünk?

Mentek. Magdolna előre tessékelte vendégét. Csodálkozva nézte a kis húshólyagot, akin csak úgy repedt a rózsaszín vászonruha. Olyan volt, mint a malac. Még ritkás és durván göndör haja is malachoz tette hasonlónvá. Ennek volt már annyi szenvedés az életében? Ez beszél olyan meghökkenő ta-

pasztaltsággal főhadnagyról és kávéházi kaszírnról? Magdolna önkéntelen tiszteletet érzett iránta. És kíváncsiságot is. Szerette volna tudni azokat a szenvedéseket. És szerette volna mindazt tudni, amit ez a Yolanda már tud a férfiakról. Bizonyosan már esőkolódzott is. Ő még soha. És fogalma sincsen, hogy milyen lehet az.

Bementek az ebédlőbe. Ott már a székeket húzogatták a többiek, Hubayné a helyeket jelölgette. Finit külön be kellett mutatni és suttogva elmagyarázni. Mindenkinek a helyén ott volt a habos kávé magas pohárban. Magdolna mellett üres maradt a hely. Egy szempillantás alatt elhatározta magában, hogy ha végzett a maga kávéjával, azt a gazdátlan kávé t ügyesen maga elé fogja csempészni. Mohó öröm futott össze a szájában a hab és a finom, hideg kávéz gondolatára. Ekkor a vendégfiú váratlanul megszólalt.

— Mamaaaa!

Friedrichné rosszat sejtve rápillantott fiára. Orra fölött megrezdült a cvikker.

— Mi az, Pali?

— Peti nem jött. Megihatom a Peti kávéját is?

A háziasszony nem is hagyta felelni a villám-lani készülő anyát. Nyájas nevetéssel ünnepelte a jó étvágyú fiút.

— De boldog vagy, angyalom, hogy a fiadnak olyan jó az étvágya. Ez az én Magdolna lányom bezzeg csak úgy piszkál az ételben.

Ez egyáltalában nem felelt meg a valóságnak. Magdolna csak olyan ételekben piszkált, amelyeket nem szeretett. Külömben annyit evett, mint a farkas. De Hubayné mindig azon volt, hogy idegenek előtt részint légiesen előkelőnek, részint kivételesen háziasszónak tüntesse fel a leányát. Mintegy saját leánykorát kellett mások előtt a lányában, annak a regényes, finomkodó, előkelőségben tetszelgő hajdani Sélley bárónőnek igyekezett sikert szerezni, aki húsz esztendővel ezelőtt kevés sikernek lehetett ré-

szese, mert özvegy apja — igyekeztén szép szerével szabadulni tőle — hozzáadta az első kérőhöz. Hubay huszártiszthez. A fellengző bárókisasszony elhozta a családi ezüstöt, a családi porcellánt, nem sokkal utóbb örökölt is mindent, s így a Hubay-házban lépten-nyomon megütötte a szemet a túlgyakori Sélley-címer, az almafa kék mezőben, három arany csillaggal. De Hubayné ezt sem vélte elégnek; szenvedélyes előkelőségi vágya folyton új nyilatkozásokat keresett.

— Volt egy unokanővérem, egy Kielmansegg grófnő, az még kevesebbet evett. Apám mindig azt mondta: „Lehetetlen, hogy ez az Erika még életben legyen, hiszen három éve nem evett semmit. Das ist physisch unmöglich.“ Hát ez a Magdolna is szinte ilyen.

— No az én Jolán lányom bizony olyan, mint a strucc. Minden ruháját kihizza. Folyton mindent át kell alakíttatnom neki házi varrónővel. Ha most, tizenhat éves korára ilyen, elszörnyedek, hogy milyen monstrum lesz húsz éves korára.

Magdolna rápillantott új barátnőjére. Tizenhat? Nála tehát másfél évvel fiatalabb. És mennyivel felnőttébb, mennyivel nőbb, milyen felsőségesen beszél katonatisztekről, férfiakról, szenvedésről. Hevesen irigyelte. S ugyanekkor hevesen irigyelte a vendégfiút is, aki most rakta oda tányérjára a gazdátlan haboskávét. Magdolna szerette volna megfojtani ezt a sihedert és szeretett volna sírni. De figyelnie kellett kötelességeire: anyja nagyon szigorúan vette a kínálás kötelességét. Ő tehát, mint szorgalmas tanuló a leckét, elkezdte a szokott mondatokat hadarni:

— Nem parancsolsz még egy kis vajat, drágám? Vegyél hozzá kenyeret is, nagyon jól elmegy az a kuglóf mellett. Pali, maga is csak nyúljon bele abba a vajba. Tessék, itt a kenyereskosár.

Pali, a nyurga főispánfi, nem kérette magát. Nagy, kéjes kortyokban itta a második kávét s

hozzá a negyedik darab kalácsot, kiválasztotta a kalács sarkát, amelynek több a héja. Azt is Magdolna orra elől vette ki. Az asztal felső végén már rokonságról beszélgettek. A bonyolult tárgyalásban csak úgy röpködtek a régi magyar nevek, minden megye szerepelt a felsorolásban, a kapcsolatok keresése hol átszökkent Szepességre, a Berzeviczyekhez, hol le Erdélybe, a Szacs vayakhoz.

— Az a Bánky, akinek az apja öngyilkos lett Montecarlóban?

— Nem, ez a másik ág. Heinrich-lány volt az anyja, a másik Heinrich-lányt elvette egy Matusevich báró, az, aki Szada mellett vett birtokot.

— Ahá, tudom. Billikomos agara volt.

— Sőt kettő is. Na, hát ez a Bánky második unokatestvére volt a feleségemnek Geszterédy-néven.

— Geszterédy? Hiszen akkor helyben vagyunk. Nekem az anyai nagyanyám volt Geszterédy-leány. De már erre iszunk egyet, pajtás.

Az urak már a rántott csirkénél és a szalonnánál tartottak. A huszár már rakta eléjük a boros karafiát és a szódavizet. A rokonosodás folyt tovább. A fiatalság idelent illendően hallgatott. Pali úgy falt, mintha otthon hetekig éhezették volna. Kisvártatva azzal vont a magára a közfigyelmet, hogy a kávéspoharat ráejtette a tányérra. Összetört mindakettő. A bűnös zavart pislogással ült a helyén, míg a huszár a cserepeket szedegette, a vendégcsalád ádáz haraggal szemlélte a kölyköt, Friedrichné áradozva kérte a bocsánatot.

— Nem baj, drágám, — felelte a háziasszony, — címeres ugyan, de tudom pótolni. Ha eltörik belőle, a parádi hutában csináltatom utána. Elég olcsón csinálják. Így a szerviz mindig komplett. Még szegény drága jó édesapám rendelte egyszer anyámnak a házassági évfordulóra.

A baleset hullámjai hamar elültek. A háziasszony asztalt bontott, miután szívós erőszakossággal mindenkibe belediktált még egy-egy szelet tortát. A két

férfi átvonult a házigazda dolgozószobájába s már átvonulás közben élénken politizáltak. Fini senki-
nek sem köszönt és motyogva eltávozott. A házi-
asszony magával vitte Friedrichnét és anyját a kis
szalonba, Jolánkát átadták Magdolnának, hogy
vigye magával és mutassa meg neki a kertet, Palit
pedig rábízták Marci huszárra, hogy vigye az istál-
lóba lovakat nézni, mutassa meg neki a teheneket
is, meg a hízókat is. Magdolna tehát vitte vendégét
a kertbe. A titokliget titkát meg akarta tartani ma-
gának, de végül gyengének bizonyult és nem tudott
titoktartó maradni.

— Most gyere, megmutatom a búvóhelyemet,
amit eddig nem mutattam senkinek.

Vitte a kis pukkanó kövérségű Yolandát, ipszi-
lonnal. Magában kissé haragudott, lenézte önmagát,
hogy rejtve őrzött titkát ilyen hányiveti módon le-
vetkezteti egy vadidegen előtt. Valami árulás kel-
lemetlen tudatát érezte, de most már nem tudott
segíteni rajta. Mikor odaértek az orgonabokrokhoz,
gyakorlott mozdulattal szétválasztotta az ágakat és
bemutatott a barlangszerű kis tisztásra, amelyben
nyítt pokróc fedte a talajt.

— Ez az.

Yolanda műértő szemmel bírálta.

— Azt hiszem, túlságosan kicsi. Itt nincs hely
csókolódnizni.

— Arra nem gondoltam, — felelt Magdolna szé-
gyenkezve, — én itt inkább álmodozni szoktam.

— Álmodozásra rém kedves, nem mondom. De
most üljünk le valahova plausolni. Szeretnék veled
összebarátkozni. Nekem itt még nincs barátnőm.
Füzesen több barátnőm volt. A legjobb barátnőm
volt a boltosnak a lánya, Singer Olga.

— Zsidó? — kérdezte Magdolna, mialatt tovább
indultak.

— Zsidó, de nagyon egy kedves, egy intelligens
lány. Rém intelligens. Bent a városban persze sok
barátnőm volt, de inkább ez volt az igazi. Naplót

is vezetett és folyton idézeteket írt bele nagy íróktól. Mondom, rém egy intelligens lány volt. Te szoktál olvasni?

— Sokat.

— De olyan tilos könyveket is?

— Nem, — hazudta Magdolna, s nyelt egyet habozásában, — ahhoz nem jutok hozzá.

Yolanda lebiggyesztette vastag, piros kis szája sarkait. Ajka felett erős szőke szálak pelyhe látszott.

— Ó, én már ezeken túl vagyok. Casanovát is olvastam, Faublas lovag kalandjait is. Mikor olvastam, kérlek, rém érdekes volt, hiszen olyan naiv kölyök voltam. Röhögni kell magamon. Most már únom. Rém kiábrándultam az életből. A legokosabb volna öngyilkosnak lenni. Mit hozhat nekem még az élet? Tudod, nekem tulajdonképpen állandóan szerepet kell játszanom. Adnom kell a jókedvű fiatal leányt. Pedig az álarc mögött más van. Én a lelkem mélyén titokban rém szomorú ember vagyok. Rém szomorú ember. De ki érthet meg engem? A szüleim? Hagyjuk, mindegy. Most mesélj nekem arról a ludovikásról.

Közben lócához értek, nagy gesztenyefa alá, amelyen haragos zöld hevességgel virított a tavaszi fiatalság. Leültek.

— Nem sokat mesélhetek róla. Már egy éve tart ez a dolog. Éppen ezen a lócán vallotta meg hogy... hogy igen.

— Mit mondott, — kérdezte hirtelen nagyon mohón Yolanda, — hogy mondta? Mondd a szavakat.

— Az úgy kezdődött, hogy ő az évfolyamtársairól beszélt és mesélte, hogy mindegyik szerelmes. És várta, hogy én kérdezzem, hogy ő is szerelmes-e, vagy nem. Én akartam is kérdezni, de nem tudtam kérdezni, mert nagyon izgatott lettem és száraz volt a torkom, folyton köszörülni kellett a torkomat. Erre ő magától megmondta, hogy ő is. És várta, hogy én kérdezzem, hogy kibe. De ezt sem tudtam kérdezni, olyan izgatott voltam. Erre ő azt mondta: „Nem is

kérdezed, hogy kibe?“ Erre nagyon elpirultam és nem tudtam szólni. Erre ő azt mondta, hogy az illetőnek a nevét bele fogja írni a földbe a kavicsok közé, ha szavamat adom, hogy addig nem nézem meg, amíg ő el nem ment. Én erre szavamat adtam és elfordultam. Akkor ő egy ággal írt a kavicsba, aztán felkelt és beszaladt a kastélyba. Akkor meg-néztem és az volt írva a földre, hogy Magdolna. Később bent a kastélyban találkoztunk, de nem mer-tünk egymásra nézni. De mikor ő vacsora után el-ment a vendégszobába, akkor nagyon megszorította a kezemet és én visszaszorítottam.

— Rém hercig dolog, — felelte Yolanda, hangjáb-an némi csalódással, — és aztán másnap beszéltek a dolgról?

— Igen. Én sokáig kerültem, magam sem tudom, hogy miért, de semmi áron nem akartam vele ket-tesben maradni. De ebéd előtt mégis véletlenül ket-tesben maradtunk. Akkor ő kérdezte, hogy harag-szom-e, és én mondtam, hogy nem. Akkor ő azt mondta: „Nézd, Magdolna, én úriember vagyok, én nem játszom a szavammal, én vállalom a konzek-venciákat.“ Én azt mondtam, hogy nem is vártam tőle egyebet. Akkor ő kifejtette, hogy három év mulva végez, kadét lesz, akkor még várni kell, míg hadnagy lesz és akkor megkéri a kezemet.

— És csokolódtatok is?

— Nem, azt nem. Én még nem csokolódtam. Te már igen?

— Hajaj. Annyi ezresem volna. De ebből is ki-ábrándultam. Na, csak mondjad tovább. És leve-leztek?

— Nem. Anyám senkivel sem enged levelezni, csak mikor ő ír rokonoknak, akkor hozzáírok. De ha fiatalembereknek ír a rokonságból, ahhoz nem enged hozzáírni. Mindig azt mondja: „Nekem ezek a him-pellérek ne mutogassák senkinek a te aláírásodat“. Csak úgy levelezünk, hogy ő mindig gratulál anyáma-nak és apámnak a nevenapjára és születésnapjára

és akkor a bélyeget csak a szélén ragasztja le és a bélyeg alatt egészen kicsi betűkkel mindig van valami írva. Örökké, vagy ilyesmi. Csak akkor levelezünk, mikor vakációra meg van hívva hozzánk. Akkor mindennap többször is írunk egymásnak.

— És hogy adjátok át a levelet?

— Vagy a markunkban tartjuk és suttyomban, vigyázva odacsúsztatjuk, vagy pedig a melegház falában van egy téglá, amelyik kijár és mi a téglá mögé dugjuk a leveleket. Most megint jön hozzánk, husvétkor itt lesz három napig.

— Rém érdekes. Okvetlen meg akarok vele ismerkedni. Átjövök, jó? Majd elmegyünk sétálni és hátrább maradok és vigyázok, hogy jön-e valaki. Hogy nyugodtan csókolódzhassatok.

— Nem... nem... nem akarok.

— Ó te ártatlanság, ne nevettesd ki magad. Mi értelme van az egésznek csókolódzás nélkül?

— Nem tudom... én nem akarok... én még várni akarok...

— Jó, jó. Majd ha ott lesz a fiú, majd belejössz magadtól. Bízd csak rám, én ezt már ismerem. Én úgy tudom az életet, hogy az mese. Én mindent tudok az életből. Én röhögök, mikor taknyos kis lányokat hallok összebújni a sarokban és izgatottan tárgyalják, hogy vajjon hogyan születik a gyerekek. Hol vagyok én már ettől, szent Isten.

Yolanda magasra húzta szemöldökét, viszont szemhéjait alacsonyra eresztette, hogy mennél lenézőbb és felnöttebb kifejezést adjon. De Magdolna nem volt ilyen nyugodt. Egyszerre vad szívdobogás lepte meg. Szárazon nyelt és torkát most is erősen köszörülnie kellett, mielőtt megszólalhatott. Mint az eddig becsületes ember, aki most követi el legelső lopását és tétova, gyáva kézzel, óvatosan nyomja meg az idegen kilincset, ő is úgy kérdezte:

— Hogyan születik?

Yolanda arcáról hirtelen eltűnt a felnőtt gögöntudata. Látszott rajta, hogy a váratlan kérdés ki-

nos zavarba ejti. Elpirult. Tisztára látni való lett, hogy az imént galádul hencegett és felnőtt kérkedése homályos, zagyva tudatlanságot takar. Nem válaszolt egy darabig, aztán vállat vont és vakmerően kivágta magát:

— Tudod te azt jól, mit tárgyaljuk ezeket a dolgokat.

Ezzel elhallgatott és gyorsan fontoskodva igazgatni kezdte cipőzsinórját, noha azzal rendben volt minden. A szorosan fűzött cipő fölött kövér lábikrái hurkásan dagadtak ki a fehér cérnaharisnyában. Nem szólt semmit. Magdolna sem szólt semmit. Így hallgattak szégyenletes, kellemetlen zavarban jó ideig. A megmentést ebből a kínos helyzetből csak külső segítség hozhatta. És ez csodának csodájára meg is jött: a kavicson ropogó léptek közeledtek. Marci huszár jött Pali gyerekekkel. Látszott rajtok, hogy valami baj történt.

— Mi újság, Marci, — szólt élénken Magdolna, nagy fellélegzéssel, — megmutogat mindent az úrfinak?

Marci huszár megállott. Valamint megállott a kamasz is, arcán kelletlen mosollyal, cipője orrával a talajt rugdosva.

— Bizony, egy kis hiba történt, méltóságos kisasszony.

— Micsoda?

— Hát előbb is az ifiúr kövel kezdett hajigáldozni, mikor gyöttünk a nagy rózsaaág mellett, oszt egy kő ippen eltalálta a középső üveggömböt, azt, akit a méltóságos asszony legjobban szeret. De e még a kisebb baj vóna. Hanem az istállóba az ifiúr mindenáron felkivánckozott a Musztafa hátára, osztán tetszik ösmerni a Musztafát, rángatta a kötőféket rettentően, rugdosódott, osztán bizony a lábát csúnyán megcsapta. Attul félek, lesántult. Akkor oszt a jó Isten örözzön engem a méltóságos úrtul, mert jól tetszik tudni, milyen kényes a Musztafára. Nem is tudom, micsinájjak, mer árúlkodni

se akarnék az ifiúrra, de meg azt se szeretném, ha rajtam száradna ez a dolog, istállom.

Yolanda is örült, hogy az előbbi zavarbói kikászolódhatnak. Felugrott a lócáról nagyhevesen.

— Nem lehet sehova elhozni ezt a taknyost. Na megállj, lesz neked. Szorulsz te, mikor hazaérünk. Mindent elmondok apának, mihelyt beme gyünk a házba. A fene egyen meg.

Pali vállat vont, tovább rugdosta a kavicsot és Yolandának csak ennyit felelt:

— Dög.

— Beszélhetsz. Máris megyek apához. Gyere, Magdolna.

Előre siettek. Yolanda, nyilván, hogy elmossa az előbbi zavarnak emlékét is, élénk bőbeszédűsége l kezdte magyarázni két öccse haszontalanságait. Mert az otthon maradt Peti éppen olyan haszontalan volt az ő leírása szerint, mint ez a Pali. Roszszul tanultak, verekedtek, romboltak, kárt csináltak, jelenlétök mindenütt tatárjárást jelentett.

— Már éppen küldeni akartunk értetek, — mondták bent a felnőttek, — készülődni kell.

— Apa, — mondta hangosan és elszántan Yolanda, — Pali megint kárt csinált.

És nagy lélegzettel egy szuszra beszámolt Pali csínytevéseiről. Hubay, ahogy a ló dolgát meghalotta, alig mondott annyit, hogy „bocsánat“, szaladt ki az istállóba. A kastély elé éppen akkor fordult oda a négy szürke a vendéghintóval. A bakon parádés kocsis ült, fején hetykén díszlett a darutollas kalap, két marka úgy fogta a gyeplőt, hogy ország-világ megláthassa az ő négyeshajtási tudományát. Mert meg kell annak a módját adni az ilyen odaforduláskor. De csak a bóbítás szobalány figyelt rá, aki felsőruhákat tartva a karján, hátrább álldogált, egyébként mindenki a Pali gyerek csínytevéseiről tanácskozott. A tettes éppen most érkezett a huszár kíséretében a park felől. Közeledtekor mindenki elhallgatott, csak anyja vetette oda:

— Majd otthon számolunk, vedd a kabátod.

Mire ő sunyin leszegett fejjel ment a kabátja után, nem szólt semmit, csak a csoport mellett elhaladva jelezte a szája mozgásával nővérének:

— Piszok dög.

Most érkezett vissza Hubay. Már közeledőben intett megnyugtatóan.

— A ló csakugyan megsértette a lábát, de komoly baja nincs. Megjegyzem, kérlek alássan, a fiadat ne büntesd, az nem hibás. Fiúgyerek lóra kívánczik, az természetes. Az én embereim hibásak, hogy nem vigyáznak ilyenkor. A kocsis már kapott nyaklevest. Majd ez a szamár is megkapja a magáét.

Marci huszár némán ment a még hiányzó felsőruhák után. Aztán a búcsúzkodás hosszas szertartása következett, mindenki mindenkitől hangos hosszadalmassággal vett búcsút, a házigazda még apróra megnézte a négy szürkét, az asszonyok részletesen megölelgették egymást és azt a különös játékot művelték, hogy egymáshoz nyomván orcájukat, kiki belecuppogtatott egy jelképes csókot az idegen arc mellett a szabad levegőbe. Végül kászóldtak felfelé a kocsiba, úgy helyezkedvén el, ahogy jöttek. Pokrócokat igazgattak, fészkelődtek, láboknak kényelmes elrendezést kerestek. A kocsis, deréktől lefelé feszes pokrócba csavarva, szoborszerű merevséggel ült a bakon, olyan sziszegéssel csendesítve a kapáló lovakat, amelyet csak azok hallottak, más senki. Végre megszólalt Friedrich Lóránt:

— Mehetünk.

A hintó azon nyomban elindult. S ugyane pillanatban megint mindenki egyszerre kezdett kiabálni. Friedrichné valami olyat, hogy „aztán ne várassatok sokáig magatokra“, Hubayné valami olyat, hogy „remélem, máskor nem ilyen kurta időre“, de senkinek a szavát nem lehetett érteni a kiabálástól és szekérgörgéstől. Még el sem fordult a hintó a kastély sarkán, mikor már látni lehetett,

hogy a nyugalmazott főispán gyorsan felkel és hátulról hatalmasan nyakon cserdíti a bakon ülő fiát.

— Schrecklich dieser Rotzkerl, — tört ki mindjárt Hubayné, — mennyi kárt csinált. Most megfájdult a fejem a bosszúságtól. És külömben is megérkezett a reuma a jobb vállamba. Megint egész éjjel nem fogok aludni. O mon Dieu, mon Dieu. Mi van a maga Musztafájával, Imre?

— Lesántult, az ördög vigye el a dolgukat.

És csak úgy félrefordulva, alaposan pofonvágta Marci huszárt, valami olyan virtuóz mozdulattal, amelyben a lendület, a biztos gyorsaság, a pontos találat a kitünő vívót dicsérte. Marci állta a pofont, mint a cövek, meg sem ingott tőle, kemény nyaka nyilván előre készült reá. És mintha misem történt volna, rendes jelentő hangján a ház asszonyához fordult:

— Azonfejül, méltóságos asszony kérem, a vendég ifjúr a melegházban leszakított a ciklámenbül, abbul a tigrisszínbül, akit úgy tetszik kedvelni, csak azért mondom, hogy oszt máson ne keresse a méltóságos asszony. Hiába szóltam, leszakította, oszt zsebetette.

Hubayné némán sírni kezdett és fejét csóválva indult a melegház felé. A hintó már messze zörgött valahol. A búcsúztatók eloszlottak. Magdolna ment a szobájába. Rendet akart csinálni, de lusta volt hozzá. Hanyatt vetette magát a diványon és tünődni kezdett. Maga elé rajzolta az imént eltávozott leány tömzsi alakját, vaskos kebleit, kidagadó lábszárát, derekán megfeszült ruháját. Nem szerette. Valami ellenszenvet érzett iránta. Gondolatai azokra a mondatokra tévedtek, amelyek a kínos zavart okozták közöttük a lócán. De megszeppenve ezektől a gondolatoktól, ösztönszerűen arra készítette magát, hogy másra gondoljon. Rozsály Ferire tért át, aki nemsokára idejön. Majd levelet váltanak naponta többször is és titokban egy-egy kézszorításra merészkednek. Csókolódnai? Hevesen megrázta a fejét,

pedig egyedül volt a szobában. Nem, nem, azt még nem...

Boriska nyitott be, a szobalány, aki még nem tette le a bóbitáját. Szétnézett a szobában és rögtön rendet kezdett csinálni. Közben többször rápillantott a heverő kisasszonyra. Látszott, hogy szólni akar. És meg is szólalt végül csiklandós, titkolódzó hangon:

— A kocsist látta a méltóságos kisasszony?

— Melyik kocsist?

— A vendég-kocsist.

— Láttam, csak nem néztem meg. Miért?

— Helyre legény, csak roppant szemtelen. Nem maradhattam tulle. Furtomfurt csak fogdosott, egyre csapdostam a kezit. Aszonta, hogy ha húsvétkor kimenője lesz, mennyek el Fügedre a bálba. Mámmost micsinyálok én evvel a Marcival? Ha az is elgyön, megbicskázzák egymást.

— Ne menj te se. Hiszen azt mondtad, hogy szerelmes vagy Marciba.

— Vagyok, vagyok, nem mondom, de ha mókázok evvel a kocsissal, nem olyan nagy bűn az. Mért tetszik gyűrni az új ruhát? Jobb volna levetni.

Magdolna sóhajtva felkelt. Engedte magát levetköztetni, engedte magára adni az előbbi ruhát. Aztán tűnődött, hogy mit csináljon. Otthagytta a rakogató szobalányt, ment anyját keresni. Azt az ebédlőben találta. Felügyelt az asztaltszedő Marcira és a kézilányra, közben sírt.

— A legszebb ciklámenem. Igazán borzasztó. Ein schauderhafter Fratz. Ki tudnám tépni a fülét. Most megint vehetek altatót. Vacsora nem lesz, kaphatsz a szobádba valamit, ha akarsz. Én mindjárt lefekszem.

Magdolna odajárult anyjához és elbúcsúzott tőle, a családi hagyományok szerint: előbb megcsókolta a kezét, aztán az arcát, aztán megint a kezét. Hubayné hanyagul, szenvedőn adta oda kezét

és arcát a csókra. Magdolna ment az apjához. Azt a pasziansz előtt találta. A pasziansz a rátett pipaszár őrizete alatt hűségesen megvárta a gazdát.

— Te vagy az, mókus? Éppen most jött ki a nagy Napoleon. Ötször egymásután nem jött ki a disznó, de most megmérgezedtem és kiraktam. Várd meg, még ez a néhány lap van hátra.

Magdolna leült a szék karjára, félkarjával apja vállára dőlt és várt. Közben a kártyákat nézte, de azok nem érdekelték. Akárhogy igyekezett úr lenni gondolatai felett, valami állandóan az agya előterébe tolakodott. Az a zavar, amelyet Yolandával élt át. És magában erősen küszködött. Nem akart azon töprengeni, amiről szó volt. Azért jött most ide az apjához is. Mindig úgy kereste fel, mint aki menekvést, biztos kikötő érzését, megnyugvást kíván találni a hatalmasnál és nagynál. Ha mindenféle idegességek nyugtalanították és így rátámaszkodhatott apja medve-vállára, mindjárt megnyihült.

— Tessék, itt van. Mondtam, hogy ki fog jönni. Mi van anyáddal?

— Feje fáj, reumás, mindenféle baja van. Le akar feküdni. Vacsora nem is lesz.

— Van neki még más baja is — kacagott az apa hátradőlve, — tudod-e, mi? Nagy szégyenben maradt. Tudniillik az történt, hogy sem a zsidónál nem volt szivar, sem a plébános nem tudott kölcsön adni. A lovas legény szivar nélkül jött vissza. Anyád ezt megtudta, de úgy tett, mintha nem tudta volna. Mikor uzsonna után átjöttünk az én szobámba, anyád útközben ravaszul megkérdezte ezt a Friedrichet, nem parancsol-e szivart. Engem akart bajba hozni és megbüntetni a hanyagságomért. Erre Friedrich azt mondta, hogy köszöni szépen, de semmit sem utál annyira, mint a szivart. Ettől fáj a feje anyádnak.

Egymásra nevettek, mint a cinkosok. Az apa még hunyorított is hozzá a félszemével,

— Mondd, mókus, — kérdezte aztán —, miféle lány ez?

— Nem tudom, nem igen lehet kiigazodni belőle. Nagyon jár a szája. Úgy érzem, hogy nem szeretem.

— Az kár. Mindig sajnálom, hogy nincs rendes barátnőd a környéken. Most mit csinálsz?

— Megyek zongorázni, a mamához úgysem hallatszik be. Aztán lefekszem. Te nem vacsorázol?

— Nem, lefekszem. Rengeteget ettem délután. És holnap hajnalban kelek, mert kilovagolok a háttárba. Szervusz, mókus.

Magdolna hízelegve odabujt ölelésével az apja kazánszerű mellére. Aztán arcát, mint a hízelgő macska, odadörzsölte apja borostás arcához. Orra megtelt apja jól ismert, pipából, kölni vízből és lószerszám-illatból kevert szagával. Ezt úgy szította magába mély lélekzettel, mintha saját szeretetét szívná magába.

— Jó éjszakát.

— Jó éjszakát, mókus.

Boldogan ment végig a folyosón, át a szobákon, a nagy hallba. A Fini szobájából kihallatszott az eszelős öreg kisasszony motyogása, ahogy most is szigorúan fegyelmezte a maga elé képzelt osztályt.

Felhajtotta a zongora fedelét és játszani kezdett. Találomra: a Weber „Aufforderung zum Tanz“-át. Beszélgető modorban játszott magának, elképzelte az udvarló fiatalembert a biedermeierbálon, csokoládészínű frakkban, és a válaszoló kisasszonyt kisütött hajtincseivel, harangos fehér szoknyájában. Láta magában, ahogy táncoltak a briliáns keringő-tétel alatt. És megint felütközött benne az idegesség, amely pedig apja mellett már megnyugodott. Idegesen, immel-ámmal játszott tovább, aztán hirtelen abbahagyta.

Visszament a szobájába. Ott a lány közben már megágyazott. Az éjjeli szekrényen szendvics és befőtt. De ő nem nyúlt hozzá. Lassan vetkőzni kezdett. A hálóinget úgy vette magára, hogy egy pilla-

natig se maradjon meztelen: foga közé kapta nappali inge elejét, miután vállát már leeresztette, két kezével felülről magára húzta a hálóinget, aztán kieresztette foga közül a nappalit és kilépett belőle. Még sok mindent kellett volna végeznie a szigorú anyai rend szerint: fogat mosni, kezet mosni, fésülni. Ezt mind elhagyta, mert únta. Ideges volt. Letérdelt ágya elé és imádkozni kezdett. De nem ment az ima sem. Akkor felállt és ránézett a nagy Madonna-képre, amely ott lógott ágya felett.

— Nem akarok olyasmire gondolni, — mondta magában kitörő daccal —, nem akarok. Azok ocsmány és ronda dolgok. Nem bánom, hogy hogyan születik, én erre nem gondolok, én most gyerek akarok lenni. Szűz Mária, segíts nekem gyereknek lenni.

Ebben a pillanatban elsírta magát. Gyorsan befeküdt az ágyba, magára húzta a takarót és átadta magát a sírásnak. Bőségesen és jólesően sírt bele a párnába. Hamarosan jól kisírta magát s ettől teljesen megnyugodott. Egyszerre jókedvű lett és fáradt. Átölelte a párnát és orrában hirtelen megérezte apja imádott szagát. Elmosolyodott. Úgy aludt el, mosolyra nyíló ajakkal.

II.

Mielőtt a húsvét és vele együtt Rozsály Feri megérkezett, három álló napon át esett a bőséges tavaszi eső. Az orgonabokrok ábrándozó rejtek helyére nem lehetett kimenni, pedig Magdolna éppen most nagyon szeretett volna ott tartózkodni a hosszú délutánokon és arról ábrándozni, hogy Rozsály Feri jön: milyen lesz, mikor leszáll a kocsiról, mikor először kezet fognak, hogyan váltanak először levelet, milyen mélyjelentőségű mondatokat fognak odavetni egymásnak, ha elmennek egymás mellett. De a kastélyból ki sem lehetett mozdulni és fájdal-

mas volt elképzelni a titokliget talaján csuromvizesen fekvő pokrócot.

És még hozzá az utolsó pillanatban expressz-levél érkezett: Féri mamája még nem épült fel a tüszős mandulagyulladásból, nem engedi utazni az orvos, csak ünnep vasárnapján érkezhetnek. Volt ugyan a levélben valami halvány utalás arra, hogy Féri maga, ha szívesen látják, érkezhetik előbb is, a mama aztán követni fogja, de Hubayné megütődve csóválta a fejét.

— Én nem értem ezt a Leonát. Hogyan képzeli azt, hogy egy ludovikás fiatalembert „sans garde“ beengedek egy lányos házba? Emlékszem az édesanyjára, annál kevés tapintatlanabb nőt ismertem. Wie die Alten sungen, so zwitschern auch die Jungen. Ha ugyan a jó Leonát fiatalnak mondhatom. Velem egykorú. Igazán benőhetne már a feje lágya.

És ment a távirat Bodva-Szilásra: „Vasárnap este állomáson várunk kettőtöket Nóra.“ Vasárnap délután még külön nagy tanácskozás kerekedett abból, hogy ki menjen ki az állomásra. Bonyolította a dolgot, hogy a fedeles hintóba nem lehetett befogni, mert a kocsiszínbén leszakadt egy korhadt gerenda, összetörte a bakot és az ünnep miatt nem lehetett rendbehozatni, tehát a homokfutót kellett kiküldeni az állomásra. Annak hátsó ülésén pedig csak szűkösen férhettek el hárman. Hubayné tehát élénken tiltakozott az ellen, hogy Magdolna is ki-menjen vendéget fogadni:

— Nem, nem, das ist ausgeschlossen. Én abba nem megyek bele, hogy egy tizennyolcéves leány, meg egy ludovikás nekem préselődjenek az ülésen. Menjen csak maga egyedül a vasúthoz. Egy tizennyolcéves leány különben se rohanjon az állomásra egy fiatalembert elé.

— De angyalom, — vetette ellen sűrű füstfellegei között az apa —, nem a fiatalembert elé megy, hanem a nagynénje elé.

— Ó Istenem, be nagy rokonság. Másodízű nagynénje. Je m'en fiche.

— Szóval, mégis csak nagynénje. Az elé nyugodtan ki jöhet velem. Sőt illik is.

— Nem, nem, das lass ich mir nicht gefallen. Mondtam már, hogy nekem ne préselődjenek.

— De miért préselődnének? A fiút úgylis a bakra ültetjük, mellém. Én fogok hajtani. Hátral ül Leona és a gyerek.

Még jó sokáig tartott a vita, de végül az apa álláspontja győzött. Húsvét vasárnapján késő délután befogtak a homokfutóba. A lovakra a sallangos új szerszámot tették, amelyet a gazda nemrég vásárolt, mert a régiék kopottságán már szégyenkezni kellett. Gyönyörű szerszám volt, fürtös bőrsallangjain magyaros rajzú mintákat tervezett kicsiny lyukakból az alkotó művész. A lovak, mintha a feltámadást ünnepelték volna ezzel a gálaszerszámmal. Hubay fellódította hatalmas testét a bakra, a kocsi rúgói panaszosan belenyögtek a teherbe. Aztán Magdolna szállt fel, gyáván próbálgatva féllábával a felhágó kerek kis vaslapját. Az apja olyan hangot adott csücsörítő szájával, mint mikor csókot utánoz valaki, a homokfutó kisiklott az udvarról.

Feneketlen sárban kellett menniök, míg ki nem értek a műútra. A jegenyék, mint szoborszerű katonák sorfala valami hivatalos ünnepeken, merev részvétlenséggel szemlélték a homokfutó hősies igyekezetét. A lovak lépésben haladtak és feszülő szüggylal vonszolták a nehezen haladó kocsit, amelynek kerekei néhol agyig süppedtek a kátyú latyakjában. A gazda jobbra-balra nézegetett.

— Nem rossz az őszi. Ha jó időt ád az Isten, meg lesz a nyolcköblös. De a rozssal elkéstünk. Hiába beszéltem ennek a szamárnak Mestericsnek. Már látom, hogy ki kell vágni. Keressen más gazdát magának.

— Aproópó, személyzet, — szolt Magdolna, —

mondd apus, mi történt tegnap este ezekkel a Marci-ékkel?

Hubay elmosolyodott.

— Anyád tud valamit?

— Nem. Mindenki elhallgatta előtte a dolgot. A feje is fáj, a reuma is kínozza, gondoltuk, hogy...

— Nagyon helyes, nem is kell szólni neki. Az van az egészben, hogy ez a Boriska nagy bestia. Szemet vetett a Friedrich Lórándék kocsisára. Amiatt kierőszakolta, hogy menjenek át a paraszt-mulatságra, Fügedre. Ott aztán Marciban, mikor látta a Boriska kacérkodását, nagy lett a természet. Csúnyán elverte mindakettőt. A Friedrich-kocsisnak beverte a fejét, Boriskát pedig úgy elnászpágolta, hogy annak minden csontja sajog. Mikor hazajöttek hajnalban, itthon még egyszer külön megverte. Boriska úgy óbégatott, hogy ki kellett mennem a hajnali lármára. Anyád, úgy látszik, nem ébredt fel.

— Nem, két altatót vett.

— Te sem ébredtél fel?

— Én sem, csak reggel hallottam a szakácsnétól.

— Hát szóval ma délelőttre berendeltem magamhoz mindkettőt. Marcit alaposan összeteremtetem, de inkább csak a forma kedvéért, mert igaza volt neki. Boriskából pedig kiszedtem az igazat. Az a titka az egész dolognak, hogy ez a lány nagyon puccos. Mindenféle haszontalan szemetet összevásárol magának, ha vásár van, vagy ha vándor házaló jön a házhoz. Kibökte hosszú faggatás után, hogy tizenhét korona adósságot csinált a Marci háta mögött. Ezt a pénzt akarja valahogyan megszerezni. Az idegen kocsis azt ígérte neki, hogy kölcsön ad tizenhét koronát. Ő csak azért kacérkodott, hogy a kölcsönt megkapja, különben Marcit szereti és változatlanul hozzá akar menni feleségül. Az sült ki az egészből, hogy nekem kezdett rimán-

kodni, adjak neki tizenhét koronát. De úgy, hogy Marci ne tudja.

— Adtál neki?

— Nem adtam. Ez a Marci olyan becsületes, derék fiú, mint a színarany. Nem segíthetek az ilyen elszánt kis bestiának, hogy becsapja. Jobb Boriskának, ha megszenved azért a tanulságért, hogy Marci mellett, ha hozzámegy, takarékoskodnia kell. Megmondtam neki, hogy szépen, töredelmesen vallja meg az adósságot Marcinak, aztán legyen rend. Én nem avatkozom a dolgukba. De ha tovább is így marakodnak, akkor Boriskának kiteszem a szűrét.

— Mondd, apus, ezek szerelmesek egymásba?

— Tuggyisten, parasztoknál ez másképpen van, mint az uraknál. Az ő fogalmaik szerint, mondjuk, szerelmesek egymásba. Miért kérded?

— Mert én nem hiszem, hogy Boriska igazán szerelmes. Úgy képezem, hogy ha szerelmes volna, akkor nem hazudna.

Hubay átmarkolta félkezébe a két gyeplőszárat és félkarral magához szorította leányát.

— Ez nagyon szép volt, amit mondtál, mókus. Gyerek vagy még és úgyszólván semmit sem tudsz az életről. De a legfontosabbat tudod. Ha az ember szeret valakit, akkor igaznak és jónak kell lennie hozzá. Te ilyen leszel, tudom. Magamban mindig azt mondom rólad, hogy kis úriember vagy. Aki téged majd egyszer elvesz, az vakon megbízhatik benned.

— Én még nem akarok férjhez menni. Ha arra gondolok, hogy el kell költöznöm a házból, temellőled, mindjárt rettentően megijedek.

És kis szünet után kötelességtudóan, buzgón hozzátette:

— És a mama mellől.

Az apa ölelése valamivel erősebb lett.

— Hát pedig ez a világ sorja, mókus. Idestova már be kell, hogy vezessünk a társaságba. Tizenhét elmúltál.

— Azt igen, azt igen. Annak nagyon örülök. Báli ruhám lesz, arra máris nagyon sokat gondolok. És tánc lesz. Alig várom. Csak még férjhezmenni nem akarnék. Még sokáig veled akarnék lenni.

Megint kis szünet után:

— És a mamával.

— Jól van, mókus, én nem kergetlek. Különben is alaposan megnézzük azokat a fiatalembereket, akikről szó lesz. Tudod, az roppant ritka, hogy minden együtt legyen: Jó család, vagyon, kifogástalan karakter, rendes külső. És még szeresd is.

Magdolna nevetett és megcsóválta a fejét.

— Úgy én soha senkit nem szerethetek, mint téged.

— Jaj, fiacskám, — szólott az apa csendesebben és hangjában valami szomorúsággal —, az más. Azt te még nem tudod. Nekem az igazi boldogság az volna, ha megállíthatnám az időt. Ezerkilencszázhárom május, nincs tovább. Mindenki olyan és annyi maradna, ahogyan most van. És mi így élénk a világ végezetéig. De ezt nem lehet. Tudod, mikor fiatal házaspár voltam és anyáddal azt vártuk, hogy gyermeket adjon nekünk az Isten, folyton csak azon esenkedtem, hogy fiút adjon. Úgy éreztem, hogy ha lány lesz, azt én nem fogom tudni szeretni. Erre megszülettél és lány lettél. És én csodálkozva láttam, hogy soha nem is képzeltem, hogy így tudok szeretni. Boldoggá tetted. És azóta is csak aggodalmat okoztál nekem, mikor beteg voltál, bánatot soha. Én tudom jól, hogy ezt ingyen nem adják. Ezért meg kell fizetni azzal a fájdalommal, amikor majd elmegy és a magad külön életét fogod élni. De máris szoktatom magam, hogy csendesen elviseljem. Arra szoktam gondolni, hogy nem az én önző boldogságom a fontos, hanem a tied. Ha te boldog leszel, gyönyörű lesz az úgy is. Majd jössz a gyerekeiddel haza. És majd hasrafekszem a nagy medvebőrön, hogy

hancúrozzanak a hátamon... Mi az, nem figyelsz ide?

— Mondd, apus, lehet az ember boldog?

— Micsoda kérdés, hogyan lehetne? Boldog az, aki elégedett. Kérdezz meg engem, én elégedett vagyok.

— Igen, de te férfi vagy. Nekem néha az a gondolatom van, hogy nőknél más.

Az apa meglepetve nézett oldalt leányára. Gondolkozott. De arcáról meg lehetett volna mondani, hogy nincs gondolata.

— Fureszákat kérdezel. Már mikor kicsi voltál, olyanokat kérdeztél, amikre nem lehetett felelni. Tudod mit: ne törd ilyen dolgokon a fejedet, hagyd ezt a filozófusoknak, meg az íróknak, meg az eféléknek. Az a sok töprengés sohasem vezet jóra. Az életet úgy kell venni, ahogy van.

— Ahogy van, apus, ez az. De hogyan van? Hogyan boldog egy férfi és hogyan boldog egy nő? Ugyanattól boldogok?

— Azt gondolom, hogy ugyanattól. Ami jó az embernek, attól boldog.

— De a férfinek az jó, ami a nőnek?

— Biztosan. Ha jól megy dolga, és ha szeretik.

— Igen, de egy férfinek könnyebb, hogy őt szeressék. Mert ő a hatalmasabb. A legjobban Istent imádjuk, mert ő a leghatalmasabb. A nő mindig gyengébb. A nőnek nehezebb, hogy őt szeressék. Aztán meg apus, nézd, én a következőket gondoltam. A nőnek mindene csak a férje. Ha a háztartásával törődik, meg a gyerekeivel, az is csak a férjet jelenti. De a férfinak van egyebe is. Pályája, foglalkozása, meg például a politika. A férfinek nem mindene a nő, a nőnek minden a férfi. Nem így van?

Hubay nevetett.

— Jó, hogy már itt vagyunk az állomáson, mert a végén még megbuktatsz valamilyen tantárgyból. Úgy felelgetek itt neked, mint az elemista gyerek a tanítónéninek. Ujságban olvastam, hogy Ameri-

kában a nők is lehetnek ügyvédek. A végén még megérem, hogy elmész ügyvédnek Amerikába, mindenkit lecáfolsz és leokoskodol, aztán kipörölsz magadnak valami milliomost. Az volna a finom. Rögtön megvennéd nekem a Weber-birtokot. Volna iparvasutam és szeszgyáram. Ha megvennéd, feltéve. Adnál egy pár százezer dollárt, mókus?

— Akár egy milliót. És tudod, mit csinálnánk, apus? Építtetnénk egy nagy szanatóriumot, hetven különböző orvossal, de csak egy betegszobával. A mamának. És ha nem fájna már semmije, az orvosok kötelesek lennének valami új betegséget kitalálni, azt felfedezni rajta, mindennap két konziliumot tartani a nagyteremben és kigyógyítani.

— Ó be jó. Na csak hallana anyád, hogy kinevetjük, majd szorulnánk mindaketten.

A homokfutó odafordult a kis sárga állomás-épülethez. Leszálltak, mindaketten ragyogtak a jókedvtől. Hubay megkoppantotta az állomásfőnöki iroda ajtaját és belépett. A kis irodában ütemesen kopogott a kis feketefogantyús, sárgaréz Morse-gép, az asztalokon zsúfolva állottak a mindenféle vonalazott nyomtatványok, lapjaik között kilátszó szélű indigó-papirossal. Jobb kézről ablak látszott, ahol már adogatta a jegyeket a vasutas a nem látható, protekció nélkül való közönségnek.

— Agyonisten, főnök úr, mi ujság errefele?

Az állomásfőnök kirúgta maga alól a széket és nagy hajlongással nyujtotta kezét az előkelő vendégnek és leányának.

— Jókor jöttünk? Vendéget várunk a gyorsal.

— Nincs késés méltóságos uram. Hat perc múlva bejár a gyors. Hogy van a kedves méltóságos asszony, rég nem volt szerencsénk.

— Megvan, köszönöm. Ugyan kerítse elő azt a Jóska gyereket, főnök úr, vigyázzon odakint a lovaimra. Balabán pedig jöhetne a vonathoz lesegíteni a csomagokat.

— Meglesz méltóságos uram, tessék csak kifáradni a perronra.

Nagy igyekezettel ajtót nyitott a főnök. Ők áthaladtak az első és második osztály egyesített kicsiny várótermén, amelynek falait ellepték a jól ismert reklámok: a pöstyéni fürdőbeteg, amint elhajítja a mankóját, az abbaziai szanatórium tengeri tájas ábrája, a Gáspár-féle bajuszkötő tréfás sora: „félre bajusz, csókot kapsz“, a Csorba-tó regényes képe, a Kindle és Shuttleworth-féle mezőgazdasági gépgyár hirdetése, amelyen aranysárga búzaföldön aratógépet hajtott a gazda, s az az ember, akinek szájából nagyobbodó betűkkel jött ki a „Ferenc“ szó, mint a Ferenc-pálinka hirdetése. A fényezett barna fapadon lengyel zsidó aludt, csodálkozásra indítván az áthaladót, hogy ilyen kényelmetlen helyzetben, ilyen szűk helyen és ilyen szokatlan időben békés horkolásra képes, s még hozzá nem a harmadik osztályú váróteremben. Ez nyilván külön ezüstpiculát jelentett Balabán számára.

Az állomás épülete előtt gyér közönség várakozott, fejkendős asszonyok, egy-két segédjegyző, vagy kántortanító külsejű ember, tarisznyás atyafiak, anyja ölen bőgő csecsemő. Túlnan feküdt Füged a lemenő nap vérvörös és arany díszében. A Friedrich-kastély teteje idelátszott, ott nemrégiben jártak visszaadni a látogatást. A falon ezüstösen berregő csengő jelentette a közeledő vonatot. Hubaynak innen is, onnan is köszöngettek. De ő csak megbillentette kalapját, valamin gondolkozott. Kiment leányával a két sín pár közé s a ropogós kavicsos sétálva végre megszólalt.

— Én azt hiszem, mókus, a boldogsághoz külön tehetség kell, mint ahogy jó gazdának, vagy jó festőnek születik valaki. Bennem ez a tehetség megvan. Anyádban nincs, ő akkor örvend, ha van milyen szenvedésről panaszkozhatnia. Már most az a kérdés, hogy a magad hajlamait kitől örökölted. Remélem, hogy tőlem. Mióta élsz, folyton azon per-

lekedünk anyáddal, hogy kihez hasonlítasz. Én konokul magamnak vindikállak. Reméljük, hogy ezen a ponton igazam is van.

Magdolna hallgatagon lépkedett apja mellett. És egyszerre váratlanul megszólalt.

— Mondd, apus, én szép vagyok?

Hubay előbb megállt, meglepetten leányára nézett, aztán nevetve magához karolta.

— Nekem a legszebb.

— Nem, nem, — sürgette Magdolna türelmetlenül, — ne úgy beszélj, mint apa. Gondold, hogy idegen fiatalember vagy, aki most találkozol velem először és jól megnézel. Mit mondanál rólam, ha így volna?

— Feleljek komolyan? Hát várjál. Ha egészen őszinte akarok lenni, azt kell mondanom, hogy még éretlen vagy. Az ilyen fejlődő kamasz-lányok külsejében van valami vackor-szerű. A termeted szegletes, elől a vállad alatt ott a két sőtartó, a vonásaid merevek. A tartásod még tulságosan fiús. Tulajdonképpen csak arról lehet beszélni, hogy milyen szép leszel. Hát efelől megnyugtathatlak. Nem az apa szemével mondom: fel lehet tenni, hogy nagyon szép nő leszel. Sőt feltünően szép leszel. Merném mondani, hogy még szebb, mint anyád. Pedig ő híres szépség volt leánykorában. De benned látok valami hogy is mondjam csak, valami délcegséget, valami daliásságot, ami ő benne nem volt meg.

Magdolna megsimogatta az apja karját.

— Ezt tőled örököltem. Jön a vonat, állj egy kicsit hátrább.

A vonat nagy kanyarodóval, hirtelen dörgött be az állomásra. Iramáról azt lehetett volna hinní, hogy megállás nélkül, lenézően szalad át ezen a kis helyen. De megállott pontosan. Az étkezőkocsi kivilágított ablakában közömbös pesti arcok fordultak kifelé. Balabán, a félszemű öreg vasutas, ott termett mellettük. A kalauz unott hangon kiabált:

— Füged, egy perc! Füged! Harmadik osztály hátra!

Alig egy-két ember szállt le, motyójukkal bajlódó köznépbeli utasok. De az egyik kocsi lépcsője felett, a nyitott ajtóban meglátták Rozsály Feri holdvilág-mosolyra derült széles ábrázatát. Magdolna mélyen elpirult, szíve megdobbant. „Ő“ — gondolta magában. Ő. A titokliget hőse és lovagja. Annak a boldogságnak tárgya, oka és tartalma, amely „a világ sorja“ szerint egyszer be fog következni.

Feri tüntető fürgeséggel ugrott le a lépcsőn, de mindjárt udvariasan hátrafordult, hogy anyjának segítő kezet nyújtson. Balabán ott siklott közöttük, mellettök gyors vasúti gyakorlattal és már szedte is a két bőröndöt lefele. Rozsályné, vagyis Leona néni, ügyel-bajjal ereszkedett lefelé, szoknyája térdig felcsúszott, és Magdolna villámgyors gondolatlanul állapította meg, hogy Leona néninek feltűnően szép lábszára van. Mintegy belefényképezte rögtön emlékezetébe a szép lábat, hogy otthon, ha majd egyedül lesz, összehasonlítsa a magáéval. De már ott állt előtte Feri, a boldogságtól hülye mosollyal. Összeütötte a sarkát és gáláns hanyagsággal szalutált, ahogyan azt bizonyos tisztectől leste el.

— Csókolom a kezedet.

— Isten hozott.

Magdolna nyújtotta a kezét. Feri mohón nyúlt érte és gyorsan, erősen megszorította. Magdolna is nagyot szorított a fiú kezén és erősen gondolkozott magában, hogy jó érzés-e ez. Valami szívdobogató kis forróságot érzett, de ez a forróság nem a kezek érintkezéséből indult el, hanem belőle magából. Mindegy, hű igyekezettel beszélte rá magát, hogy ez nagyon jó. Annyiszor olvasta már száz és száz könyvben azt a szócsoportot, hogy „hosszasan megszorították egymás kezét“, hogy a pillanat nagyszerűsége és fontossága kétségtelen volt előtte. S mivel képzeletében mindehhez az a szócsoport is

szervesen hozzátartozott, hogy „és hosszan egymás szemébe mélyedtek“, engedelmesen belepillantott a Feri szemébe. Az valóban az ő tekintetét kereste. Ószinte öröm és ragyogás látszott a Feri szemében. Jó érzés ez? Nagyon jó. Szerelem, szerelem, szerelem, zakatolt benne a gondolatok malma. Valami elégtételt érzett, valami győzelem féjét, valami olyat, mintha nagyon megdicsérték volna s ő szerény büszkeséggel hallgatja a dicsőséget.

Ekkor aztán Leona néni kezdett beszélni, hogy ne is hagyja abba, amíg le nem fekszik. Mert Leona néni nevezetes volt beszédes hajlandóságáról. Azokra a majmokra emlékeztetett, amelyekről Magdolna azt olvasta a nagy Brehmben, apja kedvenc könyvében, hogy ülnek egymás mellett a baobab-fa ágán és reggeltől estig szüntelenül szélsebesen makognak, karicsálnak, cserregnek. Feri felült a bakra, a házigazda mellé, hátul Magdolna helyezkedett el Leona néni balján. És Fügedtől Tamási-pusztáig Leona néni annyit mondott el, ami nyomtaiva kitett volna vagy két kötetet. Mindenekelőtt elmondta mandulagyulladásának részletes történetét, mint megokolását annak, hogy útjokat halasztani kellett. Aztán elmondta az utazás történetét, azt az izgalmat, amelyet átszálláskor a hordár eltünése okozott, a velök utazó két felvidéki kereskedőt, akik közül az egyik szeretlenül bűdös szivart szívott, a másik pedig öt percenként hol letolta, hol felhúzta az ablakot. De a nagy esemény az volt, hogy egy darabig ugyanazon a vonaton utazott Jenő főherceg, aki a kalauz izgott híradása szerint egy mágnásbirtokról a másikra ment látogatóba. Majd az otthoni dolgok következtek. A komorna, akinek hűségére meg mert volna esküdni s akinek holmija közt a csendőrök sok készpénzt, ezüsttárgyakat és lopott fehérneműt találtak. Veszett kutya is garázdálkodott Bodva-Szilason, annak különösen részletes volt a története. A szilasi jegyző valami számmal álmodott, azonnal írt Pestre, hogy az ilyen számú sorsjegyet meg

akarja venni, de már eladták, és ime, kihúzták húszezer koronával, a jegyző azóta minden nap leissza magát keserűségében. A homokbányában gyerekek játszadoztak, rájuk omlott a fal, hármat eltemetett, mind a hármat kihúzták, egyik megnémult. A szilasi körorvos lánya felment Pestre rokonokhoz, ott megismerkedett egy belga mérnökkel, az egy hét alatt megkérte a kezét, elvitte Belgiumba, már írt, hihetetlen pártit csinált, elküldte annak a palotának a fényképét, amelyben lakik. És így tovább, és így tovább.

Magdolna egész út alatt csak Feri hátát nézte. A fiatal ludovikás széles háta lassanként beleomlott a homályba, mert közben egészen leszállt az este. Csak azt lehetett látni, hogy a fiú olykor óvatosan hátrafordul, valami ürüggyel anyjához tekintve. De pillantása, amely nyilván Magdolnát kereste, kárba veszett a homályban. Egyetlen szót sem válthattak, egyetlen tekintetet ki nem cserélhettek. És közben patakozott Leona néni teméntelen beszélivalója. A sötétben gördülő homokfutó változatlan rázása és az egyhangúan ömlő történetek dajkameseszerű ringatása annyira elálmosítóan hatott, hogy Magdolnának vissza kellett tartania magát az elszunnyadástól, ábrándjainak hősetől kéznyujtásnyi távolságban.

Otthon terített vacsora várta őket. Csak megnézték szobáikat, kezet mostak és máris jöttek anya és fia. Magdolna jóformán csak most tudta szemügyre venni a ludovikás ideált. Az természetesen nagyon férfias benyomást igyekezett kelteni, cigarettára gyújtott, nagyon mélyet húzott a füstből és különös módon felfelé görbített alsó ajkával a mennyezet felé fújta, majd pedig újra nagyot szívott és ajkát gyűrűvé körítve karikát fújt a füstből. Mikor leült, hányiveti hanyagsággal dőlt nagyon hátra és lábát magasan rakta egymásra. Minden untalan Magdolna felé pillantott, s ha a lány nézését elkaphatta, rajongó szerelme jeléül lehúnyta

félszemét. De a cigarettát mindjárt le is kellett tennie, mert Marci jött jelenteni, hogy tálalva van. Az öreg Fini már ott motyogott az ebédlőben és korholta növendékeit, bizonyára azért, mert rendetlenül ültek asztalhoz.

A vacsora folyamán a házigazda, ha Leona néni szóáradatában rést kaphatott, betört rajta és a Ludovikára vonatkozó kérdéseket intézett Ferihez. A tanárok közt volt egy-két ismerőse még katonakorából.

— Spiess ott van még?

— Igenis, ott van. Történelmet tanít. Szórol-szóra követeli.

— Jaj fiam, nincsen nektek, maiaknak, fogalmatok arról, hogy mi az a szórol-szóra. Én még a Nájgebájdéba jártam kadétiskolába. Történelmet Korngrüber tanított, brassai szász. Az követelte úgy: nem szórol-szóra, hanem betűről-betűre. Tőlem például azt kérdezte: „Hubay, wer hatte kaum?“ És erre azonnal rá kellett vágni: „Maria Theresia hatte kaum den Thron bestiegen, als schon Friedrich, der Grosse“, satöbbi. Marczibányi még nálatok van?

— Nincsen, kiment csapathoz.

— Az évfolyamtársam volt. Ő tudott legjobban vívni. Még engem is megvert. Tudsz már jól vívni?

— Elég jól. Eddig öt párbajom van felírva.

— Hogyhogy felírva? — csodálkozott Hubayné.

— A lovagias ügyeket mind letárgyaljuk, aztán eltesszük a jegyzőkönyveket és majd avatás után valamennyit lepárbajozzuk. Nekem eddig öt van. De addig lesz még több is. Azt hiszem, avatás után hetekig nem is csinállok egyebet, csak verekedni fogok.

Leona haragosan megszólalt:

— Tessék. Erre neveli egy anya a gyermekét. Fogok is én szólni annak a parancsnoknak, hogy csináljon rendet. Mi értelme van, hogy ezek a taknyo-

sok minden butaságért összekaszabolják egymást. Igenis, szólok a parancsnoknak.

— Ha lehetetlenné akar tenni anyám, nem bánom, ám szóljon.

Látszott a Feri arcán, hogy igen büszke ezekre az esedékes párbajokra, s ugyanakkor igen büszke arra a pompás szóhasználatra is, hogy „ám szóljon“. És még hozzátette roppant fontosán:

— Elvégre Öfelsége kardbojtját fogom hordani, és vannak dolgok, amelyeket csak fegyverrel lehet elintézni. Ha nem hiszi, kérdezze meg Imre bácsit. De ha nem hisz neki sem, ám szóljon a parancsnoknak.

Csak úgy tündöklött vérengző és lovagias férfiaságában Rozsály Feri. Lopva oda is nézett Magdolnára, hogy orozzlánszerű zordsága milyen hatást keltett. És meg lehetett elégedve, mert Magdolna csakugyan nagy elismeréssel szemlélte a majdan megvívandó véres párbajok érdekes hőjét.

— Jól van, fiam, — szólt Hubay —, ne hagyj magad. Aki férfi, az álljon helyt.

Magdolna hálásan fordult apja felé. És hogy maga előtt is kérkedjék apjával, megkérdezte:

— Neked hány párbajod volt, apus?

— Nekem, fiacskám, — felelt derűsen az apa, — egyetlen egy sem. Lovrinban provokáltam egy pesti ügyvédet, de az rögtön elutazott és soha többé nem jött Lovrinba. Haj, haj, szép idő volt, szakaszvezető voltam.

— Szakaszvezető? — rebbent meg Rozsály Feri.

— Az bizony, kedves öcsém. A mi időnkben másképpen járta. Mi még szakaszvezetői rangban jöttünk ki az iskolából. Nem volt még akkor olyan könnyű dolog tisztúrnak lenni, mint manapság. De vígan éltünk, annyi bizonyos. Szép ezred is volt az az enyém: k. u. k. Husarenregiment Jazyger und Kumaner Numero dreizehn! Néha elgondolom, hogy ha szegény Gábor bátyámat el nem viszi a tüdőgyulladás, még most is hordanám az angyalbört.

De a birtok miatt haza kellett jönnöm. No, Isten élteszen.

Koccintott a fiúval. Az összecsapta ültében is a sarkát, úgy koccintott vissza. Lehörpintette a bort, aztán homlokráncoló szakértelemmel megjegyezte:

— Kitünő bor. Milyen bor ez, Imre bátyám?

— Ez, fiam egri siller. Van egy kanonok barátom, attól kaptam ajándékba egy hordócskával.

— Igen, — bólintott a kadét, — azt rögtön lehet érezni, hogy egri. Gondoltam mindjárt, hogy egri.

És ismét oldalt pillantott, látja-e Magdolna, hogy ő milyen borszakértő is amellet, hogy párbajhős, általában milyen fenegyerek. Magdolna látta. Elismeréssel vette tudomásul ezt is. Feri nőttön-nőtt a szemében. És magában álmatagon ismételtette, mondat és gondolat nélkül, csak hogy a szóban gyönyörködjék, mint aki óriás gyémántot latolgat a tenyerében: szerelem, szerelem, szerelem.

Mikor vacsora után felkeltek, Ferinek ismét diadalmas pillanatai következtek: hagyományos szokás szerint kiki kedves egészségére kívánta a többieknek a vacsorát, és Feri ebből remek parádét vágott ki magának. Mindenki elé odaállott egyenruhás pompájában, elegánsan hajlott meg, sarkát keményen csapta össze és könyökben félkörbe kerekítve a karját, páratlan világfiként nyújtott kezét. Mindenik ilyen meghajlása tánciskolai mutatványnak is beillett volna. S mikor végül Magdolnához érkezett, feltette az egész mutatvány koronáját: úgy hajlott meg, úgy bokázott és úgy görbítette a félkarját, mint aki ezzel első díjat akar nyerni. Meg is kapta az első díjat: Magdolna olyan erőset szorított a kezén, hogy a fiú pipacsa pirult a boldogságtól.

Aztán átvonultak a szalónba. Feni szokása szerint köszönés nélkül távozott, de az ajtóból mindenki nagy meglepetésére visszaszólt:

— Ach ja, Kinder, ach ja, das ist ein Offizier, ach ja!

Nem vetettek rá ügyet, de mindenesetre Feri volt mindennek a középpontja. Magdolna habozott egy pillanatig, aztán odament anyjához és fülébe súgta:

— Oldózik a hajamban a szalag, bocsánatot kérek.

— Jól van, menj a szobádba, de siess vissza, micsoda rendetlenség ez. Unerhört.

Magdolna kisietett. A szobájában lázasan kezdett keresgélni, amíg ceruzát talált. Elévette levélpapírját, egyet kettéhasított, hogy kicsiny legyen és ráírta: „Miért nem hoztál levelet? Kimondhatatlanul nyugtalankodom. M.“ Ezt összehajtogatta nyolcszorosan, a markába rejtette és sietett vissza. Odabent vontatottan folyt a társalgás, még Leona néni is elakadt, látszott rajta, hogy a hosszú utazás megviselte. Magdolna a pillanatot leste, mikor jelezheti titokban a levelet. Ez nagyon nehéznek látszott, mert Feri mindig szem előtt volt, vagy hozzá beszéltek, vagy őrá. De végül a házigazda maga elé tartotta a pipaszárat és rosszállóan csóválta a fejét.

— Mi az ördög lelte ezt, hogy nem szelel, hiszen tegnap tisztítottam.

Magdolna azonnal felpattant.

— Melyiket hozzam, apus, az elefántosat?

— Jó lesz, — bölintott az apa.

Ekkor Magdolna vakmerő és jelentős pillantást vetett Ferire, mialatt elindult. Feri azonnal felpattant.

— Segíthetek?

És már ott is volt Magdolna mellett.

— Vigyázz, — súgta Magdolna, — levél.

Ugyanekkor Hubayné utánok szólt:

— Maradj csak, Feri, ő majd elhozza.

Hangjában benne volt, hogy fiataloknak kettesben mászkálni sötét szobákon át nem illendő dolog.

Feri azonnal vissza is fordult, de akkor már a levelet a kezében tartotta. Kisvártatva visszajött Magdolna és átadta apjának a pipát, amelyen tajtékból faragott elefánt díszlett, feketébe játszó meggypiros színben. Az apa élvezettel tömte a szitából, a gyujtót rátette a dohányra, ott hagyta, aztán lóbálni kezdte az egész alkotmányt. Feri idegesen feszengett. Látszott rajta, hogy ürügyet keres, hogyan mehetne ki a szobából. Erre valami elfogadható magyarázat kellett, mert egyszerűen bocsánatot kérni és kimenni kellemetlen és komikus látszatot kelthetett volna. Végre villant egyet az arca. Fürdésre terelte a szót. Hogy nehezen várja már a nyarat, hogy mennyire szeretne már úszni, satöbbi. S mikor a beszélgetés megérett erre, merészen kivágtá:

— Szeretném megmutatni Imre bátyámnak azt az érmet, amit tavaly úszóversenyen nyertem. Itt van velem. Elhozom egy pillanat alatt.

— Jól van, csak hozd.

A fiú elsietett, Magdolna repeső türelmetlenséggel várta vissza. Hubayné ekkor ásítást nyomott el és megszólalt:

— Hát azt az érmet még megvárjuk, aztán gondolom, drágám, hogy ti egész nap utaztatok, rátok fér egy kis pihenés...

Leona néni elnyomta a válasz-ásítást.

— Bizony, édes lelkem, megmondom őszintén, eléggé kívánom az ágyat.

Feri jött vissza nagy sebbel-lobbal. Kinyitott tokot hozott a kezében, a tok bársonyágyában bronzérem barnállott. Hubay udvariasan megtekintette, bólogatott, dicsérte. Aztán Hubayné is megnézte az érmet, ő is bólogatott. Aztán Magdolna is. De mikor ő vette kezébe a tokot, már papírdarabkát is lehetett érezni mellette. Idegesen reszkető markába szorította a papírt és ő is dicsérte a medáliát. Közben a felnőttek már felállottak Hubayné a reggeli beszélte meg Leona nénivel, hogy hány órára pa-

rancsolja és mit. Kávét, hozzá valami kis hideget, elég lesz félkilencre, aludj jól, édes lelkem, jó éjszaka, édes lelkem. S az általános búcsúzkodásban megint kézszorításra került a sor. Magdolna ezúttal csak az öklét nyujtotta. Abban szorongatta a levelet.

Szobájában mohón, szívdobogva bontotta ki. „Hosszú levelet írtam, de a vonaton elveszett. Imádlak. Mikor lefekszel, hosszan gondolj rám, én is rád gondolok, ezáltal lelkeink a mindenségben egyesülni fognak. F.“ Elolvasta még kétszer. Nagyon szépnek találta, csak ahelyett szeretett volna egyéb szót, hogy „ezáltal“. De mindjárt rendre is utasította magát. Feri nem költőnek készül, hanem katonának. S a levél gondolata nagyon szép. A mindenségben egyesülő lelkek, amelyek a két sötét szobából felröppennek a világűrbe, hogy ott egyé váljanak, ez nagyon szép.

Szekerénye mélyéről kis dobozt keresett elő, tengeri kagylókkal kirakottat. Ez a doboz egészen ártatlanak látszott, apró lim-lom volt csak benne, négylevelű lóhere rézből, szerencsekrajcár, Szent Antalt ábrázoló piciny ólomszobor, meg ilyesmi. De a fenekét körömmel ki lehetett emelni, s az álfenek alatt ott símultak egymásra Feri eddigi levelei. „Miért gyötörsz egész nap? Az örületbe akarsz kergetni? F.“ Egy másik: „Arra gondolok, hogy holnap utazom és szívem vérkönnyeket hullat. F.“ Alatta az újságpapír letépett szélére írott szó: „Örökké.“ Magdolna kisimította az új levelet, ráfektetette a többire, ráillesztette a kemény papírlapot, visszarakta az apróságokat, aztán visszadugta a dobozt rejtekhelyére. S mikor eloltotta a világosságot, engedelmesen maga elé idézte Feri arcát, hogy „hosszan“ rágondoljon.

És mikor másnap reggel felébredt, akkor is Feri volt első gondolata. Anyja szomszédos szobáján átment a fürdőszobába. Hubayné már túl volt a fürdön, most öltözködött.

— Siess azzal a fürdővel, — mondta az anya

a szokásos reggeli csókra nyujtva arcát, — korábban légy kész, mint a vendégek. Aztán valamire figyelmeztetek. Húsvét hétfő van, ez a Feri bizonyosan meg fog locsolni. Olyan ruhát végy magadra, amit aztán mindjárt letehetsz.

A fürdőszobában Boriska tett-vett, most engedte a melegvizet. Homlokán és arcán jókora kék foltok látszottak, Marci határozott fellépésének emlékei. Magdolna foga közé fogta hálóinge elejét és úgy húzta magára fején át a fürdőinget, mert mezítelenül tilos volt fürödni. Hubayné, aki egy darabig francia zárdában nevelkedett, saját gyermekkorából hozta lánya életébe ezt a szigorú szemérmest.

— Hát itt a katona, — mondta Boriska bizonyos cinkos halksággal, hogy a szó át ne hallassék a ház asszonyához.

— Igen, itt van. Miért?

— Én azt hiszem, ez a katona ifiúr szerelmes a méltóságos kisasszonyba.

— Ugyan eredj, — felelt a melegvízből boldogan Magdolna, — hol veszed az ilyen butaságokat?

— Láttam én tegnap este. Csak úgy falja a méltóságos kisasszonyt a nézésivel.

— Á dehogy, csak képzeled. Hát téged megöntöztek már?

— Marci megöntözött már hatkor a kútnál, két rocska vizet borított rám. De azt mondta, hogy ha még valaki mástól is meg hagyom magam öntözni, összetöri a csontomat. Most nem merek kimenni az udvarra, mert még erre téved véletlen valami tanyai legény, oszt ha megöntöz, kész a baj.

Magdolna habozott a kádban. Hirtelen meleg hálát érzett a szobalány iránt azért, amit Feriről mondott. Volt megtakarított pénze, abból könnyen odaadhatott volna tizenhét koronát a lánynak. De meggondolta mégis. Eszébe jutott, amit apja mondott: nem szabad vőlegénye ellen a hazugságban támogatni.

— Tetszik neked az ifiúr, Boris? Csinos?

— Igen, mondhassuk. Olyan jó szál legény.

Következett a hideg csap folytatása, amíg a kádban didergősre nem hült a víz. Akkor pedig következett a kiszállás a testéhez tapadó ingben, s utána a bonyolult művelet: magára kapni a bolyhos fürdőkabátot és alatta levetni az inget. Gyakorlott kézzel csinálta, hamar megvolt vele. Fogmosás közben behúnyta a szemét és elmosolyodott. Megint azt a szót gondolgatta magában, hogy szerelem. S egyszerre megállott kezében a fogkefe. Yolanda arca vetődött eléje, amint a csókolódzásról beszél. Ha ő meg Feri szerelmesek egymásba, akkor az a természetes, hogy titokban csókolódzzanak. De ettől a gondolattól visszarettent. Elképzelte, hogy Feri ajka odanyomódik az ő ajkára, s ettől az elképzeléستől heves idegenkedést érzett. Valami meztelenséget érzett benne, valami szemérmertelenséget, amely majdnem trágár. Ha regényben olvasta, hogy a szerelmesek csókolódnak, helyeselt nekik. De most, hogy személyesen sajátmaga szájára vonatkoztatta a gondolatot, csúnyának és kellemetlennek találta. Ösztönszerűen letörölte szájáról az odaképzelt csókot, még fújt is egyet-kettőt ajkaival, mintha légy szállt volna rá. Nem, nem, ha Feri csókolódni akar, semmiesetre sem engedi. Majd egyszer, évek múlva, eljegyzéskor. De elképzelve, hogy akkor is kedve legyen hozzá. Vajjon mi jó lehet abban, hogy az egész világ csinálja? És ő miért idegenkedik tőle tizenhétéves létére? Eszébe jutott, amit apja mondott róla pár hónappal ezelőtt, s ő véletlenül meghallotta: „Ez a gyerek, mint nő, nem tizenhétéves, hanem tizenkettő.“ Mire anyja ezt felelte: „Csak maradjon is mennél tovább.“

Vállat vont öltözködés közben, mint aki tudatlan és tanácstalan s ebbe bele kell nyugodnia. A csók zavaró gondolatát elhessegette magától és igyekezett a szerelemre gondolni. Ettől mindjárt megjött a jókedve és dúdolgatva öltözködött tovább. De aztán ráeszméلت, hogy mit dúdol: „Csókolom a csókrater-

mett picit szádat“. Bosszonkodva abhagyta és csak azért is mást kezdett dúdolni magában, a Liszt Rigoletto-átírását.

Apja és Feri a nappaliban beszélgetett, mikor belépett. Feri azonnal föl pattant és kölnivizes üvegből ráfreccsentett néhány cseppet.

— Csak ne a hajamra, csak ne a hajamra!

— Kölnivíz, négyezerhétyszáztizenegyes, — mondta Feri olyan büszkén, mintha folyékony gyémántról beszélt volna.

Aztán apja vette át az üveget, ő is rálöttyentett egy kicsit. Ez volt az öntözködés. Magdolna odament a nagy almáriomhoz, azon állott odakészítve a tojásos tál. Ő maga festette a húsvéti tojásokat még jóval ünnep előtt, ahogy minden esztendőben csinálták. A főtt tojásra meleg viasszal mindenféle saját tervezésű ábrákat rajzolt, aztán a tojást börsönybe mártotta s mikor megszikkadt, a viaszt lekaparta róla.

— Tessék választani, mindenki kap egyet.

Az apa találomra belenyult a tálba és kivett egyet. De Feri sokáig válogatott, mígnem megállapodott abban, amelyen két fehér galamb csókolódzott.

— Csókolom a kezedet, ezt mindjárt viszem a szobámba. A néni készen van már? Őt is megöntözném.

— Kopogtass be, már készen lesz.

A fiú elsietett.

— Mi ujság, apus? Mit csinálunk ma a vendégekkel? Kitaláltál valami szórakozást?

— Izenetet kaptunk, hogy a Friedrich-gyerekek átjönnek. Mások is jöhetnek, délelőtt nem mehetünk sehova. Különben is szemereg az eső. Jól vagy, mókus? Jól aludtál?

Magdolna odaült apja karosszékének a támlájára. Félkarral átölelte a nyakát, arcát hozzádörzsölte apja arcához. Éppen csak hogy nem dorombolt. De szigorú hang rebbentette el apja mellől, az anyjáié.

— A jó Isten áldjon meg, mit lopod itt a napot? Miért nem nézel a házi dolgok iránt? Mi vagy te itt eigentlich, vendég? Miféle híredet fogják ezek elvinni? Sürögi-forogj. menj a konyhára, lássák, hogy törődöl a házzal Na, egy-kettő.

Magdolna engedelmesen, de kedvetlenül kotródott kifelé. Anyjának állandó parancsa volt, hogy mutakozzék háziasnak. Tizenhétéves leánynak menél háziasabb legyen a híre. De ez nem volt könnyű feladat, mert nem volt rá szükség sehol. Mindenütt úgy érezte magát, mint a cirkuszi bohóc, aki csak láb alatt van, mikor göngyölik a porondon a pokrócot. Huszár szobalány, szakácsné, két kézilány, béresgyerek. kijjebb pedig egész sereg gazdasági cseléd végezte a dolgát serényen, a vezényletet pontosan ellátták szülei, röpködtek a parancsok, ment a munka mindig, mint a karikaesapás. Ő csak csetlett-botlott a folyosókon, a szobákban, a konyhán s akárhova ment, akármihez nyult, mindig útjában volt valakinek. Most is így indult el ténferegni, fájdalmas száműzöttségében, mert bent szeretett volna ülni valahol kettesben Ferivel, várni egy-egy lopott kézszorítás alkalmát és elpirulni, ha pillantásaik találkoznak.

Ebből a kettesből egész nap nem lett semmi. Mivel esett az eső, a környékről várható öntözködő ismerősök erősen megcsappantak ugyan, de mégis jöttek a Friedrich-fiúk, jött a főszolgabíró gazdász fia, aki Magyaróvárott tanult, de most hazajött húsvétra, jött a púpos fügedi ügyvéd, hogy locsolkodás örve alatt néhány peres ügyet is megbeszéljen a ház urával, jött a félrenyakú, hebegő gazdasági írnok. Magdolnának minduntalan fogadnia kellett a látogatót, aztán, ahogy anyja tanította, a sok kézimunkára való hivatkozással bocsánatot kellett kérnie és mennie kellett teljesen céltalanul a konyhára, vagy máshova. Közben bement a szobájába és levelet írt Ferinek: „Szenvedek, hogy nem lehetek veled, de érted a szenvedést is örömmel viselem. M.“. A levelet

a szokott módon kicsire hajtogatta és várta az alkalmat, hogy átadhassa. De csak ebédnél tudta átadni az abrosz alatt, mikor is Feri vakmerően megszorította a kezét. Ezt meg is láthatták volna, de nem látták meg, mindenki Leona nénire figyelt, aki érdekesítő részletességgel adta elő, hogyan sikerült megfékezni múlt héten Szilason a falu megvadult bikáját.

Délutánra elállt az eső. Hubay elhatározta, hogy átnéz a fügedi Úri Kaszinóba és magával viszi a vendég kadétot is. Magdolna úgy járkált a házban, mint az őszi légy. A férfiak csak vacsorához jöttek haza. Hubay részletes helyi híreket mesélt, amelyeket Fügeden hallott, a fiatalok még csak nem is beszélgethettek. Vacsora után Magdolnának zongoráznia kellett. Szívesen tette, mintegy boldogan fölszabadulva. Úgy érezte, hogy a zongorán keresztül most Ferihez beszélhet. Leült és egymásután játszotta azokat a számokat, amelyeket legjobban szeretett. Feri úgy ült le, hogy egymás szemébe nézhessenek, ha fölpillant a zongorázó ideál és feketéjét kavargatván vastag füstkarikákat eregetett.

— Ez milyen dal volt? — kérdezte.

— Griegtől van. Az a címe, hogy „Lábaid elé.“ Mindaketten mélyen elpirultak. És nem mertek fölnézni, hogy a szülők észrevették-e pirulásukat. Magdolna tovább játszott. Szeszéyesen váltogatta Sindinget, Moszkowskit és Lisztet.

— Mondjad csak, lelkem, — szólta Leona néni, — nem tudnád játszani a Bob herceget? Én azt szeretem legjobban.

— Szívesen.

Játszotta a Bob herceget. Leona néni lelkesen dúdolta hozzá a szöveget. „Magsüvegelnek az utca-seprők és csizmadiainasok“. Sőt, mikor arra került a sor, hogy „mint te oly szép, mint te oly jó, nincsen hozzád más hasonló, fehérholló“, — akkor Leona néni elévette a zsebkendőjét és megtörölte szemét.

Restelkedésében fejét csóválta, hogy így ellágyult és náthás hangon mondta:

— Dagyod szép.

— No most nekem valamit, mókus, — szólt a pipázó házigazda.

Magdolna bólintott. „Magasan repül a daru, szépen szól.“ Ezt már mindenki vele dúdolta. Az utolsó sornál Feri hangja különösképpen megerősödött. Hangosan énekelte: „Tied leszek koporsóm lezártáig“. Nem volt éppen kellemetlen hangja, de hallása végképpen semmi. Embertelenül hamisan vitte a dallamot. De Magdolna, aki különben ropant kényes volt mindenre, ami muzsika, most még ezt is megbocsátotta. Felnézni nem mert, tudta jól, hogy Feri most a szöveg miatt az ő pillantását lesi. De a világ minden kincséért fel nem nézett volna. Még egyszer eljátszotta az egész nótát, aztán apja rendes kedve szerint átcsapott a frissbe: „Ritka búza, ritka árpa, ritka rozs“. Feri ütemesen veregette össze a sarkát.

— Jaj de jó volna táncolni.

— Hogyisne, — ásitott Leona néni, — most elmegyünk a féderbálba.

Mikor bezárta szobája ajtaját, ruhája eleje alól két levelet szedett elő Magdolna. Egyiket még kora délután kapta: „Gondolj rám egész délután, meg fogom érezni. F.“ A másikat a vacsoránál kapta cserébe a maga leveléért: „Ne csüggedj, gondolatban mindig melletted vagyok. F.“ A két levelet elhelyezte a rejtekdobozba. És mikor letette a fejét a párnára, boldogságában édesen elsírta magát. Úgy találta, hogy nincs szebb, mint két megértő lélek szerelme.

Másnap határozatba ment, hogy keddi locsolás nem lesz. A Friedrich-fiúkhoz sem mennek át Fügedre, de Jolánkát áthívják uzsonnára, ismerkedjék meg a kadéttal. Ez titkos és nagy örömet keltett Magdolnában. A Yolanda segítségével bízhatott. Hiszen már fel is ajánlotta, hogy ha Feri jön, ő

szívesen játssza az örökös harmadik szerepét. Végre, végre módja lesz Ferivel meghitten beszélgetni. A szerelemben kétségkívül ez a leglényegesebb, az egész szerelem értelme és célja: a meghitt beszélgetés. És mindeddig nem juthatott hozzá, holott Feri már harmadnapja itt van.

Csakugyan így is történt. Yolandát az anyja áthozatta uzsonnára, a fiúk ezúttal nem jöttek. Ferit bemutatták a Friedrich-kisasszonynak. Magdolnának csak úgy tágult a melle a büszkeségtől, mikor Feri összeütötte a sarkát a köpcös leány előtt és azzal a remek szalonmozdulattal körbe hajlítva jobbkarját, így szólt:

— Rozsály!

Hangosan mondta ezt, tömören, férfiasan, mint valami katonai vezényszót. Remek volt.

— Örvendek, — felelt Yolanda némileg elfogódva —, a fivéreim már sokat meséltek kegyedről.

— Á igen, a kedves fivérei, akik tegnap itt voltak. Helyes fiúk.

Ezt úgy mondta Feri, mint ahogy a tábornok kitűzi a közharcos mellére a kitüntetést. Uzsonna után Magdolna engedelmet kért anyjától, hogy ki-mehessenek sétálni a kertbe.

— Nem bánom, de csak rövid időre. Nagyon nedves még minden, megfáztok nekem, Gott behüte.

És végre, végre sikerült: ott ültek ketten egymás mellett a kerti lócán, a kastélyból nem lehetett ide-látni. Yolanda tíz lépésnyire a másik lócán foglalt helyet.

— Be van avatva? — kérdezte Feri.

— Be.

— Nagyszerű. Annyi mondanivalóm van, úgy vártam ezt a pillanatot... Kimondhatatlan, mennyi mondanivalóm van...

De itt meg is akadt. A kimondhatatlanul sok mondanivalóból semmi sem jutott eszébe. Magdolna pedig nem szólt. Izgatottan hallgatott. „Most rande-

vún vagyok“, — gondolta magában, és a szíve dobogott.

— Mondd, Magdolna... mit is akartam kérdezni. Ja igen. Gondoltál rám?

— Gondoltam, — suttogta Magdolna lehajtott fejjel.

Keze a lóca ülésén támaszkodott. És egyszerre csak érezte, hogy a Feri keze lassan, óvatosan hozzá ér. Ő azonnal elkapta a magáét.

— Vigyázz. Yolanda meglátja.

— De hiszen be van avatva, azt mondtad.

— Igen... de szégyellem magam, ha meglátja. Inkább mondd, hogy mi az a sok, amit mondani akartál nekem.

— Rengeteg. Csak nem tudok belekezdeni.

— Mondd, Pesten szoktál rám gondolni?

— Hogyne. Szüntelenül rád gondolok. Csak az nagyon rossz, hogy nem írhatok levelet. De te nyugodtan írhatnál nekem. A címem egyszerűen Ludovika Akadémia.

— Nem... nem merek... pedig szeretnék... Annyi mondanivalóm volna... hosszú oldalakat tudnék összeírni. De nem merek. Nagyon nehéz még feladni is. És esetleg a postán, Fügeden, megismerik az írásomat. Ha a postásné felbontja a levelet kíváncsiságból, végem van. Nem, nem merek írni. Pedig jó lenne.

— Állapodjunk meg titkos írásban. Van egy évfolyamtársam, az ötfélét is tud. A katonai attasék úgy leveleznek. Én esetleg attasé leszek. Valamelyik követségnél. Még nem tudom. De akármi lesz, tudnom kell, hogy vársz rám.

— Azt tudhatod. Várok akármeddig. Csak egyet kérek tőled. Hogy ha közben, hiszen emberek vagyunk, kiábrándulsz belőlem, akkor mondd meg nyíltan és becsületesen.

Feri fájdalmasan elmosolyodott.

— Hát ennyire bízol az érzelmeimben? Ezt nem érdemeltem meg.

— Most haragszol?

— Te nem haragudnál? Próbáljuk meg. Igérd meg nekem, hogy ha közben másba leszel szerelmes, akkor nyiltan és becsületesen megmondod.

— Ó istenem... én... másba beleszeretni... mi nők egészen mások vagyunk, mint ti férfiak... De hogyan gondolod azt a titkos írást?

— Például figyelj ide. Minden betű helyett azt kell leírni, amely az abécében előtte van. Tehát azt a szót, hogy Feri, így kell írni: e—d—p—h. Érted? Vagy Magdolna: l—z—, tudniillik az „a” előtt a legutolsó betű van, szóval: l—z—f—c—n—k—m—z. Érted? Így akármit leírhatsz, a legtitkosabb gondolatodat is, hiába bontják fel a levelet, nem értheti senki. Az az évfolyamtársam, akit mondtam, naplót vezet titkos írással, de egy másfélével. Ott hever a naplója nyitva, mi sem érthetjük, hiába silabizáljuk. Fogsz írni nekem?

— Szeretnék. Megpróbálok. Nem ígérem biztosra, de megpróbálok. Hiszen olyan rengeteg mondanivalóm van... De inkább te beszélj és én hallgatlak. Mondtad, hogy annyi mondanivalód van.

— Rengeteg, csak nem tudok hol belekezdeni. Inkább te beszélj és én hallgatlak.

Igy tolták egymásra, de mindegyre akadoztak. Magdolna csodálkozást és csalódást érzett. Sajátmagában is csalódott. Azt hitte, hogy ömleni fog belőle a szó, ha egyszer kettesben maradhatnak. És most ő is csak akadozott, mint Feri. Feszengést érzett magában, szerette volna, ha Yolanda valami közlő veszedelemre figyelmezteti őket. És úgy látszott, hogy Feri is hasonlóképpen van vele. De Magdolna restelte javasolni, hogy csatlakozzanak megint Yolandához. A váravárt találka egyre kellemtlenebb zavarba hozta őket.

— Legalább egyszer néznél a szemembe, — mondta Feri, mentő ötletet találva.

De ő lesütötte tekintetét az út nedves kavicsára. Csak a fejét rázta. Nem akart felnézni. Feri hallga-

tott. Kétszer is megköszörülte a torkát, érezni lehetett, hogy valami nagyot és vakmerőt készül mondani, csak nincs hozzá a mersze. De végre összeszedte magát és kibökte.

— És... és szeretnék... szeretnék valamit, aminek az emlékét magammal vinném Pestre, az én nyers és rideg katonaéletembe... mint szerelmi zálogot... mint a mámor emlékét... nem találsz ki, hogy mi az?

— Nem, — felelt Magdolna riadtan, alig hallható sűgással.

— Pedig kitalálhatnád, ha akarnád. Csé betűvel kezdődik.

— Nem, nem tudom.

— Csével kezdődik, és a második betű ó, és a harmadik ká.

— Nem, Feri, nem, az istenre kérlek, nem.

— Akkor nem szeretsz.

— De igen, szeretlek.

— Akkor egyetlen csókot nem tagadnál meg tőlem. Amit magammal vigyek az én rideg katonaéletembe. Mondd meg, hogy miért nem?

— Nem tudom. Csak nem.

— Jól van. Rendben van. Tudomásul veszem. Ilyen a te szerelmed. Szép kis érzés, mondhatom. Egyetlen csók igazán nem sok, nem mondhatod, hogy követelő vagyok. És még ezt is sajnálsz tőlem. Ilyenek a nők. Csak kínozni és gyötörni tudnak. Hát jó. Felejtsük el az egészet. Bocsáss meg.

Feri dacosan elfordult. Magdolna oldalról felpillantott rá lopva. Feri gögösen fájdalmas arcot vágott és cigarettára gyújtott. Nem kellene mégis meggondolni, ha Feri ennyire szenved? Behúnyná a szemét és hagyná egy pillanatra, hogy gyorsan túlessenek rajta, hiszen nem halna bele, és Ferinek megvolna a boldogsága.

— De nem lehet, Ferikém. Látsz a körülményeket. Hol és mikor?

— Most rögtön, itt.

— Igazán megbolondultál. Yolanda minden pillanatban idenézhet.

— Elmehetünk egy pillanatra ide a fa mögé. Csak egy pillanatra.

— Nem, az még feltűnőbb. Lásd be, hogy lehetetlen. És nézd, olyan szép így ez a mi hófehér szerelmünk. Az a baj, hogy te nem szeretsz engem eléggé. Ha eléggé szeretnél, megértenéd ennek a hófehérségnek a szépségét. De te férfi vagy. Te nem tudsz ilyen fenkölt magasztalokba emelkedni.

— Én nem tudok? Dehogyan nem tudok.

— Akkor ne követeld azt az illető dolgot. Maradjunk így. Majd megjön annak is az ideje.

— Hát jól van. Lásd, hogy kivel van dolgod. Várom tovább. Lemondok arról, ami egy kis színes emléket vitt volna bele az én rideg katonaéletembe. Nem baj, majd megleszek valahogy. Pedig nem is sejted, micsoda hallatlan lelkierőbe kerül ez a lemondás. De lássad, hogy érted mindenre képes vagyok. Rendben van, várok.

— Köszönöm. Most még jobban szeretlek. Jaj, majdnem elfelejtettem, valami roppant fontos dolgot. Kitaláltam, hogy a lelkeink a távolságon át hogyan fognak egyesülni. Jókaiban olvastam. Tűzünk ki egy meghatározott időt, például este pont kilenc órát. Akkor mindketten a holdba nézünk. Ez nagyon szép, neked nem tetszik? Tegyük erre fogadalmat. Adjunk rá kezet egymásnak.

Feri mohón nyujtotta a kezét. És kézszorítás után tovább tartotta Magdolna kezét a magáéban.

— Eressz el, na igazán, Yolanda idenézhet.

Nagynehezen kiszabadította a kezét és felállott. Feri sietve állott fel maga is. Mindketten megkönnyebbültek, hogy nem kell tovább hebegniök. Yolanda már fel is neszelt és jött feléjük.

— Na? Mindent megbeszéltek? Képzelem, hogy mennyire elcsavarta maga ennek a szegény lánynak a fejét.

— Nagyon téved, — húzta ki magát Feri, — én

nem játszom a szavaimmal. Én úriember vagyok.

— Jó, jó, ismerem én magukat, katonatisztek. Talán menjünk is befelé!

Bementek a kastélyba. Yolanda mamája már készülődött is. De beletelt a búcsúzkodásba, a kászólódásba még jó félóra. Ezúttal csak két lóval jöttek és más kocsis hajtott. Az a bizonyos parádés kocsis nyilván tanácsosnak látta elkerülni a találkozást Marcival. Yolanda az utolsó pillanatban még oda-súgta Magdolnának.

— Halálosan szerelmes beléd! Nekem elhiheted, az én szemem az ilyenekben csalhatatlan. Rém cuki.

Magdolna hálából különös melegséggel csókolta meg a kis gömböcöt. Aztán a kocsi elrobogott. És teljesen megváltozott lelki világot hagyott itt. Magdolna boldog volt és elégedett. Már nem emésztette a vágyódás, hogy meghitten beszélgesse Ferivel. És a csók kellemetlen kérdése sem bolygatta gondolatait. Valóságos hálás meghatottsággal gondolt Ferire, hogy az képes a hófehérség gyönyörű voltát megérteni és nemes, tiszta lélek maga is.

A baj másnap este következett be.

Azzal kezdődött, hogy vacsora előtti időben apja kopogtatott be hozzá. Mosolygott.

— Mondjad csak, mókus, tudsz nekem kölcsönadni húsz koronát? Nekem csak százasom van és nem tudok váltani. Anyádnak pedig nem akarok szólni, mert nagyon diszkrét dologról van szó.

— De tudok, apus, hogyne. Mi az a diszkrét dolog?

— Ez a Feri gyerek már tegnap óta kerülget. Láttam az arcán, hogy valami baja van. Hát most kinyögte. Kártya-adósságot csinált és nem mer szólni az anyjának. Tőlem kért kölcsön húsz koronát becsületszóra. Hogy a zsebpénzéből megtakarítja és megküldi. Mit szólsz hozzá, miből lesz a cserebogár. Kártyaadósságai vannak.

Magdolna átadta a húsz koronát és mosolygott hozzá. Titokban büszke volt Ferire, hogy

az már ilyen katonatisztes. Az apa elment a pénzzel. Egy jó óra múlva, mikor zongorázott a hallban, anyja odaszólt neki:

— Eredj csak, keresd meg a kulcsaimat, valahol letettem.

Ő tehát ment a kulcsokat keresni. Mikor egy üres vendégszoba mellett ment el, csodálkozva hallotta, hogy abban a szobában beszélgetnek. Az ajtó nem volt egészen betéve. Megállt kíváncsiságból hallgatódzni. Azonnal megismerte a Feri hangját.

— De három koronát még visszkapok. Maga tizenhetet mondott, fiam.

— Ugyan ne számolgassa, ifiúr, — felelt a Boriska hangja, — mi az magának, az a három korona.

— Hát majd megbeszéljük. De nem csap be? Biztosan bejön hozzám tizenegykor?

— Biztosan, ha egyszer mondom. De most eresszen.

— Na, ne okoskodjon, megölelni csak szabad.

— Erresszen, na igazán. Este úgylis bemegyek magához.

Magdolna elszédült. Nekitámaszkodott a falnak. Aztán összeszedte magát. Bent tovább folyt a duruzsolás. Kinyitotta az ajtót egészen. A szoba közepén Feri vadul ölelgette a szobalányt. Háttal állt az ajtónak, nem látta a belépő Magdolnát. De Boriska az ajtónak állt arccal. Úgyesen fordítani akart a szövegen.

— Na, eresszen, — mondta hevesen. — Kiszaszony kérem, tessék neki szólni, hogy eresszen.

Erre Feri megdöbbenve visszafordult.

— Mindent hallottam, — mondta Magdolna remegő hangon, — Boriska, te megérdemelnéd, hogy az egészet elmondjam Marcinak. Azonnal add vissza azt a pénzt.

A szobalány habozott, de aztán nyakába nyult és kivette a ruhájából a huszast. Szó nélkül odanyujtotta a kadétnak.

— Takarodj a dolgodra.

Boriska kikullogott. A folyosón aztán sietni kezdett. Ők ketten ott álltak és farkasszemet néztek.

— Kérlek, — dadogta némi vívódás után Feri, — megmagyarázom az egészet.

Magdolna nézte. Némán rázta a fejét. Aztán sarkon fordult és futásnak eredt. Még hallotta, hogy Feri gyáván utána próbál jönni, de habozva abbahagyja. Ő befutott a szobájába és ledobta magát a díványra. Tétova hányingert érzett a rekeszizma körül. Arca lángolt a szégyentől és megalázottságtól. De gondolatai nem mozogtak. Valósággal megállott az esze. Emlékében mozdulatlanul ott állott a csoport, ahogy tudatába beleragadt és nem lehetett onnan kitörölni többé, mint a fehér alapra dobott mocskot: az ölelkező pár a lámpa homályos fényében, a fiú mohó indulata s a lány termetét keresgélő két tenyere. Azé a fiúé, aki a park lócáján hőiesen belement a hófehérség szépségébe, örök érzésről beszélt és közeledésében csak annyira mert menni, hogy ujjai szélét óvatosan s szégyellősen hozzáértette az ő ujjai széléhez. Magdolnából egyszerre kitört a sírás. De nem fájdalmas sírás, hanem haragos és elkeseredett. Mélységesen haragudott arra a felháborító jelenetre, amelyet mintha pokolkövel rajzoltak volna bele agyába, éles vonasai olyan kegyetlenül sajogtak. Dühösen megrázta a fejét, azzal az ösztönrel, amellyel a sebtiben lehúzott cipőt rázza az ember, hogy a fájdalmas kavics kihulljon belőle, de az nem hullott ki, tartotta magát gyalázatos és sajgó rajzával erősen.

— Hát neked mi bajod? — hallatszott mellette anyja hangja.

Magdolna, mint a rajtakapott bűnös, pattant fel ülő helyzetbe. Hogy sírt, azt már nem tagadhatta.

— A fogam rettenetesen fáj, — hazudta hirtelen támadt ihlettel és vakmerően.

— A fogad? Merkwürdig. Hiszen három hó-

napja voltál a fogorvosnál, az mindent rendbe hozott.

— Nem tudom. Talán cúgot kapott. Itt hátul egyik. De rettenesen fáj, csak nem akartalak izgatni. Mamuskám, szeretném, ha valamit beadnál nekem és én akkor lefeküdnék és a vacsorához sem kellene menni.

— Hogyisne. Was noch! A vendégek holnap reggel utaznak. Ez az utolsó vacsora. Az ember tanuljon meg a fájdalmain uralkodni. Én egy nagy estélyt epegörccsel csináltam végig. És kábítószerekhez nem foglak hozzászoktatni. Pas du tout. Végy egy korty rumot és tartsd azon a fogadon, amelyik fáj. De ne nyeld le, azt előre megmondom. Alors, mouve, mouve. Boriskától kapsz rumot.

— Nem, nem, — szólt egyszerre hevesen — majd hczok magam.

— Konyak is jó, azt hozhatsz apádtól.

Magdolna engedelmesen bement apjához. Könyvei bőven hullottak. És mikor meglátta apja megdöbbsent arcát, szó nélkül mellére dobta magát. Ott egyszerre jó volt, boldog és nyugalmas megkönnyebbülés árasztotta el.

— Apus, apus, — mondta sírva, hálásan és panaszosan.

— Mi lelt, az Isten szerelmére?

Elhazudta apjának is a mesét a fogfájásról. Konyakot kért. Utálta ugyan az égető ízű, brutális szeszt, de szájába vette. Még örült az apai kéz résztvevő hajsimogatásának, aztán sietett a szobájába. Ott azonnal a mosdótálba eresztette a konyakot és leült asztalához, hogy fejét két könyökére támasztva tovább sírjon. Még mindig nem tudott gondolkozni. Csak azt érezte, hogy most levelet kell írnia. De mivel feltehető volt, hogy anyja bejön hozzá érdeklődni, gyorsan papirost és ceruzát szerzett s azt elrejtve, átment anyja szobáján a fürdőszobába. Útközben sírva kidüllesztette fél arcát, mintha még ott volna a konyak. A fürdőszobában betolta a zá-

várt és elkezdett írni. Remegő kézzel, haragosan. „Shrysdks tpzl.“ Ez a titkos írás nyelvén azt jelentette, hogy „tisztelt uram.“ Magában az ábécét mondogatva, szepegően legörbülő szájjal és szipogva rótt a levelet. „Tisztelt uram, mint rokonoknak tegeződnünk kell, de ha valaha még négyszemközt beszélünk, nem méltatom önt erre. Ön egy világot döntött össze bennem. Csak undorral tudok az ön hitvány árulására gondolni. Megpróbálom elfelejteni az ön nevét. Kérem, lehetőleg ne jöjjön többé ebbe a házba. M.“

Mikor megírta a levelet, dühe is megcsillapodott kissé, könnyei is megszikkadtak. Most már gondolkozni kezdett. Ösztönei új tervet súgtak neki. Méltóbb büntetés volna nem írni, hanem udvarias és jéghideg közönnyel kezelni a férfit. A szokottnál is udvariasabbnak lenni és fejedelmi göggel elnézni fölötte. Megmutatni neki, hogy viselkedése nem érhet fel a Hubay Magdolna mérhetetlen magasságába. Ez nagyon csábítónak látszott. De a levélről sem akaródzott lemondania. Soká habozott magában, aztán mégis a levél mellett döntött. Összehajtogatta, eldugta.

— Szünik? — kérdezte az öltözködő anya az átvonuló leánytól.

— Valami keveset. A konyakot már kiköptem.

Vacsorához át kellett öltöznie. Ez tükörrel járt, s ő jókora időt elvesztegetett azzal, hogy saját szenvedő arcát figyelte a tükörben. Ez volt az első szerelmi csalódása, most szenvedett először, ez az állapot nagyon érdekelte. Mikor a mély bánat kifejezésével arcán figyelmesen vizsgálta magát, úgy találta, hogy a bánat jól illik hozzá. Így jobban tetszett magának, mint boldogan. „A lelkem vérzik“, mondta magában, és azonnal megsajnálta, hogy ezt nem írta bele a levélbe. De mindjárt vissza is vonta a gondolatot. Ne érezze az illető bizonyos fiatalember, akire most nem akart a nevével gondolni, azt a hivalkodó elégtételt, hogy egy nemes

női lélek szenved miatta. Az igazi tulajdonképpen az volna, hogy kacagva jelenjék meg a vacsoránál, nagyon nyájas legyen az illetőhöz, és alkalmas pillanatban odasúgja neki démoni könnyedséggel: „Te számár, hiszen csak játszottam veled, egy cseppet sem haragszom rád. Van valaki, akit csakugyan szeretek, de azt nem kötöm az orrodra.“ Ó, ez pompás volna. De nem neki való. Yolanda meg tudná csinálni az ilyesmit, ő nem. Ennek az elmúlt szerelemnek legalább az emléke maradjon hazugságtól mentes. És mialatt ezeket gondolta, szomorú, végzetlenül bánatos mosollyal ingatta fejét a tükör előtt. És az a hölgy, aki olyan nemes, olyan bánatos, olyan fenkölt volt a tükörben ezzel a szomorú mosollyal, mélyen meghatotta. Megint elpityeredett. „A nő szenvedésre született“, mondta magában annak a sok mondatnak egyikét, amelyet itt, vagy ott olvasott és a szenvedés most már glóriás megdicsőüléssé vált előtte. Most az eltitkolt és néma szenvedés évei következnek. A Hubay-kastélyban egy légiés valaki fog végigjárni a szobákon, aki előtt önkéntelenül el fog halkulni a hangos beszéd és lassanként híre fog menni annak a rejtélyes leánynak, aki valami regényes titok sebét hordozza magában és sohasem nevet, legfeljebb halványan és szomorúan mosolyog.

Így ment a vacsorához, a bánat magára öltött mártírfényével. S azt mindjárt észrevette, hogy Feri rettenetes zavarban van. Izeg-mozog, keze reszket az asztalterítő mellett, nem mer rápillantani s ha felel valamire, hangja rekedt.

— Hogy van a fogad, Mókus? — kérdezte apja.

— Köszönöm, apus, el tudom viselni. Szenvedek, de majd elmúlik. Lesz idő, mikor el is felejtettem.

Ez Ferinek szólt, akinek ekkor már birtokában volt a levél. De a kezek érintkezése nélkül. Magdolna úgy csempészte a papírt a Feri tányérja mellé, hogy csak a címzett láthatta, más senki. A Feri

helyzetét valóban nem lehetett irigyelni. Mikor Boriska odaállott mellé a tállal kínálni, minden jel szerint a világ valamely igen távoli pontjára kívánta magát. A társalgás különben elég élénken ment a felnőttek között, Leona néni elemében volt: fogfájásról lévén szó, elmondta boldogult férjének összes fogfájásait, majd ennek kapcsán egyéb betegségeit is, mire a ház asszonya is elemébe került. Csak úgy kapkodták egymástól a hátfájások különféle neveit, a tifusz utáni hajkihullást, a gyerekek bélhurutját, a migrénre alkalmazandó háziszereket, a Császárfürdő és Lukácsfürdő közötti igen fontos árnyalatokat. Vacsora után a kora reggeli felkelésre való tekintettel korán nyugovóra tértek. Mivel megállapodtak abban, hogy a vendégeket csak a ház ura kíséri ki a vonathoz, Magdolna már most elbúcsúzott Leona nénitől számos csókkal és feltűnő nyájassággal, Ferinek csak éppen kezet nyújtva. Könnyednek és hűvösnek képzelte ezt, de mialatt gyorsan eleresztette a Feri kezét, a szívébe nyilallott valami. Lelkében felbukkant egy kifejezés: „Isten veled, szerelmem“. Nem az, hogy Isten veled, Feri, hanem az, hogy Isten veled, szerelmem. S ettől rögtön könny szökött a szemébe. Szerencsére homályos volt a folyosó, ahol búcsúzkodtak, a könnyeket nem látta senki.

Tizenegy óráig tartott, amíg tűnődött, tett-vett, rakosgatott a szobájában, levetkőzött, lefeküdt és nem tudván elaludni, töprengett bánatáról. Tizenegy órára az a kényszerítő gondolat érlelődött meg benne, hogy még egy levelet kell írnia Ferinek. Addig hánykolódott a sötétben, míg a szöveggel is elkészült: „Nem akarok így elválni tőled örökre. Megbocsátom, amit vétettél, felejts el. Ne találkozzunk az életben soha többé. Isten veled. Légy majd boldog valakivel, akár fényes palotából, akár kunyhóból származik. M.“ Már maga ez a levél is hosszú volt, megírni pedig különösen bonyolultnak ígért zett. A szomszéd szobából ugyan áthallatszott anyja

erős horkolása, de könnyen felébreszthette. Ezért a sötétben tapogatta ki a gyertyát és a gyújtót, azokkal a szekrény tulsó sarka mögé lopózkodott s a gyertyát ott gyújtotta meg. A földre guggolva, kucrogva és fázva írta meg a szöveget, gondosan mondogatva az ábécét magában. Sekkor jött a még vakmerőbb vállalkozás: a levelet eljuttatni Ferihez. A gyertyát elfujta és sokáig küszködött magában. Tudta, hogy hallatlan vakmerőség, amire készül: odaosonni a Feri szobájához, az ajtó alatt becsúsztatni a levelet, aztán nesztelenül visszaosonni. De az a vágy, hogy jóságos legyen és megbocsátó, erősebb volt benne, mint a félelem. Papucsot nem mert venni, mert félt, hogy nem lesz elég nesztelen a folyosón. A sötétben kitapogatta harisnyáját, azt húzta fel. Aztán nem mervén valami ruháért kinyitni a szekrény esetleg nyikorgó ajtaját, a paplant kerítette magára. Közben állandóan hallotta anyja megnyugtató hortyogását. És hosszú, hosszú, végtelen óvatos munkával kinyitotta szobája ajtaját annyira, hogy kibújhatott rajta.

A folyosón az lepte meg, hogy nem volt sötét. Nyilván kiderült közben az idő odakint, a folyosó tágas ablakán erősen világított be a holdfény. Dobogó szívvel, elfulladó torokkal indult merész útjára. Harisnyás lába nem hallatszott a futószőnyegen, reccsenés nem riasztotta. Teljes és tökéletes volt a magány és a csend. Így érkezett a Feri szobájához. Éppen le akart guggolni, hogy becsépezze az ajtó alatt a levelet, mikor majdnem elsikoltotta magát a meglepetéstől: ebben a pillanatban nyílt ki az ajtó. Ott állott előtte hárászkendőbe burkolódzva, leeresztett hajjal Boriska.

Néhány pillanatig megdöbbenve bámulták egymást. Magdolna kétségbeesett lázzal kereste a mentőgondolatot. Most villant beléje, hogy borzasztó látszatnak tette ki magát.

— Mégis rajtakaptalak! — mondta végre sűgva a szobalánynak.

A szobalány azonnal felelt. Alig hallható suttozásában elszánt és vakmerő gyűlölettel, mint a csapdából menekvő ragadozó állat.

— Semmi köze hozzá, érti? Ha szólni mer, megmondom, hogy itt találtam az ajtó előtt.

Azzal óvatos, de szapora lépésekkel elindult. Magdolna tanácstalanul nézett utána. Kezében ott reszketett a levél. Érezte, hogy most valami gyalázatos és ocsmány dologra jött rá, amit végig kellene gondolni, de mindezt elnyomta benne saját biztonságáért való félelme. Anélkül, hogy a levelet becsúsztatta volna, ő is elindult a lány nyomában, de jóval lassabban és óvatosabban. Mikor közel ért szobájához, a vére lüktetése is megdermedt benne: a nyitva hagyott ajtó nyílásán fény derengett ki. Mikor egész testében reszketve bement a szobájába, anyját látta ott pongyolában, papucsosan, kezében magasra tartott gyertyával.

— Mi ez, megbolondultál te? Hol jársz ilyenkor?

— Mintha valami lépéseket hallottam volna a folyosón. Kinéztem, hogy mi az, mert féltem, hogy felébredsz. De a folyosón nincs senki.

— Én is, mintha valami surranást hallottam volna. O mon Dieu, mon Dieu, még megérem, hogy megint patkány van a házban.

Még kinézett ő is a folyosóra. Fejét csóválta.

— Patkány. Egész biztosan patkány. Na, gyorsan feküdj vissza, mert megfázol nekem. Jó éjszakát.

Magdolna már az ágyban didergett a paplan alatt, mikor megpattanni szándékozó szíve valahogy megcsillapodott. Ekkor kezdett el csak gondolkozni a sötétben. Anyja már horkolt hangosan megint. S ő remegve tűnődött magában. A levelet még mindig görcsösen szorongatja, ezt csak most vette észre. Becsúsztatta a párnája alá és szigorúan megparancsolta magának, hogy reggel meg ne feledkezzék róla: majd a fürdőszobában elégeti. Tehát a szobalány mégis bement Ferihez. Nyilván a pénzért, amelyet mindenáron akart. Annyira kapzsi és elvetemedett

ez a leány, hogy még a vacsora előtti jelenet sem ijesztette meg. Bizonyára megvárta, amíg minden lecsendesedett. Akkor kendőt kapott magára és meztláb odalopózkodott. Bement nesztelenül. Suttogtak. Csókolózkodtak. S itt Magdolna felnyögve dobta magát a másik oldalra. Nem, nem, semmi áron nem akarta gondolatait követni azon az úton, amerre képzelete vezette. Igyekezett az egészre nem gondolni. Mindhiába, gondolatai makacsul visszatértek az öltözetlenül ölelkező párra. Mint ilyenkor szokta, az imádsághoz menekült. Elkezdett imádkozni, végigmondva magában az összes Mária-imákat, amelyeket ismert és kényszerítette magát, hogy értelmüket odaadással kísérelje. Mohón, menekülve, úgyszólván vadul imádkozott, meg sem tudta volna mondani, meddig, míg végre elnyomta az álom, de még álmában is tovább imádkozott.

Másnapra ébredve elszornyedt, mikor az éjjel történeteket sorra felidézte magában. A levelet azonnal elégette. A vendégek már elmentek, Boriska bejött a fürdőszobába, mint rendesen, egyetlen szót sem szólt, elvetemedett nyugalommal végezte a dolgát. Magdolnában egyszerre maró gyűlölség lobbant meg, amint a hajlongó leány telt hátán és erős derekán megakadt a tekintete. Ha hozzá kellett volna érnie a leányhoz, felkiáltott volna a haragos irtózatától. De ő sem szólt semmit. Jobbnak látta hallgatni.

És később, mikor a ház rendes hétköznapi élete az annyi éve megszokott kerékvágásban folyt tovább s ő egészen megnyugodott, ismét elkezdett bánatáról gondolkozni. De most nem találta olyan édesen dicsőnek és regényesnek a szenvedést, mint tegnap este. Heves és kínzó visszatetszést érzett Feri miatt. Elviselhetetlenül kínos és szégyenletes zavart. Lelke olyasfélét élt át, mint a teste annak, akinek hányingere van. Homályosan olyasfélére kezdett rájönni, hogy az igazi, komoly szenvedés nem az a nagyszerű és glóriás bánat, amelyet úgy kiépített magában, hanem az a galád, utálatos érzés, amelyben semmi sem

felemelő, hanem minden kicsiny és aljas. Ha Feri valamiről eszébe jutott, sóvár sietséggel igyekezett gondolatait mással elfoglalni. És meleg hálával ment mindig a zongorához, amely, valahányszor szüksége volt rá, andalító édességgel megfürdette tünődéseit.

A napok egyhangúan multak. Yolanda ugyan átjött néhány nap mulva, de Magdolna erős tudott maradni és nem mondott el neki semmit. Azt fülentette, hogy nincs semmi újság, érzelmeik változatlanok. És igyekezett másról beszélni. Yolanda nem is nagyon erőltette Ferit, mint beszéd tárgyát. Volt neki izgalmas ujságolni valója sajátmagának. Öcseseihez ugyanis nevelő érkezett, Konda Béla nevű bölcsésztanhallgató.

— Első látásra belémszeretett, — mondta hanyagul, — nem vallott még ugyan, de nekem megvan a szemem az ilyesmihez.

— Neked tetszik? — kérdezte Magdolna udvariasan, noha megmagyarázhatatlanul únta a témát.

— Tudja Isten. Külsőleg nem valami remek. De rém jó. Rém nemes lelke lehet neki, özvegy édes anyját támogatja abból, amit nálunk kap. A fiúk azt mondják, hogy rém tudja a latint és a görögöt. Ez nekem rém imponál, a férfiakban nagyon meg tudom becsülni a műveltséget és az emelkedett szellemet.

— Hány éves?

— Tizenkilenc. De rém férfias. Szivarozik. Azt mondja, hogy a cigarettázás gyerekes dolog, ő csak szivarozik.

— Hát csak gyere át és mondd el, ha lesz valami. Most menjünk be a mamához.

Yolanda többet nem beszélhetett új izgalmaról. Hazament rövidesen s a napok eseménytelenül teltek tovább. Míg egyszer egy olyan nap következett, amikor aztán egyik nagy eset a másikat kergette. Ez a nap azzal kezdődött, hogy Marci huszár nem jött be a házba szolgálatra. Holtrészezen feküdt a

szobájában. Azért itta le magát, mert Boriska megszökött a háztól Fügedre. Felmondás nélkül. Csak izenetet hagyott a szakácsnénál, hogy jó helyet talált Fügeden, különben is ősre feleségül fog menni a Friedrichék kocsisához. Minden adósságát kifizette. Hogy a pénzt honnan vette, azt nem tudja senki. Magdolna tudta, de hallgatott.

A véletlenek furcsa összetalálkozása folytán ugyanezen a napon a déli postával húsz korona érkezett Hubay címére. Feladó Rozsály Ferenc, Budapest. Hubay azonnal odaadta a pénzt Magdolnának.

— Teljesen elfelejtettem, Mókus, hogy tartozom neked. Miért nem szólsz?

— Jó pénz vagy te nekem, apus.

— Hát az igaz. Különösen most. Nagy újság van. Megnyertem a Vezsenyi-pert legfelső fokon. Fizetni fognak, mint a köles. Több, mint tizenkétezer korona. Sok helye van ugyan a pénznek, de ha megkapom, csak azért is elviszlek benneteket Velencébe, a nemjóját neki. Te is lássál egy kis világot, anyádnak már szoltam, nagyon örül neki. Holnap szét is nézek Pesten valami utazási irodában, hogy mennyiből úszunk meg két-három hetet.

— Utazol Pestre? Nem is mondd.

— Utazom, igen. Temetésre megyek. Meghalt az öreg Roskoványi.

— Az az öreg bácsi, aki nálunk volt képviselő?

— Az. Engem nevezett ki végrendeleti végrehajtónak. Illik, hogy ott legyek a temetésen. Majd neked is hozok valamit, ne félj. Estig gondolkozzál, hogy mit szeretnél. De több újság aztán nincs.

Pedig még volt. Mert Hubay még aznap este expressz-levelet kapott. Vacsoránál el is mondta.

— Képzeljétek, ki akar ebben a kerületben felépíteni képviselőnek: Szilágyi Ákos. Kormánypárti programmal. Valószínűleg megkapja a hivatalos jelöltséget. Most írt, hogy támogassam. Szegény öreg Roskoványit még el sem temettük, már kapkodják, amit itt hagyott.

— Az a híres? — kérdezte kedvetlenül Hubayné

— Az.

— Miért híres, apus?

— Azért híres, mert rettentő lump, kártyás, lóversenyző és szoknyavadász. Tiszt volt ő is, velen egy ezredben szolgált. Hadnagy volt, mikor én főhadnagy. Gazdagon nősült, aztán mindenféle okból elment civilnek. Alapjában jó fiú, csak nagyon mulatós. Majd megismered, Mókus. Meglátod, milyen csinos legény. Csak aztán nekem bele ne szeress, hallod-e.

Hubayné keményen ráripakodott az urára.

— Mondja, megbolondult maga? Miket beszél a lányának? Unglaublich.

De apa és leánya összekacsintottak és nevettek.

— Ugyan, férfiak, — mondta Magdolna vidám megvetéssel és nevetett hozzá. De aztán azonnal elkomolyodott.

— Apus, — mondta felvillanó szemmel, — azt mondtad, hogy gondolkozzam rajta, mit hozzá nekem Pestről.

— Na? Csak emeletes házat ne kérj, különben akármit hozok, amit csak ki tudsz találni. Halljuk, mit szeretnél?

Magdolna arcán egész este nem világított az igazi érdeklődés fénye. De most igen. Leplezetlen sóvárgással és leírhatatlanul lelkes vágygal válaszolt:

— Kugler-bonbont szeretnék. De sokat, sokat.

III.

A legnagyobb újság azonban csak most következett. Clarisse néni levelet írt. Tizenkilenc év óta az elsőt.

Clarisse néni a szomszédban lakott, Fügeden. Három nagy birtokot képviseltek itt Fügeden a kör-

nyező falvak határai. A három közül a legkisebb, de még mindig tekintélyes vagyont jelentő volt a Hubayék tamási pusztája. Nagyságra következett az a birtok, amelyet nemrég foglalt el csere útján Friedrich Lóránt, Yolanda és a két rossz kölyök papája, nyugalmazott főispán. Ennek Fügeden volt a kastélya, a község keleti szélén. De legnagyobb volt a három közül a Clarisse néni birtoka. S ennek kastélya a község nyugati részén pompázott. Mert pompás volt valóban, szinte várkastélynak lehetett nevezni ma is, a hagyomány és a családi írások némely adata alapján a templárius lovagok építették a múlt ködébe vesző századokban. Árok vette körül minden oldalról, amelyben valaha nyilván mély sáncvíz állott, most már csak giz-gaz termett benne, számartövis, keserű lapu és papsajt, és egész ritka helyeken nád. Még azt is meg lehetett mondani, hol volt hajdanában a templáriusok felvonóhídja. Ott híd állott most is a száraz árok fölött, de az boltíves kocsifelhajtóhoz vezetett. Egyszer-kétszer jöttek is ide Pestről kiránduló tanárfélék, akik körülszimatolták a házat, némely kópárkánytól rendkívül izgatottak lettek, a pincét végigkopogtatván azt állították, hogy a kastély alatt hadászati aknák vannak, amelyekben történelmi értékű ritkaságokat lehetne esetleg találni, úgymint felhalmozott golyókészletet és csontvázakat. De erre sohasem került a sor, mert Clarisse néni, a nagy birtok és a kastély tulajdonosa, nem szerette, ha zavarták. Az ilyen érdeklődésű levelekre nem válaszolt, az idegen látogatókat nem fogadta. Bogaras vénasszony volt, a környéken a bolond bárónénak hívták, élő ember a saját házanépén kívül nem igen látta. Még templomba sem járt, hanem a kastély kis kápolnájába hívta hetenként misézni a káplánt, s ő maga az egyik lakószobából hallgatta a misét: ennek a szobának vastag falába valaha ablakot vágtak az uraságnak, illendő térdeplővel. Az ablak a kápolnába nézett és sűrű farács volt rajta. Itt hallgatta heten-

ként a misét Clarisse néni, de a kápolnában ülő háza-
népe őt nem láthatta.

Teljes nevén báró Sélley Bálintné született Szentgyörgyi Klárának hívták Clarisse nénit. Apai nagynénje volt Hubaynénak. Annakidején elkesere-
detten ellenezte huga házasságát. Néki más jelöltje
volt, mint Hubay Imre, és pedig egy ágrólszakadt
osztrák rokona, akibe a családi mendemonda szerint
hetvenéves öregasszony létére maga volt szerelmes,
s az ilyen torz érzelmi viharba került öreg nők mód-
ján az imádott embert saját közvetlen családjába
akarta házasítani. Sélley Nóra félig-meddig jegyben
is járt már ezzel az osztrákkal, aki Clarisse néni
kegyelemkenyerén éledgett. De akkor felbukkant
Hubay Imre, a huszár főhadnagy, és Nóra bárónő
sohasem lett Hahnsitz gróf felesége. Hozzáment
Hubay Imréhez. Clarisse néni ekkor örök haragot
esküdött. A bemutatkozni kívánó Hubayt egyáltalá-
ban nem is eresztette maga elé. Mindvégig tartotta
a haragot a tamásiakkal. Azok a Magdolna születé-
sekor megkísérelték a közeledést, de Clarisse néni
az örvendetes eseményt bejelentő béktő levélre nem
válaszolt.

— Végeztünk vele, — szolt Hubay Imre, — ma-
radjon magának. Még azt hiszi, hogy a pénze után
szaladok.

Így is maradtak. A Hubay-családban teljesen
elszoktak a Clarisse néni említésétől, sohasem be-
széltek róla. Legfeljebb a szülők említették négy-
szemközt a várható örökséget. Mert más élő rokona
Clarisse néninek nem volt, csak a Magdolna édes-
anyja. Az a Hahnsitz nevű osztrák már rég meg-
halt, sokat legyeskedett a gazdasági cselédasszonyok
körüli, s egy éjszaka ismeretlen tettesek agyon-
verték. Sohasem derült ki, hogy ki. Az osztrák
miatt tehát az öregasszony már nem tagadhatta ki
őket. De az kitelhetett tőle, hogy mindenét valami
egyházi célra hagyja, utat nyitván a kínos és
bonyodalmas hagyatéki pörösködésnek. Így tehát

Hubayék nem sokat gondoltak vele, élték a magok életét, saját vagyonukból rendesen megvoltak.

Igen nagy csodálkozást keltett egy ragyogó nap-sütésű májusi délben, mikor mindahárman kiut üldögéltek a terrazon, hogy bámulatos járomű fordult be előttük a portára. Régimódi batár volt ez, amilyennel ötven-hatvan éve közlekedhettek az urak, hatalmas méretű, valóságos társaskocsi. Magában a batárban nem ült senki, de a libériás kocsis mellett öreg urasági vadász díszelgett az előírt zöld, csontgombos ruhában. Ez a vadász leszállt a bakról; kebléből pecsétetes levelet vett elő és a ház urához lépett.

— A méltóságos asszony tiszteletét küldi a méltóságos úréknak és erre a levélre szóbeli választ kér.

— Honnan jön maga, fiam? — kérdezte Hubay.

— Kalazsnai báró Sélley Bálintné született alsó-szentgyörgyi Szentgyörgyi Klára asszonyom öméltóságától.

Látszott rajta, hogy ezeket a mondatokat úgy bemagoltatták vele, mint ahogy katonáék szokták a parancsnokok nevét és címét a közlegények fejébe verni. Hubayné felsikoltott az ámulattól, Magdolna elámulva felállott. Csak Hubay őrizte meg nyugalmaát. Átvette a pecsétetes borítékot, felszakította, elolvasta. Aztán bólintott és így szólt:

— Mondja meg, fiam, a méltóságos asszonynak, hogy parancsára ott leszünk.

A vadász visszament a batárhoz. De arra senki sem figyelt, hogy hogyan távozik az öreg hintó, az öreg vadásszal és öreg kocsissal. Hubayné a levelet olvasta, s válla felett kíváncsian belenézett Magdolna is. Ez volt a levél szövege: „Kedves rokonom, Imre, Méltóságos Uram! Felhívlak, hogy holnap, kedden délután félhat órakor látogass meg Nóra unokahúgommal és kedves leányotokkal. Megjelenés: Nóra számára magasnyakú öltözet kalappal, úgyszintén leányotok számára is, számodra pedig Ferenc József-kabát rendjelekkel. Fogadd, Méltóság-

gos Uram, igaz rokoni jóindulatom kifejezését. Báró Sélley Bálintné.“

Mindhárman egymásra néztek.

— No, még ilyet nem ettem, — szolt a családfő, — mi ütött ehhez a vénasszonyhoz, akit én soha életemben nem láttam?

— Talán érzi, hogy nagyon öreg és békülni akar, — vélte Hubayné.

— Hány éves? — kérdezte Magdolna.

— Hetven elmúlt, mikor férjhez mentem. Tehát most kileneven felé jár.

Forgatták a furcsa levelet, újra elolvasták. De megnyugodtak abban, hogy hiába méregetik a levél szavait, attól nem lesznek okosabbak. Másnap pontosan el fognak menni, akkor kiderül minden.

Másnap felkészültek előírás szerint, anya és lánya kalapot tettek és kesztyűt húztak, az apa felvette a kissé kihízott Ferenc József-kabátot és felrakta katonai kitüntetéseit.

— Ezek aztán elég sokat pihentek, — mondta, mikor Magdolna megnézte őket, — legutoljára akkor voltak rajtam, mikor Ófelségénél voltam a kamarásságot megköszönni. De úgy látom, most sem kevesebb a ceremónia.

Természetesen négy lovat fogatott be, a kocsis mellé odaültette zsinóros ruhájában Marcit. Az út száraz volt már, a négy pej fejét hányva pompásan futott. Ők az izgatott kíváncsiságtól némán ültek hátul. Csak Hubay bírálgatta néhány szóval a termés viselkedését azokon a földeken, amelyek elmaradtak mögöttük.

Ahogy a recsegő hídon befordultak a felhajtó alá, két cérnakesztyűs inas mellett különös alak fogadta őket: rendkívül magas és sovány ember, aki fekete frakkot és galambszürke nadrágot viselt. Ez gögös előkelőséggel hajolt meg előttük, megvárta, míg az inasok elveszik a felsőruhát és nem fogasra, hanem széles, fényezett asztalra rakják, aztán újabb meghajlással és indulással jelezte, hogy

öt most követni kell. Mentek utána. A falépcsős hallban követték a főkomornyikot az emeletre, jobbkéz felől a falon ősök címeres, feketedő képei sorakoztak. Aztán kanyargós folyosón mendegéltek tovább. Mindenütt teméntelen régi holmi, márványkonzolokon üvegbura alatt álló alabástrom-oszlopos óra, aranyozott fafaragású polcon porcellánmadarak gyűjteménye, egy fordulónál teljes páncél, amelyből csak az ember hiányzott, régi tükör, amelyet színes üvegrózsák foglaltak keretbe. És mindehhez valami meglepő és nehéz szag: az ódon tárgyak szellőzetlenségének dohos, nyomott, penészre gyanús szaga. Magdolna azt gondolta magában, hogy kriptáknak lehet ilyen szaguk.

Egy szobában a főkomornyik megállt és néma mozdulattal helyet kínált nekik. Ők leültek. Szót sem szóltak egymáshoz, mint ahogy temetésen sem igen beszélget az ember. De a főkomornyik maga is ott maradt. Megállt egy ajtó mellett mozdulatlanul. Mellette embermagasságú álló óra ketyegett, olyan lassan, mintha egy haldokló érütését jelképezte volna. Két perc hiányzott rajta a félhathoz. Pontosan jöttek. Csend volt, ültek mozdulatlanul. De Hubay nem állotta sokáig az ilyet. Szabad természetű embernek született. Felállt a kényelmetlen, virágos selymű rokokó-székből és egy-két lépést tett céltalanul. Aztán megállt és a képeket nézte. Az álló óra ekkor meglepően mély zengéssel ütni kezdte a félhatot. A főkomornyik végigvárta az utolsó kondulást, aztán kinyitotta az ajtót és meghajtotta magát. Hubayné belépett az ajtón, utána Magdolna, majd az apa.

Valóságos nagy teremben találták magokat, amelynek ablaktáblái gondosan becsukva kizártak minden világosságot. Odakint még javában ragyogott a nap, itt mély sötétség uralkodott, csak a terem túlsó végén látszott valami fényforrás. Ott óriási mennyezetes ágyat találtak széles dobogón. Az ágy mellett kis asztalon karos gyertyatartó égett.

Ennek világánál látták, hogy az ágy mellett a dobogón három szék várja őket. S az ágyban, feltornyozott párnák között ülő helyzetben ott volt Clarisse néni, elképzeltetlenül vézna kis agg, feje valószínűtlenül színtelen és merev, mint valami spiritiszta jelensége.

— Isten hozott benneteket, — mondta egy sipító hangocska, amely állatot utánzó kisgyermekéhez hasonlított, — foglaljatok helyet. Középre Nórát kérem, jobbra tőle a gyermeket, balra Imre rokonomat.

Ők némán leültek, ámulva a sipító kísérteten. Az pedig a paplanról lornyettet emelt fel, szeméhez illesztette és mereven szemügyre vette őket.

— Kezeit csókolom, kedves Clarisse néni, — szólt Hubay fesztelenül, — parancsoljon velünk.

Az öreg lényecske szünetet tartott. Aztán így szólt:

— Szóval te vagy az a Hubay Imre. Akihez Nóra mégis hozzá ment. Igen. Hát jól tette. Igen. Most, hogy meghalok, megmondom, hogy jól tette. Igen. És hadd lássalak, Nóra. Nem változtál. Jól tettetted, hogy hozzá mentél. Igen. És ez a gyermek. Ha jól tudom, Magdolna. Igen. Hadd nézzelek. Kedves gyermek vagy. A szüleid jól tették, hogy szerették egymást. Igen.

— Most is szeretjük egymást, Clarisse néni, — szólt bizonyos daccal Hubayné, — mi nagyon boldogok vagyunk.

— Bocsánat, — szólt szigorúan az agg és intően felemelte a lornyettet, — még nem fejeztem be. Szóval gyermekem, a szüleid jól tették. Ezt mind a hármotoknak ki akartam jelenteni. Ezzel tartoztam. Most kijelentettem, ez tehát el van intézve. Ez az első, amit akartam mondani. A másik az, hogy holnap délután meg fogok halni, s ezért tegnap végrendeletet csináltam. Egyetlen és általános örökösöm ez a gyermek, kivéve némely apróságot, például...

Hubaynéből nyögve tört ki a boldogság:

— Ó Clarisse néni...

— Hallgass. Még mindig olyan hebehurgya vagy, mint régen. A fiatalok ne szóljanak közbe. Na. A végrendelet Brunner közjegyzőnél van. Kérlek, Imre rokonom, azt még holnap este vedd át. A temetésről is vannak benne rendelkezések. De mit is akartam mondani, mielőtt megzavartatok. Igen. Kivéve némely apróságot. Például a ház minden alkalmazottjáról gondoskodtam, azokat mind el kell engedni. Én is elmegyek, ők is mind elmennek. Ide ti fogtok jönni. Te gyermek, állj fel, még jobban megnézelek.

Magdolna felállt és közelebb lépett.

— Azt nem mondtam, hogy közelebb lépj. Így nem látlak elég jól.

— Bocsánat, — szólt Magdolna és hátrább lépett.

— Igen. Szép leány leszel. Kedves vagy. Én téged szeretlek. Akkor is rád hagyakoztam volna, ha nem szeretnélek. A szüleid miatt. Mert jól tették. Boldogok lettek. Én kileneven év alatt egyetlen pillanatig nem voltam boldog. De te légy az, gyermek. Tizennyolc éves leszel. Igen. Ez furcsa. Az évek. Igen. Én kileneven vagyok. Ötször annyi. Nemrég halt meg Roskoványi. Mért mondták: az öreg Roskoványi. Igen. Hát ez sokat lovagolt a térdemen. Nagyon szép kisfiú volt. De most már elfáradtam. Ti szülők, csókoljatek nekem kezét.

A szülők egymásután megcsókolták a paplanon nyugvó kezét, amely aszottságában már madárlábhoz hasonlított. A másik kéz állandóan tartotta a lornyont.

— Most te gyermek, gyere közelebb és térdelj le. Megáldalak.

Magdolna odatérdelt egészen közel az ágy széléhez. Clarisse néni nagynehezen felemelte a kezét és rátette a leány lehajtott fejére: érintését alig lehetett érezni. S aztán a kéz visszacsúszott a taka-

róra. Az öregasszony megint beszélt, de most már lihegni kellett a szavak között.

— Ezért... fárasztottalak benneteket és magamat. Most már nem tartóztatlak... Köszönni kivételesen nem kell... Isten veletek...

És intett a lornyonnal, küldő mozdulatot tett. Feje visszafordult eredeti helyzetébe. Mereven maga elé nézett. Látogatói nem léteztek számára többé. Itt nem volt mást mit tenni, mint tudomásul venni, hogy a különös kihallgatás végetért. A szülők összeszenéztek, vállat vonva intettek egymásnak és elindultak. Magdolna még tett egy mozdulatot, mintegy bóknak a kísérletét, de ez a mozdulat is csökevény maradt. Lábújjhegyen mentek kifelé. Az ajtót nem kellett kinyitniok, az megmagyarázhatatlanul önként kinyílt előttük. Ahogy az ajtóból visszafordulva még egy utolsó pillantást vetettek az ágy felé, meglátták még az öregasszony elefántcsont-színű lárva-arcát, amint mereven nem őket nézi többé, hanem a semmit a levegőben.

Az előszobában Hubay a főkomornyikhoz fordult:

— Mondja, kérem, Knapp úrral lehet beszélni?

— Bitte vielmals um Verzeihung, Euer Hochwohlgeboren, ich beherrsche die ungarische Sprache nicht.

Hubay németül ismételte a kérdést. A válaszból kitűnt, hogy Knapp, Clarisse néni öreg jószágigazgatója, már várakozik a földszinti gazdasági irodában. És a főkomornyik már vezette őket lefelé. Hubay úgy találta jónak, hogy felesége és leánya menjenek haza s a kocsit küldjék érte vissza. Így is történt. Anya és leánya franciául társalogtak az úton hazafelé. Nem tudtak elég gyorsan ráeszmélni az új valóságra és arra a bámulatos fogadtatásra, amelyben a haldokló részesítette őket. De lassanként tisztáztak annyit, hogy eddig ezer holdjuk volt, mostantól kezdve a Clarisse néni háromezernyolc-

száz holdjával együtt majdnem ötezer, ami a vidék fogalmai szerint dúsgazdagokká teszi őket.

Az apa csak kilenc óra tájban érkezett haza. Vacsoránál a személyzet miatt nem igen akart beszélni, de mikor a feketénél családi körben együtt maradtak, részletesen elmondta tapasztalatait. Az öreg jószágigazgató kijelentette, hogy úrnője parancsára már hetek óta pontos leltáron dolgozik, s az a minap el is készült. Ezt kötelessége az örökösnek az úrnő halála után azonnal átadni; egyszerűsmind a szükséges magyarázatokkal is szolgálni. Clarisse néni a legszabatosabb pontossággal mindent elintézett, a birtoknak sehol nincsenek adósságai, az elbocsátott teljes személyzet kielégítéséhez szükséges összeg készpénzben együtt van. Nyilvánvalóan már hónapok óta készült a halálra. Az utóbbi időben már abba a parkrészbe sem ment ki, amelynek külön kerítést csináltatott záros ajtóval, s ahová régebben csak egymaga ment sétálni, senki által nem látottan. Csak szobáiban éledélt, a zsakukat gondosan lecsukatta és nappal is gyertyával világított magának. Pontos napi beosztást nem tartott. Mikor eszébe jutott lefeküdni, akkor lefeküdt: néha délután négykor, néha hajnali fél kettőkor. Ha eszébe jutott enni, akkor rendelt magának: volt eset, hogy reggel öt órakor kelt fel a szakácsné gyorsan megcsinálni a fasírozott jércehúst. Közben sokat olvasott az öreg dáma, de csak egészen régi könyveket, Jósikát, Eötvös Károlyt, Kúthy Lajost. Külömben ide-oda tipegett csontmarkolatú botjával, tett-vett, rakosgatott, régi tárgyait nézegette. Egy héttel ezelőtt pedig kitűzte halála idejét. „Mához egy hétre délután.” — mondotta.

— Most mit csinálunk? — kérdezte Hubayné, — átköltözünk, vagy itt maradunk?

— At kell költözni, — mondta a családfő, — fél éves gyászt tartunk, aztán télen Magdolna ügyis társaságba kerül, szükségünk lesz arra a rendesebb környezetre. Nagy párti lettél. mókus, egyike a leg-

nagyobbaknak a vármegyében, mit szólsz ehhez? Különb en erről ne beszéljünk, az a furesa öregasszony még él, nem illik úgy venni, mintha már nem volna sehol.

A furesa öregasszony másnap délután négy óra-
kor meghalt. Ezt lovas futár jött át jelenteni. Hu-
bay tüstént hajtattott Fügedre. Másfél óra múlva
már jött vissza a kocsi: a hölgyek jöjjenek azonnal,
Magdolnának személyesen kell jelen lennie a köz-
jegyzőnél, mint általános örökösnek. És lóhalálá-
ban gyászruháról is kellett gondoskodni. A temetés
előkészületei is sok dolgot adtak; Clarisse néni a
végrendeletben rendkívüli részletességgel írta elő a
gyászszertartás lefolyását, a koporsó után haladók
rangbeli sorrendjét, az éneklendő gyászdalokat, a
családi kriptá fekete díszítését, az értesítendő név-
sorát, valamint azt a gyászfátyolos virágdíszet,
amellyel ez alkalomból a kriptában nyugvó Hahn-
spitz gróf sírját külön fel kellett ékesíteni. A vég-
rendelet arra nézve is intézkedett, hogy Magdolna
köteles a hagyatékot azonnal átvenni és szüleivel
együtt azonnal átköltözni.

A temetés minden részletében kifogástalanul
folyt le. A család pontosan kitűzött időben fogadta
a részvétnyilatkozatokat. A formaságok pontos
megtartásáról Gottlieb, a főkomornyik gondosko-
dott, aki etekintetben rendkívüli tehetségnek bizo-
nyult. Kitűnt, hogy fiatalkorában, régesrég en, mi-
előtt a Clarisse néni szolgálatába lépett, a Reuss her-
cegék udvaránál szolgált Németországban. Nesz-
telenül, méltóságteljesen, udvari pontossággal vé-
gezte most dolgát. Az emeleti nagy szalón szolgált
a részvétlátogatások színhelyéül. Rengeteg ismerős
jött részvétét kifejezni. Ők hárman ott ültek tal-
pig gyászban. A környezet előkelősége, a titokzatos
kastély végre-valahára megnyílt belseje, a hatal-
mas örökség nagy és izgalmas eseménye olyan el-
fogódottá tettek minden látogatót, hogy feszesen,
félhangosra halkítva folyt a társalgás. Yolanda

volt az egyetlen, aki szüleivel belépve, igen hangosan köszönt és szaladt Magdolnához, de püsszegések hallatszottak és Yolanda megszeppenve vonult vissza az illendő csendességbe. Testvérei itt is kitétek magukért, Péter leverte egy vázát az előszobában, Pali pedig az egész társaság előtt megbotlott a szőnyeg sarkában és nagy robajjal zuhant végig a földön.

És mialatt Yolanda mindenáron a fiúk nevelőjéről szeretett volna érdekes részleteket suttogni, egyszerre ott állt valaki Magdolna előtt, aki minden lehető figyelmenél lefoglalta.

— Magdolna, — suttogta apja hangja —, bemutatom neked Szilágyi Ákos barátomat.

Egy magas, karcsú, nem fiatal férfi állt előtte. A volt huszártiszt, a választókerület aspiránsa, a nevezetes szép ember, ahogy nemrégiben otthon elmondták neki. Magdolna azonnal valami ösztönös ellenkezést érzett; hogy egy férfit szép embernek hirdetnek, valahogyan önérzetét sértette, mert róla is feltehetette esetleg valaki, hogy a szépségért libamódra rögtön rajongani kezd. A bemutatott ember könnyedén meghajolt előtte, hanyagul kezét nyújtott és egyetlen pillantásra sem méltatta. Ezzel már össze is dőlt Magdolnának az a szándéka, hogy a híres és kétségkívül elbizakodott embert hűvösen fogja kezelni.

Szilágyi Ákos elfordult tőle és azonnal anyjával kezdett társalogni. Magdolna úgy tett, mintha Yolanda suttogó fecsegésére hallgatna, de egyre az új ismerőst figyelte. És el kellett ismernie, hogy az csakugyan nagyon érdekes megjelenésű férfi. A zsakett úgy állt a derekán, mint ahogy angol képeslapok mutatják a lóversenyek elegáns férfait. Tartásában volt valami hanyagság, nem törődött vele, hogyan ül, s mikor helyet foglalt, kabátja szárnyát nem választotta szét óvatosan, ahogy a férfiak tenni szokták. Bokája olyan vékony volt, mint egy nőé, fekete selyemharisnya látszott rajta, az első, amelyet

Magdolna valaha is férfi lábán látott. Csuklója is olyan vékony volt, mint a jófajtájú állatoké, keze hanyagul lógott oldalt, ez a kéz barna volt és kéköves nagy pecsétgyűrűt hordott. De az igazi szenzáció a feje volt ennek a férfinak. Arcát borotválta, s a bajúszatlan, olajbarna arcél valami nemes madáréhoz hasonlított. Haját hátrafésülve hordta, halántéka két oldalt már alaposan őszült. Csak az arcéből lehetett látni, de az így is feltűnt, hogy jobbszemén monokli ül. Ennek a monoklinak éle is csillogott, halántékának ezüstszájai is, és dús hajának tökéletes gonddal lesímített sötétje is.

— Csakugyan nagyon szép férfi, — gondolta magában Magdolna, — de inkább meghalok, semhogy beleszeressek.

Yolanda tovább suttogott mellette. Most éppen azt újságolta, hogy Szilason óriási eset történt: ottani legjobb barátnőjének, annak a Singer Bellának, szülei megengedték, hogy a pesti rokonokhoz menjen lakni. Már Pesten is lakik, titokban beiratkozott egy színésziskolába. Színésznő lesz. Színésznő. Yolanda hangja elfúlt az izgalomtól, mikor ezt a szót kiejtette. De Magdolna még csak félfüllel is alig figyelt oda. Óvatosan minduntalan arra az emberre pillantott, aki ott ült mellette kéznyújtásnyira, tőle elfordulva, és éppen most állott fel, hogy helyét más részvétkifejezőknek adja át. Magdolnára pillantást sem vetett. Egyenesen egy csoport vendéghez indult, hogy azoknak köszönjön. Remek járása volt, olyan könnyű, mint a tánclépés. És mikor így háttal ment, látni lehetett, milyen atléta-szerűen széles a válla. Mégis könnyed. Jó táncos lehet, jó lovas. Abban a csoportban, amelyhez lépett, nagy mozgolódás keletkezett. Magdolna pillantása felfedezte ott Kollárnét. Ez a fügedi villanygyár igazgatójának volt a felesége, s a környéken általában a szép Kollárnénak hívták. A férfiak kedvelték és védelmezték, ha szó jött róla, az asszonyok mély megvetéssel mondták róla, hogy festi a haját és

Siófokon testhezálló trikóban szokott fürödni. Magdolna úgy érezte, hogy most oda kellene mennie és félrevonnia Szilágyi Ákost, mondván:

— Nézze, maga jóbarátja az édesapámnak és volt tiszt. Érzek maga iránt valami...

Itt megakadt a képzelt mondat. Valami szót keresett, amit érzett, de nem talált meg. Közben folyton figyelte, hogyan viselkedik az az asszony. Mindkettőjük arcát láthatta. Kollárné mélyen, alulról a férfi szemébe igyekezett nézni és halkán, de igen élénken beszélt hozzá, beszéde módjában messziről is valami támadó jelleget lehetett látni. A férfi csak néha ejtett el egy-egy szót, arca mozdulatlan maradt. Magdolna céltalan makacssággal kereste azt a mondatot, amelyet odalépve, félrehúзва jó volna elmondani.

— Érzek valami... megvan! Valami szolidaritást magával. Fogadja el a tanácsomat, ne foglalkozzék ezzel az asszonnyal. Én nem akarok többet mondani.

De nem kelt fel és nem lépett oda. Hanem hirtelen figyelni kezdett Yolandára is. Mert Yolanda így szólt:

— Mit szólsz ehhez a Kollárnéhoz, milyen egy vacak. Mit esznek ezen a férfiak. Rém vacak egy nő, nem?

— Az, — felelt mohón Magdolna, — teljesen igazad van.

És egyszerre nagyon szerette Yolandát, szeretett volna tovább is beszélgetni vele, de anyja rászólt:

— Vigyázz! A főispánné jön, nagyon udvarias légy. Csókolj kezet.

Jött a főispánné, mellette a férje. A gyászoló család felállott, a teremben mozgolódás támadt. Magdolna is az érkezők elé lépett szüleivel. Kezet csókolt, nagyon udvarias volt. A szokásos formások, mindig ugyanaz a pár fárasztó mondat, elhangzottak. És ime, Szilágyi Ákos már oda is lépett hozzájuk. Igen hangsúlyozott udvariassággal köszöu-

tötte a főispánékat, aztán véletlenül Magdolnára pillantván, hirtelen így szólt:

— O bocsánat, Szilágyi Ákos vagyok.

— Az imént már megismerkedtünk, — felelt Magdolna elpirultan és megalázottan.

— Ja igen, ezer bocsánat, milyen figyelmetlen vagyok.

És már a főispánékhoz fordult megint. Magdolna visszavonult a főnadiszállásra, a „börgarnitúra“ mellé, ahol szüleivel együtt kezdetben elhelyezkedett. Yolanda már nem volt ott. Egy úr lépett hozzá, akiről nem tudta, hogy kicsoda, aki részvétét fejezte ki, aztán mindenáron társalogni akart. Mígnem az anyja lépett oda.

— Nem veszi rossz néven doktor úr, valamit kell mondani a leányomnak.

Továbbvitte és odasúgta alig mozgó szájjal.

— Ezzel nem kell sokat beszélned. Nagy senki. Ezt már a hozományod izgatja.

Mindezek alatt a hozomány volt tulajdonosa, Clarisse néni holtan feküdt ravatalán, a földszinti nagy csarnokban, dús virágözön fekete fátyolos pompájában, úgy, ahogy ezt előre megrendelte magának. Először történt vele, hogy mozdulatlan maradt, mikor magas egyházi személyiség lépett be házába: most jött Begovesevics kanonok, pápai prelátus, akit szintén ő kötött ki végrendeletében. És a félhalk sürgésben-forgásban, a részvétnyilatkozatok szertartásos hajlongásai között, a temetkezési vállalat sujtásos embereinek jövése-menése, Gottlieb pontos és áttekintő felügyelete közepette elérkezett a pillanat, mikor mindnyájan levonultak a halotthoz. Apa, anya és leány utoljára megcsókolták azt a fonnyadt, agg kezét, amely vagyonukat váratlanul megötszörözte. Magdolna megremegett kézsók közben a borzalomtól, most látott először halottat életében. De ugyanakkor arra gondolt, hogy vajjon az a Szilágyi Ákos idén-e ebben a pillanatban, vagy most is a Kollárné suttogását hallgatja.

A koporsóra rátették a fedelet. Anyja odasúgott neki:

— Sírjál.

Igyekezett elpityeredni, zsebkendőjével dörzsölte a szemét, hogy legalább piros legyen. Gottlieb rendezte a menetet, mialatt a fügedi temetkezési vállalat tulajdonosa sötét arccal állott oldalt, mint száműzött uralkodó. Magdolna szüleivel egysorban közvetlen a koporsó mögött haladt, amelyet nem a temetkezési huszárok, hanem hat feketébe öltözött gazdasági cseléd vitt a kavicstól ragyogó kerti úton a családi kriptá felé. Hubaynének kitűnően sikerült a sírás, bő könnyeket ontva zokogott bele feketeszélű zsebkendőjébe, de közben anyai gonddal oldalt pillantott, hogy Magdolna illően foglalkozik-e zsebkendőjével. A szűk kis kriptában csak néhányan értek el, azok, akiket Clarisse néni végrendelete névszerint méltónak tartott erre a kitüntetésre, például a főispáni házaspár, az öreg Knapp és Gottlieb, a Fridrich-házaspár, a főszolgabíró. Magdolna lopva kitekintett a sírbolton kívül állók csoportjából belátszó arcokra, nincs-e ott Szilágyi Akos. Nem volt ott. A ceremónia folyt, a kanonok reszketeg öreg hangon énekelte a latin igéket, felzengett a polgári iskola énekkarának négyszólamú gyászdala, s a dal sorai között támadt szünetben Hubayné izlésesen csendes, de eléggé érvényesülő rokoni sírása hallatszott.

Aztán vége lett a temetésnek is. A kriptát lezárták. A gyászoló közönség oszladozott; akik ismerősöknek számíthatták magokat, még odajárultak a családhoz köszönni. A kastély felhajtója alatt bonyolult helyzet alakult ki. Mialatt Szilágyi Akos odajött hozzájuk köszönni, valamivel tovább két csoport fejlődött. Mindegyiknek egy-egy asszony volt a magva, egyiknek Kollárné, másiknak Véghné, a csendőrparancsnok özvegye, aki nevezetes volt arról, hogy ridegen és szilárdan visszautasítja minden férfi udvarlását, pedig még jó korban van, csinos és jó-

módú. Magdolna erősen figyelt. Mi ez? A visszautasító és büszke Véghné nyilvánosan vár egy férfit? Mert nyilvánvalóan az volt a helyzet, hogy mind a két asszony Szilágyi Ákost várja: melyikök csoportjához fog csatlakozni.

— Ha nem veszed rossz néven, — szólt Szilágyi, — még bemennék hozzátok egy pillanatra. Nem akarok itt senkihez csatlakozni.

— Hogyne, hogyne, parancsolj.

Szilágyi erre odalépett először Kollárnéhoz, futólag köszönt neki és kísérőinek, majd odalépett Véghnéhez, ott is köszönt, aztán visszatérve a családhoz, udvariasan előretessékelte a hölgyeket. Magdolna lopva visszanezített. És elfogta azt a vad gyűlöletű nézést, amellyel a két asszony egymásra villámlott.

— Nagyon kell vigyáznom, — mondta Szilágyi már bent az épületben, — hogy ne attasírozzam magamat senki mellé, ha céljaim vannak a kerületben.

— Ne félj, — mondta Hubay, a hivatalos gyász kifejezéséből most már felengedve, — az asszonyok biztosan megválasztanak. Csak a hivatalos jelöltséget csináld ki magadnak.

— Éppen erről szeretnék veled beszélni. Persze nem most, elképzelem, hogy tele van a fejed. De ki mennék Tamásiba, ha adnál egy órát.

— Hát várjál csak. Egész nap sok mindenféle ügyem-bajom van. De gyere ki vacsorára, majd elbeszélgetünk. Nóra lelkem, vendégül tudja látni Ákost, ugye?

— Hogyne, hogyne, nagyon fogunk örvendeni, — felelt Hubayné, akinek sírása már teljesen megszűnt.

— Nagyon szépen köszönöm. Hány óraker?

— Beküldöm érted a kocsit félnyolcra a Magyar Királyhoz.

— Igazán kedves vagy. Majd mindenről elbeszélgetünk. Magdolnával is felújítjuk az ismeretséget.

— Velem? — ámult fülig pirosan Magdolna.

— Bizony magával. Sokat ült magácska az ölemben, mikor kétéves volt, de azt persze elfelejtette. Ilyenek a nőék. Na, nem baj, vacsoránál majd kibékülünk. De most már igazán nem zavarok tovább. Remélem, odakint már tiszta a levegő.

— Tudod mit, — szólt nevetve Hubay, — menj itt keresztül a terraszfélé és vágj át a parkon. Semmi veszedelem nem fenyeget azon az oldalon, a hidat könnyen megtalálod, onnan már tudhatod a járást.

— Aranytanács, — felelt Szilágyi.

Gottlieb már nyújtotta neki a cilindert. Magdolna úgy találta, hogy ennek a férfinak a fejére remekül illik a cylinder. Csak divatképeken látni ilyet. S a cilinderes férfi tréfásan mély meghajlással búcsúzott tőle. Ez különös érzést keltett benne. Ha szavakra fordította ezt a meghajlást, így hangzott: „Gyerek vagy még, de azért már nő is vagy.“ Sértő is volt, kedves is volt. S ha most megkérdezték volna tőle, hogy rokonszenves ember-e ez a Szilágyi Ákos, nem tudott volna felelni.

Bent a házban még voltak vendégek. Itt volt a kanonok, aki az új kegyúrral sok mindent meg akart beszélni, és itt voltak még Friedrichék. Magdolna azonnal félrevonult Yolandával. Mint Yolanda mondta: plausolni.

— Jaj, de irigyellek, — szólt Yolanda, — milyen nagy párti lettél. Most már dúskálni fogsz a férfiakban.

— Füttyülök a férfiakra.

— És Ferivel mi van? Mondd, már régen akarom kérdezni, miért nem beszélsz nekem soha Feriről? Azt értem, hogy nem tudtok levelezni. De én például a te helyedben naplót írnék. Az is lelki élet, ha úgy vesszük. És a lelki élet, az rém érdekes.

— Nincs róla semmi beszélni való. De a naplóval igazad lehet. Talán írok naplót. Titkos írással fogom írni.

— Titkos írással, — döbönt meg Yolanda, —
hogyhogy?

— Olyan írással, amit csak én tudok elolvasni.
Feritől tanultam. Mikor nálunk volt, így levelez-
tünk. Neki van egy évfolyamtársa, az titkos írással
írja a naplóját. Nyugodtan kinn hagyja, senki sem
rudja megfejteni.

— Rém guszta. Pokoli guszta. Jaj, taníts meg,
becsület istenemre, ez rém guszta.

Magdolna elmagyarázta a titkos írást. Yolanda
tágra nyílt szemmel, mohó izgalommal hallgatta.

— Remek. Jaj, de remek. Otthon azonnal írok
neki és elmagyarázom. Csak nagyon kell vigyázni
az öcsémre, mert folyton igyekeznek kihallgatni és
röhögnek. Előbb-utóbb rémesen megpofozom mind
a kettőt. Vele is olyan szemtelenek. Mondtam neki,
hogy miért túri, de ő azt mondja, hogy az igazi
büszkeség... várjál csak, hogy is mondta, már nem
emlékszem...

— Gondolom, igen. De mondd, mit szólsz ehhez
a Kollárnéhoz?

— Rém vacak. És mit szólsz Véghnéhez? Amíg
ti benn voltatok a kriptában, ez a Szilágyi folyton
a Véghnével sugdosódott. Hallottál ilyet? Adja itt
a megközelíthetlent a városban, a kis édes, de
mikor jön egy híres szép férfi, rögtön eldobja az
álarcot. Ez is egy nagy vacak, mondhatom neked.

— És ő maga, ez a Szilágyi, hogy tetszik neked?

— Nem mondom. De hát én most le vagyok fog-
lalva. Képzeld, Béla tegnap azt mondta nekem,
hogy olyan vagyok, mint Krisztina svéd királyné.
Egyetlen izom nem rándulna meg az arcomon, és
le tudnék fejeztetni valakit. Mit szólsz. Mindig
ilyen rém érdekeseket mond. Azt is mondta, hogy
én vagyok a legkomplicáltabb egyéniségek egyike,
akikkel valaha találkozott. Mit gondolsz, ezt miért
mondta?

— Nem is sejtem. Te mit gondolsz, ez a Szilágyi
okos ember?

— Á, ki van csukva. A férfiaknál az másképp van, mint nálunk. Ha egy férfi nagyon szép, akkor buta is. És tudod, az ilyenek mind nagyon undokok. Azt hiszik, hogy mindenki megőrül miattuk. Pedig fenét. Engem például hidegen hagy. Az ilyeneknek nincs semmi lelki élete. Bélának nagyon mély lelki élete van. Például azt mondja, hogy őt a világon nem ismeri senki. De ha majd egyetemi tanár lesz és megírja élete nagy művét, mindenki hasra fog vágódni. A római és görög művészetről fog írni. És az antik szépségről. Három év múlva már gimnáziumi tanár lehet. Feri mikor lesz kész?

— Nem tudom, két év múlva. Otthon nem meséltek valamit nálatok erről a Szilágyiról?

— Meséltek, de elfelejtettem. Mondták, hogy házasság, de nem élnek együtt. Képzeld, Béla azt mondja, hogy a rokokó-korszakban rém elterjedt az erkölcstelenség.

Így fűzték a szót és nem boldogultak egymással. Yolanda csak a nevelőről akart beszélni mindenáron, Magdolna csak Szilágyiról akart hallani. Végül Yolanda ezt szóvá is tette:

— Mit izgat téged annyira ez a Szilágyi? Már te is odavagy érte?

— Ugyan eredj, ne beszélj butaságokat. De valami szolidaritást érzek iránta. Apám jóbarátja, gentry-ember, volt katonatiszt. Bennünket katonacsaládokat, összeköt valami szolidaritás, te ezt nem érted. Kár volna, ha itt valami méltatlan nő a körme közé kaparítaná.

Itt megállt és lendületet vett magának, hogy mennél jobban sikerüljön imponálnia.

— El is határoztam, hogy beszélek vele. Úgyis kijön hozzánk Tamásiba. Majd lesz alkalom, hogy felvilágosítsam ezekről a senkikről, és hogy ki nyissam a szemét.

Yolanda nagyot nézett. Nézéséből csodálat látszott és némi irigység. Mondani is akart erről vala-

mit, de búcsúzni szólították. Gyorsan a lényegeset mondta meg ennél fogva:

— Hát akkor megyek. Hogy is van? Minden betű helyett az, amelyik előtte van az ábécében. Értem. Rém guszta. Még ma így fogok írni neki. Szervusz.

Magdolna megkönnyebbülve pillantott a távozó barátnő után. Szívből únta ezúttal, s nem tudta volna megmondani, hogy miért. A nagy házban még most is serényen folyt a jövés-menés, a temetkezési alkalmazottak nagy dörömböléssel szedték szét a ravatalt, Hubayné nagy sopánkodására letap ták a gyepet és még a virágágyakba is beléptek, míg a katafalk alkotódeszkáit a fák alatt várakozó teherkocsira cipelték. Hubay az öreg Knappal merült mély tárgyalásba és Gottliebet is odarendelték. Hubayné a szobákat járta azzal a tervrajzzal, amelyet a ház földszíntjének, emeletének és manzardjának beosztásáról csináltak neki. Már negyedszer változtatta meg azt a tervet, amely szerint saját életük számára óhajtotta az egyes szobákat átrendezni. Magdolna csak lézengett, nem volt rá szüksége senkinek sem. Szórakozottan leült a zongorához is, de alig, hogy felnyitotta a fedelet, elszégyenezve csukta megint vissza; már majdnem megütötte a billentyűket abban a házban, ahonnan a ravatalt még ki sem vitték egészen.

Tétlen gondolatai olyan töprengéssel kavargtak fejében, amelyből képtelen volt kiigazodni. Nem is nagyon kereste ezt a kiigazodást, szokott ábrándozó módján úgy engedte oda magát a képzelet árájának, mint aki álmodik. Minduntalan annak az embernek egyes részletei bukkantak fel az áradatból: hanyagul lelógó vékonyujjú, barna keze a pecsétgyűrűvel, vékony bokája, amelyen megcsillan a selyemharisnya fénye, halántékán az acélforgács színéhez hasonló őszülő haj, s az erős vonásokkal rajzolt arcél, az egyenes orr, a monokli gavalléros eleganciája. S valamilyen okból ezek a képek mind va-

lami ellenkezést váltottak ki belőle, valami elhárító ösztönt, valami megfoghatatlant, egyszersmind azt a vágyat, hogy a férfi folyton felbukkanó ábrái között görcsösen megkapaszkodják valamiben. S a szabadjára eresztett csapongás útvesztőjében egyszer csak elérkezett a Rozsály Feri gondolatához.

Mélységes meglepetéssel látta, hogy nincs benne Rozsály Feri ellen semmi harag többé. Visszaidézte magában az egész szobalány-história történetét. De annak részletei már csak elvesző homállyal, hiányosan éltek benne. Az éjszaka, amikor harisnyás lábbal lopakodott a holdfényes folyosón, álmodott valaminek tünt fel előtte. Az emlékek már nem voltak olyan részletei, amelyek szenvedő útálatát kihívták volna, mint akkor, mikor a csapás friss volt. Egyszerre annak a vágnak melege öntötte el, hogy megbocsásson. És kezdte magában Ferit kimagyarázni. Talán nem is követett el akkora hibát. Nyilvánvaló, hogy az elvetemedett Boris volt a kezdeményező, aki pénzt akart szerezni. S ezért a pénzért csókolódtak. A férfiak, úgylátszik, valami nagyon jót találnak a csókolódzásban, s ha erre alkalom kínálkozik, sőt ha egy-egy elszánt nő éppenséggel erőszakolja ezt az alkalmat, nem tudnak ellenállni. Gyengeség. „A hús gyengesége“, ahogy gyóntatója szokta mondani, anélkül, hogy ezt megmagyarázná. Magdolna tudta, hogy ezen a csókon túl is van valami titokzatos és ördögien érdekes, de hosszú évek óta begyakorolta már képzeletét arra, hogy mikor ehhez a ponthoz érkezik, a hű és jó gyermek engedelmességével félrefordítsa a fejét. Most is félrefordította. Mikor a Feri-ügy elemeit most egymás mellé rakosgatta, volt azok között egy, amelyhez csak behúnnyott szemmel nyúlt. Feri tehát beleesett a „húsnak“ abba a bizonyos gyengeségébe. Pedig lehet, hogy soká védekezett hősiesen önmaga ellen. És ha így van, másnap rettenetes lelkiismereti kínokat érezhetett. Még hozzá tudnia kellett, hogy elvesztette azt, akit szeret. Vértől szívvel utazhatott el.

Talán még aznap, vagy másnap, mikor elkezdte újra hétköznapi életét a kadétiskolában, a megbeszélés órán fájó vággyal nézte a holdat, hátha abban megéri az imádott leány megbocsátását. De nem érezhette meg. Magdolna maga elé képzelte a fiatal katona alakját, aki ábrándos bánattal támaszkodik az ablakmélyedéshez és regényes tekintete a holdvilág felé fordul, mialatt ábrázatát megvilágítja az este csillagos fénye. Ez az elképzelt látvány melegen megindító lett volna, csak egy ponton lett lehetetlen az ábrándozás rajzoló készsége: az ablakhoz félvállal odatámaszkodó fiatalembernek éppen az arcát sehogyan sem tudta odarajzolni. Magdolna mindenáron meg akarta találni a Feri arcának rajzát, de ezúttal még úgy sem boldogult, ha ezt az arcot mosolygattatni akarta. A szépen megformált, holdfényvel festett, tünde és légies képből hiányzott az arc, akárcsak azokon a képeken, amelyeket a katona-viselt parasztnak árulnak a vásáron „Szolgálati időm emlékéül“ címen, s amelyeken a délceg katona alakja a legpontosabb részletességgel látható a paripa hátán kivont karddal, még a csákója is megvan, csak éppen az arc helye üres a csákó alatt.

Mindegy: az ablakhoz támaszkodó fiatalember a holdfényben arc nélkül is Feri volt, mert Magdolna így határozta el. És mély részvéttel megsajnálta a szenvedő fiatalembert. Kezdte megbánni, hogy olyan szigorúan szakított vele. És nincs is szebb, mint megbocsátani. A vallás mégis csak csodálatos dolog. Igen, Ferinek meg kellene bocsátani. Ha szerelme különben megvan még. Vajjon e tekintetben milyen a férfilelek? Tud az tovább szeretni, akivel szakítottak? Kitől lehetne ezt megtudni? Valami tapasztalt férfiembertől. Természetesen apja lenne erre a legalkalmasabb, de őt efelől megkérdezni lehetetlen, mert akkor kérdések következnének, hogy ez Magdolnát miért érdekli. És akkor kiszülne az egész Feri-ügy a szobalány-részletekkel együtt, Isten őrizzen meg ettől.

Igy jutott el a gondolatok megmagyarázhatatlanul kanyargó ösvénye ismét oda, ahonnan futni akart: Szilágyi Ákoshoz. Szilágyi Ákost kellene megkérdezni, hogy milyen a férfilélek. Hiába beszél Yolanda, Szilágyi Ákos nem lehet ostoba ember. Ha talán nem a világ legokosabb embere, akkor is értelmes, érett férfi, akinek megvannak a kellő tapasztalatai: kivált a szerelmi lelki problémák terén, hiszen folyton szerelmi életére célozgatnak, akik beszélnek róla. De hogyan lehetne megkérdezni? Ehhez először bizalmas barátságba kellene keverednie vele. S ennél a gondolatnál egyszerre megforrósodtak gondolatai: heves sóvárgás fogta el a Szilágyi Ákos barátsága után. Veeszületett szerénysége először visszahökkent a gondolat vakmerőségétől. De aztán lassan, mintegy könyörgően félrehajtva fejét, latolgatni kezdte a lehetőséget és alkudozott önmagával. Csakugyan akkora képtelenség ez? Hiszen „atyai barátság“, az olyan szép kifejezés. Ha mód adódnék rá, Szilágyi Ákos egyszer csak rájönne: nini, ez a kis jószág érző ember és gondolkozó lény, nem is gyermek már, hanem felnőtt. Nyelveket tud, sokat tanult, eléggé járatos a művészet-történetben, szépen zongorázik. És talán kedvesnek is találhatná. És miért ne vinné át az apja a régi bajtárs iránt érzett barátságot a leányra is? Magdolna képzeletében most már rohamos torlódással, igen élénk színekkel formálódott az ábránd. Látta magát és Szilágyit meghittten beszélgetni. Látta Szilágyi arcán a kellemes és nagyrabecsülő meglepetést, mikor ujdonsült barátnőjétől valami talpraesett és okos megjegyzést hall. Elképzelte kettőjüket, amint hervadó lombok színpompájának keretében, őszi verőfényben sétálgatnak és mély lelki problémákról beszélgetnek. Sőt már látta Szilágyit, amint elmondja összeomlott házasságának érzelmektől és bámulatos fordulatoktól duzzadó történetét, ő pedig mélyen érző tanácsokat ad neki, mint olyan tanácsadó, aki a női lélek rejtelseiben leány létére is

járatos. Vigasztalja Szilágyit, visszaadja a boldogságba vetett hitét, enyhe „balzsamot csepegtet a sajtó lélekre“, még kezét is megcirógatja neki.

Nem, azt mégsem. Gondolatban gyorsan visszakapta kezét a férfi kezéről. Azt nem szabad. Úri-lánynak még barátságból sem illik tennie, de megkülönböztetésben is: talán feléled a Feri-ügy a maga regényes, szép tisztaságában, s akkor más férfi kezét érinteni lopás volna, ellopni Feritől valamit, ami csak az övé. Egyszóval visszakapta a kezét, túlgyorsan, mint aki tűzhez nyúl. De az álmodat tovább szötte. S mennél tovább szötte, az annál lehetségesebbnek látszott. Mit is mondott az imént búcsúzáskor Szilágyi? „Magdolnával is felújítjuk az ismeretséget. Sokat ült az ölemben, mikor kétéves volt, de azt persze elfelejtette. Ilyenek a nők. Na, nem baj, vacsoránál majd kibékülünk.“ Szóval ő maga is az ismeretség felújítását óhajtja. Ez lehet pusztán udvariasság, igaz. De ki tudja: talán ennek az embernek is megvan az a vágya, hogy megértő lelket találjon az élet nagy egyedülvalóságában, kora és neme mindegy, csak megértő lélek legyen, ragaszkodó és titoktartó hűséges barát. Lehet, hogy Szilágyi Ákosnak megvan ez a vágya. Ez egyáltalában nincs kizárva, miért lenne ez kizárva? S ha így van, akkor barátságuk kétségtelen. S akkor ezt a férfi-lélekre vonatkozó dolgot mindjárt meg lehet tőle kérdezni. Mi is az? Meglepetve állapította meg, hogy ez nem jut eszébe. Az egész ügyben a leglényesebb. Ja igen, mégis: tud-e továbbszeretni egy szerelmes férfi, ha szakítottak vele.

— Jobb volna neked hazamenni eigentlich, — riasztotta fel anyja hangja, — nekem is, apádnak is sok még itt a tenni-vennivalónk. Éjfél lesz, mire végzünk. Menj haza, csináltass magadnak valamit vacsorára és feküdj le rendes időben. Et priez pour la pauvre tante aussi, s'il vous plaît.

Magdolna hazament egyedül, a kocsit andalító zörgéssel rázta végig a sötétedő tájon. Gondolatai egy

pillanatig sem tágitottak a Szilágyival kötendő barátság mellől. Otthon, miután egyedül megvacsorázott, szobájába vonult holmijait rendezgetni. Készülnie kellett a költözésre. Nyugodt magányában elécszedte szekrénye legmélyének eldugott emlékeit. Ahogy csomókba rendezgette az első áldozáskor kapott püspöki szentképet, elhalt franciakisasszonya fakuló arcképét, apjától kapott szerencsekrajcárt, a rég eltemetett Fickó nevű kutya árván maradt nyakörvét, a kettősfenekű kagylós skatulyát és egyéb rengeteg holmiját, hirtelen egy mondat jutott eszébe, amelyet valamilyen francia könyvben olvasott. Olyan könyvben, amelyet nem lett volna szabad olvasnia. A mondat így szólt: „Ha egy asszony előszedi emlékeit, hogy visszatekintszen életére, bizonyos, hogy nagy fordulópont előtt áll.“ Meghökken, rakogató keze megállott. Mi az a nagy fordulat? De mindjárt meg is nyugodott: a nagy fordulópont természetesen az, hogy amennyiben lehetséges, Ferivel való szerelme feléled. De ehhez a Szilágyi Akos barátságára van szükség. S mikor letette a fejét a párnára, annak a gondolatnak az édessége gyönyörködtette, hogy milyen szép is lehetne így az élet: apja szeretete, Feri szerelme és Szilágyi Akos meghitt barátsága közepette.

A másnapi vacsora ebből a szempontból olyan nagyszerűen kezdődött, hogy ujjongani szeretett volna örömeiben. Szilágyi Akos frakkosan szállt le arról a kocsiról, amelyet beküldtek érte Fügedre. Hubay pedig egész délután a határt járván lóháton, és estére restelven felölteni a kényelmetlen gyászruhát, ott állt előtte eszizmásan. A vendég túlszabályos öltözködése láthatóan elkedvetlenítette. De udvariatlan nem akart lenni.

— Angyalom, — mondta feleségének, — míg én kutyafuttában átöltözöm, foglalkozzanak Akossal egy kicsit.

— Magdolna, ma chérie, — szólt az anya, — szó-

rakoztasd Akos bácsit, nekem utána kell nézmem a dolgoknak.

— Dehogy bácsi, dehogy bácsi, — mondta élénken a vendég, — részint én nem vagyok öreg még, részint Magdolna nem gyerek már.

Igy történt, hogy amit a vérmes ábrándok ilyen hamar remélni sem mertek, azonal bekövetkezett: ott ült kettesben a frakkos emberrel.

Szilágyi hangsúlyozottan tiltakozott a bácsizás ellen, tehát a felnőtt egyenrangúság alapján kezdte a barátkozást. Kábítóan elegáns volt, ahogy egymásra vetette lábait a mély bőr-karosszékekben, az ezüstitálcára készített pohár sört szájához emelte, aztán cigaret-tára gyújtott. Megint minden csillogott rajta, selyemharisnyája, szürke halántéka, monoklija és pompásan keményített ingmelle, amelyben szürke gyöngyököt hordott gomb gyanánt. Tükörfényű volt gallérja is, és hófehéren csillogott a harangszerűen kiszélesedő kabátujjakban a kopogóan kemény kezelő, amelyben a barna csukló még vékonyabbnak látszott.

— Hát kezdjük csak azt az ismeretséget felújítani, — mondta a vendég, — hadd látom, leszünk-e megint olyan jóbarátok, mint akkor voltunk. Mert akkor nagyon jóban voltunk ám, tudja meg. Még most is látom, ahogy a kövér kis kacsójával tapsolt a monoklimnak. Mindenáron játszani akart vele.

— Remélem, hogy még jobb barátok leszünk, — felelte Magdolna vakmerő boldogsággal.

Szilágyi mosolygott. Tréfás szertartásossággal meghajolt ültében.

— Ilyen kedves hölgynek a barátsága a legszebb ajándék, amit az élet adhat az embernek.

— Most maga tréfál, vagy komolyan beszél? Mert ha tréfál, akkor nagyon sértve érzem magam.

A férfi ránézett. Tekintete kissé fáradt volt, de udvarias és komoly.

— Dehogy tréfálok. A barátság nagyon nagy dolog, én meg tudom becsülni.

— Sok barátja van?

— Az a kérdés, mit nevezünk barátnak. Hiszen az ember minden levelet úgy kezd, hogy „kedves barátom“. Vagy ami még rosszabb, „tisztelt barátom“. Ha így venném, akkor tízezer barátom volna. Még a pajtást, meg a lumpoló cimborát sem számítom. Az igazi, benső barát, ahogy én gondolom, nagyon ritka. De azért van egy-két ember, akihez egész közel érzem magamat. Ilyen a maga édesatyja is.

— Ó, — ragyogott fel Magdolna pillantása, — hiszen akkor máris nagyon közel vagyunk egymáshoz. Nekem is ő a legjobb barátom. Pedig férfi. De mégis úgy megértjük egymást, mintha kettőnknek egy lelkünk volna.

Pici szünet után megismételte, lopva és kutatóan tekintve a frakkos emberre:

— Pedig férfi.

— Ó istenem, — szólt vállat vonva amaz, — ez nem tartozik a dologra, férfi, vagy nő, az mindegy. Nekem egész életemben inkább nők voltak a legbizalmasabb barátaim, a szó legnemesebb értelmében.

— De az ellenségei is, — vetette oda Magdolna, rögtön elhülve saját vakmerőségétől.

A férfi felkapta fejét és csodálkozva rámosolygott. Aztán vállat vont. Elővette hófehér zsebkendőjét, amelyből erős illatszer lehellete áradt, és megdörzsölte vele monokliját. Arca így egészen másképp festett, úgyszólván levetközött.

— Már magának is pletykáztak rólam, látom. Pedig az ilyen pletyka nem való fiatal lányoknak. Nem is értem, hogy az emberek nem találnak egyéb beszélőnivalót, mint az én dolgaimat. De hát már megszoktam.

Magdolnának erősen dobogott a szíve. Kétszer is nekilendült, hogy a hallatlanul merész kérdést kibökje, amely érthetetlenül a nyelvére került. Végül harmadszor kimondta. De a merészségtől könnyed szédülés futott át a fején.

— Mondja, maga boldog, vagy nem boldog az életben?

A férfi még nagyobbat nézett és most már hangosan elnevette magát.

— Jaj de furcsa, kedves kis fruska maga, Magdolna. Hogyan jut eszébe ilyeneket kérdezni?

Magdolna nagyot nyelt. Érezte, hogy most, ha megszólal, hebegni fog. Igyekezett minden erejét összeszedni:

— Nem tudom... de maga olyan közel áll az apámhoz... és úgy érzem, hogy ez által...

A férfi előrehajolt, felkönyökölt cigarettát tartó félkezeivel a térdére és derűsen figyelt. Arcára volt írva, hogy mulat, de az is, hogy ezt a beszélgetést kedvesnek találja. Hagyta a leányt makogni. A leányt pedig zavara belekergette a legnagyobb, az eddigiéknél is nagyobb vakmerőségbe.

— Nézze, én sokat hallottam magáról. Láttam is a temetésen, hogy mit művelnek magával a nők. Azt is láttam, hogy maga ezt már mennyire megszokta és mennyire únja. Hát én azt gondoltam, hogyha találkozik valakivel, aki... aki... őszinte barátja tudna lenni... akinek maga... aki nem mint azok a nők...

Itt elakadt. Érezte, hogy olyan piros, mint a pipacs. Hirtelen rettentő aggodalom ömlött ki benne. Szörnyű volna, ha szülei most bejönnének. Általában szörnyű, hogy mibe ment bele ezzel a társalgással. Riadtan és hanyatthomlok menekülni szeretett volna. A férfi előrehajolva nézte, látnivaló derűvel szórakozott rajta, és abban is kedvét lelte, hogy most kíségetse.

— Akinek én, mint férfi, teljesen közömbös vagyok, ezt akarta mondani, kislány?

— Igen, ezt, — mondta ő véghetetlen hálával, a legnagyobb riadalomból szédítő ingással átlendülve a győzelmes megkönnyebbülésbe, — aki nem a terhére akar lenni, hanem... aki előtt... néha kiönt hetné a lelkét...

— Lássa, ez nagyon kedves. Komolyan mondom, nagyon kedves. Szóval a régi barátságot újra megkötöttük, jó? Meg is ígérem, hogy adandó alkalommal... mit csinálok? Ja igen, kiöntöm a lelkemet. És maga is a magáét, helyes?

— Helyes, — lehelte Magdolna, boldogan, hangtalanul.

— Szóval megkötöttük a tamási szövetségi szerződést, — nevetett a férfi, — kezét rá.

Kezét nyujtotta. Magdolna is nyujtotta a magáét. Igyekezett a férfira szegezett tekintetébe is felnőtt nyíltságot, bajtársi férfiasságot belevinni, és kézszorításába is. De a férfi nyugodtan ajkához emelte a leánykezet. És hozzáértette a száját, egész könnyedén, alig érezhetően.

— Most már bizalmas barátok vagyunk. Helyes. Életre-halálra?

— Miért nevet, mikor ezt kérdezi? Én olyan barát vagyok, mint az apám tud lenni. Igenis, életre-halálra.

— Kislány, maga kimondhatatlanul kedves. Erre iszunk.

Magdolna behúnyta a szemét, hogy átadhassa magát valami szemmel nem látható fényesség tündöklésének. Most már jöhetnének a szülők. Azaz hogy még nem, gyorsan-gyorsan meg kellene beszélni, hogy mikor látják viszont egymást és mikor lehet gyakorlatilag, nagy lelki beszélgetésekkel megkezdeni a barátságot. De hogyan, szent Isten, hogyan?

— És mondja, — szólt a férfi, miután húzott egyet a sörből, — miféle pletykákat hallott rólam?

— Ez magát érdekli? — felelte ő megütődve, — hát nem únja?

— Únom. Nem is érdekel. De most már, ha ilyen jóban vagyunk, nem lehet nekem közömbös, hogy maga miket hall felőlem.

— Tudja azt maga jól. Olyanokat, hogyha itt fellép, a nők bizonyosan megválasztják. Meg ilyes-

miket, mit tudom én. Erről nem szeretek beszélni. Mondja, milyen nőnek tartja ezt a Kollárnét?

— Melyik az? Ja igen, tudom. Ma ott feketéztem. Semmilyennek sem tartom. Unalmas.

— Ezt komolyan mondja?

— Persze, hogy komolyan.

— Hálistennek. Most már megmondhatom a kétőnk közt fennálló barátságánál fogva, hogy attól a nőtől őrizkedjék. Nagyon rossz híre van. Látja, máris hasznos vagyok magának. De miért ment el hozzá feketére?

— Azért, gyermek, mert a férje fontos ember a kerületben. Tudja, hogy mi az? Nem nagyon. Hát a kerület az, ahol én képviselő leszek, ha sikerül, Ennélfogva elmentem hozzájuk feketére. És teára pedig elmentem a másikhöz, hogy is hívják azt az özvegyet. Az összecsőditette nekem a fontos fügedieket mind... Hopp.

Hirtelen eszébe jutott valami, amitől gondterhes lett az arca.

— Bocsánat egy pillanatra...

Belső zsebéből jegyzeteket vett elő. Monokliját feszesebben a szemére csíptette. Böngésezett a jegyzetekben. Fejét csóválta.

— Valamit elfelejtettem. Nem baj, majd vacsoránál megbeszélem a papájával.

Ebben a pillanatban lépett be Hubay. Magdolna felsóhajtott. Magában, mintegy valami fejezet végén, összegezte: álomszerűen sikerült minden eddig, életre-halálra barátságot kötött Szilágyi Akossal. De mikor találkoznak újra? Mikor jön az alkalom, hogy hosszasan üljenek egymás mellett, beszélgessenek, mindig és folyton csak beszélgessenek, órákig, napokig, étlen-szomjan, mindhalálig csak beszélgessenek? Szilágyi udvariasan felállott. Hubay udvariasan sietett hozzá.

— Hallom, a farkast emlegetitek s a kert alatt jár. Itt vagyok. Nem húzhattam frakkot. Ákoskám, gyászban vagyok. Őszintén szólva téged sem érte-

lek, mit csapsz egy falusi és baráti háznál ekkora parádét, pláne mikor gyászolunk is. De hát ilyen nagy fene gavallér voltál világeletemben. Na, mit csináltok? Csak nem politizáltatok?

— De bizony, — felelt a vendég, — éppen ott tartottunk. Hanem a még nagyobb ujság az, hogy máris roppantul összebarátkoztunk. Gratulálok a leányodhoz, öregem. Előtte nem illik mondani, de el vagyok tőle ragadtatva.

Ez nem lehet, gondolta Magdolna remegve, ez nem lehet igaz, ez csak álom lehet.

— Bizony, fiam, el is lehetsz. Nekem sem kellene előtte mondanom, de én is el vagyok ragadtatva ettől a mókustól.

Tenyere odakerült a Magdolna arcához, aki behunyta a szemét és mint a párna puha hajlásába, úgy simította az apai tenyérbe forró arcát.

— Szóval nagy a barátság, — folytatta az apa, — hát ez helyes. Ajánlom is, hogy párthiveket szerezz, akik mennél befolyásosabbak. Én mindent megteszek érted, azt úgyis tudod, de ha ez a lány is protezsál nálam, akkor a tűzbe megyek.

— Akkor a dolgom már rendben is van. Igaz Magdolna?

— Igaz. Szövetséget kötöttünk, apus.

— Ejha, így összeesküdtetek már? De remélem, engem is beveztek harmadiknak?

Szilágyi barátilag ráütött a házigazda hátára, közben Magdolnára kacsintott:

— Mit gondol, kis szövetséges, vegyük be?

Magdolna boldogan nevetett.

— Na, nem bánom, vegyük be. Kész a hármasszövetség.

De rögtön el is hallgatott a hármasszövetség, mert Hubayné lépett be.

— Remélem, nem unta magát, kedves Ákos? Mindjárt eszünk. Félek, hogy nem lesz megelégedve a vacsorával, tudja, költözés előtt állunk, csupa zavar itt minden, két cselédem beteg, azt sem tudom,

hol a fejem, je suis au bout de mes forces, de foglaljon helyet. Hát mi ujság, mit csinált egész nap?

— Unalmas helyeken unalmas emberekkel beszéltem, kedves Nóra baronessz, és vártam az estét, hogy kedves helyen, kedves emberek között legyek. Gratulálok a lányához. Így múlik az idő. Mint csecsemőtől váltam el tőle és mint dámát látom most viszont. Hadd dicsekedjem el magának is, roppantul összebarátkoztunk. Magdolna lesz az én titkos fügedi párttitkárom.

Az anya kedvetlenül szólt rá a felnőttiség mámorában gyönyörködő dámára:

— Magdolna, tartsd egyenesen a hátadat. Das ist einfach schrecklich mit dir. Hát a maga gyerekeivel mi van, Ákos? Egészségesek? Gyakran látja őket?

— Köszönöm kérdését, megvannak. Igen, elég gyakran látom őket. A feleségem már nem kínoz annyira az árvaszékkel, meg egyéb perekkel, most már gyakran engedi hozzám mindakettőt.

— Mekkora már?

— Juliska tizenkétéves, Pali kilenc. Kedves gyerekek, semmi baj nincs velök. Juliska a Sion-apácáknál tanul. Jövőre Pali is intézetbe kerül, a Teréziánumba akarom adni. Ha ugyan emiatt megint külön vihar nem lesz az anyjával. Mert elég, hogy éntőlem származzék valami gondolat, akkor már azonnal ádázul elkezd harcolni ellene. Úgy szoktam, hogy titokban közös ismerősöket kérek meg: ők ajánlják Daisynek a magok ötlete gyanánt, amit én szeretnék. Akkor aztán úgy teszek, mintha ellenezném. Soká tartott, míg erre a módszerre rájöttem, de most már egészen jól működik. Tudja, Nóra baronessz, a főbaj itt az, hogy rossz befolyások érvényesülnek annál az asszonynál. Telebeszéli neki a fejét ellenem. És ő éveken át kínozott ezekkel az anyagi dolgokkal, csak hogy kínozzon. Hogy mit szenvedtem én éveken és éveken át, az elmondhatatlan...

Ebben a pillanatban nyitotta Marci az ajtót és jelentette a tálalást.

— Hagyjuk, — mondta legyintve Szilágyi, — a vacsora kellemesebb beszédtema, mint ez.

Bevonultak az ebédlőbe. Fini már ott állt rendes helye mellett és motyogott magában.

— Nini, a kedves Fini, — szólt élénken és nyájasan a vendég, — még mindig megvan? Kisztihand, Fini, mi ujság? Megismer?

Fini rámeredt a frakkos úrra. Aztán egy képzelt hallgatósághoz fordult.

— Ein Mann in Frack. Ach ja, in Frack sind sie schön. Ein sehr schöner Mann in Frack, Kinder, ach ja.

Mialatt leültek, a házigazda nevetett.

— Na, barátom, nem hiába vagy olyan megveszekedett nőcsábász. Már ennek is elcsavartad a fejét.

— Imre, — csattant fel rögtön az anya rendretasító hangja, — talán moderálná magát, nem? *Ç m'étonne, vous savez.*

Aztán elkezdődött az étkezés az aranysárga tyúklevessel. S mivel Hubay azt ajánlotta, hogy mindjárt térjenek a tárgyra, elkezdődött a politika. Magdolna számára érthetetlenül. Otthon a háznál soha nem beszéltek politikáról, anyja semmit nem konyított hozzá. Apja szokott ugyan politizálni, de ezt vagy a fügedi kaszinóban, vagy a vármegyei közgyűlésen intézte el, otthon minden politikai érdeklődése csak annyiban mutatkozott, hogy olykor, ha olvasta az ujságot, megcsóválta a fejét. Magdolna tehát meg sem érthette, hogy mi az a közigazgatási befolyás, a hivatalos jelöltség, a párttitkarság, a miniszterelnökségi államtitkár, a karhatalom, meg a többi kifejezések, amelyeket a beszélgető férfiak nagy gyakorlottsággal mondogattak egymásnak. Megengedte magának, hogy ne kövesse a beszélgetés fonalát, elmerült abban, hogy a vendéget

nézze és hangját hallgassa. Mennél tovább nézte, annál érdekesebbnek és szebbnek találta. Figyelte, hogyan eszik. Káprázatosan értette ez a Szilágyi, hogyan kell enni. A kést, meg a villát úgy tartotta és úgy kezelte, hogy a világ semmiféle főudvarmestere nem ehetett szebben. Ahogyan ott ült frakkosan, csillogó ingmellel, föléje hajolt a tányérnak és finom, barna ujjai az evőeszközt emelgették, ő volt a nagyvilági elegancia megtestesülése, akit úgy, ahogy volt, be lehetett volna iktatni valami lélekrázóan izgalmas regénybe a hős illusztrációja gyanánt. A hangját meg éppen el lehetett volna hallgatni akármeddig, tekintet nélkül a szavak értelmére, csak a mély és lágy bariton rendkívül kellemes zengése kedvéért. Magdolna szíve rögtön élénkebben dobogott, ha arra a valószínűtlen gyönyörűségre gondolt, hogy ez a tökéletes ember az ő bizalmas barátja, akivel ezentúl mély ragaszkodásban fognak haladni az élet útján, egymás problémáit végighallgatva és egymás lelkét támogatva. Mialatt a politikai beszélgetés élénken kanyargott tovább, ő fele figyelmét átadta az andalító férfihang bársonyszerű simogatásának, figyelme másik felével pedig visszaidézte a vacsoraelőtti beszélgetést. Szinte már fájó örömmel döbrent bele szívébe az a nyilalló tudat, hogy most lépett be először a felnőtt nőiesség birodalmába. Még nem bálozott eddig, az igaz. De ahogy ezzel az emberrel társalgott, az már nem egy bácsi és egy csitri gyerek beszélgetése volt, hanem egy nő és egy férfi társalgása. Egy híres-nevezetes gavalléré és egy ifjú dámáé, aki eddig ismeretlenül éldegélt a falusi kastélyban, de ahogy a főváros, a nagyvilág, a nagy élet hőse kopogtatott be hozzá, mintegy varázsütésre derült ki róla ez a nagyszerű felnőttég, amely őt magát lepte meg a legboldogabban. Ezekből a boldog ábrándokból hirtelen egy mondat tudatára ébredt.

— Egyszóval visszamégy Pestre és beszélsz az államtitkárral, — mondta apja.

— Természetesen, — felelt Szilágyi, — ha a hivatalos jelöltséget nélkülözhetetlennek tartod.

— Szerintem nélkülözhetetlen. És jó volna, ha nem várnál sokat, mert valaki még elcsípi az orrod elől a jelöltséget.

— Igazad van. Megyek is. Pár napot körülnézek, ismerkedem, látogatok, barátkozom, aztán mikor már egy kis talajt csináltam magamnak, megyek. Addig is az én minisztériális embereim ütik a vasat odafenn.

Szóval elutazik, ó milyen borzasztó. De még néhány napig marad, ó milyen boldogság. De nagyon el lesz foglalva, ó milyen elviselhetetlen. Magdolna fejében megint ott sürgetett és dörömbölt a kérdés: mikor fogja viszontlátni, hogyan lehetne viszontlátni.

A feketéhez átmentek a hallba, miközben Fini eltűnt. Magdolna soha még ilyen őszinte igyekezetel nem engedelmeskedett anyja parancsoló szemvillanásának, hogy házikisasszonykodjék. Maga tölthette a kávé és igyekezett a vendéglátó hölgy természetes hangját közvetlenül használni:

— Hány cukrot parancsol, — ...

A mondat végén a hanghordozás még nem formálta meg a kérdés végét. A levegőben érzett egy szó hiánya, még pedig a megszólításé.

— Csak hívjon egyszerűen Ákosnak, — mondta könnyedén Szilágyi, és mindjárt az anyjához fordult, — remélem, nincs kifogása az ellen, Nóra bárónő, hogy a lánya meg én jóbarátoknak tekintsük egymást. Mert abba, hogy „Ákos bácsi“, én nem megyek bele, azt előre megmondom. Egy cukrot kérek és egy kevés tejet. Szóval, drága Imrém, ismétlem neked, az én számomra a te baráti segítségédnél nincs nagyobb megnyugvás...

Magdolna odatette a kávéscsészét és megint kérdést intézett hozzá, de most már megszólítással.

— Konyakot parancsol, Ákos, vagy valami más pálinkát?

— Egy konyak nagyon jó lesz, csókolom a kedves kezeit, Magdolna... Mert ha te azt mondod, hogy számíthatok rád, az nekem szentírás...

A politika folyt tovább, Magdolna pedig szerette volna gyorsan megnézni magát, ha lett volna a közelben valami tükör. Jól esett volna szemtől-szemben állván rámosolyogni arra a felmagasztalt hölgyre, akivel ilyen dolgok történnek. Aki így szól a hírneves bálványhoz: „Konyakot parancsol, Ákos?” Csak ilyen egyszerűen, a világ legtermészetesebb dolga gyanánt. És a bálvány ezt feleli rá: „Csókolom a kedves kezeit, Magdolna“. Ezt kellene hallania Yolandának, de az még semmi, hogy Yolandának, hanem a nagyvilág számtalan előkelő és izgalmas hölgyének. Ezt kellene hallania az Ákos soha nem látott feleségének, meglepetve, hogy ime, ez a vidéki fruska meg tudja érteni azt, akit ő soha nem tudott megérteni. Halálos kár, hogy Ákos felesége most nem nézhet be valahogyan az ablakon. De hiszen ami késik, nem múlik. Majd elterjed ennek a mély lelki barátságának a híre hamarosan. Majd fognak találkozni még azok a híres pesti asszonyok a lóversenyen, a Stefánia-korzón, a Pannóniában, vagy ahol éppen találkozni szoktak, és izgatottan fogják tárgyalni az esetet. Mondd, kedvesem, nem tudod, micsoda titok van ennek a Szilágyi Ákosnak az életében? De igen, hallottam, kedvesem, mély lelki barátságot kötött valami vidéki gentry-lánnyal, senki sem tudja hogy ez a leány mit csinál vele, mivel köti magához, de csak ennek a barátságának él azóta Ákos, minden ügyét azzal a leánnyal beszéli meg, tanácsokat kér tőle, mit tudom én, végzetlenül ragaszkodik hozzá, mit szólsz ehhez, kedvesem? Hihetetlen, kedvesem...

Az est további folyamán, mikor a politikából már kifogytak a beszélgetők, még egyszer rátértek a Szilágyi családjára. Hubaynének csak ez fúrta az oldalát. Ahogy szóhoz juthatott, azonnal neki-szegezte vendégének a kérdést:

— És mondja csak, Akos, hát nem volna az lehetséges, hogy maga kibéküljön a feleségével? Hiszen maga mindig azt mondta, hogy ez szerelmi házasság volt. És hát... mit tagadjuk, az sem közbős, hogy sok ott a pénz nagyon, nem?

— A pénz engem nem izgat magam miatt, a gyerekeim öröksége pedig biztos. Elég sok az a karai Krausz-vagyont merném úgy másfélmillióra becsülni, és örökösök ketten vannak hozzá. Daisy, meg az a bolond huga, Oppenheimerné, aki Berlinben él. Hogy nem lehetne-e kibékülni? Most már aligha. Régebben még mindent elkövettem, hogy kigyógyítsam abból a pokoli és türhetetlen féltékenységből, de azóta olyan dolgok történtek, amiket egy önérzetes úriember nem nyelhet le. Ennél a háznál igazán bizalmasan beszélek, mintha csak boldogult édesanyámnak mondanám: sajnos, ez most már nem igen mehetne. Én most már csak megyek a magam útján. Éppen ezért volna olyan fontos nekem ez a mandátum. Nem állhatok megalázottan, mint sehonnai koldus, a dúsgazdag anya gyermekei előtt, akik az én gyerekeim...

— Szereti még azt az asszonyt? Mondja meg őszintén.

— Nehéz erre felelni, Nóra baronessz. Valaha a fejem búbjáig szerelmes voltam bele. Az ilyen dolgok nyom nélkül soha nem múlhatnak el. De a régi szerelem... haj, haj, hol van az már. Hagyjuk az egészet, kár is róla beszélni. Ez már így marad. Ha szenvedek, csak a gyerekeim miatt szenvedek, hogy ilyen zilált gyerekségök van nekik.

Szilágyi Akos megigazította a monokliját és mélyen felsóhajtott. Aztán megint csak áttért a fügediekre. És nemsokára bekövetkezett az a pillanat, mikor hirtelen a házigazdához fordult, hogy fogasson be neki.

— Ugyan eredj már, ilyen korán? Nem ismerem rád.

— Muszáj. édes öregem. Még be kell nézneni

a kaszinóba, megígértem. Az öregek mindenáron tarokkozni akarnak velem. Ma valami bankett van ott...

— Igen, tudom, én is ott lettem volna, de a gyász miatt mégsem...

Nem telt bele egy negyedóra, Szilágyi Akos ott állt, miután a szülőknek már köszönt, Magdolna előtt.

— Csókolom a kedves kezeit, kis szövetséges. Mondom is, de ha nem tudnám, hogy a mamájának milyen szigorú elvei vannak, még meg is tenném. Remélem, hamarosan megint lesz alkalmunk beszélgetni egy kicsit...

Melegen megszorította Magdolna remegő kezét. Magdolnában pedig meghült a vér, mikor érezte, hogy az izgalomtól nedves lett a tenyere. Pedig a keze különben nem izzadt soha. Mit fog most mondani ez a Szilágyi? Azaz, hogy ez az Akos? Az ilyen elkényeztetett emberek olyan finnyások. Talán visszariad a nyirkos kéztől egy életre. Rettegve pillantott a búcsúzó ember arcába. De azon az arcon nyoma sem volt a visszariadásnak. Inkább csak úgy sugárzott a barátságtól és mosolygó kedvességtől. Mikor később felhangzott a távozó kocsikerékcörgése, Magdolnának elszorult a szíve. Miért rendezték be olyan rosszul a világot, hogy egy fiatal leánynak nem illik a következő találkozót indítványoznia egy ilyen kedves jóbaráttal? Most ki tudja, mikor látja megint.

— Mamus, szeretnék még egy kicsit zongorálni.

— Hát nem bánom, meinetwegen. Még úgyis beszélgetünk egy darabig apáddal.

Magdolna kérés nélkül hozta a dohányos szitát, a pipát, a gyújtószerszámot, tálcán sillerbort, nagy poharat, szódavizet. Mindezt letette apja kezeügyébe. Az anya kézimunkát hozott, valami céltalan kis terítőt, amelyet szemrontó petit-point öltéssel csinált már hosszú hetek óta. Mindahárman elhelyezkedtek. Magdolna leült a zongorához. Egy Chopin-mazur-

kát kezdett játszani, amelynek ide-oda hajladozó játékos bánata mindig megcirógatta szívét, ha hangulatra vágyott. A házaspár beszélgetni kezdett.

— Mondja, Imre, megbolondult ez az ember, hogy frakkban jön ide? Elhívtuk egy közönséges politikai megbeszélésre, sans façon, és ő bálnak veszi a dolgot. Még hozzá gyászban is vagyunk. Ilyet még nem láttam.

— Á, hiszen ez egyszerű. Nem miattunk vette a frakkot. A fügedi kaszinóban asszonyok is vannak a banketten.

Magdolna meghökkent a zongoránál. A mazurkát túlhangosnak találta, mert egyetlen szót sem akart elmulasztani szülei beszélgetéséből. Ezért egy lezárt zenei frázisnál óvatosan átment egy nocturne vonalára, azt sokkal halkabban játszhatta. Évek óta benne van már ujjaiban ez a zenedarab, a zongora figyelmét teljesen rábízhatta két kezére, sajátmaga figyelmét teljesen az odahallgatásra fordíthatta. Hogy Ákos a fügedi asszonyok miatt öltött frakkot, az hirtelen valami nyomást keltett közvetlen a gyomra fölött. De ezen nem is ért rá tünődni, a beszélgetést kellett követnie.

— Nem változik ez meg soha, — mondta anyja, — ha szoknya kerül elébe, rögtön vöröset lát. Mit szól maga ahhoz, amit a feleségéről mondott? Hogy szerelemből vette el.

— Mit szóljak hozzá? Az volna a csúnya, ha azt mondaná, hogy csak a pénzéért vette el. Aztán meg lehet, hogy csakugyan szerette is egy kicsit.

— Ugyan menjen, ne legyen maga is ilyen naiv. Szerelemből vette el azt a fekete, vézna kis vakarcsot. C'est ridicule, voyons. Tele volt adóssággal, elvette a Krausz-lányt. Ezt maga tudja a legjobban.

— Én csak azt tudom, hogy mikor a szándékát az ezrednél bejelentette, ott bajok voltak. Erre kézzel-lábbal magyarázta, milyen szerelmes, és öngyilkossággal fenyegetődött. Hát ebből egy egészen kicsi igaz is lehetett. Amiért gazdag valaki.

attól még bele lehet szeretni. A maga lányát is csak a pénze miatt fogják elvenni?

Magdolna erősen mímelte, hogy teljesen elmerült a játékba és a beszélgetésből nem hall semmit. Nagy ijedelem is motoszkált benne: hátha anyjának eszébe jut, amiről nyilván megfélekedezett, hogy tudniillik gyászban vannak és nem nagyon helyes most zongoráznia. Elviselhetetlen volna, ha most felállítanák a zongorától és a neki nem való beszélgetés elöl elküldenék aludni. De azok nem figyeltek rá.

— Először is az én leányomat ne hasonlítsa ahhoz a vakarchoz, — mondta sértődötten az anya, — másodsor olyan eladósodott fickónak, akinek utolsó mentsége a hozomány, úgysem adjuk, azt maga jól tudja. Vagy maga odaadná, ha jönne egy ilyen Szilágyi Ákos?

A balkéz megremegő ujjai hamisat fogtak. Magdolna bosszúsan ismételte a zenei mondatot.

— Maga ezt az Ákost sohasem szerette, angyalom. Túlszigorúan ítéli meg. Nem rossz ember ez, csak könnyelmű. Arról nem tehet, hogy a nők úgy szaladnak utána.

— Az csak olyan beszéd. Ő szalad a nők után. Kéthónapos házas korában már csalta a feleségét agyba-főbe. Az ilyen embert vízbe kellene fojtani. Hogy a lánya megszületett, azt Bécsben tudta meg, mert odautazott egy ballerina után. Hát az a jelenet, mikor együtt vacsoráztunk a Vampeticsnél és az az orosz hercegnő odajött az asztalhoz? Ha az a szerencsétlen feleség ott helyben lelőtte volna a maga barátját, még a főkapitányság is felmentette volna.

— Azt nem hiszem, édes angyalom, már csak azért sem, mert szándékos emberölési ügyben nem a főkapitányság hoz ítéletet. De kár ezen veszekedni, hiszen én nem lelkesedem az ő életmódjáért, én csak mentségeket találok neki. Nem ezek a főbajok őnála. Tőlem kurizálhatna napestig, csak amellet a komoly

dolgait komolyan venné. De abban léha csak igazán. Megmondtam neki, hogy vesse rá magát a főszolgabíróra, az itt a legfontosabb. Ahelyett társalgalmazik. Feketére megy, teára megy, bankettre megy. Már pedig, ha ez a választás nem sikerül neki, elmehet a kataszterhez, vagy elmehet póstahivatalnoknak. Nagyon nehéz valakinek segíteni, aki maga nem segít.

Magdolna kétségbeesett erőfeszítéssel igyekezett minden szót jól az emlékezetébe vésni.

— Akkor pedig, ha így van, magának is jó lenne visszavonulnia ettől a dologtól.

A zongora megint kisikló, fülsértő hangot adott.

— Hogyhogy visszavonulni? Hagyjam cserben?

— Már engedjen meg, használ magának, ha behajszolja saját magát egy szégyenteljes bukásba?

— Nem biztos, hogy bukás. Sőt valószínű, hogy nem az. Mert azért nagyon meg tudja szeretetni magát, ha akarja, akárkivel. Csak itt kell tartózkodnia a kerületben, rövidesen nagyon népszerű lesz. És ha ezenfelül még a tanácsaimat is megfogadja, biztosra vehető, hogy a hivatalos támogatás nem lesz lanyha.

— Csakhogy ő nem fogadja meg a maga tanácsait. Nekem ez az egész dolog nem tetszik. Nein, ich kann mir die ganze Sache nicht gefallen lassen. Maga csak szépen vonuljon vissza az egészségtől, az lesz a legjobb.

Magdolna egyszerre abbahagyta a zongorázást, felállott. A zongora fedele lecsapódott. Apa is, anya is összerezzenve pillantottak oda a csattanásra. Ő ott állt a zongora mellett, magára kényszerített mosollyal, amelyet vonagló szája valami zavaros arckifejezéssé torzított.

— Mama, — mondta ezzel a torz arccal, kétségbeesve igyekeztél tréfa látszatát kelteni, — ne bántsd a jóbarátomat...

Hubayné ránézett a leányára. Nem ment bele a tréfába. Még kézimunkáját is letette.

— Mi lelt téged?

— Ákos nekem jó barátom és szövetségesem, — mondta még mindig ragaszkodva a tréfálkozás látzatához, — szeretném nálatok protezsálni.

— Nem szeretem, — szólt az anya kurtán, — ha belebeszélsz a nagyok dolgába. És micsoda butaság az, hogy „jóbarát“ és „szövetséges?“ Ez az ember fütyül rád.

— Bocsáss meg, mama, de ezt nem hiszem. Ez nem fütyül rám.

Mielőtt az anya még szigorúbban felelt volna, az apa szólt közbe.

— Neked van igazad, mókus. Ez nem fütyül rád. Kivált mióta észrevette, hiszen világosan mondtam meg magam, hogy mennyire megveszteget engem, aki kedves hozzád. Ha azt mondanám neki, hogy van egy kedvenc kutyám, akkor rávetné magát a kutyára, hogy meghódítsa. Ilyen a természete. Mondom, hogy ha meg kell kedveltetni magát valakivel, abban páratlan. Olyan, mint a hammelni patkányfogó.

Magdolna állt a zongora mellett. Egy pillanatig hallgatott. S érezte, hogy a zongorára támaszkodó keze idegesen remeg.

— Apus, — szólt aztán habozva és még mindig erőltetve a könnyed mosolyt, — szabad ellenvetést tennem?

— Hogyne, kis mókus, halljuk.

— Ha ez így van, akkor miért nem veti rá magát a főszolgabíróra?

— Azért, mókus, mert régen egyszer párbaja volt ezzel a mi főszolgabírónkkal, aki csúnyán megvagdalta. Utána kibékültek ugyan, de a Szilágyi hiúsága nem tud megbocsátani. Hogy a győztes ellenfélnek most a kedvét keresse, arra képtelen rászálni magát. Hát csak nyugodjál bele, mókus, hogy

nagy léhűtő ez a te szövetségese. Tudja ő jól, hogy miért szövetkezik veled.

Magdolna arcán váratlanul két könnycsepp gördült végig. És még most is folytatta azt a céltalan mosolyt.

— Miért? Velem, magamért, nem lehet barátkozni?

Az apa elnevette magát. Felkelt, odament a lányhoz, megsimította a haját, s vállánál fogva magához szorította.

— Ó, de naiv csacsi vagy, te nagylány te. Isten tartsa mennél tovább a naivságodat.

Máskor Magdolna boldogan fészkelte volna magát apja melléhez. Most inkább kibontakozni igyekezett az ölelő karszorításból. S mikor apja, még mindig nevetve, ott hagyta, hogy felhajtsa a maradék vizesbort, megkönnyebbültnek érezte magát.

— Elég ezekből a számárságokból, — szolt az anya, — holnap kezdődik a költözés, gyerünk aludni. Ja igaz, még meg kell beszélni a beosztást. Ki marad itt, ki megy be, hogyan lesz az egész.

Megbeszélték. Holnap Magdolna még kint marad, az anya Fügeden várja az első szekeret, az apa a gazdaság után néz. Ugyanúgy holnapután. Harmadnap Magdolna lesz bent Fügeden, a szülők pedig itt befejezik a hurcolkodást és lezárják a házat. Ezt elhatározván, feküdni mentek. Magdolna alig várta, hogy gondolataival maga maradhasson. Mikor a sötétben a párnába fúrta a fejét és szokása szerint olyan gombócba zsugorította össze magát a takaró alatt, mint a sündiszó, mindenekelőtt végigjátszotta magában az este történetét. Attól a pillanattól kezdve, hogy megállt előtte a csillogó hajú, barna arcú frakkos férfi. Aztán az ő vakmerő kezdése. Aztán... hogyan is mondta Ákos: „Egy ilyen kedves hölgynek...” Igen, igen, azt mondta: hölgynek. „Egy ilyen kedves hölgynek a barátsága a legszebb ajándék, amit az élet adhat az embernek”. Aztán mit is mondott? Egyszerre a nagy mulasztás döbbenete fu-

tott végig rajta: Ákos milyen meleg és mély barátsággal beszélt az ő apjáról, s ő ezt a zongora melletti szóváltásban elfelejtette értékesíteni. Most bezzeg eszébe jutott. Hogyan is oktatta a francia kisaszszony valaha? Ez az úgynevezett „esprit de l'escalier“. Mikor az embernek távozáskor a lépcsőházban jut eszébe a remek válasz, amellyel a társalgás folyamán győzelmesen visszavághatott volna. Ó, milyen bosszantó. De nem helyrehozhatatlan. Majd még el lehet ejteni társalgás közben: „Apus, tudod, mit mondott rólad Ákos? Hogy élete egyetlen barátjához sem ragaszkodik olyan mély barátsággal, mint hozzád“. Majd akkor apja is másképpen fog beszélni. Majd ő is belátja, hogy ez az Ákos mély barátságra képes ember, akit ellenségei, kétségkívül a megvetéssel visszautasított nők, galádul rágalmaznak, aljas pletykákkal vesznek körül, ő pedig ott áll frakkban, magasan és fenkölten a rágalmak és pletykák fölött.

Aztán hogyan is volt csak... Kollárnéról is szó esett, Véghnéról is, mert ő merészen megemlítette őket. Milyen felsőbbtség volt ebben az emberben, milyen fölényes kicsinyléssel beszélt a két nőről, mint ha csak odaszállott kerti bogarakat sepegetni volna le a kabátja ujjáról. Ezt az embert vádolják szoknyavadászattal? Aki a lelkileg értéktelen nőket ilyen méltósággal tartja távol magától? Igaz, elment feketére is, teára is, de ez nyilvánvalóan politika. Nézd, apus, ezt igen, ezt elhiszem, hogy ezekhez érdekből ment el. De ezeknek egész biztosan nem mondja, hogy testi-lelki jó barátok, életre-halálra szövetségeseik. Apa, apa, miért mondtad azt a kegyetlen dolgot nekem, hogy ő nem vesz engem semmibe? Miért sértettél így meg engem női önértékemben? Látod, apa, életemben most gondolok rád először vádolóan, most haragszom rád életemben először, most okoztál nekem először nagy fájdalmat életemben...

Jó darabig sírni kellett bele a párnába, hangtalan-keservesen. Addig nem ért rá tovább gondol-

kozni. De a nagy sírástól kissé megkönnyebbülvén, édesdeden elmosolyodott, visszatért a mindennel kibékítő, csodálatos sikerhez. „Szóval megkötöttük a tamási szövetségi szerződést“. Így mondta Ákos. És utána ezt: „Kislány, maga kimondhatatlanul kedves“. Milyen csodálatos mondatok, mint a megvalósult tündérmesék, inni kellene őket, vagy meztelenül beléjük ugrani, mint a nyári vízbe, hogy mindenütt érintsenek. Aztán... ahogy a vacsoránál ültek... a hangja... az a zengés, az a puha, mély bársonyosság, egész biztos, hogy ilyen lehet a tenger mormolása, amelyről már annyit olvasott. Vajjon volt már Ákos a tenger mellett? Hogyne lett volna. Egy ilyen nagyvilági életet élő ember, ez már biztosan járt Velencében, meg a Rivierán, meg az északi tengernél. Mennyi sok szép hely van a világon, mennyi minden van hátra az életben és milyen szép lesz mindent megélni az Ákos barátságával, amely barátságon semmi, de semmi soha nem fog változtatni. Lehet, hogy Ákos még kibékül a feleségével. Ki is kell békülnie, a házasság szentség, és Ákos, mint katolikus... De vajjon katolikus? Éppen úgy lehet református is. Magdolna csodálkozva állapította meg, hogy Ákost inkább reformátusnak szánja, semmint katolikusnak. Ez hihetetlen. Mi lehet ennek az ösztönnek az oka? Ah igen, megvan, persze, hogy ez az oka: apja is református. Ő vegyes házasságból született, s mint leány, az anyja vallását követte, de azt megszokta, hogy aki apai szeretettel áll mellette, az református legyen. Tehát természetes, hogy apai barátjától is ezt várja, ezt az övétől különböző, az ő számára nem elég színes, erőteljes, idegen vallást, amelyből mindig valami apaiságot érzett ki homályosan. Apait. Apát. Apa, apa, apa...

És ekkor Magdolna egyszerre felült az ágyban attól a hallatlan megkönnyebbüléstől, amely egyszerre árvízként borította el. Fülében megszendült egy Verlaine-sor, amelyet Claudette kisasszony szokott mindig mondogatni, régi kisasszonya:

Un vaste et tendre appaisement
Sembler descendre du firmament...

Ó, micsoda boldogság, micsoda fellélegzés. Mert most már meg merte vallani magának, hogy kimondhatatlanul és gondolatban is csak félig elgondolva valami bizonytalan rettegés élt benne és lelkiismeretének valami lázadozása. Most már ki lehet mondani: félt, hogy szerelmes lesz Szilágyi Ákosba. És hitványul elárulja a Feri újonnan felgyúlt emléket, a Ferinek adandó bocsánat jószágos és szép vágyát. De most már rendben van. Nyilvánvaló, hogy nem ez a vágya, ő nem a Szilágyi Ákos szerelméért sóvárog, hanem apai barátságáért. Ezerszer hála a jó Istennek és a Szent Szűznek. Most már akár a keblére is borulhatna Ákosnak, nem lehetne abban semmi illetlen és semmi bűnös. És milyen kimondhatatlanul édes érzés lenne. Ettől a tudattól úgyszólván visszaalélt az ágyba ültő helyéből és megint összegombolyodott a takaró alatt. Most már minden jól van, suttogta magának boldogan. Most már könnyű lesz azt a bizonyos férfi-problémát megkérdezni Ákostól, s majd ahhoz képest Ferivel rendbehozni a dolgot.

De egyelőre nem Feri a fontos. Egyelőre az Ákos barátsága sürgősebb teendőket ró rá. Figyelmeztetni kell Ákost a különféle veszedelmekre. Elsősorban arra, hogy apját egy bizonyos valaki — anyját nem szabad megnevezni, ez természetes — le akarja beszélni az Ákos ügyének támogatásáról.

Ekkor másodszor ült fel az ágyban, olyan felpattanással, mint a kinyitott skatulyából eléütköző, rúgóra járó bohóc. Mert felvillant emlékében apja vacsora melletti mondata: „Én mindent megteszek érted, azt úgy is tudod, de ha ez a lány is protezsál nálam, akkor a tűzbe megyek“. Magdolna megdöbbenve és hangosan feleselni kezdett apjával, aki bizonyára az igazak álmát aludta már, akárcsak a másik szobában horkoló anyja. Apa, apa, hát még

vitatkozhatol, ha ezt kimondtad? Hiszen én protezsáltam nálad, és te nem mégy érte a tűzbe? Te, aki maga vagy a megtestesült férfiszó, a gavalléria, az igazi úrnak tetőtől-talpig mintaképe? No majd megmondom én ezt neked, majd emlékeztetlek rá, hogy mit mondtál, jaj, de nagyon fogsz restelkedni...

Duzzogva, morcosan feküdt le megint s úgy húzta magára a paplant, mintha apjától sértődötten a fal felé fordulna. Hogy serényen és gondosan összegezze a barátság-kötelezte teendőit. Tehát: meg kell magyaráznia Ákosnak, hogy ne „társadalmazzon“. Hagyja Kollárnét és Véghnét a manóba. És mind a többieket is. Hanem igyekezzék meghódítani a főszolgabíró jóindulatát. Azt a régi párbajt törölje ki emlékezetéből, ne legyen kicsinyes. Bocsásson meg a főszolgabírónak, semmi sincs lélekemelőbb és magasztosabb a megbocsátásnál. Még mit kell tenni? Mindenkit rábeszélni, hogy Ákosra szavazzon. Korteskedni, de csak úgy, ahogy lehet, titokban. Szervezkedni. Lássuk csak, kinek lehetne szólni. Yolanda útján meg lehetne szerezni szavazatnak azt a Kende Bélát, a nevelőt. Talán már van annyira felnőtt, hogy szavaz. Lehetne szólni a gazdasági írnoknak. Az már két szavazat. Ennek is, annak is. Kapacitálni őket, rábeszéléssel, hízelgéssel, kedvességgel... Ha csak tíz szavazatot szerezhetne és Ákost éppen tíz szótöbbséggel választanák meg, akkor az övé lenne a siker, ő szerezné meg a hogyis-hívjakot, a mandátumot, az apai barátnak, akkor oda lehetne vetni Yolandának, csak úgy mellesken: „alaposan belefáradtam, de sikerült megválasztatnom Ákost“. Akkor az eredmény-hirdetés után, vagy beiktatás után, vagy amit már ilyenkor a férfiak csinálnak, találkoznék Ákossal, ragyogó szemmel, boldogan néznének egymásra, az apai barát kitárná a karját, ő odarepülne, arca odaér a monoklis, barna archoz, ketten csodálatosan felemelkedve lebegnek a levegőben, arcuk folyton összeér, egyszerre egy csodálatos szép barlang előtt állanak.

Ákos be akar menni, ő nem felel, Ákos karjaiba veszi, arcuk összeér, bemennek a barlangba, ott egyszer csak bámulatos fehér kígyó közeledik, Chopin-zene szól valahonnan és ő kimondhatatlanul boldog egy apai barát karjaiban, aki Ákos ugyan, de valami egyenruhát hord és erősen érezni belőle apja pipa-és kölnivízillatát...

Magdolna mélyen aludt.

IV.

Mikor az első rakott szekér elment Fügedre, neki szabad ideje maradt, hogy a szülőháztól lassanként búcsúzkodjék. Övé volt az egész kastély, szülei nem voltak otthon. Apja a gazdaságba lovagolt ki, hogy a költözéssel járó rendszerváltozást megszervezze, az aratásra is kellett már készülődni, a hurcolkodás és az örökség átvétele éppen legserényebb időbe esett bele. Anyja viszont már kora reggel bekocsizott a városba, hogy ott a nagy kastélyban tárgyaljon az újonnan felveendő személyzettel és várja az első bútorszállítmányt.

Magdolna kiment a parkba. Elbúcsúzott a kutyák sírjától. Valaha kedvenc kutyáit, ahogy egymásután kimúltak, külön sírkertbe temették. Fejfa helyett, amit Hubayné a vallás ellen való tiszteletlenségnek vélt, köveket állítottak az eltávozott ebeknek, a köveken rajta állott a nevök: Pajtás, Kócos, Fickó. De nehezen lehetett elolvasni, évek esői lemosták a vésett betűkről a fekete festéket. A kutyasírok fölé szomorúfüzet ültettek egyszer, az most mélán lehajló lombjaival még külön is gyászolta az úrnőt, aki mindent itt fog hagyni.

De az úrnő csak felületesen gondolt a régi kedvencekre. Itt is, az üvegház ciklámenjeinek fülledt sorfala mentén is, a gazdasági udvar oly jól ismert cselédházai között is nem attól a régi otthontól való búcsúja foglalta el, amelyben egész eddigi életét

töltötte. Érezte, hogy meghatottnak illenék lenni, de ehelyett napsugaras életkedv ragyogott benne. Szüntelenül Ákoson járt az esze. Ákos és a hozzá való barátság minden más érzést elnyomott benne. Nemrég még arra gondolt, hogy milyen megindító és regényes lesz elbúcsúznia az orgonabokrok rejtekébe zárt titokligettől, de mikor most oda is elsétált és az ágakat félrehajtva bekandikált a búvóhelyre, egyszerűen csak vállat vont, felületesen csókot intett elmúlt ábrándjai emlékének és még kedve sem volt lefeküdni a lombok titkos sátrába. Ez már nem érdekelte többé. Inkább elsétált messzebbre, az országút irányába, leült az árokparton, belső mosolytól tündöklően tartotta behúnytszemű arcát a nap felé és papsajtot rágicsált. Szedett aztán pitypangot is, az üres csőszárat letépve gyermekláncot csinált, de arra már nem volt kedve, hogy csuklójára tegye. Eldobta és megint csak mosolygott. És úgy képzelte, hogy mosolygásában most van valami titokzatos.

Ha nem ezzel a mosollyal járt-kelt parkban, gyümölcsösben, jégverem tájékán, libaúsztatónál, a búcsú ürügyével, de az álmodozás boldog csatángolásában, akkor komoly töprengés ülte meg az arcát: vajjon a vágyva-vágyott véletlenre bizza-e a legközelebbi találkozást, vagy pedig agyafúrt módot eszeljen ki, hogy a baráttal mennél hamarabb láthassák egymást. És a választással kapcsolatban is olyan terveket eszelt ki, amilyenek csak éjszaka, az elalvás hiszékeny tünődésében születhetnek: roppant természeteseknek és kivihetőknek látszanak, de azután a józan meggondolás egyszerre úgy szétfújja őket, mint ökörnyalat a szellő. És a nagy-nagy barátság tétlen örömeiben éppen úgy, mint a lázas tervezgetés merészen színező gondjaiban egyformán csak ebben élt és ez élt benne: ő a meghitt barátja és lelki társa Szilágyi Ákosnak. Tudjátok meg mind, te elnyillaló fecske, te rogyadozó régi góré, te gémeskút hosszú itató-vályúja, te messziről hangzó

ostoresattanás, te fűben igyekvő cincér, ti vadszöllő tövében lustálkodó agarak, te méhzümmögés, te törött cserépfazék a szemeten, te napsütés, te szúnyogfelhő, te hangulat, te táj, élet, emberiség és világegyetem, tudjátok meg ezt a nagy szót, hogy Ákos, és megint csak Ákos.

Így jött-ment, bandukolt, búcsúzkodás örve alatt a két magányos napon át. Olykor a házban magában is így kószált szobáról-szobára, mintha nappali kísértete akadt volna a tamási kastélynak. Az ebédlőasztalnál leült rendes helyére csak azért, hogy Ákost odaképzelhesse a vacsoránál elfoglalt székre. Majd pedig végigment a folyosón, ahol ő ment ki, és megállt a kijáratnál, mintha kikísérte volna, hogy elbúcsúztassa. Este Finivel vacsorázott és még az öreg megháborodott kisasszony papagáj-fecsegését is megindítóan kedvesnek találta. Aztán, mikor lefeküdt, arcát erősen a párnához szorította.

A szekerek többször fordultak naponta, a hurcolkodás váltott szekerekkel dolgozott. Az ő dolga volt felügyelni, hogy a lakószobákon kívül eső holmi rendben kerüljön a szekerekre: konyha-berendezés, éléskamra, mosókonyha, padlás, cselédszobák. A belső berendezés már későbbre maradt anyja gondja gyanánt. Neki a magányos két nap alatt csak az volt a teendője, hogy egy-egy rakodást megnézzen és tétlenül szemlélje a béreseket, amint a hatalmas mángorlóval bajlódnak. Így múlt el két nap a szülők nélkül, Ákos szüntelen gondolatával. Harmadnap már ott ült Fügeden a vén kastélyhoz, neki most új kastélyhoz közel, az új parkban és bámulatos terveken tünődött: hogyan lehetne meglátni Ákost. Anyja meghagyta neki igen szigorúan, hogy a házból ki ne mozduljon. Írni nem tudott hova, mert rémlett ugyan neki, hogy Ákos a Magyar Királyban szállt meg, de nem tudta biztosan. És nem is mert írni. Ezt másnak érezte, mint a Ferivel váltott csacsi cédulákat. Ilyesmit restelt volna is elküldeni neki, felnőtt hölgytől kómikusnak tetszik

az ilyesmi. Izenni sem lehetett. Nem volt kivel, és nem is merte volna senkire rábízni az üzenetet, hogy aztán elfecseggék. Végül azt sütötte ki, hogy Yolandához fog fordulni. De ez a terv is rengeteg akadályba ütközött. Üzenni már sokkal könnyebb lehetett Yolandának, mint Ákosnak. De ha jön Yolanda, hogyan adja majd tudtára, milyen közvetítésre akarja kérni? Ha visszaemlékezett rá, hogyan fölényeskedett Yolanda előtt Ákossal kapcsolatban, elszégyelte magát és elcsodálkozott, milyen hihetetlen távolinak tetszik az az idő, amikor még nem tarthatta magát az Ákos benső barátjának. Azóta teljesen megváltozott az egész világ, mintha évszázadok teltek volna el. S magát a Barátságot most már valami bűvös titoknak érezte, amelybe egész bizalmasan beavatni a fecsegő kis gömböcöt szentségtörés lett volna.

Mégis erre fanyarodott. Azt gondolta, hogy csak legyen itt Yolanda és kezdjenek el beszélgetni, valahogy majd adódik a további teendő. Bement tehát a konyhába, fölöslegesen nagyot kerülve a folyosón, mert még nem ismerte a járást. Mari a szakácsné, már berendezkedett itt, a tamási konyhalány is ott szorgoskodott körülötte, és itt ténfergett Luca is, a Boriska helyére ideiglenesen beállított szobalány, aki valósággal fél egyedül a pompás kastély magányos termeiben, a minap elhalt asszony ijesztő emléke közepette, és lejött a többiekhez a konyhába.

— Mari, valami itteni lány kellene nekem, aki ismeri Fügeden a járást. El szeretném küldeni valahova

— Rögtön, méltóságos kisasszony. Ugorj csak, Luca, a tehénistállót már tudod hol van. Ott az a kancsi kis fügedi lány, szólítsd be. Ambár a járást itt mink is jól ismerjük. De nekünk dolgunk van.

Kisvártatva ott állt a kancsi kis fügedi lány Magdolna előtt, zavartan a nagy tisztességtől.

— Hogy hívnak?

— Teca. Lukács Teca, szolgálatjára.

— Hát hallgass ide, Lukács Teca. Tudod-e, hol laknak Friedrich méltóságcs úrék, akik nemrég költöztek ide? Tudod. Rendben van. Tiszta kötényt kötsz magad elé, elmégy oda és megmondod a kisasszonynak, hogy tiszteltetem és ha van ráérő ideje, jöjjön át hozzám beszélgetni, mert egyedül vagyok. Hogy fogod mondani?

— Hogy a méltóságos kisasszony tisztelteti a méltóságos kisasszonyt, és a méltóságos kisasszony jöjjön át a méltóságos kisasszonyhoz, ha ráér, mert a méltóságos kisasszony egyedül van.

— Jól van, szedd a lábad. Mari, fent ülök a nagy fa alatt, ha kell valami.

— Igenis, keziccsókolom.

Magdolna tehát leült a nagy fa alá. Gesztenyefa volt ez, nagyon öreg, törzséből nagy darabon kikorhadt a test, kérge olyan göresös képet mutatott, mint az öregember inai, és csodálkozni lehetett, hogy az ilyen rokkant vén fa hogyan tud ilyen buja és gazdag nyári lombot hajtani roskatag testéből. Toronyalakú piros virágfürtjei mintha kacagtak volna a napra. A fa alatt nagy fehér kerti asztal állott, egyik oldalán jókora lóca, körülötte kerti székek, fehérre mázolt bútor valamennyi. Ide telepedett le Magdolna és kissé bűnösnek érezte magát, hogy visszaél az ellenőrzés hiányával: nincs előtte sem könyv, sem kézimunka. Pedig anyjának szigorú elve volt, hogy rendes fiatal úrileány sohase legyen tétlen, mindig hasznosan foglalkozzék valamivel, Nála most nem volt semmi. Csak az Ákos gondolata. Az sem előtte, hanem benne, tetőtől-talpig, a feje búbjától a lába hegyéig. S nagyon törte a fejét, hogy mit és hogyan mondjon majd Ákosról, ha Yolanda megérkezik.

Alig várt néhány percet, egyszerre úgy érezte, hogy a vér egész testében a boldogság folyékony tüzévé válik. A kerti kavicson Ákos közeledett feléje.

Szeretett volna felugrani és rajongó örömmel

eléje sietni, de teljesen megbénult. Nem volt hirtelenében annyi ereje, hogy megmoccanjon.

Ákos azonnal ráismert. Nyájasan köszönt már messziről.

— Harmatos jó reggelt kívánok az én kis szövetségeseimnek. Kezeit csókolom.

Magdolna végre fel tudott kelni.

— Isten hozta, — rebegette boldogan, — éppen most gondolkoztam azon, hogy mi lenne, ha maga betoppanna.

— Ez kitűnő. Úgy látszik, hogy elég, ha rám-gondol, már itt is vagyok. Hallom, hogy kedves szülei nincsenek itthon.

— Roppant fogják sajnálni, de a mama Tamásiban van a költözés miatt, apus pedig kilovagolt a határba. Csak ebédre jön haza, mert még a Takarékpénztárban is dolga van. Meg kell elégednie velem. Nem foglal helyet?

— Örömmel.

Kezet fogtak, sőt Ákos kezet csókolt neki. Vigyáznia kellett, hogy szeme feltűnően könnybe ne lábadjon ettől a kifejezhetetlen gyönyörűségtől. De ugyanakkor meg is rémült. Iszonyatos volna, ha Yolanda most megérkeznék. Olyan izgatott lett ettől a gondolattól, hogy belesápadt. Gondolatai villámgyorsan működtek. Utána kellene szalasztani valakit annak a lánynak és visszaparancsolni. De ehhez itt kellene hagyni Ákost és keresni valakit, aki járatos Fügeden.

— Mi az, kislány, valami baj van? Most olyan hirtelen furcsa lett az arca.

— Semmi különös... valami apró házi zavar jutott eszembe... mondja, Ákos, nem volna kedve ahelyett, hogy leülünk, fordulni egyet a parkban? Még én is alig ismerem itt a kertet és talán magának is jól esik egy kis járkálás...

— Kitűnő. Annál kitűnőbb, mert ha leülök, azonnal elalszom. Másfél órát aludtam az éjjel.

Magdolna végigpillantott az atyai baráton. Azt

mintha skatulyából húzták volna ki. Kétszárnyú kék kabátot hordott, pepita nadrágot, gólyaorrú sárga cipőt, melynek széles füzöcsokra remekül megkötve kandikált az élre vasalt nadrág szára alól, fején keskeny karimájú, finom fonású girardi-kalap. Arcán csillogott a monokli. Frissen borotvált arcát hamvassá tette a napbarnította arcon puhálló rizspor. Senki nem látszhatott kialudtabbnak, egészségesebbnek a napfényes nyári délelőttön.

— Nem látszik, — szólt Magdolna, taláalomra megindulva a kerti ösvények egyik irányában, — bámulatos szervezete lehet magának, hogy bírja ezt a sok lumpolást. Erről is le kell ám szoknia. Majd részletesen megbeszéljük. Fogadalmat veszek magától, hogy nem lumpol.

— Csak választás előtt ne, — felelt nevetve Akos, — mert ha most nem maradhatok fenn a fügediekkal, biztosan megbukom. Aztán majd meglátjuk. Mindenesetre nagy dolog, hogy gyanútlanul idejöttem Fügedre és egy őrangyal pottyant az életembe.

— Nem is tudja, milyen igazat beszél, — felelt mohón Magdolna, — ez az őrangyal nagyon sokat tud és akar magának segíteni. Mint ahogy igazi és hűséges szövetségeshez illik. Már három napja azon töröm a fejemet, hogyan beszélhessek magával. Nagyon erősen gondoltam magára. Biztosan azért is toppant be. Hisz maga abban, hogy a lelkek megérik egymást?

— Lehet benne valami. Bár erről még nem gondolkoztam.

— Én hiszek. Például rájöttem, hogyha az ember sokáig erősen néz valakire, akkor az illető bizonyos idő múlva odapillant. Én a lélekvándorlásban is hiszek. Maga nem hisz?

— Nem tudom. Lehet, hogy igaz. Hogyan is van az pontosan?

— Az úgy van, hogy mindnyájan éltünk már mostani életünk előtt is. Ezt úgy nevezzük, hogy

reinkarnáció. Én soká gondolkoztam azon, hogy mi voltam előző életemben. Azt hiszem, olyan rabszolganő voltam a Fáraónál, amelyet Madách az Ember Tragédiájában leír. Olvasta?

— Nem, nem olvastam. Mindig el akarom olvasni, de nem jutok hozzá.

— Hát az én kedvemért el fogja olvasni. Majd a választás után. Addig nem hagyok békét, míg el nem olvassa. Szóval én ilyen rabszolganő lehettem. Csináltam is kendőből egyszer olyan egyiptomi fejdísz magamnak, hát mondhatom, mikor tükörbe néztem, meghült bennem a vér. Megjegyzem, ezt még soha nem mondtam senkinek, maga az első életben, akinek elmondom. És az sincs kizárva, hogy éppen Kleopátra voltam, nem pedig rabszolganő. Mit gondol, lehet, hogy én Kleopátra voltam?

— Mért ne lehetne, — szolt a férfi bizonytalanul, — de mondja, miért akart velem beszélni, mint őrangyal?

Magdolna nagy lélegzetet vett. Ambár kétségtelen volt, hogy közelökben senki nincsen, mégis óvatosan körülnézett, mint az összeesküvő, hogy a dolog fontosságát ezzel is aláhúzza.

— A maga dolgát nagy veszedelem fenyegeti. Van valaki, akit nem nevezhetek meg. Ez a valaki le akarja beszélni apámat, hogy magát támogassa.

A közlésnek meglett a kellő hatása. Ákos megállt az ösvényen.

— Micsoda? Ezt komolyan mondja? És ki az, aki ennyire ellenem van?

— Komolyan mondom. Hogy ki az, nem mondhatom meg. De ezzel ne is törődjék. A dolognak ezt a részét vállalom. Saját fülével hallhatta apám kijelentését, hogy akit én protezsálok nála, annak nyert ügye van. Ezt bízva rám. Vagy jó barátok vagyunk, vagy nem. De van itt sok minden egyéb is. Ha a tanácsaimat akarja követni, akkor jól figyeljen rám. Apámmal sokat beszélgettünk a maga dolgaról.

A közelben lóca fehérlett a thuja-bokrok sötétzöld gömbsora alatt. A férfi élénk hangon, kissé meglepett kifejezéssel fordult a leányhoz:

— Hallja, kislány, maga nagyon érdekes dolgokat beszél. Nézze csak, ülünk le arra a lócára, úgy nyugodtabban beszélgethetünk. Ne féljen, nem fogok elaludni.

Leültek. A vékony férfibokán megcsillant a fehér selyemharisnya.

— A papája szokott magával ilyen dolgokról beszélni?

— Természetes. Inkább, mint a mamával, mert a mama az ilyesmiről nem szeret beszélgetni. Apusnak én nemcsak leánya vagyok, hanem a legbizalmasabb barátja is. Maga nem úgy van a leányával?

— Ó, istenem, az én Juliskám tizenkétéves. Nagyon jóban vagyunk egymással, de hogy politikáról beszélgessek vele, arra nem gondoltam. Maga persze más, maga már felnőttnek számít. És mint látom, meglepően sok esze van.

— Köszönöm a bókot, jó baráttól különösen jól esik. Ha komolyan gondolja.

— De mennyire komolyan. Fogalmam sem volt, hogy ilyen elrejtett kincsek is léteznek az Isten háta mögött. És hogy így érdeklik az én dolgaim, az nagyon kedves. Nem is tudom, hogyan lehetek hálás érte.

Magdolna leszakított egy thuja-gallyat és tépette. A viláért fel nem nézett volna.

— Ezért nem jár hála. Jó barátok közt ez természetes. Ha nekem valami fontos dolgom lesz, maga is mellettem fog állni, ugye? Ugyanilyen odaadással és ugyanilyen... és minden erejéből, nem?

Ákos oldalra fordult, hogy jól szemügyre vehesse a beszélgető társat.

— Komolyan elámulok, hogy micsoda egy elragadó kis jószág maga. Irigylem az édesapjától, bizonyisten. Hát mondja csak, mik azok a tanácsok, amiket nekem akar adni?

— Azt, hogy elsősorban ne társadalmazzon annyit.

— Mit ne csináljak?

— Ne a társaságra fektesse a fősúlyt. Például az este is lumpolt. És egész biztosan asszonyokkal. Nem?

— Voltak hölgyek is, hogylene. Mit csináljak.

— Miféle hölgyek? Kollárné volt ott?

— Micsoda? Ja? Igen, ott volt. Mit csináljak. Ismerem személyesen, tehát ha találkoztam vele, társalognom illik, nem? Ha megsértem, elkezd intrikálni ellenem. Ezek a női intrikák a legveszedelmesebbek ilyenkor. Azt hiszi, nekem olyan nagy multság ezekkel a vidéki szépekkel édelegni? Olyan unalmasok, hogy az kimondhatatlan. És mind lelki életet akar élni, az ördög vitte volna el valamennyit. Mikor már elkezd valamelyik, hogy őt senki sem érti meg ebben a kis fészekben, már káromkodni szeretnék. De nem, jó képet vágok hozzá. Mit csináljak. Ezt a maga papájának is be kellene látnia.

— De nem fogja belátni, mert én sem tudom meggyőzni. Mert maga sem tud engem meggyőzni. Mert ahhoz, hogy minden hölggyel egyformán kedves legyen, nem muszáj reggelig dorbézolni és pocskolni az egészségét...

— Jaj, drága kis Magdolna, mit tudja azt maga. Ha az ember lehajtott egy pohár sampanyert, akkor már elszabadult az ördög a láncról. Ez már így van. És nemcsak most itt Fügeden, hanem egész világéletében mindenütt. Azt mondják rólam, hogy elvete-medett korhely vagyok. Szavamra mondom magának, hogy nem tehetek róla. Erőszakolnak, széttépnek, nem hagynak élni, nyaggatnak, kínálnak, itatnak, akkor aztán mindig ugyanaz a vége. Másnap fáj a fejem, átkozom az életemet és érzem, hogy öregszem...

Magdolna gyorsan az Ákos homlokára tette tenyerét, mint az apjának szokta. Rögtön meg is ijedt ettől a mozdulattól, de ha már ott volt a keze, hát

ott hagyta. Hasonlíthatatlan, édes érzés volt tenyérrel érinteni azt a homlokot.

— Fáj a feje? Ó, Istenem, be kellene vennie valami port. Vagy egy findsa feketét néhány csepp rummal, az is nagyon jó...

— Hagyja, kedves, nem erről az egy fejfájásról van szó, hanem az egész piszok életemről... Ó, be jól esik az a kedves kis keze... el ne vegye, hagyja rajta...

De Magdolna gyorsan elkapta a kezét. Még pedig azért, mert látta közeledni Teca parasztleányt. És szeretett volna felkiáltani az elkeseredéstől. Most, mikor ilyen elragadóan beszélgetnek és mikor Akos már ilyen meghitten panaszkodik az életéről, most jönnek jelenteni azt a vastaglábú kis gömböcöt, aki ebben a pillanatban a világ legellenszenvesebb lényévé változott.

— Méltóságos kisasszony, kérem, odaát voltam, de a méltóságos kisasszony egész napra átrándult Zaráandra és a méltóságos kisasszony üzenetét nem tudtam átadni a méltóságos kisasszonynak.

Magdolna szerette volna a kis kancsált megcsókolni.

— Jól van, Teca, — mondta neki túláradó jóindulattal, — ezt jól végezted, majd kapsz tőlem egy szép szalagot a hajadba. Szép hajad van, abba szép szalag dukál. Most elmehetsz.

A lány zavarában hebegett valami boldogat és eloldalgott. Magdolna mohón fordult barátjához:

— Mi van az életével? Meséljen, meséljen. Mindent mondjon el. Mindent. Majd én is elmondok mindent. No mondja, no mondja, igazán. Mért van úgy elkeseredve?

A férfi földhöz vágta cigarettáját és durva hangon felelt, majdnem ellenséges színezettel.

— Mert nincs pénzem, azért. Mert kínlódom és nyavalygok, mint a beteg kutya. Azért.

— Nincs pénze, — bólított Magdolna alázatosan, — azt el tudom képzelni, milyen gond. Nekem

van, lássa. És most lelkiismeretfurdalást érzek maga mellett, hogy gazdag vagyok. De nézze, majd meglesz ez a képviselőség, és azért jól fizetnek, ugye? Csak nem kell a fejét elveszteni. Bízni kell, mindig csak bízni. És hinni azokban, akik szeretik magát.

— Engem? Ugyan ki az ördög szeret engem? Azok a cimborák, akiknek knikebájnt fizetek hajnalban az ötödik kocsmában. És azok a nők, akiknek... akikről jobb nem beszélni, és ezek is csak akkor, ha mennél nagyobb a híre, hogy Szilágyi Ákos kurizál nekik. A gyerekeim idegenek hozzám. Mim van nekem? Megette a fene az én életemet.

— Hogy kije van, — rebegte Magdolna csendesen, szemrehányással, — hát szabad ezt kérdezni, mikor itt ülök maga mellett? Hát volt már valaha valakinek a világon ilyen barátja, mint én vagyok magának?

A férfi ránézett a leányra. Most látni lehetett, hogy szeme fehérjét kicsi piros erek lepték el az álmatlanságtól és a szeme alatt árnyékosabb a bőr, mint másutt.

— Maga? Nekem? Milyen furcsa kislány maga... igazán megható, amilyen kedves...

Odanyúlt a leány hajához félkézzel és megsimította a haját. Ez olyan jó volt, hogy Magdolna kénytelen volt a boldogság nyögését elnyomni magában.

— Nézzen a szemem közé... ó be aranyos valaki...

De Magdolna lesütötte a szemét. Arca pirosan lángolt. A férfi folytatta:

— Furcsa... És mondja csak, miért pazarolja rám a barátságot? Mivel érdemlem én ezt magától, én, aki öregedő, semmirevaló here vagyok ezen a világon?

— A barátság nem kérdez. A barátság... az csak megvan és nem törődik semmivel. De most tartsunk rendet. Hadd mondjam még meg, hogy mire vigyázzon a választás dolgában. A legfonto-

sabb, hogy megnyerje a maga számára Mintzért, a főszolgabíró.

— Eh, tudom. Kellemetlen dolog. Ki nem állhatom azt a pasast. Aféle hetvenkedő, zsiros beszédű, vidéki Mokány Berci. De mit tudja azt maga, hogy mi az a Mokány Berci. Most álljak oda gazsulálni neki, mikor legjobban szeretném megfricskázni az orrát. Utálatos gondolat.

— De kedves Ákos, Kollárnéval foglalkozni is utálatos gondolat, mégis teszi. Tegye ezt is. Győzze le azt a régi emléket, vegyen erőt magán és legyen kedves hozzá. Ha másért nem, az én kedvemért. Hogy jól menjen minden.

— Régi emlékeket? Azt a párbajt gondolja? Hát ezt is tudja? Hallja, kis őrangyal, minden percben jobban és jobban meg kell néznem magát. Ha azt mondom, hogy megható, most már az is kevés.

— Mondja, mi volt az a párbaj?

— Semmi. Nőhistória. Részeg összeszólalkozás. Nem fontos. Az a fontos, hogy ő is utál engem, nem csak én őt. Csinálhatok én azzal akármit, ellenem fog dolgozni. Maga nem tudja a megyei politikát. A főszolgabírónak ezer módja van arra, hogy ártson nekem, még ha hivatalosan mellettem kell is állania. Nézze csak, már én is politizálok magával. mint a papája. De hát be kell látnom, igaz. Fontos ember, kerülgetnem kellene. Mit csináljak, ha annyira nem bírom?

— Vegyen erőt magán. Gondoljon arra, hogy én maga mellett állok. Egy igazi barát sok erőt tud adni az embernek. Igérje meg nekem, hogy keresni fogja a Mintzér Lőrinc kedvét. Apus azt mondta, hogy maga mindenkit el tud bűvölni, akit akar, ebben nagy tehetség. Hát most mutassa meg, mit tud. Igéri nekem?

Szilágyi Ákos csak nézte a leányt egy darabig, aztán kezet nyújtott és elnevette magát.

— Itt a kezem, megpróbálom. Jaj de furcsa kis valaki maga.

— Majd még megtudja, milyen barát tudok lenni egy életen át. Ezzel végeztünk. Most faggatni fogom. Különféle rágalmakat hallottam magáról, de nem tudtam megcáfolni, mert nem ismerem a részleteket. Hát először is. Mi igaz abból, hogy maga Bécsben tudta meg a leánya születését, mert odament valami nő miatt?

A férfi meghökkent. Nézte a leányt, csóválta a fejét, nem válaszolt rögtön.

— Hány éves maga, Magdolna?

— Most nem arról van szó. Maga mondta, hogy már felnőtt dáma vagyok. Feleljen a kérdésre.

— De kitől hallja ezeket a dolgokat? Ki az, aki így fenekedik ellenem és aki az apjánál ellenem dolgozik?

— Azt nem mondom meg. A kópádon sem. Ne is fáradjon. Feleljen a kérdésre.

— Nem szívesen. Ilyesmiről nem szívesen beszélek egy fiatal leánnyal. De nem szeretném, hogy rosszabbnak lásson, mint amilyen vagyok. Ez így történt. A feleségem más állapotban volt. Ugyanekkor megtörtént, hogy részeg fejjel egy táncosnő társaságába kerültem. Úgy szerettem én azt a nőt, mint ezt a lócát. De az veszettül belémszeretett. Üldözött, macerált, az életemet tönkretette heteken át. Egy napon el kellett utaznia Bécsbe. Azt követelte, hogy vele menjek. Nem mentem ki az állomásra, szándékosan lekéstem. Erre másnap hosszú expressz-levelet kaptam tőle. A levélben megesküdtött az édesanyja sírjára, hogy ha azonnal fel nem megyek Bécsbe, ő mindent elmond a feleségemnek. Ettől megrémültem. Nagyon gyöngéden gondoltam a feleségemre és féltettem a lelkirázkódtatástól, kivált mikor éppen gyereket várt. Igen, felutaztam Bécsbe, a feleségem iránt való kiméletből. A gyermek pedig három héttel előbb érkezett, mint számítottuk. Így történt. De ezt nem tehettem közzé nyiltérnek a Budapesti Hirlapban. Most aztán én vagyok a lelketlen fráter és szoknyavadász. Mert egyszer

becsíptem. Az volt mindennek az oka. Tessék, elmondtam.

Magdolna diadalmasan felkiáltott:

— Tudtam! Tudtam! A lelkemet tettem volna zálogba érte, hogy maga ilyen komisz nem lehetett. Szívből köszönöm, hogy elmondta. Ez az én diadalom! Az én barátságom és bizalmam diadala. Jaj, de örülök. Most tovább. Hogyan volt az az eset, mikor maga a szüleimmel vacsorázott a Vampeticsnél és az orosz hercegnő odament az asztalhoz?

— Ezt is hallotta, bámulatos. Hát ez így volt. Még a katonaságom idején hivatalos megbízást kaptam, ki kellett mennem, mint futárnak Szentpétervárra, az osztrák-magyar katonai attaséhoz. Speciális megbízatás volt, hosszasan kellene magyarázni, nem is fontos. Megjegyzem, legényember voltam. Az orosz külügyminiszter meghívott egy estélyre. Ott bemutatott egy hölgynek. Szép volt és érdekes, egy orosz herceg felesége, amerikai származású, elkezdtem neki udvarolni. Amíg ott voltam, foglalkoztam vele. Ámbár a végén már nagyon úntam, mert erősen ivott. A berúgott nő pedig nem nagyon imádni való. Mikor elutaztam, megigértem, hogy levelezni fogunk. Váltottunk is egy-két levelet, de őszintén szólva, nagyon úntam. Ekkor megismerkedtem a későbbi feleségemmel. Mikor elvettem, küldtem hivatalos kártyát annak az orosz nőnek is, hozzá pedig pár soros levelet mellékeltem, hogy gondoljon rám ezentúl is barátsággal, én megtaláltam életem boldogságát, szépen elbúcsúzom, satöbbi, satöbbi, mint ahogy már szokás...

Magdolna itt közbevágott. Valami fájdalom volt a hangjában:

— Mint ahogy már szokás?

— Persze, — felelt a férfi meglepetten, — miért?

— Semmi, csak úgy kérdeztem. Folytassa.

— Ó, drága kis jószág, mit tud még maga az életről. Mit tudja még maga, hogy ilyen dolgokban

a férfiak és a nők milyen egyformán komiszak. És én itt miket mesélek magának...

— Kérem, folytassa. Okvetlen folytassa. Ha nem folytatja, akkor taknyos gyerekek néz és akkor megharagszom.

— Aranyos. Hát szóval két éves házas voltam, mikor ez a nő felbukkant Pesten. Kikutatta az új címemet és írt. Mindenáron találkozni akart velem. Én részint nagyon úntam is, részint pedig nagyon félttem, hogy a feleségem rájön és belebetegszik. Mert olyan féltékeny természetű, hogy ha valami előadódik, akkor valósággal beteg lesz, ágyba kell feküdnie, rohamai vannak, sőt már szanatóriumba is kellett szállítani. Egyszerűen írtam a nőnek, hogy szívből sajnálom, de rendkívül el vagyok foglalva és a feleségemmel éppen elutazunk, tehát legnagyobb sajnálatomra nem találkozhatunk. És nyugodtan hajtottam álomra a fejemet. Harmadnap a Vampeticsben vacsoráztunk a maga szüleivel és még másokkal. Már éppen menni akartunk, mikor látom bejönni az orosz nőt egy ismeretlen emberrel. Holt-részegek voltak mind a ketten. A nő, ahogy meglát, elkezd angolul kiabálni: „Nini, maga az, darling, hát mégis csak találkoztunk!” Én rögtön felpattantam, hogy eltávolítsam az asztaltól, erre ő a nyakamba esik és elkezd csókolni, mint egy örült. A feleségem hátrarúgta a széket és hangosan zokogva rohant kifelé a közönségen keresztül. Én letéptem magamról az orosz nőt és rohantam utána. Az orosz nőt soha többé az életben nem láttam. Tessék. Ezt sem tudom kitenni az ujságba. Komisz fráter vagyok, idegen nőkkel csókolódzom a feleségem jelenlétében.

— Köszönöm szépen. Tudtam, hogy maga nem hibás. Csak sok az ellensége. Tudja, a történelemben olvastam, hogy Talleyrand herceg iránt senki sem tudott közömbös maradni, vagy nagyon szerették, vagy gyűlölték. Maga is ilyen ember. De igen, de igen, ne legyintsen a kezével. Menjünk tovább.

Mondja, maga komolyan szerelmes volt a feleségébe?

A férfi izgatottan felegyenesedett.

— Pénzért házasodtam, mi? Kitartott selyemfiú voltam, mi?

— Selyemfiú? Mi az?

— Na, tessék. Egy fiatal lány miket hall rólam. De tőlem is: selyemfiú az olyan férfi, aki pénzt kap azért, mert... mert szerelmes. Tudom én jól, hogy a hátam mögött mire célozgatnak: pénzért házasodtam, elvettem a gazdag zsidólányt, hogy kifizessem az adósságaimat. Hát ez így volt. Szabolcsba meghívtak agarászatra. Ott az agarászbálon feltűnt nekem egy fiatal leány. Vékony, fekete, első pillantásra jelentéktelen, de mikor jobban megnéztem, valami érdekes, idegen fajtát éreztem meg benne, valami nagyon race-nőt. Megkérdeztem, ki az. Megmondták, hogy bizonyos kazai Krausz-lány, környékbeli nagybirtokos lánya. Nagyon gazdag. Bemutattak neki, táncoltam vele. Beszélgettünk. Rendkívül érdekelt. Addig én zsidólánnyal nem igen foglalkoztam. Ez volt az első. Egészen más volt, mint a mi asszonyaink. Bámulatosan éles esze volt, nem is győztem vele a versenyt, pedig nem vagyok buta ember. Aztán mindent tudott a világon, mindent olvasott, mindenütt utazott már, kábítóan műveltenek találtam, én pedig bizony eléggé műveletlen vagyok. Aztán egészen furcsa eszejárása volt, ha tréfált: villámgyorsan ki tudta csavarni a szavakat, néha háromszoros szaltót ugrott egy mondatban, nekem bizony hosszasan utána kellett gondolnom, míg megértettem a viccet. Különös lény volt, valami egzotikus virágnak láttam, aki engem csak úgy lefitymál. És nem tagadhatom: rendkívül kedves volt. Beleszerettem. De eszem ágában sem volt, hogy elvegyem. És most én is elmondok valamit, amit még én sem mondtam soha senkinek. Ugye, szavát adja, hogy nem mondja el senkinek?

— Becsületszavamat adom, — felelt Magdolna ünnepélyesen, de az izgalomtól lihegve.

— Hát én akkoriban éppen agyon akartam magam löni az adósságaim miatt. Már csak úgy húztam egyik hetet a másik után. A tisztársaim tudták ezt, vagy legalább is sejtették, mindenesetre beszélgettek erről a valószínű dologról, ha én nem halottam. A lány télen Pesten lakott. Én gyakran írtam neki. Mondom, szerelmes voltam bele. Egy izben valamiért fel kellett mennem Pestre. A Pannoniában szálltam meg. Még aznap délután, mikor éppen el akartam menni dolgaim után, ez a lány belépett a szobámba. Beszélni sem hagyott. Elmondta, hogy meghallotta: öngyítkos akarok lenni. Hát jó, azt mondja, eddig nem akarta megvallani, de ő is szeret engem. Ha mindenáron meg akarok halni, haljunk meg együtt. Leültettem és igyekeztem megnyugtatóni, igyekeztem meggyőzni, hogy nem foglalkozom öngyilkossági gondolatokkal. Ott beszélgettünk ketten, ő nagyon sírt. De komolyan mondom, még csak a kezét sem fogtam meg. S ekkor kopogtattak. Bejött az apja. Tudniillik az apja véletlenül meglátta, — vannak ilyen bámulatos véletlenek, — mikor bejött a szállóba és indult felfelé a lépcsőn, ő pedig érthetően kíváncsi volt, hogy a lánya miféle hotelszobába indult. Egyszerűen ott kapta nálam. Nem sok lármát csapott. Azt monda, hogy ha el nem veszem feleségül a lányát, akkor én velem nem kezd ki, mert nem bolond párbajozni egy huszár-tiszttel, hanem a lányát kitagadja és kilöki az utcára, ország-világ szégyenére. Én azt a lányt akkor már szerettem. Egy napi gondolkodási időt kértem, ők elmentek. Egy napig szinte ki sem mozdultam a szobából, csak cigarettáztam és gondolkoztam. S akkor a végén úgy döntöttem, hogy a szeretett leány szégyene és az én halálom helyett inkább azt választom, hogy elveszem, akit szeretek és miután elvettem, akkor már élek a hozomány előnyeivel is. Másnap elmentem hozzájuk és megkértem a lányt. Tes-

sék. Ez a házasságom története. Ha úgy vesszük, csakugyan pénzért házasodtam. De csakugyan szerelemből. Van még tovább?

— Igen, még akarok kérdezni valamit. Ha szerelemből házasodott, akkor miért csalta meg a feleségét már fiatal házas korában? Nos? Miért tart szünetet? Miért nem akar felelni?

— Mert nem könnyű. Nem én miattam nehéz, hanem maga miatt. Már eddig is többet mondtam, mint amennyit jól nevelt ember egy ilyen angyali tisztaságú...

— Mondjuk: őrangyali tisztaságú.

— Óriási. Ilyeneket is tud? Maga is ilyen gyorsan mond ilyen szellemességeket? Bámulatós kislány. Hát komolyan mondom, igazán örülök az ismeretségének és a barátságának. Tudja, mi az érzésem? Mintha mi már hosszú évek óta nagyon jól ismernők egymást.

Magdolna szíve megdobbant. A férfinak ez a megjegyzése nagyszerűnek, érdekesnek, csodálatosan újnak tetszett előtte. Ezt férfi még bizonyára soha nem mondta nőnek. Ez csak kettejük között fordulhatott elő. Nincs szebb bizonyosága az ő lelki rokonságuknak, mint ez a megjegyzés. Szeme elnedvedett a meghatott boldogságtól.

— Maga is ezt érzi? Én is. Ez egészen hihetetlen. Tudja, hogy ez mit bizonyít? Hogy a lelkeink már eddig is nagyon jól ismerték egymást a mindenségben, a mi barátságunk már készen volt, éppen csak találkozoznunk kellett hozzá. Mikor megláttam magát, azonnal megéreztem. Maga nem. Nem, nem, ne legyen udvarias. Ez így is van rendben. Már több regényben olvastam, hogy a nőknek az ösztöne sokkal finomabb, mint a férfiaké. Erről maga nem tehet. Most menjünk tovább. Mondja a házasságát.

— Megpróbálok. Hát eleinte nagyon szépen ment a dolog. Úgy öt-hat hétig a nászút után, mikor Párisból visszajöttünk. Itt készen berendezett

lakás várt benünket. Turbékoltunk. Akkor aztán elkezdődtek a megjegyzések. Először finomabb célzások, aztán egyre nyiltabbak. Hogy ők adják a pénzt, és az én nevem hallgass. Ez valami rettenetesen érintett engem. Hogy a családja példálódzott, azt a szerelem kedvéért még lenyeltem volna. De ő maga is éreztette velem, hogy kifizették az adósságaimat. Elkecserekedésemben elkezdtem lumpolni. Cigányoztam, új adósságokat csináltam. Ebből persze még nagyobb baj lett. Most már botrányos veszekedések következtek. Valami keserű kábulatban éltem és mindennap külön megbántam, hogy nem lettem öngyilkos. De közben szerettem a feleségemet. Bizonyisten szerettem. Emlékszem, hogy a Korona-kávéházban, egy hajnalban, kirántottam a kardomat és belekaszáboltam a csillárba s ekkor minden ok nélkül eszembe jutott a feleségem, aki otthon alszik és rögtön sírva fakadtam. Siettem haza, mert úgy éreztem, hogy most mindent jóvá lehet tenni, nagyon szerelmesnek érzem magam, egyetlen jó szó helyes kerékvágásba terelheti az egész életemet, meg tudok javulni, képes vagyok mindenre. Hazamentem, benyitottam hozzá, térdre borultam az ágya szélénél. Erre ő azt mondta: „Na, mi az, pénz kell?” Felkeltem és kikullogtam, mint a rúgott kutya. Egyszóval akadt más, aki azt az egy jó szót kimondta. A szívem vérzett, a feleségemet még mindig nem szüntem meg szeretni, de megcsaltam. És attól, hogy megcsaltam, még jobban beleszerettem. Ezt maga nem értheti, kislány.

— De igen, értem. A lelkiismeret hozzá hajtotta. Ez természetes. És ne mondja nekem, hogy kislány. Hívjon Magdolnának.

— Hát bizony nem is nevezhetem kislánynak, úgy látom. Az ember meghökken, hogy a tisztasága mellett milyen felnőtt.

— Na hálistennek, csakhogy végre nemcsak udvariasságból tart felnőttnek. Mondja tovább, mi volt aztán.

— Aztán türhetetlen volt a dolog. Töprengtem, hogy mit csináljak az életemmel. Egy szép napon az apósom elé állottam és közöltem vele azt a szándékomat, hogy kilépek a hadseregből, adjon nekem valami munkát. Dolgozni akarok. Földbirtokon születtem, valami hasznomat bizonyára veheti a kazai gazdaságban. Ez nagyon tetszett neki, megállapodtunk. De nem a gazdaságban kaptam állást, hanem az ő pesti irodájokban, a Sas-utcában. Felköltöztünk Pestre. Civil ruhákat, civil fehérneműt csináltattam. Elkezdtem hivatalba járni. Eleinte kitűnően ment a dolog, de aztán hamar elkezdődtek a régi bajok. A hivatalban kutyába sem vettek, nálam fiatalabb taknyosok rendelkeztek velem és a hátam mögött kicsúfoltak. Az angol levelezésnél adtak dolgot. És a leveleimbe belepiszkáltak olyanok, akiknek az angolról fogalmuk sincs. Sok mindent nem tudok, de angolul aztán igazán tudok. Ez szegény apám hobbyja volt, az angol nyelv, az angol whisky, a teázás, az angol öltözködés, a whist-játék, a borotvált arc, rókára nem löni puskával satöbbi. Na de, hogy ne szaporítsam a szót, megint elkezdtem elkeseredésemben lumpolni. Az első gyerek még hozott valami javulást, de az is kurta időre. Egyszer rettenetesen összevesztünk. Négy hónapig nem beszéltünk egymással egy szót sem. Külön étkeztünk. A házassági évfordulón kibékültünk. Nem sokkal utóbb még nagyobb vihar jött, akkor elköltöztem a Pannoniába. Aztán visszaköltöztem. A hivatalba rendszeresen bejártam tovább is. Így ment ez sokáig, állandó marakodásokkal, különköltözéssel, kibéküléssel, újra megtalált szerelemmel, fogadkozásokkal és megint megalázással és összeveszéssel. „Kellott neked szép ember“, — mondta az anyósom a feleségemnek előttem és a gyerek előtt. Közben jött a második gyerek, a fiú. Mikor a fiú egyéves volt, megint különköltöztünk. De most már végleg. A cégnél felmondták az állásomat azonnali hatállyal. Pereltem. Ők is pereltek

más címeken. Csinos dolgok voltak, mondhatom. Rágalmazás, becsületsértés, levéltitok megsértése. Aztán nőtartás és gyermektartás. A pereket többnyire mind elvesztették, én azonban elvesztettem az idegeimet. Nem egészen egy évvel ezelőtt ki-egyeztünk. Újra alkalmaztak a cégnél, de mindjárt egyévi felmondással. És egyévi szabadsággal. Még két hónapig kapom a fizetésemet. Ha addig ez a mandátum nem sikerül, akkor nem tudom, mi lesz. Lássá, már az, hogy elmondtam, rettenetesen felizgatott. Ember még annyit nem szenvedett, mint én. Nem is tudom, miért mondtam el magának. Ilyen összefüggően még soha senkinek nem mondtam el. Talán nem is magának meséltem most az egészet, hanem önmagamnak.

— Nem nekem? Miért okoz nekem fájdalmat, Ákos? Kihez legyen bizalma, ha nem hozzám? Hát nem maga mondta, hogy már milyen réges-régen ismerjük egymást? Maga nem érzi a barátságban a lelki közösséget?

— Ó be elragadó maga ezzel a rajongó lelkével. Mintha borpárás, füstös kocsmá után friss ibolyát szagolnék. Hát most mindent elmondtam magának. Most már láthatja, milyen ember a barátja. Lehet, hogy könnyelmű vagyok, de komisz ember nem vagyok. És még mikor a pocsolyában fetrengtem is, mindig úr maradtam. Ezt megmondhatja annak a rejtelmes ellenségnek, aki tudja ördög miért áskálódik ellenem.

— Nem is engem kellett meggyőzni, Ákos. Én egy pillanatig sem kételkedtem magában. Minden, amit mondott, engem is igazol, nemcsak magát. Ne féljen, ennek a mandátumnak meg kell lenni. De aki maga nem segít, annak nem lehet segíteni...

— Nini, miket mond. Kis életbölc. Honnan veszi ezeket?

Magdolna kissé küzdött magával. De tisztessége felülkerekedett hiúságán.

— Ezt nem én találtam ki, — felelt szerényen. — egyszer régen apámtól hallottam. Egyszóval...

Ebben a pillanatban megkondult a fügedi templomban a déli harangszó. Szilágyi Ákos ijedten fel pattant.

— Szent Isten, tizenkét óra és nekem tizenegykör a postán kellett volna lennem.

— Nagyon fontos, amit elmulasztott? — ugrott fel aggódva Magdolna is.

— Táviratoznom kellett volna, hogy még idejében megkapják. A belügybe. De ha expressz adom fel, még van idő. Valamivel drágább, az már semmi.

— Hát akkor siessen. Tudom, hogy nem szabad tartóztatnom. Szeretnék önző lenni, de a maga ügye fontosabb. Jöjjön, útközben még válthatunk egy pár szót.

Elindultak a kastély felé.

A férfi gondterhesarccal cigarettára gyújtott.

— Nézze, Ákos, ne felejtse el, hogy megígérte nekem a főszolgabíró. Egy percre se késlekedjek. A másik, hogy valamit még kérdezni akarok. Hogyan áll most maga a feleségével? Hogy Tamásiban mit mondott erről, arra emlékszem. De nekem bizalmasan talán mást fog mondani.

— Nem, nem mondom mást. A béke valószínűtlen. Ismerem én őt jól. Most már örökre szakított velem.

Magdolna arca egyszerre elváltozott. Megállt az ösvényen, mint a sóbálvány.

— Mi az, mi lelte? — kérdezte a férfi csodálkozva.

— Várjon csak, várjon csak. Maga ismeri a férfilelket. Adjon nekem valamiben felvilágosítást.

— Tessék.

— Tegyük fel, hogy egy férfi szerelmes egy nőbe. De a nő szakít vele. Attól a férfi azért tovább lehet szerelmes?

— Tudjisten. Még egy jó darabig mindenesetre lehet. Miért kérdi?

— Csak úgy kérdeztem, — mondta Magdolna, újra megindulva, és hangjában valami csalódással, — valakivel vitatkoztam erről. Azt állították társaságban, hogy a férfi reménytelenül tovább szeret. Ez lehetséges?

— Mondom, egy darabig. Aztán szépen elmúlik a dolog. Mulatságos dolog ez, hogy most úgy adok elő magának, mint valami tanár a katedrán. És még hozzá milyen különös tantárgyból. De majd évek múlva maga is meg fogja érteni, amit most mondok: reménytelen szerelem nincs. Legalább én úgy vagyok vele. Az a tudat, hogy az ember nem kell valakinek, roppant kiábrándító. Ha az a sok reménytelen szerelmes, akiről az ujságban olvasni, hogy felakasztotta magát, vagy marólúgot ivott, nem sietné el a dolgot, hanem még várna egy kicsit, egész biztosan kigyógyulna. De mondja, kislány... ó bocsánat, Magdolna, úgy látom, hogy az én válasszom az előbb nem nagyon tetszett magának, mi? Miért lett tőle kedvetlen? Azt szerette volna halani, hogy akivel szakítottak, az rögtön kiábrándul?

— Nem, nem, dehogy. Megmondom őszintén, hiszen én is teljes bizalommal tartozom magának. Van valaki... akinek... akinek szeretnék megbocsátani, ha... ha még mindig hogymondjam... érdeklődik irántam...

Most a férfi hangja lett kedvetlen és kissé idegen egyszerre. Nevetése hamisan hangzott.

— Ni csak, szóval van „valaki“?

Magdolna már nem felelhetett. A kastélyhoz értek éppen. Ugyanekkor pillantották meg Hubay Imrét, amint a lovasember gyakorlott mozdulattal leszállott a Musztafa hátáról.

— Hé! Ki van itt? — kiáltotta a kantárszárat tartva és szokás szerint ráverve a ló nyakára.

A kastélyból kiszaladt Marci és átvette a kantárt.

— Szervusz, Akos. Rég itt vagy? Sajnálom, na-

gyon sok a mezei munka, meg ez az átvétel, meg a hurcolkodás, azt sem tudom, hol a fejem.

— Ákos az imént jött, apuskám, de már mennie kell. Kicsit fordultunk a parkban és politizáltunk. Megnyugtattam, hogy te támogatod őt és mellette maradsz. Mert amit te egyszer megmondtál, az olyan, mint a szentírás.

— Jól van, mókus, jól van, — nevetett az apa. — Fűh, de kimelegedtem. Hát mi újság, Ákos, mikor beszélgetünk egy kicsit a dolgokról? Meddig akarsz még Fügeden maradni?

— Gondolom, még három-négy napig, akkor felmegyek Pestre, szétnézek a belügyben és ha minden rendben lesz, amit remélek, jövök vissza. És kezdődik a tánc. Ma még igyekszem a főszolgabíróval részletesebben beszélni.

— Na hálistennek, csakhogy nekiduráltad magad. És azt a pesti utat se nagyon halogasd, mert valaki még elkapja előled a csontot. Nagy kutyák vannak odafenn.

— Ezért nem aggódom. Az embereim mindenütt vigyáznak és értesítenek. Nem jöhetnél át este a kaszinóba? Én ott barátkozom az urakkal. Ha jössz, majd egy félórára külön ülünk.

— Nem, lelkem, nem lehet, én még a régi házban alszom a hurcolkodás miatt, itt addig Magdolna a várúrnő.

Beszélgetve mentek a külső, kerti kapu felé. Magdolnában csak úgy cikáztak az ideges gondolatok: száz meg száz dolog jutott eszébe, amit elmulasztott említeni, pedig a mondatokat mind olyan szépen kidolgozta és előkészítette magában. Aztán meg ismét itt állt szemközt a bizonytalansággal: mikor fogják megint látni egymást ebben a zürzavarban, mikor még nincs rendes háztartás, légyottot nem lehet adni, mert azt nem illik, érintkezésük nincs, sőt még azt sem tudja, hogy Ákos hol lakik: megszállt-e valami háznál, vagy a toprongyos, fürdő-

szobátlan Magyar Királyban vett szobát magának. A kapuban tehát hanyagul odavetette:

— Viszontlátásra, Ákos. Tudja a járást, ugye, a Magyar Király felé? Mert gondolom, ott lakik, nem?

— Igen, ott lakom. Ő már vaksötétben is oda szoktam találni, mikor hazamegyek.

Rá sem nézett búcsú közben Magdolnára. Mintha csak neheztelt volna valamiért. Pedig ezt el sem lehetett képzelni, mert miért neheztelt volna éppen most, mikor barátságuk a bizalmas vallomásokkal még szorosabbra fűződött? Apa és leánya hallgatóan mentek vissza a száraz árok hídja felé, amely alatt fiatal libák világos foltjai tündöklöttek a sötétzöld csalán és lapu sűrűjében.

— Régóta van itt ez az Ákos? — kérdezte az apja, karonfogva leányát.

— Nem nagyon régen, — hazudta azonnal Magdolna, — de tudod, apus, egyedül vagyok a háznál és semmiesetre sem akartam bevezetni, azért mondtam, hogy üljünk le kint a parkban, tudod, úgy gondoltam, hogy bevezetni, az teljesen lehetetlen, és a mama is mit szolt volna hozzá, hát így volt.

És mialatt saját fülével önmaga gyors beszédét hallgatta, elcsodálkozott: ez a folyékony fecsegés egy gyerek beszéde volt. S ugyanaz a leány csicssergett ilyen gyerekesen, aki öt perccel azelőtt még a legérettebb felnőtt módján a legnagyobb életproblémákkal foglalkozott. Bámulatos, hogy a beszélgető társ mennyire formálja az embert. Ha Yolandával beszélget, akkor egyenesen hülye az a „békfis-plaus“, amit folytatnak. Apjával engedelmes, jó kis gyermek hangján beszél. Ákossal pedig hölgy módján társalog, kerek mondatokban, egyenrangú hangon, s olyan okos dolgokat mond, amelyekre még maga sem gondolta volna magát képesnek.

Bent a házban nagy volt a dübörgés, jövés-menés. Bútorokat raktak, huzogattak, Hubayné előre meghatározott terve szerint. Az itteni holmi egy része itt került a padlásra, az ottani holmié ott.

A tamási házról úgy döntöttek véglegesen, hogy felét lezárják, másik felét pedig odaadják állandó lakásul az új jószágigazgatónak. Az onnan jobban tud dolgozni, mert Tamási felvése középpontibb az új, együttes birtokon, amelynek térképén a Clarisse néni hagyatéka hatalmas félhold-alakban fogta körül az ő eredeti vagyonukat. Most már a második rakomány érkezett Tamásiból, s többek között ezzel jöttek az agarak is, amelyeket egyelőre bezártak egy üres ólba, hogy az új világot megszokják. Az apaminderre nem figyelt, a nagy csarnokban tárgyalt falusi legényekkel. A sokkal nagyobb kastélyba még egy inas kellett, meg egy ház körül való belső legény, ezeket válogatta a jelentkező anyagból. Az anyag legényei a kastély túlsó oldalán várakoztak, lábukat változtatva, mígnem aztán a méltóságos úr elé kerültek, kalapjaikat zavartan forgatták kezökben és torokreszelve válaszolgattak a tudakoló kérdésekre. Mindenki rakosgatott, lótot-futott, igyekezett, cepekedett. Csak Magdolna maradt tétlen az általános nyüzsgésben. Valami helyet keresett magának, ahol gondolkozhatott. Nem ismerte még a folyosókat, a fordulókat, nem tudta, melyik ajtó hová nyílik, ideiglenesen berendezett saját szobájába is több elindulás és visszafordulás után jutott. Ez nagyon idegessé tette, mert felkavart gondolatai úgy keresték a háborítatlan fészket, mint a lombos fa alját az, akit vihar ér utól. A házból nem akart kimenni, mert nem hagyhatta apját egyedül, ha annak akad tíz perce, hogy szót váltson vele. Hosszas keresés után végre kedvére való helyet talált magának, ahova a „várúrnő“ szó vezette. Azon a traktuson, ahol nem olyan régen még Clarisse néni lakott, talált egy dobogós ablakmélyedést, jó mélyet, amelyen meglátszott az ősi kastély falainak ágyúálló vastagsága. Karosszék állott itt a dobogón, fehér porcellán-gombokkal kivert, dohányszínű és kopott, előtte egy lábú biedermeier-asztalka fehér csipketerítővel. Bizonyára itt üldögélt Clarisse néni, hogy sütkérezzék

a napfényben, hallgassa a rigók visszhangos tilinkózását és nézegesse a park dús, régi fáit a kitárt zsaluk mögül. S talán visszagondoljon elmúlt kilencven esztendeje annyi minden emlékére. A kilencven esztendő helyett most beült a karosszékbe a „tizen-nyolec leszek“. Mélyen, majdnem fekve vackolta bele magát a régi bútorba, annyira, hogy a nyitott ablakon át csak a bárányfelhős mennybolt kék négy-szögét látta, amelyen, mint a mértani átlók, olykor fecskék nyilallottak keresztül.

Feri. Most mindenekelőtt Ferire kellett gondolni. Még pedig olyan érzéssel, hogy nagyon sok a hátralék, ami feldolgozandó. Mert hiszen a kiindulópont az volt, hogy azt a bizonyos lelkiproblémát Ákostól kell megkérdezni s ahhoz szabni a további lelki teendőket, de ő mindig éppen ezt az egyet felejtette el Ákostól megkérdezni. Most is csak véletlenül tévedt rá az eszmeesere éppen erre a kérdésre. Ákos szerint tehát az életben az úgy van, hogy az a férfiember, akivel szakítottak, tud ugyan tovább is szerelmes lenni, de csak egy darabig. Mindenesetre tud. S hogy milyen hosszú darabig, azt bizonyára senki sem mondhatja meg. Hogy Feri szerelmes-e még, az teljesen bizonytalan. De vajjon mi volna jobb? Ha még lehetne remélni a régi gyermekszerelem folytatását, vagy ha már nem lehetne? Magdolna önmagába nézett. Próbálgatta érzéseit, mint mikor valaki a folyó jegét próbálgatja, beszakad-e, vagy nem? Beleképzelte magát mindakét helyzetbe. Először Ferivel kettesben andalogva, kézenfogva, beszélgetve, valami szép őszi ligetben, a hervadás regényes hangulatában. Aztán elképzelte, hogy hosszú idő múltán találkoznak és nyájas közömbösséggel üdvözlik egymást. Igen, az utóbbi volna jó. Igen, mi tűrés-tagadás, jobb volna, ha Feri közben másba szeretett volna bele.

Mindezt majd meg kell beszélni Akossal részletesen, ha alkalom adódik. El kell neki mondani az egész regényt, a Feri vallomását, a titkos kézszorí-

tásokat, Feri fogadkozását, a leveleket, a titkos írást, és végül azt a megrendítő dolgot a szobalánnyal. Ákos ezt meleg érdeklődéssel fogja hallgatni, és...

Magdolna gyorsan felegyenesedett, mintha kiáltást hallott volna. Azt a kiáltást önmagából hallotta. Ákos egyszerre kedvetlen lett, mikor megtudta, hogy neki „van valakije“. Miért lett kedvetlen? Miért? Miért? Magdolna megremegett egész testében. Kezét szívére szoritotta, mert mellét tűrhetetlenül verte a dobogás. És mintha valami borzasztóan boldogító fényesség előtt nem merné a szemét kinyitni, úgy húzta-halasztotta, hogy válaszoljon magának. Gondolataiban a szavakat is csak habozó léptekkel, gyáván, egyenként merte odarakni egymás mellé: lehet, hogy... Ákos... féltékeny?

Visszahullott a karossszékbe, ezt nem bírta idegekkel. Jó darabig gondolattalanul ült ott, kezei görcsösen markolázták a karosszék két támláját. Egyszerűen megállt az esze. Aztán lassan megint elindult benne az öntudat gépének munkája. Nagy erőfeszítéssel visszafogta magát, csak lassan, csak lassan. Csak most nem szabad hanyatthomlok belezuhanni valamibe, ami aztán iszonyú csalódással jár. Lehet, hogy Ákos féltékeny, ez igaz. Igyekezett a képet maga elé idézni, ahogy ketten közeledtek a kastély felé. A szavakat próbálta betű szerint visszahozni. A férfi hanghordozását, szavainak lejtési módját, arckifejezését. Mint a festő rajzolta az arcot, mint a zenész kottázta a szavakat. Igen, Ákos egyszerre elkedvetlenedett. De, ha lehetséges volna az a hallatlanul tündöklő esoda, hogy a féltékenységtől lett kedvetlen, akkor vajjon nem csak annyit jelent-e ez a féltékenység, hogy a nagy-nagy barátságot nem szívesen osztja meg mással? „Istenem, Istenem“ — mondta magában riadtan, tanácstalanul, mintegy magát a sorsot sürgetve —, „hát most mit gondoljak, hogyan tájékozódjam, kitől és mit kérdeznek?“

Nem bírta a lelkében felkavart lángoló és zavaros nyugtalanságot. Egyszerre a járkálás heves szükségét érezte. Felugrott a karosszékből és gyorsan elindult. Irány nélkül. Folyosón sietett végig hajszolta magát, benyitott egy szobába, átfutott rajta, megint ki a folyosóra, le a lépcsőn, két fokot ugorva egyszerre. A lépcső alján megállott, mélyet sóhajtott, bamba kifejezéssel ingatta a fejét. És értelem nélkül hajtogatta magában: mi ez... mi ez... mi ez...

— Méltóságos kisasszony, kérem, ebből a ládából tessék kiszedni a képeket és berakni a méltóságos asszony fiókos szekrényébe, ami már itt van. A ládát viszem fel.

A hang a Marci hangja volt. Jókora ládát tartott a kezében és nekiindult vele a lépcsőnek. Magdolna követte, mint a holdkóros. És fent, abban a szobában, amelyben ezentúl anyja szándékozott lakni, megállapodott a ládával. Marci elment. Ő kinyitotta a ládát, belenyúlt. Aztán a keze megállt. „Mit is csinállok most? Ja igen, a képek.“ Kezdte kiszedni a képeket. Rengeteg régi fényképet őriztek a háznál, különböző helyeken. Anyja nyilván elhatározta, hogy a képek ezentúl együtt lesznek a jelzett szekrényben.

Egymásután szedte ki őket. A legtöbbit gyerekkora óta nem látta, lassanként érdekelni kezdték az emlékek. Volt ott kék bársonyba kötött családi album, amelynek dohos szagú tetején ezüstből kiverve díszlett az ötágú korona, belsejében pedig a kemény kartonlapok aranyvágású négyszögeiben olyan családi arcok sorakoztak, amelyeket ő már nem is ismerhetett. A nagyszülőket még megismerte, de már a nagybajszú ulánus tisztról, az egymás mellett üldögélő két krinolinós vénasszonyról, a szoknyácskája alól hosszan kilátszó csipkenadrágjára büszke pisze kislányról fogalma sem volt, kicsoda. Aztán egyes képek jöttek, anyja leánykori felvételei valószínűtlenül befűzött és merev derék-

kal, báli ruhában, jelmezestélyről származó tiroli viseletben. Megint nagy album, a millenniumi hódoló díszfelvonulás emléke, mikor apja díszmagyarban képviselte a vármegyét. Régi fürdőhelyekről származó képek is jöttek, úgynevezett „jux“-képek is, például szülei az abbaziai cápa kitátott torkában. Tisztek, tisztek, tisztek. Csoportképek. S Magdolna egyszer csak halkán felsikoltott. Az Ákos egy hadnagykori képét tartotta a kezében. Kerevetre ültette Ákost a fényképész, azaz a fényképészek, mert mint a kép alján aranybetűkkel olvasni lehetett, Gondy és Egey debreceni fényképészek vették le. Szóval ott ült Ákos a kereveten, csákója a kezében, szemén már akkor is monokli. Egymásra rakott lábszárain megfeszült a nadrág a talpallótól.

— Nem, nem, most szebb, — suttogta Magdolna —, mint akkor volt.

Nézte sokáig, keze reszketett. Aztán oldalt félretette a képet és tovább rakosgatta a többit, de kisvártatva eszébe jutott, hogy bejöhét valaki és megláthatja az oldalt tett egyetlen darabot. Fogta hamar és gyors elhatározással benyomta nyakánál a gyászruha eleje alá. Folytatta a munkát. Megint megállt. Kiráncigálta kebléből a képet, sokáig nézte fürkészve és elkomolyodva, mintha attól a régi huszárhadnagytól akarta volna megtudni, ami most annyira felkavarta. Aztán újra rakosgatott. Jó sokáig tartott, amíg kihúzkodta a fiókokat és tervet csinált, hogy az egyes albumok és képesomók nagyságát hogyan egyeztesse össze a fiókok külön nagyságával. Végül becsukta az utolsó fiókot is és ment kezét mosni szobájába. Tiszta kézzel aztán, még egyszer elővette a régi, gyermekképű Ákost. Ettől kezdve egész délutánja azzal telt el, hogy jött-ment, a cepekedő személyzet között hasznavehetetlenül lábatlankodott, s olykor elbújt valahová, hogy a képet megnézhesse. S ha nem nézte is, odanyúlt melléhez és a kellemetlenül horzsoló papírt kitapintotta. Mindezek alatt pedig kínozta, hajszolta, sa-

nyargatta az a kérdés, amelyet megfogalmazni sem mert még valójában úgy, ahogy sejtelmei diktálták volna.

Apja elment anélkül, hogy búcsúzott volna tőle. De kapott estefelé más társaságot. Marci jelentette, hogy itt van Friedrich kisasszonyka, és az ifjúurak is vele jöttek látogatóba és a nevelő urat is elhozták.

— Te, — futott hozzá Yolanda rendkívül fontos titkolódzással, — megmondtam neki, hogy ő is jöjjön át, akarom, hogy ismerd, aztán mondd meg a véleményedet.

Aztán jött a két Rosszesont Ferke az előreszaladt nővér után a nevelővel. Péter és Pál hangosan köszöntek és azonnal piszkálni kezdtek mindent, amihez hozzáérhettek.

— Engedd meg, hogy bemutassam neked Konda Béla tanár urat.

Magdolna előtt egy tömzsi, savóarcú, pufók fiatalember hajlott meg. Kurtára nyírott és kefével ridegen felfelé szoktatott fekete haját hordott az ifjú, ábrázata meglepően emlékeztetett a minapi húsvéti malacéra. Nadrágjából a térdnél két erős púp állott ki és két vállát olyan sűrű korpa lepte el, mintha berizsporozták volna. Ez volt Yolanda fejlődő szerelme. Magdolna szándékos nyájassággal nyújtott neki kezét két okból: először Yolanda miatt, másodszor mert apja elve az volt, hogy kisasszonyokat, nevelőket, zongoraoktatókat sokkal udvariasabban és nyájasabban kell kezelni, mint a társasághoz tartozókat.

— Nagyon örülök, tanár úr, már sok szépet halottam magáról. Remélem, jól érzi magát Fügeden. Foglaljanak helyet.

A malaci ábrázatot egyszerre pirosság öntötte el.

— Öméltóságáék igen jóságosak hozzám. Igazán úgy vagyok itt, mint családtag. Ha nagyobb célok nem hívnának, örökre itt szeretnék maradni.

Az „örökre“ szónál Yolanda gyors oldalpillantást kapott, amitől viszont ő lett fülig piros.

— Angyalom, — szólt Yolanda, — most jövök haza Zarándról, tudniillik az ottani orvos felesége együtt járt a mamával intézetben, úgy volt, hogy egész nap ott maradunk, de az egyik gyerek beteg, tehát hamarabb hazajöttünk, mondhatom neked, rém kedves emberek, rém-rém kedvesek igazán, ritka szép zenélőóra van és rém jól is plausoltunk, rém guszta volt az egész, annál inkább, mert a fiúk kivételesen semmi kárt nem csináltak, szóval rém jól sikerült, és mikor hazajöttem, átadták az üzenetedet, hát idejöttünk. Jó lesz egy kicsit plausolni és pletykázni.

Magdolna ámult ezen a beszéden. Nem olyan régen természetesnek találta a Yolanda mondani-valóit, bár a modorától idegenkedett. Most azonban csodálkozott, hogy ezen az éretlen, fülsértő kamaszhangon nem botránkozott meg eddig. Visszagondolt délelőtti beszélgetésére és összehasonlította ezzel a hanggal. Tíz évvel felnőttebbnek érezte magát ennél a kis dudánál, aki már fűzöt hordott, ő pedig még nem. És szégyenkezett önmaga előtt, hogy ilyen taknyos barátnője van, nem pedig valami környékbeli fiatal úriasszony. Mit fog szólni Ákos, ha meglátja, hogy ezzel barátkozik? De türelmes volt és jóságra intette magát. Kivált, mert Yolanda jelentős integetésekkel jelezte, hogy ismerkedjék a nevelővel.

— Igen, egyedül vagyok és gondoltam, kedved lesz átjönni. Tanár úrnak sok dolga van a tantárgyakkal?

— Nulla dies sine linea.

— Igen. Sajnos nem tudok latinul. Ez mit tesz?

— Egy napot sem vonás nélkül. Tudniillik ezt Nagy Sándor mondta, aki minden tetténél vonalat húzott a rovásra. Mi is úgy vagyunk, nincs nap tanulás nélkül. Ami nagyon szép, de még szebb volna, ha a fiúkat jobban érdekelné. Igaz, fiúk? De őket csak az evés érdekli. Már pedig régi példaszó,

hogy plenus venter non studet libenter, vagyis a telt has nem szívesen tanul.

— Nagyon művelt, — szólt Yolanda.

A két fiú körében elnyomott vihogás támadt a Yolanda megjegyzésére. A tanár úr szigorúan odapillantott. Mindkét kölyök egyszerre akart felelni, de Péter volt a gyorsabbik.

— Tanár úr kérem, Pali folyton röhögött.

— Bámulatos, — csóválta fejét a tanár úr, — hogy nem tudnak megkomolyodni. Legalább idegen helyen szednék össze magukat. Nobile par fratrum, mondhatom. Magyaráztam nekik eleget, milyen volt a spártai ifjúság, de a felemelő példa rájok nem hat.

— Hát jó, — felelt Pali szentelenül, — majd rókát fogok lopni.

A két fiú arca piros lett a visszafojtott röhögéstől. Egymás lábát rugdosták és csufondárosan integettek Yolandára. Az végre is megelégte a dolgot.

— Kérem, — fordult a nevelőhöz, — talán jobb volna, ha a fiúk lent futkosnának a parkban. Nekem úgyis mindenféle beszédem van a barátnőmmel.

Konda Béla tanárjelölt hátrasimította fején a haját, ami gyakori mozdulata volt, aztán felállott.

— Ezt én is helyesebbnek tartom, legalább nem kell itt szégyenkezniem miattok. Kezeiket csókolom, a viszontlátásig.

És már terelte is kifelé a két sihedert, topogva mellettük gondterhelten, mint a tehetetlen tyúkanyó a vízbe futó kis kacsák mellett. Yolanda „hosszan“ utána nézett a korpás vállú fiatalembernek és mélyet sóhajtott. Aztán élénken Magdolnához fordult, mikor eltűntek:

— Na mondd, na mondd, mit szólnsz hozzá? Ugye rém szimpatikus. Igazi tudós. Na mondd, nem rém szimpatikus?

— De igen, — felelte Magdolna kényszeredetten, — igen komoly fiatalembernek látszik.

Yolanda drámai módon megragadta a kezét.

A heves mozdulattól majd megrepedt a fűző a tömzsi derékon.

— Te Magdolna, én rém odavagyok. Én meghalok érte. Ha nem lehetek az övé, nem tudom, mit csinálok. Ilyen szerelmes még nem voltam életemben. Most tudom csak, hogy ami eddig volt, az nem számított semmit. Gyerekes önáltatás volt minden. De ez más. Ez életre szól. Ez egy szent és nagy érzés. Mondd, ugye rém szimpatikus?

— Hogyne, hogyne, — felelte Magdolna remegő lélekkel, nem a kérdésre, hanem önmagára figyelve, — és mi a szándékod? Hozzá akarsz menni?

— Igen. Ha az övé nem lehetek, akkor nem megyek férjhez soha. Tudom, hogy a szüleim ellenezni fogják, de én minden harcot vállalok. Már megbeszéljük, hogy várni fogunk egymásra. Csak nyolc esztendő van a nagykorúságomig, azt nem nehéz kivárni. Nyolc esztendő a világtörténelemben annyi, mint egy pillanat, így mondta ő is. Na és mit tudsz Feriről?

— Semmit. Talán majd a nagy vakációban eljön hozzánk. Mi ujság nálatok? Nem hallottál valamit a választásról? Engem most a politika nagyon érdekel. Apussal gyakran beszélünk politikáról.

— De hallottam. Otthon sokat emlegetik nálunk ezt a Szilágyit. Apám eleinte nem volt mellette, de tegnap délelőtt levizitelt nálunk és mikor elment, apám azt mondta, hogy mégis pártolni fogja. Csak az a baj, hogy apának nincs szavazati joga, mert csak most költöztünk ide.

Magdolna minden erejét összeszedte, hogy uralkodjék magán.

— Nálatok volt? Ne mondd. És miket beszélt?

— Rólatok is. Titeket rém dicsért. Mondtam is neki, hogy te vagy a legjobb barátnőm, mert lelki leg rém összepasszolunk.

Ez a közlés váratlan dühre indította Magdolnát. Felháborodott arra a gondolatra, hogy Ákos úgy gondoljon rá, mint ennek a nevetségesen fecsegő

kecskedudának a legjobb barátnőjére. Felnőtt hölgy számára nincs ennél kompromittálóbb látszat a világon. Szerette volna hirtelen haragjában nyakon ütni vendégét. De összeszorította a fogát és várt egy kicsit, amíg izgalma lecsillapodik.

— Igazán kedves töled. És mit mondott rólunk Szilágyi?

— Rém jókat. Mikor téged említettem, képzeld, azt mondta, hogy aranyos jószág vagy. Így mondta: aranyos jószág. És még azt is mondta, hogy nagyon szép nő leszel.

— Leszek? Azt mondta, hogy leszek?

— Igen. Azt mondta, hogy az a típus vagy, aki egyszerre, átmenet nélkül lesz gyerekből nővé és akkor feltűnő szépség lesz belőle. És akkor észre vette, hogy meg vagyok sértve, mert megmondom őszintén, rém irigyeltem, és akkor hozzám fordult, és azt mondta, hogy én korábban fejlődöm és én már kész nő vagyok. Te, ez rém kedves ember, ez a Szilágyi, és tévedtem, hogy buta. Ha most nem volnék benne éppen véletlenül ebben a szent, nagy érzésben, még engem is érdekelne.

— Várjál csak. Mit mondott? Hogy átmenet nélkül leszek feltűnő szép nővé? Azt mondta, hogy „leszek”? Gondolj vissza és ismételd a szavakat.

— Már nem emlékszem szóról-szóra, de ez volt az értelme.

— Biztosan emlékszel, hogy ezt a szót használta? Gondolj vissza. Mondta azt, hogy „leszek“, vagy esetleg rosszul emlékszel?

Yolanda megzavarodott. Szinte hátrált volna a heves faggatás elől, ha nem ült volna a széken.

— Nem tudom... igazán... de azt hiszem, úgy mondta, hogy „leszel“.

Majd, hogy kievickéljen a kényelmetlen faggatásból, ő kezdett beszélni:

— Te, erről rengeteget pletykáznak, erről a Szilágyiról. Például azt hallottam, hogy Véghné a jövő héten utazik Pestre. Hogy évekig nem jutott eszébe

Pestre menni, minden nyáron Hévízre ment, de most egyszerre eszébe jutott, hogy ő Pestre megy. Jelzem, Szilágyi is a napokban utazik Pestre.

— Ez szamárság, — szólt kedvesen Magdolna, — őt Véghné nem érdekli. Csak most a választás előtt mindenkihez kedvesnek kell lennie. Ezt megmondhatod akárkinek.

— Gondolod, hogy nem érdekli? Én nem tudom, csak mondják. De az tény, hogy minden délelőtt benéz a cukrászdába és iszik egy konyakot, és véletlenül Kollárné mindig ott van és hasét rendel. És beszélgetnek.

— Micsoda egy piszok pletykafészek ez a Füged, — fakadt ki Magdolna, — már igazán bánom, hogy itt örököltem és ide kellett költözni. A fene egye meg...

De mialatt megtapintotta a ruhája alá rejtett képet, észrevette, hogy nagyon elragadtatta magát.

— Biztosan majd énrólam is így fognak pletykázni, — tette hozzá kimagyarázóan, — pedig én a pletykát utálok. Hallani sem szeretem. Mondd, és még miket mondanak róla?

— Rém érdekeseket. Apa azt mondta, hogy ez a legjobb kártyás, akit valaha ismert. Azt mondta, hogy ha ferbliben lehet zseni, akkor Szilágyi zseni.

— Igen, esze van. És még mit hallottál?

— Sokat, csak így hirtelen most nem jut eszembe. Ja igen, mondták, hogy három éve egy színésznő megmérgezte magát, de mindenki tudja, hogy őmiatta. A nevét is mondták annak a színésznőnek, de elfelejtettem. Ja igen, képzeld, írt nekem az a Singer Bella, tudod, aki színinövendék lett, most már Solti Bellának hívják, de a mama bontotta fel a levelet és megtiltotta, hogy válaszoljak, erre titokban válaszoltam, hogy ne írjon egyelőre, de majd gondoskodok valami címről, ahová írhat. Ja igen, te, az a titkos írás, az rém hasznos. Szokunk Bélával írni egymásnak, rém guszta dolog, igazán köszönöm. És mondd, hát mi van Ferivel? Legalább

te írhatnál neki titokban. Tudod mit, ha valami megbízható címet tudok, neked is odaadom, és akkor kaphatunk leveleket. Már gondoltam a posztresztantra, de az nem jó, mert a postáskisasszony ismer bennünket és elmondja.

— Jó, majd add ide a címet. Mit mondtál, hogy hány óraker szokott Szilágyi a cukrászdába menni?

— Tizenegy és tizenkettő között. Miért?

— Nem fontos, csak úgy kérdeztem.

— Nekem így mondták. Ja igen, és még azt is mondták, hogy van egy törvénytelen lánya Lovrinban, aki most tizenhét éves.

— Micsoda? Hány éves?

— Tizenhét. Ő ott volt katona. Lovrinban.

— Tudom, tudom, hiszen apussal együtt szolgáltak ott. Én is Lovrinban születtem. Furcsa. Éppen abban az időben, mikor az ő lánya. Ha ez igaz. De talán ez is olyan piszok pletyka, mint a többi. Többet nem hallottál erről a lányról?

— Nem, semmit, ezt is csak úgy mellékesen említették. Te, mondd, és a ludovikásoknak mikor van nagyvakációjuk? Azért kérdezem, mert nyáron mi Bélának adunk egy hónap szabadságot, akkor hazamegy az édesanyjához. És én szeretném, ha nem akkor utazna el, mikor Feri idejön, mert rém guszta volna, ha találkoznának és összebarátkoznának. És ha kikerülnek az életbe, akkor is jóban volnának, a nagy tudós és a nagy hadvezér, és sokat lennének együtt négyen, mondd, ez rém édes volna, nem?

— Hogyne, hogyne. És azt nem hallottad, ki az anyja annak a törvénytelen leánynak?

Nem. Yolanda ezt nem tudta. Több pletykát nem lehetett kisajtolni belőle egyetlen cseppet sem. Ott ült még sokáig, de amit karicsált, mint a kapargálás közben soha el nem hallgató jérce, annak nem volt magva semmi. Vacsoraidő táján felsikoltott és lóhalálában sietett ki a fiúkat és szerelmét megkeresni. Sebtiben búcsúztak. A nevelő kezét is akart

csókolni, de Magdolna az Ákos ajkának emlékére gondolt a keze fején, és nem engedte.

Amit anyja rábízott a hurcolkodással kapcsolatban, az rendben ment nélküle is. Neki most nem maradt más dolga, mint végigmenni a szobákon, az elvégzett munkát tudomásul venni, aztán megint átadni magát gondolatainak. Vacsoráját alig érintette, az állandó izgalom elvette étvágyát. Fél kilenckor már ágyában volt. Miután a képet soká nézegette még, becsúsztatta a párnája alá. Aztán leoltotta a világot.

Egész tömeg probléma várta az ágy töprengő csendjében, amelyet az óraketyegés még külön hangsúlyozott, mint a pihenő mindenség érlökése. Kint olykor elugatta magát valami távoli kutya, a többi jelentkezett rá, de hamar abbahagyták. Ő egyedül volt a házban, ahonnan nemrég még halottat vittek el. Kiskorában rettegve rohant volna erre a gondolatra anyjához, most éppen csak megborzongott tőle. És képzeletének sok egyéb dolga is akadt most. A legerősebben az a cukrászda-ügy tolakodott az eszébe. Visszaidézte, milyen ijedten pattant fel Ákos a park lócájáról a déli harangszó hallatára. Hogy elmulasztotta a póstát. Vajjon hazudott? Vajjon igazat mondott? Kollárné, Véghné... hogyan lehet ezek ellen küzdeni? Asszonyok, elszántak, tapasztaltak. Hosszú sóhajtás szakadt fel a sötétben kuporgó leány melléből. Haj, haj, de nehéz is a fiatal leány dolga... Aztán az foglalkoztatta mélyen és sokáig, hogy Ákos képzeletében ő úgy él, mint aki feltűnő szép nő lesz. Feltűnő szép, ami kimondhatatlan öröm. De csak lesz, ami kimondhatatlan bánat. Ákos őt már többször felnőtt dámának nevezte. Ez ellene szól a Yolanda pletykájának. De viszont Yolanda is érett hölgynek nevezte, ha ugyan Yolanda nem hazudik. De viszont ez csak kötelező nyájasság volt, választás előtt mindenkihez kedvesnek kell lenni, még egy ilyen pukkanshoz is, hogy a mamája örüljön. Ő igen, bizonyára így is történt: őszintén

és barátsági melegséggel mondhatta ott Friedrichék-nél, hogy Hubay Magdolna feltűnő szép lány, vagy mondjuk: feltűnő szép lesz, de látván a család érzékenységét az idegen leány dicsérete folytán, gyorsan és ügyesen helyrehozta a kellemetlen hangulatot egy semmit sem jelentő bókkal. Ebben megnyugodott. Aztán elkezdett gondolkozni a törvénytelen leányról. Ákosnak tehát van egy leánygyermek, aki körülbelül akkora, mint ő. Milyen különös érzés ez. Vajjon az a leány hasonlít rá? Ha igen, nagyon szép lehet. De talán az anyjára hasonlít. Sajnos, bizonyosan akkor is szép. Mert ha annak idején szép nem lett volna, akkor miért lenne Ákostól gyereke? „Vajjon Ákos jobban szereti azt a lányt, mint engem?” Éles idegenkedést érzett, ha az ismeretlen leányra gondolt. Viszont megsajnálta, hogy törvénytelen. Mi is az, hogy törvénytelen? Az a törvénytelen gyerek, akinek a szülei nem házasodtak össze. De ha nem házasok és nem laknak együtt, hogyan származnak a gyerekek? S ekkor megint ott állt, annál a pontnál, ahonnan engedelmes jósága, testi dolgoktól való idegenkedése, tisztasága mindig visszariasztotta gondolatait. De most még sokkal hevesebben, mint bármikor eddig. Egy pillanatra megvillant előtte a bűnös látvány: Ákos ölelő karral, sóváran közeledik egy női alak felé. Nem, nem, — mondta félhangon felnyögve a sötétben, kétségbeesve rázta a fejét, mintha ezt a látványt ki akarná rázni belőle, de meg különben is rájött már, hogyha az ember dühösen rázza a fejét, nem lehet gondolkozni. Kezével is heves elhárító mozdulatokat csinált, kergette magától a látványt, a szemérmetlenséget, a tudás fájának félelmes kísértő gyümölcsét. Erőszakkal kényszerítette magát, hogy visszatérjen arra a cukrászdai dologra, s ez sikerült is, mert valójában ez gondolkoztatta a leginkább. Hogyan lehetne holnap délelőtt elmenni abba a cukrászdába? Egyedül lehetetlen, senkije sincs, aki gardirozhatná. És még hozzá gyászban is van, nem sokkal egy

közeli rokon temetése után talán egyáltalában kép-
telenség is cukrászdába menni. Tehetetlenül, de lá-
zadás nélkül szomorkodott ezen, eszmélő kora óta
úgy nevelték, hogy a „nem szabad“ és „nem illik“
egyrangot foglalt el lelkében a vallás parancsaival.

De másnap mi történt. Apja kora délelőtt átjött
a tamási pusztáról. Idegen urat is hozott magával,
aki az éjjel érkezett Pestről. Ezt be is mutatta a
lányának, az OMGE egy embere volt, szakértőnek
kérette le, tanácskozni akart vele a hatalmasan meg-
növekedett birtok célszerű kezeléséről. Eddigre már
jókora határt bejártak a homokfutón. Másfélórát
tanácskoztak félrevonulva, akkor a szakértő úr,
egyébként komor, szemüveges, pantallós ember és
egyáltalán nem birtokos külsejű, elment valami
fügedi rokonát meglátogatni azzal, hogy fél egykor
kimennek a Szilfa-majorba, ott tanácskoznak tovább
s majd a juhásznával főzetnek valami ebédet.

— Kitünő ember ez, mókus, — mondta Hubay,
— aranyat ér. Öröm hallgatni, amit mond. Én most
elnézek a Bábliba.

Úgy hívták a cukrászdát Fügeden, hogy Bábli,
holott ilyen nevű tulajdonosa már tíz éve meghalt.
De hiába vezette a cukrászdát özvegy Kernácsné,
a helyiség most is Bábli maradt. S a Bábli szóra
Magdolna szíve élénken elkezdett dobolni. „Most,
most, nagyon ügyesnek kell lenni“, — gondolta
magában.

— Apus, szeretnék kérni valamit.

— Mondjad csak, angyalom.

— A mama ugyan megtiltotta, hogy kimenjek
a házból, de ha te megengednéd, veled talán elme-
hetnék. Tudniillik úgy áll a dolog, hogy elfogyott
a szájvizem. Hiába küldöm a patikába akár Marcit,
akár ezeket a lányokat, egészen mást hoznak. Még
ha cédulára értelmesen felírom, akkor is mindent
összezavarnak. Ha veled mehetnék, akkor a patiká-
ban megvenném a szájvizet.

— Az rendben van, mókus, de mit csinálsz, míg én bemegyek a cukrászdába?

— Hát... azt majd meglátjuk... vagy haza kísértetsz valakivel, vagy valami lesz. Csak hadd menjek ki egy kicsit az utcára, igazán, már megpenészedem itthon az unalomtól és az egyedüllétől.

— Jól van, nem olyan nagy dolog, csak gyere. De tegyél kalapot, mert nagyon kikapunk anyádtól.

Izgatottan szaladt kalapot venni. S alig tudott elválni a tükörtől. Nézte magát a kalap-illesztgetés közben és mosolyogva mondta a visszamosolygó gyászruhás leánynak: feltűnő szép vagy, feltűnő szép vagy. S megtapintotta a keblébe rejtett képet. Aztán szaladt le apjához. Kísvártatva már ott mentek a kisvárosi utcán, amelyet két oldalról a különféle földszintes házak nyomott, egykedvű sora mentén aszfalt-gyalogjáró szegélyezett, szélén sárga keramit-kockákkal. Egyik ház új volt, palával fedett, ablakait jómódú gögijében magasabban hordta, mint a többiek, vasrácsos kapuján fagyalbokrokra lehetett látni. Mellette a másik ház majdnem bele süppedt a földbe, korhadt zsindeletetejét zöldesfekete moha fedte el, apró ablakai szinte a gyalogjárók lábáig hajoltak az alázattól. Az aszfalt keramitos oldalán akácfák sorakoztak, lombjukra vastag szürkéséget rakott az országút pora. Itt lépdeltek egymás mellett a csizmás, vászonruhás, jobbkarján fekete szalagot viselő apa és a gyászruhás lány.

— Jól megnőttél, mókus, semmivel sem vagy már alacsonyabb, mint én.

Magdolna boldogan mosolygott rá apjára és válaszul a karjába kapaszkodott. Agyában csak ez a két szó lüktetett: feltűnő szép. Már szinte nem is rá vonatkozott ez a két szó, önmagáért szerette örömeiben ezt a két szót, és gondolataiban Chopin-melódiát keresett, amelyre ez a két szó szöveggént illik, hogy dúdolhassa.

A Csokonai-utcáról a Takarékpénztár emeletes saroképületénél befordultak a Kossuth-térre. Itt

még állt a hetivásár, a falusiak szekerei előtt egykedvű bölcseséggel álldogáltak a lovak, a tarka viganók, pruszlikok és színes fejkendők, a kirakott zöldség, paradicsom és egyéb holmi számtalan árnyalatú piros, kék, rózsaszín, lila, zöld, sárga, barna és fehér foltja kavargó tarkasággá olvadt, a nyüzsgésbe belehasított egy árva szamár rekedt ordítása, visitóan nyikorgott egy arra haladó taliga, s a kövezeten kopogtak a csizmák patkós sarkai. Magdolna a zürzavaron keresztül átnézett a másik oldalra, ott sárgállott a Magyar Király-szálló sivár épülete, földszintjén a babérlombos, zöld bádogos, most néptelen kávéházi terrasz, emeletén az unalmas ablakok sora. Vajjon melyikben lakik Ákos? Az volna szép, ha a pillantás, amellyel bekutat az ablakon, éppen az ő szobájában virággá változnék és lehullana a földre.

— Itt a patika, — szólta az apa, — legalább én is veszek bikarbónát.

Bementek. A gyógyszerész kivételesen ott állt a pultnál és kiszolgált, mert máskülönben mindig üresen lehetett találni a patikát, a gyógyszerész bent hegedült a laboratóriumban, még pedig mindig a Wieniawski legendáját. De most a hetivásár nem engedte hegedülni.

— Alázatos szolgálja, méltóságos uram. No de ilyet, hogy ennyire megnőtt, Magdolna kisasszony. Ha egyedül látnám, talán még meg sem ismerném. Mivel szolgálhatok?

Magdolna vásárolt szájvizet, holott volt otthon egy alig megkezdett üvege. És mosolygott, és izgatott volt, és várta, hogy mi lesz, ha kimennek a patikából. Kimentek. Az apa megállt tanácstalanul.

— Hát most mit csináljak veled, mókus? Csak úgy nekivágtam bolondjában ennek a kirándulásnak.

— Te a Bábliba mégy, apus?

— Odamegyek, mert Jakobovits ügyvéd ilyenkor

mindig ott van, ha nincs tárgyalása. De ha van is, később odajön.

— Apus, miért ne mehetnék be veled?

— Jaj, fiam, tudod, hogy anyád milyen kényes az ilyesmire. Gyászban is vagy. Igaz elvégre, hogy nem este vagyunk, hanem délelőtt... és elvégre egy cukrászdába... és én is itt vagyok... most igazán nem tudom...

Magdolna félrehajtotta a fejét és könyörgő arcot vágott. Ezt a fegyvert mindig sikerrel alkalmazta.

— Apus, itt van egy bizonyos sütemény, csokoládéstejszínhabbal van töltve, én úgy szeretnék bemenni...

Hubay nézte a lányát, aztán megveregette az arcát.

— Eh, egye fene, akinek nem tetszik, majd szól. Gyere be.

A szomszéd ház tartalmazta a Bábli-cukrászdát. Üvegablakos bejáratán aranybetűk hirdették, hogy fagylalt kapható, de az aranybetűk közül az első is, az utolsó is rég lehullott már, és valami értelmetlen ember akár el is tűnődhetett volna rajta, hogy mi az az AGYLAL. Benyitottak. Hubay udvariasan előre engedte leányát.

Ott volt. Igen, csakugyan ott ült Kollárnéval a sarokasztalnál. Tehát csakugyan minden délelőtt ugyanúgy üldögélnek itten, mint most. Tehát nem a póstára kellett mennie, hanem ide sietett. Pepita ruhát hordott tetőtől-talpig, fekete lakkcipő volt a lábán, bokáján sötétkék harisnya, megint selyem. Szemén csillogott a monokli. Mindezt egyetlen pillanattal megállapította Magdolna. Kollárné éppen édesdeden és turbékolva nevetett valami megjegyzés fölött. Harmadiknak Kolozsváry, a járásbíró, ült még velök együtt.

— Ide ülünk, mókus, az ablakhoz.

— Igenis, — rebegette hangtalanul, és elfogódottságában két székládba is belebotlott. Jakobovits ügyvéd már ott állt mellettök, hajbókolva köszönt

és a kínálásra helyet is foglalt. Magdolnánál jóval kisebb ember volt, erősen púpos. Gnómszerű, kecskeszakállas fejét mintha valami végzetes nyomás szorította volna bele felülről a testébe, s háta ettől a nyomástól görbült volna meg örökre. Mint a púposok, nagy gonddal öltözködött, formátlan tetemén pompásan szabott ruhát hordott, erős illatszer áradt belőle. Magdolna átpillantott amahhoz az asztalhoz és ezt gondolta: „Mi ketten szálasak vagyunk, szépek és egyenesek.“ Aztán rögtön bocsánatot kért magában a púpostól ezért a kegyetlen örömért.

És már ott állt mellettök maga Kernácsné is, aki olyan volt maga is, mint boltjának valami rózsaszínű habos tortája. Rikító szökeségű paróka ékeskedett agyonrizsporozott, rózsaszín ábrázata fölött, teste csak úgy hömpölygött a teltségtől, és túlságosan fehér kezére azt lehetett volna mondani, mint egy arcra, hogy pufók.

— Konyakot, méltóságos uram?

— Igen. Kérek két konyakot, de a háromcsillagosból. A lányom majd választ valami tortát. Hát hogyan állunk, ügyvéd úr, azzal a szolgalmi joggal? Jogom van az átjáró úthoz, vagy nincs?

Magdolna odament a pulthoz. Egy pillanatra átfutott a fején a gondolat, hogy ennek a gonosz és kacér asszonynak méltóan lehetne fizetni most, ha jó hangosan odakiáltana neki: „kezét csókolom, Margit néni“. Asszonyok, akik még tartanak szépségökre, semmitől sem pukkadnak meg annyira, mint attól, ha nagy lányok nénizik őket. De ezt nem tette. Egyrészt büszkeségből, másrészt azért, mert Ákos füle hallatára nem akarta magát olyan gyerek-lánnyá lefokozni, aki Kollárnét, a még nem öreget, nénizi. Vakmerő és egyéb terveket forgatott a fejében. Ezért csak odabólintott az asszonynak, aki ugyanakkor bólintott vissza mérsékelt nyájassággal, mikor Ákos felugrott mellőle és odament a pulthoz.

— Kezét csókolom, drága kis őrangyal. Ezt nem is reméltem, hogy ma itt látom magát.

Magdolna kivett két darabot tányérjára a csokoládé-habosból. Négyet szeretett volna kivenni, de restelte leleplezni Ákos előtt ezt a gyermeki pákosztosságot.

— Jó napot, Ákos. Gondoltam, hogy itt látni fogom. Hallom, minden délelőtt itt van, és akárhol tartózkodik is, okvetlen idesiet.

Ezt már hallania kellett Kollárnénak. És kétségtelenül hallotta is, mert azonnal közelebb hajolt a járásbíróhoz és súgott neki valamit. Ákos meglepődött a megjegyzéstől és jelentőségét azonnal elértette.

— Igen, itt szoktam lenni ilyenkor. Ismerem azt a kisvárosi szokást, hogy a város krémje ilyenkor találkozik. Cukrászdában hölgyek is, patikában inkább csak urak.

— Véghné nincs itt? — folytatta kitünően sikerült nyugalommal, miután letette a villát, hogy az ne reszkessen a kezében.

— Kicsoda? Ja igen. Nem láttam. Miért? Keresi?

— Nem. Köszönöm, csak eszembe jutott. Hát Isten áldja meg, Ákos, örülök, hogy láttam.

Ment vissza az asztalhoz, amelynek olyan piciny volt a márványlapja, hogy a két konyak és a két pohár ívóvíz mellé alig tudta odatenni süteményes tányérját.

— Apus, nem cserélnél helyet velem? Itt nagyon erős a nap. Te szereted, én pedig szeplős leszek.

Helyet cseréltek. Úgy ült most, hogy éppen odalátott az asztalhoz. Azok összebújtak és sokkal halkabban beszéltek. Most már nem nevetett egyik sem. Kollárné komoran magyarázott valamit. Ákos élénken és türelmetlenül tiltakozott. Aztán egyszerre mindaketten idepillantottak. Magdolna alig ért rá villámgyorsan elkapni a pillantását. Figyelmét a süteményeknek szentelte, és pedig különös gonddal a villa helyes tartására s a kés mellőzésére, ahogy tanították. Most már vigyázott pillantásaival. Úgy fordult néha, hogy szeme sarkából láthatta, idénz-

nek-e azok. S ha nem, akkor megkockáztatott egy villámgyors odanézését. Kollárnét vette szemügyre, aki úgy rakta egymásra a lábát, hogy szépformájú, hosszú combjain megfeszült a szoknya, alja alól pedig bőven kilátszott még a bokáján felül is egy újjnyi. Tehette: ő volt a kacér Kollárné, az ő hírének ez már nem ártott. Konyakot ivott ő is, fel-fel-emelte szájához a kis poharat negédes tartással, kis ujja messze elállott a többitől. A halkított vita tovább folyt. Ákos láthatóan únta. Néha hátrahajolt a széken és fújta a füstöt. Azért hajolt hátra, hogy mikor Kollárné megint súgott valamit, körülményesebb legyen előre hajolnia. Ott, Magdolna két könnyöke mellett behatóan folyt a tanácskozás a szolgalmi jogról. De aztán befejezték, a kis púpos ember felállott és olyan kecsesen hajtotta meg magát, mint a legdelibb táncos.

A következő pillanatban Ákos már ott állt az asztalnál.

— Nem zavarom a bizalmas családi kettest? Talán ha az ügyvédnek szabad, nekem is szabad.

— Ül le, csak sajnós, mi is megyünk már. Sok a dolgom otthon. Mi újság, hogyan haladsz?

— Beszéltem Mintzérrel, ez a nagy eset. Mert folyton hajtogattad, hogy ő a főszolgabíró és hogy fontos ember.

— Na ne beszélj, igazán? Összemelegedtetek legalább?

— Ez rendben lett volna, de egyéb baj sült ki belőle. A nagy békesség öröme megbeszélte, hogy vacsora után találkozunk egy kvaterkára a kaszinóban. A kvaterkából ferbli lett. Hát bizony szegény fejét rettentően levágtam. Igaz, hogy fogalma sincs a játékról és veszett rosszul is járt a lapja.

— Mennyit nyertél?

— Valami nyolcszáz koronát. És legnagyobb részt tőle. Ismered, milyen istenverte fukar ember. Meghal a pénzért. Most még nagyobb a baj, mint

ezelőtt. Megfojtana egy kanál vízben. Mondd meg ezek után, mi a manót csinálhatok.

— Megmondom, pajtás. Adjál neki revánsot és veszíts neki vissza hatszázötvenet. Azt te már megtudod csinálni, ha akarod, úgy, hogy nem sértő. Akkor aztán egyenesen imádni fog.

Ebben a pillanatban nagy suhogással ellebbent mellettök Kollárné. A szoknyatartásnak ez a divatja már magában véve is szemérmetlennek tetszett Magdolna előtt, ahogy azonban Kollárné csinálta, az több volt a divatos szemérmetlenségnél, az maga volt a feszes leplekbe öltöztetett és minden idomot kiállító meztelenség.

— Köszönjön, — szólt Magdolna.

Akos odakapta a fejét és gyorsan köszönni igyekezett, de Kollárné már elhaladt az asztal mellett, erre olyan mozdulatot tett, mint aki fel akar állni. De meggondolta magát. Kollárné mögött becsukódott az aranybetűs üvegajtó.

— Hanem öregem, — szólt Hubay, — mondok én neked valamit. Nem jól csinálod te ezt, ne vedd rossz néven. Az ilyen korteskedés természetesen azzal jár, hogy az ember keresi a fontosak társaságát és igyekszik őket megnyerni. De mindennek van mértéke. Elég szertelenül csinálod. Mindennap reggelig, arra semmi szükség. És az ilyen magas ferblinek sincs értelme. Látod, most a főszolgabíróval is úgy jártál, mint a lóra szálló huszár, aki akkorát lendít magán, hogy a másik oldalon lefordul. Hadd a vágát, öregem, elég lesz a trapp is. Na mi megyünk. Készülj, mókus.

Kernácsné megjelent az asztalnál, Hubay fizetett. Egy fényes hatost félretolt a visszajáró pénzből.

— Ez az Irénkée.

A szipogó orrú kiszolgáló kisasszony, félrenyakú penészvirág, felfigyelt a borra való-csörgésre, mint huszárló a trombitára.

— Jaj, méltóságos úr, ne tessék elkényeztetni, hiszen itt nem ő szolgált ki.

— Az mindegy. Hogy maga a nagyságos asszony szolgált ki bennünket, azon én nem akarok még keresni is.

Akos is fizetett és túlnagy borraivalót adott. Kimentek együtt az utcára.

— Hazakísérlek benneteket, ha megengeded.

— Tartom szerencsémnek.

Mendégéltek együtt hárman. Politikáról beszélgettek, Magdolna hallgatagon ment közöttük. Megint megtapintotta az elrejtett képet és titkosan elmosolyodott, mint a csinytevő. „Ha te tudnád, mit hordok én magamnál.“ És hallgatta a társalgást. Hubay folyton azon lovagolt, hogy a főszolgabíróval rendbe kell jönni, aztán mennél hamarabb sietni fel Pestre a hivatalos jelöltség miatt. Aztán egyszer csak így szólt:

— Ne vedd rossz néven, ha szóvá teszem: megkérdezem tőled minden teketória nélkül, hogy mi lesz az alkotmányos költséggel? Zászló kell, meg kokárda, meg tollbokréta a kalap mellé, meg fuvar, meg szivar, meg napidíj a korteseknek. Az nem kis pénz. Gondoskodtál pénzről?

— Hogyne, hogyne. Ez a része rendben van. Az apósommal megállapodtam, hogy amennyiben a hivatalos jelöltséget megkapom, folyósítja a költséget. De segít ő másképpen is: szeszgyár, meg cukorrépa révén szava van neki a kereskedelmiben, meg a pénzügyben. Szóval tudja mozgatni a dolgomat a pártban is. Ha meggondolom, kitűnően áll a dolgom. Kivált ha a te segítségedre is számíthatok.

— Megmondtam neked: háromszáz voksot jelentek. A többi aztán a te dolgod.

A bejárathoz értek.

— Tehetem tiszteletemet egy-két percre nálatok, kedves Imrém?

— Hát öregem, ha megelégszel a lányom társaságával és fordulsz vele egyet a parkban, annak

nagyon fogok örülni, de nekem bizony, megbocsáss, pesti vendégem van, és pedig nagyon fontos.

Igy kerültek Magdolna és Ákos ugyanarra a fehér lócára, amelyen előző nap ültek.

— Hát kezdjük, — szól Magdolna, — és pedig szemrehányással. Maga nem őszinte a jóbarátjához, Ákos. Tegnap azt mondta, hogy a póstára kell sietnie. Pedig nem igaz: Kollárnéhoz kellett sietnie. Nekem ebbe nincs beleszólásom, Isten őrizz, hogy belebeszéljek, de higgye el, ez itt nem használ magának.

Most merészet gondolt. Anyjától gyakran hallott egy kifejezést, amelyet nem értett ugyan egészen, de az volt a sejtése, hogy azt most jó helyen lehet alkalmazni. És nagyon felnöttes, nagyon társaságbeli kifejezés. Tehát hanyagul még hozzáfűzte:

— Kár magát éppen Kollárnéval affichirozni.

A férfi hirtelen rápillantott. Látszott rajta a meglepetés. De megjegyzést nem tett róla.

— Lehet, hogy igaza van, őrangyalka, de ez tiszta véletlen. Nem tehetek róla, ha éppen a cukrászdában találom a fontos embereimet, de ő is mindig ott lóg.

— Nézze, Ákos, ha szereti azt a nőt, nem baj. De hozzám legyen bizalmas, ennyit megérdemlek. Szereti?

— Ugyan ne nevetessen. Én? Ezt? Nevetséges.

— Jól van. Ha komolyan mondja, az nekem elég. Komolyan mondja?

— Akár becsületszavamat adom.

— És Véghné sem szereti?

— Arra is becsületszavamat adom. Pedig nem szeretek hajigálódzni vele.

— És nincs semmi összefüggés a maga pesti útja és a Véghné pesti útja közt?

— Micsoda? Véghné készül Pestre? Ezt nekem nem is mondta.

— Helyes. Figyelmeztetem, Ákos, hogy amit

maga nekem mond, azt én vakon elhiszem. Tehát ha nem mond igazat, az nem gavalléros dolog. Most beszéljen valakiről, aki engem nagyon érdekel. Milyen a maga törvénytelen lánya, aki Lovrinban lakik?

A férfi meghökkenve fordult feléje.

— Ez hihetetlen. Hát így tudnak itt mindent? És hogyan jut ez el magához? Mert hogy nem a szüleitől hallotta, az valószínű. Micsoda fészek ez a Füged, az embernek megáll az esze.

— Igen, itt sokat pletykáznak. De az most mindegy. Beszéljen róla. Nagyon érdekel.

— Keveset tudok róla. Hét éves volt, mikor utoljára láttam. Az anyja akkor elhozta hozzám. Nagyon helyes kislány. Hozzám semmitsem hasonlít, teljesen az anyja.

— Ki az anyja?

— Ezt nem mondták? Mintzér Anna, a volt lov-rini tanítónő.

— Mintzér? Rokona a főszolgabírónak?

— Hogyne. Unokahúga. Hiszen innen származott a főszolgabíróval az egész baj. Emiatt párba-joztunk is. A fene egye meg, csak ne nyertem volna tegnap annyit.

— És hogy volt ez? Azóta nem látta? Nem is kívánja látni?

— Jobb neki, ha nem látom. Sok gyerek nő fel úgy, hogy meghalt az apja. Neki is jobb így.

— És az anyja? Milyen? Szép volt? Szerette? Mindent mondjon el róla.

— Nincs sok elmondani való. Fiatal kis tanítónő volt. Fiatalok voltunk és könnyelműek. Mikor a gyerek megszületett, a vagyonom utolsó garasai-ból vettem neki egy kertes házat. A felét kiadja, abból él. De nem Lovrinban, ott szegény nem ma-radhatott. Lugoson vettem a házat. A kislányt én tartom. Kap havi százhusz koronát, abból az anyja fizeti az életbiztosítást, hogy legyen valami kis ho-zománya, ha férjhez megy.

— Az a nő biztosan még most is szereti magát.

— Nem lehetetlen. Nagyot vétettem ellene, igaz De aztán az élet megbüntetett. Sokat szenvedtem, megfizettem érte. De ezt hagyjuk. Nem magának való dolgok ezek. Beszéljünk magáról inkább. Nini, most jut eszembe, hogy maga valami problémát emlegetett. És hogy van valaki, az a bizonyos „ő.“ Beszéljünk erről. Ki az a boldog halandó?

— Nem... én ezt most nem szeretném...

— Hohó, — szólt a férfi élénken és igen jókedvűen, — nem úgy verik a cigányt. Maga kiszedi belőlem a legbensőbb titkaimat a bizalom örve alatt, de mikor magára kerül a sor, a bizalom nincs sehol? Na egy-kettő, ki vele. Gyónni. Ki az illető?

— Semmi. Már szakítottam is vele. Rokonom. Még gyerek. Ludovikás.

— Unokatestvér? Ez természetes. Ez a világ rendje. Minden teremtett lény a világon az unokatestvérral kezd. Én nem is tudom, mit csinál az első szerelemmel az olyan, akinek nincs unokatestvére. És miért szakítottak?

— Nem szeretek róla beszélni, olyan csúf és kínos história. Rájöttem, hogy kikezdett a szobalánnyal.

Ákos összecsapta a kezét és kacagni kezdett. Magdolna, aki a földet nézve, szégyenkezve beszélt eddig, sértődötten felkapta a fejét.

— Mondja csak, — szólt Ákos vidáman, — nem Boriskának hívták azt a szobalányt?

— De igen, — felelt Magdolna elhülve, — honnan tudja?

— Óriási, hogy milyen kicsi a világ és milyen mulatságosak a véletlenek. A Magyar Királyban szolgál egy szobalány, Boriska nevezetű, olyan ringó rokolyás, riszálós, ropogós parasztlány. Azelőtt maguknál szolgált a tamási kastélyban. Megtisztelt bizalmával. Elmondta, hogy van neki egy nagyúri gavallérja Budapesten, aki leveleket is irocskál neki. Katonaiskolás, tisztúr lesz belőle. A

fényképét is elküldte. Sőt láttam is a fényképet. Olyan zsemlyeképű, jóindulatú kamasz. Sőt a legutóbbi levelet is láttam. Isteni dolgok voltak benne. Azt mondja: „Köztünk egy társadalmi örvény táng, de ne csüggedj, engem az életben mindig magad mellett fogsz találni.“ Várjon csak, hogy is volt még: „Eljön az idő, mikor a könyörtelen sors teljesen elválaszt bennünket a kardbojtom miatt, de te, a nép egyszerű gyermeke, ezt meg fogod érteni.“ Ó bocsánat, énnekem csak jár a szám, és talán fájdalmat okozok magának. Alázatosan bocsánatot kérek, mert talán gyöngédtelen voltam.

— Várjon, — rebegette Magdolna alig hallhatóan, — most egy kicsit ne beszéljen.

Hátradőlt a lócán és próbálgatta magában, hogy fáje. Maga elé képzelte Ferit. Visszagondolt arra a furcsa és izgalmas jelenetre a holdfényes folyosón. A titkos írásra. A kézszorításokra. Amelyeket, most már meg lehet mondani, nagyon feszélyezett az, hogy mindakettőjüknek izzadt a keze. Feri tehát levelez a szobalánnyal. Holdvilág és lelkek távoli egyesülése helyett. Ó, milyen mosolyogni való gyerekség volt az egész. Hirtelen felröppenni érezte magát ebből a gyerekségből, és Feri, a zsemlyeképű, jóindulatú kamasz messze elmaradt odalent a gyerekkor csacsi és zagyva világában. Fáj? Dehogy, egy csöppet sem. Inkább valami nagy megkönnyebülést hozott, valami áldásos felszabadulást a gyerekkor kényelmetlen kötelékeiből, amelyek eddig mindig húzták lefelé, mint az ingoványban evickélőt a vízalatti indák. Isten veled, Feri, kedves, buta zsemlyeképű kamasz. Felnézett, bele a férfi szemébe, boldogan és mosolyogva. De a szeme nedves volt.

— Nem fáj. Éppen ebben a pillanatban felejtettem el örökre. Csodálom, hogy ez ilyen könnyen megy.

Elővette a zsebkendőjét és rányomta két szemére, mint az itatóspapírost. Közben nevetett. Aztán a zsebkendőt le akarta tenni maga mellé a

lócára. De a zsebkendő leesett a földre. Utána kapott, mélyen lehajolva.

— Nézd csak, micsoda furcsa dolgot hordoz itt maga.

A férfi, aki megpillantotta a lehajlástól elélegő fénykép sarkát, egyetlen mozdulattal, ügyesen kirántotta sarkánál fogva a képet. Magdolna kétségbeesve kapott utána. De Ákos már felugrott és háta mögé tett kezekkel tartotta a zsákmányt. A leány első ösztönével neki akart ugrani. De neveltsége visszatartotta ettől a testi támadástól. Ott állott a férfival szemközt, aki csúfondáros nevetéssel, úgyszólván nyelvöltögető ingerkedéssel nézett rá. Szerzemelláthatóan nem az érdekelte, hogy kit ábrázol a kép, hanem a mulatság érdekelte, a móka, a játékos bosszantás. De mosolygása egyszerre elapadt. Magdolna önmagából kikelt vad arckifejezésétől, mint ahogy a nyári veranda váratlanul elsötétül, mert felhő úszott a nap elé. A lány remegő szájjal, hebegve szólalt meg:

— Ha nem adja ide rögtön, soha az életben nem beszélek többet magával. Most válasszon. Vagy ide adja behúnyott szemmel, vagy megnézi, és akkor örökre végeztünk.

A férfi is elkomolyodott. A képet még mindig a háta mögött tartotta. Nem szólt. Figyelmesen nézte a lányt.

— Miért nem szabad nekem ezt a képet látni, ha olyan bizalmas barátok vagyunk?

— Nem, nem, — dadogta Magdolna a zokogás határán, — ezt az egyet nem.

Hosszú szünet következett. Farkasszemet néztek. Akkor a férfi megszólalt:

— Ez a kép csak az enyém lehet.

Magdolna tovább állta a farkasszemet. De szeméből most már bőven omlottak a kövér könnyecpek. Hagyta őket lefelé gördülni arcán érzéketlenül, akár csak az ablaktábla a záport. Meg sem

moccant. Szilágyi Akos lassan előre vette a képet és egyetlen pillantást vetett rá.

— Tudtam mindjárt. De honnan szerezte ezt? Hadnagykori képem.

Magdolna nem felelt. Mintha hipnotizálta volna valami felsőbb erő, csak állott ottan mozdulatlanul és mereven nézte a férfit. Arcán csorgott a könnyek két forró vonala.

— Kislány, — mondta Szilágyi csendesen és nagyon puha hangon, — maga szerelmes belém.

Ő egyszerre elvesztette tartását. Leomlott a ló-cára, oldalt fordult és ráborult a lóca hátára. Kitért belőle a rég benne bujkáló zokogás. A férfi azonnal leült melléje. Magdolna azt érezte, hogy válla köré gyöngéd kar fonódik, amely szelíd erőszakkal vonja valami ismeretlen és borzasztó boldogság irányába. Aztán arcán ott érezte a férfi arcát. Az elbűvölően lágy bariton közvetlenül a füle mellett duruzsolt, olyan közel, hogy talán hang nélkül még a szájmozgást is megértette volna.

— Édes kis csacsi, hát ne sírjon, na. Nyugodjék meg. Ő de aranyos. Miért csinál ilyen bolondokat? Nagyon boldognak kellene lennem, hogy egy ilyen búbajos kis tisztaság szeretni tud engem, de nem vagyok boldog. Ne szeressen. Öreg vagyok, könnyelmű fráter vagyok, nem érdemlem én ezt.

Keze a leány álla alá nyult. Magdolna rövid vívódás után hagyta a fejét felegyenesíteni, de a szemét erősen lehúnyta. S akkor a meleg és kellemes lehelleten megérezte, hogy a férfifej közeledik feléje. Ahogy az engedelmes halálraitélt átadja magát a hóhérnak, olyan kezes és akaratlan maradt ő is. Tudta, hogy mi következik. S ott érezte száján a férfi száját, mintegy anyagtalan álmot, lehetőszerűen, egyetlen pillanatig, a kinyilatkoztatás áhítatos egyszerűségével. Mintha valami tiszta, fenkölt vallás teljesedett volna be rajta, amely előtt alázasosan le kell borulnia a léleknek. A két száj éppen csak hogy érintette egymást, víztükör felett elsu-

hanó fecske módjára, vagy úgy, mint a zongorán halkan leütött hang, melynek billentése rögtön elmult, de boldog hullámai még soká remegnek. Megérezte, hogy a férfi mondani akar valamit.

— Most ne mondjon semmit, — suttogta, — menjen el.

Vállán elmult a férfi karjának érintése. Psyché érezte, hogy Amor távozik. Fülét sértette a távolodó lépések könnyed csikorgása a kavicson, jobban esett volna neki, ha a férfi levegőből való látomás-ként hangtalanul eloszlik. A lépések aztán elhaltak. Ő soká úgy maradt, élete első csókjával, mint akit boldoggá gyilkoltak, mozdulatlan, révülten. Nagysokára feleszmélt, egyenesre ült, körülnézett, de azonnal megint behúnyta a szemét.

— Meghalok, — mondta magában elbűvölt örömmel, — ó bárcsak most meghalnék.

Megint soká úgy maradt, ujjaival csodálkozva megtapintotta aztán ajkait és megint sírásra fakadt. A lócára borult és kisírta a kimondhatatlan boldogság első el nem viselhető izgalmát. Végre lábra tudott állani. Megnézte maga körül a világot és egyszerre felháborodott, mert a világ semmi tudomást nem vett arról a mindenség-megrendítő dolgról, ami történt. A gyep zöld maradt és türhetetlenül közömbös, az égbolt tudomást sem vett arról, hogy a naprendszer teljesen más, mint öt perccel ezelőtt. Megvetően fordította el figyelmét égtől és földtől. Soha sem érzett gőg feszítette belülről, amely mintha súlytalanná akarta volna tenni, hogy a való világ fölé emelkedjék.

A kép ott volt mellette a lócán, elvette, megnézte, könnyekre fakadt, mosolygott. Aztán visszaadta a csókot a képnek vallásos rajongással, lehelletszerű áhítattal. Visszacúsztatta keblébe és elindult a kastély felé azzal a tudattal, hogy élete két részre oszlik. Az első felét eddig élte át, a másik most kezdődik. És vitte ajkán a csók emlékét befelé, még felfelé is szegte az állát ünnepélyes vonulásá-

ban, mintha attól félt volna, hogy a csodálatos emlék lehull szájáról, ha nem vigyáz eléggé.

Atyja már nem volt a kastélyban. A hurcolkodás munkája vert fel odabent mindent. De ő nem gondolt semmivel. Csak ödögött légies és átszellemlült állapotában egész nap, mint valami álomkóros. Estefelé kissé megjőzanodott és használni tudta gondolatait, de csak részeg ember módjára. Szivárványos tervek futottak keresztül a fején, választás, korteskedés, Ákos, mandátum, Ákos térdre borulva köszöni meg a döntő segítséget, erre ő is térdre borul melléje, átkarolják és ugyanilyen álomszerű gyengédséggel megcsókolják egymást, a világegyetem egyszerre megáll, a szekerek megmerevednek az országúton, a városok lakossága mozdulatlan porcellánfigurák tömegévé válik, csak az a mozdulat marad a föld kerekéségén, amellyel elengedik egymást és egymás szemébe néznek.

Másnap délben már rendesen terítettek a kastélyban. Hubayné reggel tíz órakor megérkezett az utolsó szállítmány gyanánt. Első dolga volt lármát csapni a cukrászda miatt.

— Legalább neked lehetett volna annyi eszed, hogy rögtön temetés után, gyászruhában cukrászdába menni a legnagyobb neveletlenség. Apád ugyanolyan tökéletlen, mint te vagy. Nem tudom, hova jutnátok, um Gottes willen, ha én itt nem volnék. Na de itt vagyok, és most rend is lesz ennél a háznál, arra megesküszöm. Csak a mellhártyámban ne érezném annyira ezt a szűrást.

Magdolna szerény alázatossággal hallgatta, mint az egyház révült boldogjai. Az apát háromnegyed óráig kellett várni a kész ebéddel, a borjúhús teljesen szétfőtt a becsinált levesben.

— Ja igaz, nagy újság van, — mondta Hubay, mialatt a becsináltat kanalazta, — ennek a szerencsétlen Ákosnak megbukott a dolga.

Magdolna kérdezni sem tudott, a hírt nem volt

képes felfogni, mint akit bunkóval fejbe ütöttek. De Hubayné nem hozta ki sodrából a dolog.

— Hogy-hogy megbukott? Hiszen nem volt választás.

— Az nem volt, de történt egyéb. Sejtettem én, hogy így lesz. Míg ő itt Kollárnéval cicázott, Pesten egy ügyesebb ember megelőzte. A kormány hivatalos jelöltje Szada Géza, pesti ügyvéd. Tud maga erről angyalom, a keleméri tanító fia ez, a kerületből való. Egyszer még maga adott neki használt ruhát, mikor az egyetemre kellett mennie.

— Jó, jó, ruhát adtam, je ne comprends rien. Mi az, hogy hivatalos jelölt?

— Ezt hosszú dolog magyarázni, éppen magának, angyalom, aki ezt már tízszer végighallgatta, de nem tudja. Elég annyi, hogy Akosnak itt nincs több keresni valója. Délelőtt tudta meg a főszolgabírótól, aki táviratot kapott. Mindjárt összecsomagolt, a déli vasúttal ment vissza Pestre, hátha még tud csinálni valamit. De hát ez persze képtelenség. Beszéltem vele, találkoztunk az utcán, mikor éppen ment haza a főbírói hivatalból. Borzasztóan le van törve. Ja igaz, mókus, a lelkemre kötötte, hogy téged nagyon melegen üdvözlöl és kezedet csókolja. Természetesen magának is, angyalom.

Hubayné nem is felelt az üdvözlötre. Magdolna halotthalványan ezt felelte:

— Igen. Köszönöm, apus. Szóval Akost most nem látjuk többet?

— Egyhamar aligha. Ha önző kutya volnék, most azt mondanám: így a legjobb. Nagyon terhes lett volna nekem a választás most, a legnagyobb felfordulásban, és még az aratás is rövidesen itt van a nyakamon. De őszintén szólva sajnálom ezt a boldogtalan fiút.

— Én is sajnálom, aber ich muss sagen: minden bajának ő maga az oka.

Magdolna ebéd után bement a szobájába azzal, hogy fáj a feje. Végig feküdt a kanapén. El volt ké-

szülve arra, hogy egész délután sírni fog. De nem jött könny a szemére. Feküdt, mint a holttest, és gondolat nélkül bámult a semmibe.

V.

A képviseléválasztás lezajlott. Szada Géza pesti ügyvéd megkapta a hivatalos jelöltséget, lejött a kerületbe, végiglátogatta Fügeden a fontos embereket. Kolláréknál egyetlen egyszer volt, de például Véghné meg sem látogatta. Véghné egyébként is csak egy-két nappal a választás előtt jött haza, az Ákos távozását követő napon ő is felutazott Pestre. Asszonyismerősei alamuszi módon megkérdezték, hogy nem találkozott-e véletlenül Szilágyi Ákosssal, de ő nem vette tudomásul a mérges kérdések élet és azt válaszolta, hogy egyetlenegyszer sem látta, csak telefonon beszélt vele. Ákosnak kedve lett volna színházba menni, de ő aznapra már elfoglalta magát.

Azonban ez alig érdekelte a kedélyeket. Mindent lefoglalt a választás. A főszolgabíró kitett magáért: teljes gőzzel munkának eresztette a hivatalos gépezetet. Mikor Szada Géza megtette látogatását Hubayéknál, ő maga is ott volt. Magdolna itt látta az asztal mellett a két embert: a főszolgabírót, akinek bibircsókos, ráncos, árkos, hatalmas arca olyan volt, mint a turkesztán-dinnye, s a jelöltet, a vidékies tájszólással beszélő zsiros, csúnya embert. Nézte és gyűlölte őket a tehetetlen fájdalom haragjával. A jelölt elsöprő győzelmet aratott, a szociáldemokrata párt jelöltje, aki egyetlen ellenfele volt, alig tudott összesöpörni néhány száz szavazatot.

Hubayéknál nem sokat gondoltak a választással. Mire a hurcolkodás dolga nagysokára rendbejött, már itt volt az aratás. Betakarítás után az aratóünnepet, mint minden esztendőben, most is a tamási kastélyban tartották, nem Fügeden. A kas-

tély udvarán hosszú kecskelábú asztalokat állítottak fel, s melléje gyalulatlan deszkából vertek lócát. A legöregebb arató, akit bandavezér címmel tiszteltek a többiek, elmondta a szokásos dikciót, amelyet apa, anya és leánya a verandán állva hallgattak. Két ünneplőbe öltözött aratólány átadta az ajándékot, a búzaszárból font és semmi más célt nem szolgáló különös tárgyat, amely óriás, négyszegletű lampionhoz hasonlított, ékítő szalmaláncocskák függöttek sarkairól és tarka pántlikák élénkítették. Hubay elmondta a szokásos pár szót, hazaszeretetre intette parasztjait, aztán mindenki nekitelepedett a hosszú asztalnak. Távolabb, a jégverem felé, hatalmas kondérokban rotyogott a gulyás, nehéz szaga és a nyílt tűz füstje elkeveredett a július-eleji rekkenő hőcéggel. A boros hordót, amelyet oldalt vertek csapra, Marci huszár kezelte. A hosszú asztal élén Hubayné ült, jobbján Begovcsevics prelátus, balján Friedrich Lóránt, aztán rang szerint lefelé főszolgabíró, körorvos, járásbíró, az új jószágigazgató, gyógyszerész, mindenki. Világos nappal kezdtek enni és a tánc is még napvilágnál megkezdődött. A legdélcegebb aratólegényt kiküldték ugyan a többiek, hogy a méltóságos kisasszonyt illendőség szerint megforgassa, de Hubayné ezt megtiltotta, mert a mély gyász negyedéve még nem telt le.

Magdolnának nem is volt kedve táncolni. Az utóbbi hetekben egészen megváltozott. Ezt szülei is nem egy ízben megjegyezték, de annak a rovására írták, hogy végre „fejlődik“. Ideje, más lány az ő korában már fejlett nagylány. Régen sem volt nagyon közlékeny, de most naphosszat szavát sem lehetett venni. Legszívesebben elüldögélt a fügedi nagy park egy lócáján, könyvvel a kezében, de nem olvasott, csak órák hosszat bámulta a virággal petytyezett gyeper fölött lebbenő pillangókat, vagy hallgatta Yolanda és a nevelő lelki problémáit, s mihelyt szülei szóltak hozzá, udvariasan és nagyon készségesen felelt, de maga nem kezdett beszélgetést soha.

A nagy kastélyból nem is ment ki, a városban napokon át nem fordult meg, Friedrichékhez is csak akkor látogatott el, mikor ezt a neveltlenség veszedelme nélkül már nem lehetett halasztani. És ott is csak a kötelező időt töltötte ki, türelmesen meghallgatta Yolanda és a nevelő lelki problémáit, s mihelyt lehetett, máris sietett haza. A szobalány kíséretében haladt végig az akácok alatt a gyászruhás leány, nem nézett sem jobbra, sem balra. A túlsó oldalon, vagy háta mögött összesúgtak a járókelők: ott megy a Hubay-lány, a vármegye egyik leggazdagabb eladólánya. Ő pedig ment előre, egyenesen kihúzva magát, mint valami dicsőséges titok hordozója, s ha a fügedi utca járókelői pontosan ki tudták volna fejezni, amit a szálas, feketeruhás leány láttára éreztek, azt mondták volna, hogy valami belső fény árad belőle. A szobalányhoz sem beszélt semmit, legfeljebb annyit, hogy mikor meglátta a kastély kerítésére mázolt betűket, hogy: „Éljen dr. Szada Géza szeretett képviselőjelöltünk“, akkor meghagyta neki, hogy azt holnap reggel azonnal vakarják le.

Csak egy dolog tudta érdeklődésre indítani, ahogy szülei ezt megfigyelték: a kisgyerek. Eddig is szerette a gyerekeket, gyakran megállott a tamási cselédudvaron, hogy a porban játszó pendelyes gyerekek maszatos pofácskáját megveregesse, de ez annyi volt, mint mikor kicsi korában francia babájával játszott, babusgatta, vetkeztette, lefektette. Most azonban a gyerekszenvedély ugrásszerűen úrrá let rajta. Ha a fügedi udvaron elkaphatott egy kisgyereket, rögtön kézenfogta, sétálni vitte, faggatta, fésülte, játszott vele, csiklandozta, neveltette. Az eleinte riadozó kis mamlaszok hamar hozzászórtak, lelkendező sóvárgással szaladtak feléje a mindig kijáró cukorért, s ha elvitte őket az itató vályúhoz, türelmesen hagyták kezüket megmosni.

Most is, hogy az aratóünnep napjára meglátogatta a régi tamási otthont, kisgyereket keresett magának. A hosszú asztal mellett únta az üldögé-

lést, akárki akárkiről társalgott, az terhére esett. Csak a kisgyerek pisze csacsogása nem esett terhére.

— Már megint a kölykökkel bajlódol, — szólt rá anyja, — még valami ragályos betegséget szedsz fel nekem. Und Flöhe bringst du bestimmt nach Haus. És az a gyerek már mehetne aludni.

— Hagyja csak, angyalom, — szólt viszont az apa, — csak szeresse a gyereket, az a világ rendje.

Magdolna maga sem vetett számot azzal, hogy micsoda benne ez az egyszerre eláradott gyerekimádat. Nem is nagyon törte a fejét rajta, jól esett neki, követte kedve telését. Máson járt az esze reggeltől estig, sőt estétől reggelig is, mert egyetlen gondolata álmaiban is folyton felbukkant: Ákos töltötte ki egész belső világát. Most már tudta, hogy szerelmes. Gyakran tágra nyitotta önmagába tekintő szemét és elcsodálkozva mondta magában: hát ez a szerelem, hát ilyen, ó be különös. Mintha valami idegen természeti tüneményt szemlélt volna. Ezen töprengett most is, amíg kézenfogva ment a kisgyerekekkel, távolodva a táncvigalomtól, amelynek négy szál vályogvetőből álló zenéje ilyen messzire már csak a nagybögő mély lüktetését küldötte el. Ez a távoli zene édes fájdalommal simult a szívére. Az a szó jutott eszébe, hogy „édesbús“. Fogta a gyerek kezét, de magát a gyereket is elfelejtette. Vajjon hol van ebben a pillanatban Ákos és mit csinál? Borzasztó elgondolni, hogy gondjai vannak. Hiszen ahogyan elmondotta, ez a képviselőség lett volna lehetetlen helyzetének utolsó megoldása. Bizonyosan most készülődik elmenni valahová estére. Öltözködik a szállodai szobában. Borotválkozik talán. Ilyenkor alighanem leteszi a monoklit. Arca fele már síma, másik fele még szappanos. Fehér szappanhab azon a finom, férfias barna bőrön, milyen szép az együtt.

Felocsúdott arra, hogy már semmit sem hall a muzsikából, tehát túlmesszire elkóválygott. A gyerek is már alig botorkált mellette meztelen, földréteges lábacskaival, látszott rajta, hogy jártában el fog

aludni. Megfordult, aztán mivel a gyerek minden bevezetés nélkül elkezdett pityeregni, felkapta a karjába. Erős szaga volt a kisgyereknek, a cseléd-lakás doha csak úgy áradt belőle, nyilván ebben a pendelyben hált is, soha ezt egész nyáron le nem vették róla. De bár a szagok iránt különös érzékenység lakott benne, most ez sem zavarta. Hogy a kis poronty meleg testét magához simulni érezte, hirtelen vággyal nagyot ölelt rajta. A gyerek még nyávo-gva felnyögött az ölelésből, aztán feje a Magdolna vállára csuklott és azonnal elaludt.

Ez az ölelés állandóan benne élt és készen állott a Magdolna két karjában. Akárhol járt, akármit csinált, két karja hol tudva, hol tudatlanul érezte az ölelés ösztönét: magához szorítani valamit, vagy valakit, és szorítani nagyon-nagyon. A gyerek anyját megkereste a táncban. A cselédasszony javában illegette a derekát arra a nótára, hogy „Lányok, lányok a faluba“, kiszólitotta az aratólegény fogásából és átadta neki az alvó gyereket, miután még egy utolsót, de gyengédebbet szorított rajta. S hiába adta át, az ölelés ott maradt tovább. Érezte egész este, érezte éjjél után fél egykor, mikor tündéri holdvilágos időben visszakocsiztak Fügedre. A hold felhőfoszlányok tengeri tájképében tündökölt, és mesévé ezüstözte az egész tájat. Magdolna felnézett a rejtelmes égitestre és arra a fogadalomra gondolt, amelyet a Ferivel tettek egymásnak. Hajdanában, nagyon régen, egy másik életben; pedig ha össze-számítja, alig néhány hete történt az egész. És mégis olyan messzinek tetszik az a hajdani gyerek-lány, aki ilyen mosolyogni való dolgokon törte a fejét a titokligetben, hogy ez a mostani szerelmes nő úgy néz rá vissza, mint valami rég elhagyott ide-genre.

— Nagyon álmos vagy, mókus?

— Nem nagyon, apus. Miért?

— Mert nagy újságot mondok. Utazunk.

— Igazán? Jaj de jó. Hova utazunk? És mikor? Mindjárt?

— Nem mindjárt, drágám. Anyáddal úgy beszélünk meg, hogy a félgyász leteltét nem várjuk meg, hanem mikor már kész leszünk a csépléssel, miegymással, és egyéb dolgainkat is sikerült rendbe tennem, akkor elmegyünk vagy három hétre Abbaziába. Anyád oda kívánczozik. Én is szívesen megyek. Biztosan te is örülsz neki.

— Hogyne örülnék. De máshova nem megyünk? Hiszen most nagyon gazdagok lettünk.

Hubayné felneszelt erre félszendergéséből.

— A pénz nem arra való, hogy elfecsérelje az ember.

Ezt megmondta rendreutasító hangon, aztán ismét átadta magát a szendergésnek. Hubay titokban mosolygott és legyintett egyet. Aztán folytatta:

— Arra még telik, hogy leszaladjunk Velencébe. Meg fogod tapasztalni Velencét, mókus. Azt akarom, hogy világot láss. Na? Nem is lelkesedel olyan nagyon. Elrontod az én örömeimet is. Azt hittem, hogy ugrálni fogsz a boldogságtól.

— De igazán nagyon örülök, apus, — sietett Magdolna élénkebb lenni, — hiszen olyan régen vágyom Velencét látni. És Abbaziának is nagyon örülök. Teljesen új lesz nekem. Négy éves voltam, mikor ott voltunk, alig emlékszem rá, csak egyes dolgokra homályosan. Tudod, most majd úgy fogok tenni, hogy kikeresek a könyvtárban mindent, ami Velencére vonatkozik és előre megtanulom. Kimondhatatlanul örülök. Köszönöm, apus, ennél szebb ajándékot nem is kaphatok.

— Na, hát mégis örülsz. Jól van. Aztán hazajövünk és mire a félgyász letelik, bálozni fogsz. Lehet, hogy a farsang idején hosszabb időt Pesten fogunk tölteni. Hanem azt előre megmondom, hogy nekem az első szezonban még ne menj férjhez. Még nem adlak. Még akarok hencegni a nagy lányommal. Aztán később, ha muszáj, Isten neki.

Magdolna szó nélkül megsímogatta apja kezét. Aztán elhallgattak. Dehogy is örült ő kimondhatatlanul. Ha ezt a hírt néhány hónappal ezelőtt kapja, száguldozott és bukfencet hányt volna örömeiben. Most a lelkében nem volt hely semmi más érdeklődésre, csak arra az egyetlenegyre. És most elhatározta, hogy megjutalmazza magát. A jutalmat eredetileg a lefekvés perceire szánta, de egyebet gondolt: most fogja átélni az Emléket. Nagyon takarékosan bánt vele, naphosszat dugdosta és óvta lelkében, valami babonás gonddal vigyázott rá, hogy ne költekezzék belőle, ne koptassa. Olykor aztán megajándékozta magát az engedelemmel.

Most is. Hogyan is történt az egész? Mikor lehajolt a zsebkendőért, hirtelen rántást érzett. S akkor ott álltak egymással szemközt felpattanva. Ő könyörgött a képért, de Ákos a háta mögé tartotta. S aztán bekövetkezett: Ákos megnézte a képet. „Tudtam mindjárt. Hadnagykori képem. De honnan szerezte?” Ő leomlott a lócára. Zokogott. S akkor jött a köréje fonódó kar. Csodálatos, hogy égési sebek nem maradtak az érintéstől vállán és hátán. Ó igen, mennyire meg lehet érteni az egyház szentjeinek életében a stigmákat. Nem is csoda az, hanem egyszerűen nem lehet másként. Aztán arcához odaért az ő arca. Megrendítő érzés, emlékétől még most is egész testében megrázkódik a holdvilágos országúton döcögő kocsin. A hang duruzsolt. „Ne szeressen, öreg vagyok, könnyelmű fráter vagyok, nem érdemlem én ezt“. S aztán az állán érezte a férfi kezét. Szelíd erőszak vont a fejét. S akkor... akkor... jött az a kimondhatatlan és iszonyatos boldogság... állj meg. Emlék, állj meg, merevedjél meg tündéri szépségedben, mintha az egész világ megállna, ez a két ajk, amely alig-alig is érinti egymást, ne válják el soha, maradjanak úgy egymás mellett mindörökkön örökké...

— Alszol, mókus?

Nem válaszolt, szemét ügyis lehunyva tartotta.

Alvást színlelt. De a külső hangtól elröppent az Emlék. A valóságban sem rebbenhetett volna széjjel hirtelenebbül és erőszakosabban a két ajak, amelyet a tilos boldogságon rajtakaptak, mint így képzeletben. Színlelt alvásában felsóhajtott, mint a párjától elüldözött kedves. És azon nyomban elkezdett magával alkudozni: ez a „végiggondolás“ nem érvényes, mert megzavarták. Csak azért is megismétli, mikor lefekvés után háborítatlanul fog feködni a takaró alatt, még fülére is húzza, hogy anyját ne hallja. Mert az új otthonban sok minden megváltozott, csak egy nem: itt is szomszédos volt szobája az anyjával s az anyai horkolás itt is átűrészelte a kettőjük közötti ajtót.

Ez volt Magdolna életének mostani tartalma. Mintha tündérkirálynő adott volna kezébe egy elvarázsolt aranyat, amely nem fogyott el soha, bár naponta elköltötte. Talán akkor sem fogyott volna el, ha naponta százszor elkölti, de ezt nem merte megpróbálni. Egyrészt vérében is, nevelésében is benne volt a pazarlástól való idegenkedés, másrészt túlságosan tisztelte az Emléket ahhoz, hogy tékozlóan mert volna hozzányúlni. Áhítatosan óvta is, de azért gyönyörködött is benne az olyan hercegnő módján, akik búsás vagyona közepette jó gazdaszszony. Az Emlék volt az, amely egész énjét befelé fordította. Nemcsak Tamási-pusztáról költözött át Fügedre, hanem a külső világból is átköltözött a belső világba, amelyben az volt a csodálatos, hogy a mindenség helyett nem foglalt el több területet egy kerti lóca környékénél s időben a világtörténelem helyett nem terjedt többre két-három percnél, mégis végtelenül nagyobb és örökkévalóbb volt, mint az az élet, amelyben a való hétköznapok multak egymásután. Fejlődött ez a belső világ is, noha minden szemernyi részecskéje változhatatlan volt az Emlékben, de napról-napra légiesedett, távolodott a valóságtól, akárcsak a földgömb, amely másodpercenként rettentő távolságokat suhan előre a

világűrben, mialatt az élet változatlan azonosságban folyik tovább rajta. Eleinte még el-elgondolkozott, hogy Ákos a nap e pillanatában vajjon mit csinál, sétál-e, társaságban van-e, milyen környezet veheti körül, hogyan öltözködött. De ez a találgatás meddőnek és tehetetlennek bizonyult. Nem volt tünődéseinek semmi támasztópontja. Nem ismerte Pestet, mert ott a millennium óta nem járt s annak zászlópompája, utcai tömege, a világkiállítás poros és fárasztó hősége csak kusza nyomokat hagyott emlékében. Nem emlékezett előkelő vendéglőre, amelynek környezetébe Ákost beleképzelhette volna. Nem ismerte Ákos napirendjét, pesti szokásait, ismerőseit, társaságát. Ezért egyre kevesebbet kezdett rá gondolni, mint való emberre, a sötétben való tapogatódzás helyett az Emléknek abba a világába vonult inkább, amelynek minden rezzenését pontosan ismerte. Végül már nem is gondolt az élő Szilágyi Ákosra, hanem csak arra a fejre, amely közeledik az övé felé, a karra, melynek mámorral zsibbasztó érintése válla köré fűződik, s az ajakra, amelynek boldogsága olyan, mint a halál megsemmisülése lehet.

De egy délben erről az útról ismét visszarendült a külső világba. Apja így szólt étkezés közben:

— Ja, igaz, angyalom, Szilágyi Ákos írt. Ott van a levél az asztalomon, majd odaadom.

— Mit ír a boldogtalan? — kérdezte Hubayné teljes közönnyel.

— Új lehetőséget talált ki kínjában. Fürdőigazgató akar lenni.

— Micsoda?

— Fürdőigazgató. Emlékezhetik maga, angyalom, arra a Kövecses nevű kis fürdőre, itt van nem messze, egyszer keresztülkocsiztunk rajta és ki is szálltunk. Magdolna hároméves lehetett, ő is velünk volt...

— Tudom, tudom, mikor a Szapáry-ezüstlako-

dalomra mentünk. Ein schmutziger Krähwinkel. Na és?

— Hát ezt a fürdőt meg akarja venni valami pesti bank. Kifőzték, hogy ő legyen az igazgató. Persze, az adminisztrációhoz kapna külön embert, mert ahhoz nem ért. De reprezentálni tud, az biztos. Jól játszik tarokkot, jól táncol, mindenkire nagyon kedves tud lenni, rengeteg ismerőse is van. Azt írja, hogy mivel itt a járásban sok összeköttetésre tett szert, egész biztosan fel tudná lendíteni a forgalmat. A bank leküld valami embert, hogy szétnézzen, azzal ő is lejönne. Még nem tudja pontosan, hogy mikor, de majd értesít. Természetesen meg kell hívnunk, most már nem engedhetem, hogy szállóban lakják. Egyik vendégszobában rendbe is kell hozatni a vízvezetéket.

Hubayné közömbösön bólogatott, a kilátásba helyezett vendég az ő számára semmit sem jelentett. De Magdolnával szédült a világ. Nem tudott nyelni, keze reszketett s a szék mintha megindult volna vele, mint a részeg emberrel. Szeretett volna kérdezni vagy megjegyezni valamit, akármit, de félt, hogy hangja el fogja árulni rettentő izgalmát.

— Ja, igaz, mókus, neked is izen. Hogy kezedet csókolgatja és hogy a szövetség továbbra is fennáll.

— Köszönöm, — mondta Magdolna, de a szó közepén elcsuklott a hangja, úgyhogy torokreszelés után meg kellett a szót isméteínie.

Ebéd után alig várta, hogy elbujhasson valahová gondolkozni. Viharosan dobogott benne a hír: jön, jön! És Ákos a légiessé vált fantomból egyszerre megint húsvér, élő emberré változott. Aki majd belép az ajtón, akinek meg lehet szorítani a kezét, aki ez alatt a fedél alatt fog aludni. Vajjon nem lehet-e majd a forró nyári éjszakán leszökni a parkba és felnézni az ablakra, amely mögött alszik? És fognak-e sétálni a kavicsos úton zavartalanul, mély beszélgetésbe merülve? És együtt fognak étkezni. Talán az asztal feletti beszélgetésben olyan célzások-

kat ejtenek el ketten, amelyeket rajtuk kívül nem érthet senki. A félgász letelőben van, talán anyja megengedi, hogy a fehéresíkos kék nyári ruhát felvehesse, abban a legfelntöttebbnek érzi magát. És vajjon milyen hangon fog megindulni a beszélgetés köztük az Emlék után? A multból mondatfoszlányok bukkantak fel Magdolna elméjében. Feltünő szép nő lesz. Nini, miket tud maga, kislány. Az élet legszebb ajándéka az ilyen barátság. Seregestül, zshivajosan rohanták meg az emlékek, amelyektől eddig az Emlék miatt eltávolodott. Eltünődött rajtok dédelgető mosollyal és sajnálkozva mondogatta magában: milyen kár volt ezeket elhanyagolni. Majd a multból megint a jövőbe röppent és festegette az Ákos itt tartózkodásának boldogsággal biztató, apró részleteit. Egyszer csak hirtelen arcához kapta két tenyerét szüzi pironkodással és boldogságtól egyaránt megrendülve: az emlékek s a jövő reményei összeérték az Emlékkal. Ákost megint meg fogja csókolni. Még gondolni is olyan földrengésszerű boldogság erre, hogy szinte elviselhetetlen.

Mikor remélhette, hogy apja szobájába rajtakapás nélkül beosonhat kutatni, megkockáztatta. Látni akarta azt a levelet. Könnyen megtalálta; a válaszra váró levelek mindig ugyanazon a helyén állottak a zöldposztós íróasztalnak, csomójukon a versenylovat ábrázoló nehéz bronz-nyomtató. Ott volt a levél a nyomtató alatt legfelül. Kék levélpapir, ibolyaszínű tinta, furcsa írás; kapkodó betűk, nem egyforma sorok, olykor egy-egy hanyag helyesírási vétség. Magdolna rögtön védelmébe vette az imádottat saját megjegyzése ellen: katonaembernek nem kell helyesírás. A francia kisasszony azt mondta, hogy Napoleon nem tudott helyesen írni. „Magdolnának add át kézcsókjaimat, — írták a levél végén a lila betűk — és mondd meg neki, hogy a szövetséghez ragaszkodom, az továbbra is elszakíthatatlanul fennáll“. Ó, ezt a szót, ezt az elszakíthatatlant, nem mondta apja. Mennyivel másképpen

hangzik így. Egészen úgy hangzik, mint az örök szerelem. Megcsókolta a papíron azt a szót, hogy „elszakíthatatlanul“, olyan gyengéden, mintha egy illatot csókolna meg. Aztán megcsókolta a levélpapír élén az ötágú korona alatt ékeskedő két betűt, amely Ákost jelentette. S még a bronz-nyomatot is megsímogatta, mikor rátette a levélre.

És most elkezdte Ákost várni. Senkinek semmit el nem árult, de ezzel a gondolattal kelt, ezzel feködött. Naponta többször beosont abba a vendégszobába, amelyet Ákos szállásául kijelöltek. Körülnézett és szeme az örömtől megtelt könnyel. Gyengéd kézzel megsímogatta a szék támláját, amelyet az ő keze érinteni fog, ha odébb állítja a széket. Kipillantott az ablakon és tekintete ugyanúgy megsímogatta azt az égerfát, amelyet az ő pillantása ér majd. Mikor kiosont, lassan, kiszámítottan tette kezét a kilincsre; Ákos most már nem a kilincset, hanem az ő kezenyomát fogja érinteni. És visszafordulva kezével intett búcsút a vendégszobának, amelybe most szintén beleszeretett.

Hogy mikor jön Ákos, azt határozottan a levél nem árulta el. Magdolna ezt a határidőnélküli várakozást csakhamar nem győzte idegekkel. Aztán meg a neki szóló izenetet majdnem levélnek fogta fel, amelyre válaszolni kellett. Negyednap anyja befogatott, hogy átmenjen Kajdácsra. Ebben a közeli faluban éldegéltek a tönrement Bogyáék, akik folyton eladogattak ezt-azt a régi holmijaik közül. Most például azt üzenték, hogy hajlandók volnának kéz alatt eladni öt méter brüsszeli csipkét, mennyasszonyi fátyolra valót.

— Megnézem azt a csipkét, — mondta Hubayné harcoló alkura készen, — mikor majd kell Magdolnának, nem lesz gond rá. Ritka alkalom, nem szabad elmulasztani.

— Nem olyan sürgős az, — szólt az apa kedvetlenül.

— Már a toalettbe is beleszól, um Gotteswillen!

És Hubayné átkocsizott Kajdácsra. Az apa kint járt a földeken valami tagosítás miatt. Magdolnának elég ideje maradt. Biztonság okáért egy eldugott szobácskába zárkózott, abba a lomos kamrába, ahol vasalódeszkák, kiselejtezett kerékpár és eféle holmi hanyódott. Zsámolyra kuporodott itten és egy leszegezett, gyalulatlan ládát használt íróasztalnak, hogy megírja a levelet.

„Kedves Ákos! Úgy érzem, hogy válaszolnom kell a neked küldött üzenetre, de ezt titokban teszem, mert jól tudom, hogy nem illik magának levelet írnom, hiszen már nem számítok gyerekeknek...”

Megállt írás közben, elolvasta, megcsóválta a fejét és összegyúrta a papirost. Elkezdte még egyszer.

„Kedves barátom és szövetségese! Meg akarom köszönni azt a nagyon kedves üzenetet, amelyet apus neked átadott, és amelynek nagyon megörvendtem, hiszen az életben oly ritka a maradandó barátság, hogy azt nagyon meg kell becsülnünk, nem hagyva figyelmen kívül, hogy...”

Ezt még türelmetlenebbül gyúrta össze. Töprengve nézte sokáig az üres papirost. Aztán mélyet sóhajtott és elkezdte írni a harmadikat.

„Írok és nem tudom, mit írjak, csak érzem, hogy írnom kell, nemis bánom, hogy mit írok, egyszerűen hagyom szaladni a tollat a papíron, mondja, mi ez, ami velem történt, ez valami ki-mondhatatlan dolog, én csak azt érzem, hogy le kellene borulnom maga előtt a legmélyebb hálával, tudja, volt neked tízéves koromban, mikor még gyerek voltam, de ó Istenem, hol van már az én hajdani gyerekkorom, csak úgy ho-

mályosan emlékszem vissza, hogy sokáig aludtam, de egyszerre csak jött maga, és én felébredtem, azóta vagyok csak a világon, addig nem is éltem, szóval gyermekkoromban volt egy kutyám, az valami kimondhatatlan hálával tudott rám nézni, de olyan különösen, hogy azt nem tudom leírni, hát én is úgy szeretnék felnézni magára, hogy ezt adta nekem, hogy így érezhetek, ezt nem is lehet megköszönni szavakkal, csak nézéssel lehet megköszönni, és elképzelem, hogy most magára nézek és amint így elképzelem, rájövök, hogy a szemünknek egyforma kifejezése van, nagyon nagyon nagyon boldog volnék, ha maga is így találná, általában szeretnék sok mindenben magához hasonlítani, vagy inkább azt a vágyat érzem, hogy valami alkímista összekeverjen bennünket és az egészből csak egy lény legyen, vagyis én magává legyek, maga pedig Magdolnává váljon, tudom, hogy milyen butaságokat írok, de magának le merem írni ezeket, mert tudom, hogy maga megérti ezeket, hiszen annyira éreztem, hogy lelkeink találkoztak, hogy ebben az érzésben csalódnai nem lehet, de maga azt mondta, hogy ne szeressem magát, mert öreg és ezt nem érdemli meg, mert könnyelmű, lássa, mikor ilyeneket mond nekem, akkor én vagyok a megbocsátó felnőtt és maga a gyerek, hogy is mondhatja, hogy öreg, hiszen ez kortól nem függ, és azzal én nem törődöm, hogy nem érdemli meg, mert felőlem maga lehetne a leggonoszabb ember a világon, akkor legalább tudnám, hogy a jó Isten miért küldött engem a földi életbe, csakis azért, hogy magát megjavítsam, de maga jóságos és kedves ember, erre mindig meghatottan gondolok, és közben tudom, hogy én a maga számára születtem, ó csak már itt volna, hogy hallanám a hangját, mondja, mondja, mit csinált velem, az Isten szerelmére, a szívem csordultig tele

van, már nem is lehet kibírni, ezt a levelet is azért írom, egészen biztos, hogy olyan, mintha egy elmebajos írta volna, de talán az is vagyok, például ma éjjel azt álmodtam, hogy maga megölt engem, és csupa vér volt minden, de én mégis ujjongtam az örömtől, szóval tisztára megbolondultam, de azért maga felelős, nem, nem, maga nem oka semminek, vállalok mindent, mert még megijed a felelősségtől és elhagy engem, könyörgöm, hogy ezt ne tegye, hiszen én nem kérek semmit magától, még azt sem, hogy szeressen egy kicsit, csak legyen a meghitt barátom és ne is törődjön velem, hogy mi tombol bennem, mint a tavasz, mint a zene, mint az egész élet, én ezt nem tudom kifejezni, de ne is törődjön velem, ha haragszik érte, soha többet nem is beszélek róla, de magamban mindig csak azt mondom, mintha imádkoznék, hogy végzetlenül és mindhalálig és mindörökké és halálosan, maga pedig most gondolatban símogassa meg a hajamat és mondja magában azt az egy szót, de egy kicsit kedvesen és melegen, csak annyit, hogy: Magdolna.“

Pontot tett utána, gyorsan leitatta és sajátmaga elől beledugta a levelet a borítékba, hogy el ne olvashassa. Hamar-hamar le is ragasztotta. S csak akkor pihent meg lihegő lélegzettel, mikor a leragasztott levél ott feküdt előtte. Nagyon fáradtnak és boldognak érezte magát. Arcát rátette a levélre, két karját végignyújtotta a láda tetején. Így maradt jó darabig mozdulatlanul. Aztán nekifohászkodott, hogy megcímezze. „Nagyságos Szilágyi Akos úrnak, Budapest, Pannonia-szálló.“

Két napig kellett a levelet rejtegetnie, amíg titokban feladhatta. S aztán folytatta a várakozást. Ha este lefeküdt, azzal a gondolattal aludt el, hogy talán holnap jön a távirat. Reggel azzal ébredt. A távirat nem jött, s ő este mégsem érzett csalódást.

Maga a várakozás állapota is boldoggá tette, boldog türelme évszázadokat is elviselt volna. Daloló, dúdoló kedvben élte át a napokat, titokzatos mosollyal, mint az álruhás trónkövetelő, aki csak maga tudja, hogy nemsokára meg fogják koronázni. Megint kedvet kapott a zongorához. Amíg az Emléknek élt, nem nyúlt hozzá. Most ösztöne azt kívánta, hogy kimuzsikáljon magából valamit, ami már mindenáron kiömlik szíve peremén.

Új darabokat keresett, nem a megszokottakat. A költözéskor napvilágra kerültek anyja leánykori kottái. Kotorászott köztük, egyikbe-másikba belekapott, néhány taktust lejátszott egy taláalomra felnyitott oldalról, aztán abbahagyta, a tetszetőset végigjátszotta. Egy Planquette-operett utolsó felvonásában nagyon kedvére való keringőt talált, annak tüzetesebben megnézte a szövegét. Valami levélről szólott az ária: „Kinyitni nem merem, elfog a félelem.“ Ez megkapta figyelmét. Maga elé képzelte azt a lehetőséget, hogy neki kell az Ákostól érkezett táviratot felbontania, de ő habozik, hátha lemondás van benne. S a további szöveg valami goromba boldogsággal ragadta meg a lelkét.

Te hű barát
A messzi tájon,
Mit csinálsz,
Gondolsz-e rám!

Megint könnyes lett a szeme a túlcorduló érzelmességtől, mint mostanában lépten-nyomon. Ezt az édes melódiát mintha neki csinálták volna éppen ezzel a verssel. Majdnem misztikusnak képzelte ezt a találkozást, a hajdani művészekbe a lélekvándorlás rejtelmén át az Ákos lelkét gondolta bele. És játszotta, csak játszotta szüntelenül, tizenötször is elejétől végig: „Te hű barát a messzi tájon“, csendesen énekelt hozzá és szeretett volna leborulni a zongorára. Ezzel az egy számmal nem elégedett meg,

most már szorgosan kereste a helyzetére illő áriákat a régi operettek és operák tömegében. A Hoffmann meséi zongorakivonatában is talált egyet:

O Dieu, de quelle ivresse
Je sens remplir mon âme...

Ezt hatásosan is lehetett játszani, az elején regényes, zengő odaadással, aztán fokozott dinamikával, egyre hajszoltabb tempóban, hogy csak úgy zengett bele az egész kastély: ó Istenem, milyen részegséggel érzem teli a lelkemet... Aztán a Lili című operettben is lelt egy édes kis melódiát.

Akit imádok, egy tüzér,
Csak egy tüzér az, kit imádok.
Ha kinevetnek is ezér,
Akit imádok, egy tüzér.

Magdolna a tüzért kijavította huszárra. Az első két sor még tűrte az önkényes változtatást, de a két másik sor ríme tiltakozott ellene. Ő tehát átköltötte a szöveget.

Akit imádok, egy huszár.
Csak egy huszár az, kit imádok.
Ha kinevetnek is most már,
Akit imádok, egy huszár.

Érezte, hogy sántikál a dolog és nagyon is eseten. De neki így volt jó, ő így szerette, lelkében magához ölelte, mint anya a nyomorék, de nagyon kedves gyermeket. Lassanként kis gyűjteményt szedett össze magának ilyen számokból és naponta holtfáradtá zongorázta magát. A műsornak megvolt a maga sorrendje. Schuberttal kezdődött: „Leise flehen meine Lieder in der Nacht zu dir“, benne volt a Carmen rózsaaáriája, végén a nagy szóval: „Je t'aime“, és Grieggel végződött hatalmasan, teljes és odaadó felolvadással, harsogva, a pedált brutálisan lenyomva: „Ich liebe dich für Zeit und Ewigkeit“. Ezt különösen szerette. Még zene nélkül

is. Olykor elsuttogta magában a gondolatot, amelyet csodálatosnak talált: „Du mein Sein und Werden.“ Napokig törte a fejét, hogy lefordítsa, és majdnem felsikoltott az örömtől, mikor véletlenül eszébe ötlött a megoldás: te, akiben vagyok és akiben leszek. Örült neki, büszke volt rá, nem mondta senkinek. Rémlott neki valami régi regény, vagy elbeszélés a földhözragadt délafrikai leányról, aki a világ legnagyobb gyémántját őrzi rongyai között.

A rímes sorok egyszerre elkezdtek érdekelni. Addig teljes életében únta a verseket, amelyek nem mondtak neki semmit. Most elkezdett kutatni apja könyvespolcain. Lapozgatott a régi költők műveiben. S mint a feltaláló, aki egy-egy tündöklő ötletnél megvadul saját izgalmától, lelkendezve olvasott el egy-egy csodálatos leletet számtalanszor egymás után. Petőfi versei közt ezt találta:

Reszket a bokor, mert
Madárka szállott rá.
Reszket a lelkem, mert
Eszembe jutottál...

Ezt megdöbbenőnek érezte. Milyen csodálatosak a nagy költők, hogy ilyen hihetetlen titkokat tudnak az emberi lélekről. Honnan tudta Petőfi ilyen ijesztő pontossággal, hogy mit érez ő, mikor Ákos eszébe jut? Mély tisztelettel telt el a költészet iránt és édesnek érezte, hogy ilyen tiszteletteljes, jó és alázatos tud lenni. Beszélgetni szeretett volna Petőfivel Ákosról és önmagáról, milyen kár, hogy ez lehetetlen. Vagy Csokonaival szeretett volna beszélgetni a szerelemről általában. A tihanyi visszhanghoz szóló versben volt egy verssorocska, egyetlen kifejezés, amely lelke mélyéig meg tudta indítani. Ennyi volt az egész:

Egy magányos árva szív.

Hogyan juthat valakinek eszébe ilyen gyönyörű

mondás? „Egy magányos, árva szív.“ Lehet ennél meghatóan fájdalmasabbat és szerelmesebbet mondani? Ismételte magában ezt is sokszor, mint aki nem tud betelni a piros rózsza bódító szagával és újra meg újra elcsodálkozik. Egy magányos, árva szív. Egy magányos, árva szív.

Várt, várt. Hogy Ákos válaszol a levélre, az eszébe sem jutott. Ezt kizártnak lehetett tartani. Házass ember nem írhat levelet úrilánynak, akit még be sem mutattak a társaságban, még képes levelezőlapot is nehezen. Az a veszedelem, hogy Akostól levél érkezik és anyja felbontja, nem fenyegetett. De bizonyos fajtájú választ mégis csak várt, és pedig izenetet apján keresztül. Sokszor el is gondolta magában, hogy Ákos vajjon tud-e valami olyan üzenetet kieszelni, amelyből csak ő értheti meg a választ arra a bolond, zagyva, rajongó levélre. Ha ebédnél, vagy vacsoránál együtt ült szüleivel és a már csak tárgynak, nem élőlénynek számító Finivel, folyton ott viszkedett nyelvén a kérdés: nem írt Ákos, hogy mikor jön? De sohasem merte megkérdezni. Leste, hogy azok nem kezdenek-e magoktól beszélni róla. De sohasem kezdtek. Vagy arról beszélgettek, hogy Pestmegyében hadgyakorlat van, vagy arról, hogy Pesten leégett a Párisi Nagy Áruház, borzasztó nagy tűz volt, emberek az emeletről ponyvába ugráltak. Vagy fellevenítették a tavaszi szerb királygyilkosság emlékét, Sasa és Draga Masin borzasztó történetét. Ákosról nem esett szó. Multak a napok egymás után. Semmi hír, semmi hír. Egy magányos, árva szív. Mit csinálsz, gondolsz-e rám?

A hír váratlanul jött, mint a nyári villámlás. És pedig egyenesen az ő keze közé. Távirat érkezett, s mikor a csámpás kihordó legény hozta, Magdolna maga volt a házban. Apja a gazdaságban, anyja a gyümölcsösben. Ilyen esetben nem számított neveltlenségnek felbontani a táviratot. De csak halogatta. Kinyitni nem merem, elfog a félelem. Végre

feltépte. „Hubay Füged esti gyorsal érkezünk Ákos.“ Magdolna hanyatthomlok szaladt aprópénzért, hogy borraivalót adjon, majd hogy ki nem tuszkolta a póstást, mennél hamarabb egyedül akart maradni örömével. Rohant a szobájába, rávetette magát az ágyra és valami különös nyöszörgő, vinyogó hangot adott boldogságában, amelyen maga csodálkozott legjobban. Akkor elolvasta a táviratot még egyszer és még egyszer. Majd előszedte az Ákos eldugott és most már össze-vissza töredezett fényképét, amelyet a kebelben való hordás alaposan megviselt.

— Hát jössz, — mondta neki gyönyörködve —, hát mégis jössz. Most mit csináljak örömben, most mit csináljak.

A tükör elé szaladt, belekacagott és ráöltötte nyelvét jókedvében önmagára. L'áncolt a szobában, a táviratot két kézzel távol tartotta magától, mint valami képzelt táncost. Akkor hirtelen megállott a tánc közben és észbe kapott: intézkedni kell. Anya nincs itt, ez most az ő dolga. Egyszerre felvetette a fejét és méltóságos tartást öltött. Eldugta hamar a képet, aztán sietett rendelkezni. Friss törülközőket a vendégszobába, este ne felejtessenek el az éjjeli szekrényre friss gyümölcsöt bekészíteni, a dobozt meg kell tölteni cigarettával. Javában osztogatta a parancsokat, mikor anyja megjelent. Átadta neki a táviratot és beszámolt eddigi intézkedéseiről.

— Enfin, — mondta az anya —, végre törődöl a házzal. Elég ritka látvány.

— Most még teszok virágot a vázába.

— Felvihetsz a melegházból valami szép cserepet.

— Nem, inkább megyek a parkba és szedek mezei virágot, — felelte és ravaszul hozzátette: — kár a melegházi virágért.

Szaladt a parkba, dúdolva szedte a virágot. Félrehajtott fejjel rakosgatta, tervezgette a kéket, pirosat, sárgát hatásos bokkrétába. Aztán kiszámí-

totta fejből, hogy vonatérkezésig még négyszázhusz perc. Felment a kastélyba, a vázát odatette az asztal közepére, friss vizet töltött a virágok alá és megint kiszámította: most már csak négyszáznólc perc. Ebédnél is kiszámította. Délután is. Aztán már nem győzte. Elkezdett számolni magában lassan százhuszig, megnézte az órát: csakugyan kevesebb volt két perccel hátra. Később megint számolt háromszázig. Öt percet legyőzött. Birkózott, küzdött az idővel, szinte tolt és bizgatta volna, mint valami lomha óriás állatot, amely nem akar ügetésnek indulni semmi döfködésre.

Aztán már csak harminc perc volt hátra, aztán tíz, aztán négy. Aztán a nyitott ablakon behallatszott a befutó vonat éles füttyszava. Behúnyta a szemét és elképzelte: most még lecihelődik Akos, most számbaveszi a poggyászát, a sánta Balabán felnyalábólja a táskákat, jönnek kifelé, nem, nem, lassabban, ilyen gyorsan nem jöhetnek, most apja tessékeli Akost, meg azt a pesti urat a kocsira. Most elindulnak. Várni kell egy kicsit, amíg a Magyar Királynál lerakják a pesti úr holmiját. Ez soká tart. Aztán megindulnak. Most ott jönnek a saroknál, most fordulnak be, még legalább három-négy perc kell... Mi ez? Már kocsirobogás?

— Tessék lemenni, méltóságos kisasszony, itt vannak a vendégek. A méltóságos asszony már haragszik.

Önkívületben töltött másodpercek, rohanás a lépcsőn, fulladó lihegés. És ott állt a csoport a hallban. Személyzet bőröndökkel jött-ment. Köszöngetés, nyájaskodás, hogyan utaztál, csakhogy már itt vagyunk. A pillanat földöntúlinak és álmodottnak tetszett, az egészben volt valami látomás-szerű, a környező bútorok, a magas mennyezet, a beszűrődő alkonyati világosság, a szülők, mind az egész felröppent messzire a valóság fölé, csak egy volt benne való, igaz és boldogságosan megdöbbenő: Akos puha baritonja, ahogy hellyel-közzel megszólalt.

Odalépett ő is álomjáróként a csoporthoz.

— Isten hozta, Ákos.

Ákos gyorsan odafordult, már előre nyájasságot öltvén arcára. Egymásra néztek. Kezők megszorította egymást, Magdolna egész testén villó tűz szaladt végig ettől az érintéstől. Szeme az Ákos szemét kereste. S a férfi arcán átmenet nélkül való változást látott végigfutni.

— Hihetetlen, — mondta Ákos, — hiszen csak a multkoriban váltunk el, s maga azóta éveket fejlődött.

— Nono, — szólt az apa szerénykedve, de elnyomhatalan hiúsággal.

— Komolyan mondom, — folytatta Ákos egészen elkomolyodott arccal és tekintetével folyton Magdolnát fürkészve tetőtől-talpig, — ti nem tudjátok megítélni, mert mindennap látjátok. Bámulatos. Megjövendöltem, hogy Magdolna feltűnően szép nő lesz, de hogy ilyen hamar, azt nem képzeltem volna.

— Most fejlődik, — mondta az anya, hangjában valami ideges árnyalattal, — elég későn.

— Engedje meg kedves szövetséges, hogy bemutassam magának Neuwelt igazgató urat.

— Nevem Neuwelt, — mondta egy igen testes, félszeg, vékonyhangú férfi, és meghajtotta magát.

Magdolna magasra tartotta a fejét és kezét nyújtott. A dámák tartásával, leereszkedő-méltóságosan. Ez a kéznyújtás Ákos előtt olyan jól sikerült, hogy Magdolna el volt ragadtatva önmagától. De gondolata itt csak egy pillanatra időzött. Az Ákos arcának hirtelen elváltozása viharzott benne. Mintha csodatükörbe nézett volna, amely máról-holnapra százszor szebbnek mutatta.

— Na gyere, — szólt Hubay, — megmutatom a szobádat. Az igazgató urat majd a hölgyek szórakoztatják addig. Átöltözni eszedbe ne jusson, így maradunk, előre megmondom. Erre parancsolj.

Mikor ott ült hármásban anyjával és a vadidegen pesti úrral, gondolatban Ákost kísérte. Most

fordul be a nagy álló óra mellett. Most mennek a folyosón. Most benyitnak. Most meglátja a virágot. Kinéz az ablakon. Dícséri a kedves szobát, ahogy szokás.

— Igen, itt is vihar volt három napja, — mondta ezalatt gépiesen a szája valamire, amit csak a füle hallott. A pesti úr kényszeredett társalgása mintha végtelen messziről hallatszott volna hozzá. Illendően próbált odahallgatni, de itt tartani figyelmének csak egy kis csücskét tudta, esze ott járt az emeleti vendégszobában. Csak jönne már, csak jönne már.

Nagysokára jött. Mégis csak átöltözött, friss volt, elegáns, síma és vasalt, mintha skatulyából húzták volna ki. És míg a vacsora várásának percei teltek, a közömbös társalgás alatt Magdolna mindúntalan megérezte magán a csodálkozó, fürkésző tekintetet. Mintha valami különös vegyi összefüggés lett volna köztük: ettől a tekintettől a vér azonnal arcába tódult és gyorsabb lüktetésre indította szívét is, ugyanakkor keze-lába zsibbatagon elhalt.

— Tetszem neki, — kalimpált benne a boldogan döbbenő gondolat, — tetszem neki, szent Isten, lehetséges az, hogy tetszem neki?

Beszélni alig beszélt egy-két szót is. Ahogy tanították: csak a hozzá intézett szavakra válaszolt. Az általános beszélgetés az ő számára nem jelentett semmit. Olyan szavakat mondtak, mint „hozadék“, „helyi forgalom“, „látogatottság“, mindezt értette is, nem is. De tudta, hogy amit most beszélnek, azon életre szóló dolgok fordulnak meg. Ha ez létrejön, akkor Ákos ideköltözik a közelbe, Kövecsesre. Talán ők is átmennek olykor a kis fürdőhelyre, és Ákos is átnéz, őket meglátogatni. A pesti úr igen belemélyedt a kérdésbe, százféle érdeklődni valója volt vacsora alatt is, viszont Ákos csodálatosképpen elég lagymatagon kezelte a beszéd tárgyát. Őt ízben is azt mondta az asztalnál, hogy „de hiszen holnap majd megnézzük közlőrl“, és áttért egészen más témára, a Párisi Nagy Áruház égésére, Tisza Istvánra, egy

Humbertné nevű párisi szélhámos asszony dolgára, a Dreyfus-ügy állítólagos perújítására. Azonban Neuwelt igazgató mindannyiszor csökönyösen visszatért a kövecsesi fürdő dolgához.

Alig itták meg a feketét, a bankigazgató zavart habozása azt mutatta, hogy fel akar kelni, csak nem tudja, hogy hogyan kezdje gyámoltalan félszegségében. Neki-neki durálta magát, félig felemelkedett, de aztán visszaereszkedett, mert restelte a társalgás valamely mondatát kettévágni. Végül mégis neki-huzakodott, de elég szerencsétlenül, mert mozdulataival felrúgta a karosszék tövében álló kis asztalzsámolyt, amelyen feketés csésze, hamutálca, fröcsös pohár állott. Hosszú mentegetődzés, törölgető és cserépszedő munka, Marci hajlongása, kínos hangulat. Végre Neuwelt igazgató eltávozott a házigazda kíséretében, mint a rossz helyre tévedt ember, akit szégyenszemre kivezetnek.

— Lámpaláza van a jámbornak, — mondta Akos a felszabadulás élénk hangján, — nem nagy dicsőséget vallok a rokonommal.

— Rokona? — kérdezték meglepetve anya és leánya egyazon pillanatban.

— Persze, hogy rokonom, — mondta Akos cinikus, vagy akasztófahumoros hangon, — a feleségemnek van egy másodízű unokatestvére, azt vette feleségül.

Magdolna szíve elszorult. Nézte lelke bálványát, ezt a legszebbet, legjobbat, legkedvesebbet, és szélesen ömlő részvétet érzett sorsa iránt. Miért kárhoztatta a sors ilyen boldogtalan házasságra? Miért nem jutott ennek az életben csak öröm, gondtalan-ság, tavasz, derű, és minden ami jó és szép? Ha lehetne, gondolta magában, neki adnám az egész világot, nesze, ez mind a tied, és még ez is, és még a csillagok is az égről, és most símogasd meg a hajamat, azzal ezerszeresen megjutalmaztál.

A házigazda visszajött.

— Imre, — mondta az anya, — maga gaffe-ot

esinált. Ezt az urat tegeznie kellett volna, mert Akosnak rokona.

— Szó sincs róla, — szólt Akos vállat vonva, — hiszen én sem tegezem. A feleségem sem vesz tudomást róluk, csak kuriózumképpen mondtam az egészet. Beszéljünk másról.

— Mondja, Akos, — folytatta konokul Hubayné, — mi van a feleségével? Most milyen viszonyban vannak?

— Úgy van az, drága bárónő, — szólt Akos kis habozás után, — hogy az ember sohasem tudhatja, milyen viszonyban van egy asszonnyal. Hanem te Imre, az előbb Ugronról beszéltél. Én egész mást hallottam...

Már benne voltak a politikában. Nem szereti, nem szereti, — ujjongott Magdolnában a gondolat, — nem szereti a feleségét egy cseppet sem, mert ha szeretné, akkor szívesen beszélne róla. S mialatt szemében boldog fény villant meg a gondolatra, megint magán érezte az Akos lopva vizsgálódó pillantását. A pillantás gyorsan végigszaladt termete körvonalain, útját tisztán lehetett követni. Magdolna ösztönszerűen végigsimította szoknyáját, mintha valami ráhullott pelyhet, vagy hangyát akarna leverni róla. A férfi folytonos nézése boldoggá tette, de most már idegenszerűen zavarba is hozta.

Kövecsesig háromórai útra volt szüksége a kocsinak, az indulást másnap reggel hét órára tűzték ki, s ezért elhatározták a korai lefekvést. Mikor mindahárman felállottak, Magdolna süllyedni érezte a szívét. Hát többet nem kap az élettől? Csak egy negyedórát négy szemközt, csak öt percet legalább, vagy egyetlen percet csupán, hogy megkérdezhesse: megkapta-e a levelet, hogy síríg tartó barátságot fogadjanak gyors szavakkal, vagy hogy ne is szóljanak semmit, csak álljanak némán és foghassák egymás kezét és ő üdvözüljön annak a vékony, barna kéznek az érintésétől.

— Remélem, nem szaladsz azonnal vissza Pestre?

— Sajnos, kedves Imrém, nagyon kell sietnem. Holnap este visszajövök Kövecsesről; ha szívesen láttok, még itt alszom, aztán holnapután reggel már okvetlen vissza kell mennem.

— Az csak olyan beszéd. Nóra sem fog engedni. Majd erről beszélünk még. Hát, ha úgy tetszik, most elkísérlek a szobádba.

Ákos búcsúzott. Neki kezet csókolt.

— Jó éjszakát, kis szövetséges. Holnap este látom.

De ez a kézcók már nem olyan féltréfás, túlzottan ceremóniás kézcók volt, hanem társadalmi kézcók, férfi és nő között, s mint a Hubayné arcán elsuhanó felhő mutatta, nem is egészen szabályos. Idősebb házasember ne csókoljon kezet olyan úrilánynak, aki még csak nem is bálozott.

— Hagyja, nem szabad, — mondta tehát az ilyen esetekre előírt ígéket.

Mikor a szobájában egyedül maradt, első dolga volt, hogy megnézze jobbkeze fejét. Szinte csodálkozott, hogy titokzatos fényesség nem jelöli azt a pontot, amelyet a csók ért. Keze rideg és hétköznapi módon éppen olyan volt, mint máskor. Nézte sokáig szeretettel, még meg is simogatta. Aztán behúnyta a szemét és ajkához emelte azt a bizonyos helyet a kézfejen. Hozzáértette száját olyan gyengéden és olyan légiesen, hogy a finom érintéstől csiklandó viszketés remegtette meg a bőrét. Aztán leült tétlenül tünődni, ahelyett, hogy vetkőzött volna. A szomszéd szobából áthallatszott az a pattogó zaj, amelyet évek óta úgy megszokott már ebben az órában: anyja most tette le a fűzöt, annak kapcsai pattantak széjjel egymásután. Szinte látta maga előtt a vetkőző anyát, amint derekán kéjesen megdörzsöli a fűző-okozta és most felszabadult ráncokat. Ez lett volna az ő vágya is, már három éve: a fűző. Más lányok az ő korában már rég fűzöt hordtak. S őt anyja folyton visszanyomja a gyermekkorba.

— Magdolna, — hallatszott át az elválasztó ajtón, — was machst du? Miért nem vetkőzöl?

— Igenis, mama.

Vetkőzött. Cipőit szándékosan ejtette a földre, hogy a két koppanás áthallassék. Aztán végre az ágyban adta át magát gondolatainak. Ákos, Ákos, Ákos. Vajjon holnap is így lesz? Egyetlen bizalmas mondatot nem válthatnak? Így az a tudat, hogy egy fedél alatt alszanak, még kínzóbb, mintha Ákos le sem jött volna Fügedre. Talán fordítva van az egész: az álom a valóság, és a valóság az álom. Talán ez az egymástól való kegyetlen elszigeteltség a rossz álom, a valóság pedig az Emlék. Ahhoz menekült, azt élte végig, abban gyönyörködött hosszan, hosszan, mialatt a szomszéd folyosón alvó férfi tudata teljesen eltűnt lelkéből. A csók erős végigélése máskor kimerítette és jól tudott aludni utána aléltságában. De most még éberebb és idegesebb lett tőle. Óvatos halksággal kikelt az ágyból és lábujjhegyen odaosont a nyitott ablakhoz. Kint a meleg nyári éjszaka végtelensége terült el. A park fái fekete tömeggé folytak egybe, csak felső körvonalaik rajza vált el szabatosan a mennybolt csillagosan sziporkázó sötétkék alapjától. Teljes erővel folyt a békák titokzatos karéneke. Mennyi béka lehet az? Százezer. Vagy millió. Nappal csak véletlenül látni egyet-kettőt. Ilyenkor éjjel előbújnak, mintha valami rejtelmes ájtatosságra gyűlnének össze, birtokba veszik az éjszaka nyugalmát és zengik azt a karéneket, amely megfejthetetlen, könnyekig el-lágyuló hangulattal símul a szívre. A szív édesen fáj. Egy magányos, árva szív. Magdolna erősen kihajolt, a párkány érzékenyen nyomta kebleit. De ő kihajolt még jobban, hogy oldalt pillanthasson. Az épület kiszögellő szárnyának ugyanazon emeletén csakugyan világos volt még egy ablak, az ő ablaka. Hirtelen megrohanta a gondolat, hogy ő is világot gyújtson; ha Ákos kinéz véletlenül, talán tudni fogja, hogy az az ő ablaka. De eszébe jutott, hogy

a világosság árulóan át fog kúszni az ajtóréseken és beárulja őt anyjánál. Köhögni, vagy torkát köszö-
rülni sem lehet, hogy Ákos meghallja, kihajoljon és észrevegye az ő kezeinek titkosan üdvözlő intege-
tését, mert anyja felébredhet és átnézhet, hogy nincs-e valami baja. Reménytelen, minden remény-
telen. Kiskorában érezte így magát, mikor befőttes üveget lopott, a szobájában rejtegette, de a hártya-
papírt még nem merte felbontani. Most itt van Ákos, néhány kéznyújtásnyi messzeségben, mégis olyan távol, hogy akár Pesten is lehetne. Csak ablaka világít ide, gonosz kárörömmel.

Nézte még a világos négyszöget jó darabig, aztán lemondóan sóhajtott és visszafeküdt. Néhány pillan-
atig úgy érezte, hogy most elalszik, de csípőjét valami ránc nyomta, át kellett fordulnia a másik oldalára, s ettől a mozdulattól végleg fölébredt. El-
viselhetetlen nyugtalanság gyötörte. Tépelődvé ku-
tatta magában, hogy mit lehetne most csinálnia. Eszébe jutott, hogy jó lenne odamenni a zongorá-
hoz és halkán megkeresni az óriás békakórus hang-
nemét. Vajjon moll, vagy dur? Aztán eszébe jutott, hogy jó volna belopózni a kisszalónba, behozni a kártyát és kirakni valamelyik passziánszot. Aztán arra gondolt, hogy az egyik földszinti szobában van egy horgolt terítő, az szögbe akadt takarításkor és kilyukadt. Fel lehetne hozni és kijavítani, teljék vele az álmatlan idő. Vagy valami könyvet lehetne behozni és olvasni, de csak úgy gyertyaszál mellett. Akármilyen jutott eszébe, mind azzal járt, hogy kikeljen az ágyból és elhagyja szobáját. Küzdött sokféle ter-
vével, de hiába, az álmatlan izgalmat egyre tűrhe-
tetlenebbnek érezte. Végül eszébe jutott, hogy dél-
előtt abban a kis szobában, amelyet varrósobának használtak, letette és otthagya Tompa Virágregéit. Azt nem lesz olyan nehéz belopnia ide a szobájába. Gyáva habozásán győzött a kegyetlenül ösztökélő idegesség. Kikelt az ágyból, tapogatódzva gyertyát és gyújtót keresett. A gyújtót sarokba bújva lobban-

totta lángra, hogy a nesz kisebb legyen. Az égő gyertyát a sarokban a földre állította. Akkor rendkívül lassan és óvatosan kinyitotta egyik szekrényét. Az ajtó alig reccsent. Kivett egy könnyű felöltőt, azt magára kapta, lábára sarkatlan nyári cipőt húzott. Aztán elindult az éjszakai útra. Az ajtót roppant lassan nyitotta ki ugyan, de az váratlanul éleset csikordult, valóságos testi fájdalmat okozva idegeinek. A vér is meghült benne. Odaát anyja horkolása hirtelen megszűnt. Vak és mélységes csend következett, visszafojtott lélegzettel várta, hogy mi lesz. Pár pillanat telt el. A horkolás halkan megint megindult és csakhamar visszatért az előbbi szabályos kerékvágásba. Még várt kissé, aztán kilépett a folyosóra. Elindult a varrószoza felé. A saroknál be kellett fordulnia a vendégszobák irányába. S ugyanabban a pillanatban, mikor a varrószoza ajtajához ért, megrendülve állt meg a küszöbön. Mert megnyílt az Ákos szobájának ajtaja csendesen, s a nyílás világos háttéréből kilépett maga Ákos. Magdolna halkan felsikoltott.

— Ki az? — kérdezte Ákos.

Magdolna nem felelt. Állt az ajtóban, görcsösen fogta az ajtófélfát és egész testében reszketett. Látta, ahogy Ákos erősen mereszi világosságához szokott szemét a sötétbe. Mozdulatlanul telt el így néhány pillanat, vagy perc: az idő mértéke megszűnt. Ákos előre lépett. Hálóköntös volt rajta, lábán papucs. Nesztelenül jött oda, ahonnan a halk sikolyt hallotta.

— Ki van itt? — kérdezte súgva.

— Én vagyok, — súgta vissza reszkető hangon, hűdött nyelvvvel a leány.

— No nézd, — szólt derűsen a suttogó hang, — ezt nem is reméltem volna. Mit keres maga erre felé?

— Nem tudok aludni, egy könyvért jöttem.

— Nekem meg elfogyott a tárcámból a cigaretta olvasás közben. Gondoltam, hogy találok valahol.

— Van cigarettája. A tükör melletti asztalon van egy fadoboz, tele raktam princesszásszal.

— Igazán? Milyen számár vagyok, nem láttam. Hát akkor jó éjszakát, angyalkám. Hol a keze? Nem látom a sötétben.

— Nem, nem, menjen vissza.

De a kereső kéz már megtalálta a találkozásra vágyó kezét. Ákos kezét csókolt. De nem úgy, mint eddig. Hanem erősen és forrón. S a kézcsók után a két kéz nem eresztette el egymást.

— Megkapta a leveletem?

— Megkaptam, maga bűbájos, édes kis csacsi. Mondtam, hogy ne szeressen engem. Annak nincs semmi célja.

— Célja? — szólt Magdolna elámulva. — Miféle célja? Én nem akarok célt. Én csak szeretem. Miféle célt gondol?

— Édes Istenem, egy fiatal leány beleszeret valakibe, hogy hozzámenjen feleségül. Például. Maga tudja, hogy házasember vagyok és gyerekeim vannak. Nincs ennek semmi értelme. Most keresse meg a könyvét, menjen vissza szépen a szobájába és holnaptól kezdve legyen esze. Majd gondoljon arra, hogy végtelenül büszkévé tett egy öregedő és gondok közt kínlódó embert. Ezt nagyon köszönöm, édes kislányom. Most áldja meg az Isten.

A sötétben érezni lehetett, hogy a fej megint közeledik hozzá, mint akkor ott a lócán. De a sötétben a közeledő ajak a haját érintette. Onnan csúszott, siklott lassan lefelé az arcra. Megállapodott a homlokon. Magdolna kissé feljebb tartotta arcát, úgy adta homlokát a csóknak, amelyet áldottnak és szentnek tartott. Ettől férfiajak és leányhomlok erősebben tolultak egymáshoz. Magdolna megint érezte válla körül a férfi balkarját. De ugyanekkor a férfi jobbkeze álla alá nyúlt, s a száj lecsúszott homlokáról a szájára. Válla körül egyszerre fojtó erejű lett a szorítás. Egy pillanatig ösztönszerű védekezéssel még megrándult egész teste, hogy a karoló erőt le-

dobja magáról. De mikor a csók szenvedélyesen vad lett és erős, tetőtől-talpig elernyedtt, s amint átengedte magát a csóknak, lába botladozni kezdett. Ettől megingott a férfi is, apró, tántorgó lépésekkel igyekeztek mindketten visszanyerni egyensúlyukat állóhelyökben. De a két száj ezalatt nem vált el egymástól. Magdolna félig ájultan érezte, hogy ami most történik vele, az döntő és eltörölhetetlen. Érezte, hogy ez most életének első igazi csókja. Villanyos borzongás futott rajta végig. A férfi, mint mestere ennek a vad és kábulatos dolognak, nem maradt mozdulatlan, félkézzel a leány vállát szorítva, másik kezével kedvére tartva a leány állát, a csókba mintegy bele akarta fújni magát, fejét csavargatva iktatta ajkait a leány ajkai közé, fogaik kocogva összeértek, orruk zihálva szedte a lélegzetet. És mire kettéváltak ebből a vad egyesülésből, mindaketten szaporán lihegték.

— Ezt nem volna szabad, — suttogta a kurta lélegzetek félbeszakításával a férfi, — ennek semmi értelme. De nem tudtam ellenállni. Maga olyan szép, hogy az ember felbőszül. Este alig győztem nézni. Megevett a fene a vágytól, hogy átkaroljam és megcsókoljam.

— Eresszen el, — súgta Magdolna, — mindjárt elájulok. Ha észrevesznek bennünket, belehalok.

— Mindjárt. Csak még arra feleljen, mi jár az eszében. Mit akar? Mit vár tőlem?

— Semmit. Szeretem. Úgy szeretem, hogy jó volna meghalni.

— Ó...

A férfi elragadtatva és sóváran felnyögött. Egyetlen rántással gorombán magához kapta a leányt, nyersen nyúlt az álla alá megint, s erőszakosan igazította hozzá a leány fejét a csókhoz, mint valami szerszámot. Megint elkezdődött, ami előbb. A férfiszáj kegyetlen dúvad módjára marcangolta a leány száját, gyötörte, dúlt és tombolt benne. Ekkor Magdolna érezte, hogy a férfi térde az ő térdéhez ér. Villámló rémülettel szakította el magát.

s olyan messzire toltta el a férfit, amennyire karja ért.

— Hagyjon... hagyjon...

— Ez rettenetes, — lihegte a férfi, — maga olyan szép és kívánatos, hogy ebbe bele lehet bolondulni. De nem. Nem szabad. Pofon kellene ütnöm magamat. A jóbarátom lánya... maga a földreszállott szeplőtlenség... soha többé nem szabad látnunk egymást...

— Ákos, — riadt fel a kétségbeesett suttogás, — ne hagyjon el. Nem tudok élni, ha elhagy.

— De szívecském, ez örület. Nem szabad, értse meg. Megyek a szobámba, maga is azonnal menjen. Ha valaki felébred... szörnyű rá gondolni is. Holnap gondolja azt, hogy álmodta az egészet. Menjen, menjen...

És a sötétben is érezni lehetett, hogy ez a sürgetés komoly és őszinte. Magdolna torkát váratlan zokogás markolta meg.

— Hát egy cseppet sem szeret? — kérdezte görcsösen el-elfulladás suttogással.

— Ne kérdezze, — szólt a férfi haragosan, — nem is akarom szeretni. Ma este már megrémültem ettől. Isten őrizzen meg bennünket tőle. Menjen.

Magdolna érezte, hogy a karját gyengédtelenül taszító kar érinti. A kéz taszítása ellanyhult, forró érintés lett belőle, az érintés átsímult a karról a vállra, s a következő pillanatban már teljes testével ott veszett el a férfi mellén, két ölelő kar között. Zokogott. Állát megint erős ujjak feszítették felfelé.

— Ne sírjon. Most elbúcsúzunk. Nem lett volna szabad idejönnöm. Most soká nem fogok szabadulni magától, kis boszorkány. Adja ide a száját még egyszer és utoljára.

A harmadik csók következett, hatalmasabb és viharosabb, mint az előző kettő. Magdolna arca csúromvíz volt a könnyektől, amelyek lucskossá tették a férfi arcát is és a szájak vad érintkezésébe sós fanyarságot keverték. A férfi most már a lány

derekát kapta át és hevesen szorította magához. Magdolna ismét megrémülten szakította ki magát.

— Micsoda hallatlan termet, — lihegett a férfi, — meg kell örülni. Az Isten verje meg a dolgomat, holnap éjjel nem maradok itt, este elutazom.

Szinte eldobta magától a leányt, mint aki a földhöz vágja a kalapját haragjában. Elsietett. Gyors léptei halkán neszeltek végig a folyosón. Magdolnának ingott a lába. Kezével támaszt keresve nyúlt előre a sötétben. Megérezte a varrógép domború borítóját. Közelebb lépett, s a varrógép mellett leomlott a földre. Homlokát odatámasztotta a varrógép lapjának éléhez. A vízbefülő kapkodásához hasonlóan találgatta, hogy vajjon most öntudatánál van-e, vagy elájult. Soká tartott, míg lávaszerűen háborgó gondolatai medret találtak. Ekkor villámgyorsan úgy pattant fel, mintha a sötétben állat marta volna meg. „Vajjon szűz vagyok?” — formálódott ki agyában a váratlan és döbbenetes kérdés. De azonnal meg is nyugodott. Csókolódtak, igen. De az élet sötétben és bűnösen forró titka messze túl van a csókon. Nem, nem, csak erre nem gondolni, Szent Szűz, rimánkodok neked, mentsd meg a gondolataimat, most bizonyosan nagyon haragszol rám, de térden állva kérlek, bocsáss meg és térítsd el az örvény irányából minden gondolatomat, tiszta akarok lenni, sajnálj meg engem, hiszen jó vagyok és alázatos, bocsáss meg, bocsáss meg...

Bement a szobájába, amelynek ajtaja nyitva maradt. Már becsukta az ajtót, mikor ráeszmélt, milyen esztelen vakmerőséggel jött vissza, kábult és nehéz léptekkel, vigyázatlan tántorgással, ahogy bizonyára holtrészeg férfiak szoktak hazajárni. Anyja egyetlenesen, mélyen horkolt odaát. Ő pedig befúrta fejét a párnába és megint sírni kezdett. Akos holna este elutazik. Miután egész nap nem látták egymást. S aztán vége mindennek örökre. Elkese-
redve ragadta meg a kisvánkost és olyan vad haraggal csókolta meg, hogy szája is belesajgott.

Másnap nem is volt szüksége az Ákos tanácsára. Csakugyan azt hitte először, hogy álmolta az egőszet. Csak lassan ébredt rá az elhihetetlen valóságra. Napvilágnál valami esztelen és részeg örületnek látta mindazt, amit elhülve idézett emlékezetébe részletenként. Volt gyermekkorának egy különös emléke. Mikor az ezredéves kiállításakor felvitték Pestre, szülei egy délutáni sétán megálltak vele a Lánchíd egyik kiszögellésénél a gyalogjárón. Apja magasra emelte, s ő lenézett a Dunára. Hónapokig kísértette a gondolat akkor, hogy lezuhanhatott volna, s ez a visszafelé való tárgyaltalan rémület megfagyasztotta benne a vért. Így érezte magát most is. Igen könnyen rajtakaphatták volna. Úgy megdermedt ettől a gondolattól, hogy térdében bénaságot érzett tőle. Aztán látta, hogy köröskörül nyoma sincs a bajnak és gyanúnak. Forró nyári nap izzott odakint, a nyitott konyhaablakon át felhallatszott, ahogy odalent kopogó lármával aprítják a deszkán a petrezselyemlevelet, a zsindeyes eresz alatt ugyanúgy ficseréltek a fecskék, mint máskor. Lassan megnyugodott. És mikor minden elhangzott éjszakai mondatot felidézett, gondolatai egy mondatnál megtorpantak. Ákos azt kérdezte: „Mi értelme van ennek? Mit vár? Mit akar tőlem?”

Mindezek a kérdések eddig soha nem jutottak eszébe. De most ott állottak előtte, és ha eddig csak fürdött a céltalan, vagy öncélú szerelem végtelen nirvánájában, most felelnie kellett önmaga előtt. Csak tétován merte kimondani még gondolatban is az egyetlen célt, vágyat és értelmet: feleségül kellenne menni Akoshoz. Házass ember? Akkor el kell válnia. Roppant akadályok merednek így fel, mintha a tóban úszó előtt egyszerre égis nyúló hegyek bukkannának fel a vízből. „De az igaz szerelem legyőzi az akadályokat.” Ákos is szerelmes, igen, igen, ezt meg is vallotta. „Miért is jöttem ide?” Ezt mondta. „Soha többet nem szabad látnunk egymást.” Ezt is mondta. És ezt is: „Soká nem fogok

szabadulni magától, kis boszorkány.” Mindezt csak egyféleképpen lehet érteni. És ha a sors jóságos, akkor Ákos szerelme nőni fog, semmi akadálytól nem riad vissza, és hiába korkülönbség, elvált állapot, szülői ellenzés, akármilyen: az igaz érzés győzedelmeskedik, liliomszag és tömjénszag lesz a levegőben, rokongyerekek viszik a hosszú fehér uszályt és zengeni fog az orgona. Majd pedig nagy lakodalom lesz, tánc, pezsgő és cigány, és aztán nászút, megérkeznek Velencébe... nem, nem, ez borzasztó, hát hogyan küzdjön már gyötrődő és vonagló védekezéssel a saját gondolatai ellen?

Ákos és a pesti igazgató este alaposan elkéstek. Nem győzték kérni a bocsánatot. A pesti igazgató volt az oka az egésznek, az annyit okoskodott, kérdezősködött, szimatolt és okvetetlenkedett, hogy ezzel eltelt az idő. Mivel az étkezés pontosságában Hubayné nem ismert tréfát, a vacsora elég nyomott hagulatban folyt le. A házigazda minden módon igyekezett a feszességet feloldani, de ez alig sikerült neki. A társalgásban hosszú szünetek lékei támadtak. Neuwelt igazgató nem volt hajlandó másról beszélni, mint a kövecsesi fürdőről, amely nagyon felgyújtotta képzeletét. Nyíltan meg is mondta, hogy bankjának a fürdőhely megvásárlását a legmelegebben szándékozik ajánlani. A többieket ez nem érdekelte, csak Magdolnát, aki Ákos számára előnyt látott benne. De a többiek únták már Kövecsest, és — elég különös módon — Ákos únta legjobban. Mintha nem is az ő jövője elhelyezkedéséről lett volna szó. Szórakozott volt és fáradt. De azok a fürkésző pillantások, amelyekkel tegnap minduntalan szemügyre vette Magdolnát, most még gyakoribbak, sóvárabbak és merészebbek lettek. Néha ugyanabban a pillanatban néztek egymásra. A szempárok találkoztak. Magdolna egyszer-kétszer állani próbálta a pillantást, de nem sikerült neki. Szemérme mintegy nehéz súlyként

nyomta le, s ő kénytelen volt mélyen elpirulva tányérja irányába hajtani a fejét.

Korán nyugovóra tértek. Az igazgató elment a Magyar Királyba, s tovább ők sem maradtak fenn.

— Isten áldja meg, kis szövetséges, — mondta Akos könnyedén, mikor búcsúzásnál kettőjükre került a sor, — ha korábban nem, majd a télen látom, mikor feljönnek farsangolni. Aztán majd segíték helyre táncosokat verbuválni. Ámbár erre aligha lesz szükség. Olyan szép lett maga, hogy a legények egymás lábát fogják letaposni.

— Gyönyörű kis jószág ez az én mókusom, — tört ki az apából is a boldog lelkesedés.

— Na csak rontsák nekem, csak rontsák, — kedvetlenkedett az anya, — maguknak is szép fogalmuk van a gyereknevelésről, voyons.

Akos nevetett és kezét csókölt. De hirtelen egymásutánban kétszer. Senki ezt észre nem vehette, Csak akinek szólt. S akinek szólt, az még akkor is kötetekre terjedő vallomásokat magyarázott bele ebbe az orvúl kettős kézcsókba, mikor már megint ott sírgodált ágyában. Mindenképpen sírnia kellett. Ha egyik pillanatban azt képzelte, hogy Akos most elutazik és örökre vége mindennek, sírnia kellett. S ha másik pillanatban azt képzelte, hogy Akos — mint a kettős kézcsók titkos jele mutatja — megadja magát szerelmének, küzdeni fog érte, de most kénytelen elutazni: akkor is sírnia kellett.

Így sírdogált ágyában a szerelem és bánat édeségével jó sokáig. Álmosnak is érezte magát, azt várta, hogy a sírás szépen át fogja szállítani az álomba, s mire felébred, Akosnak már híre-hamva sem lesz Fügeden.

Pillái lassan el is nehezedtek, de mikor rálépett volna az elalvás lebegő mesgyéjére, egyszerre felrezzent és egészen éber lett. Mint-ha most ébredt volna fel teljesen kialudva. És már nem is sírt. Egyszerre erős vágy fogta el, hogy ott álljon megint a varrószoza sötétjében és ott élje vé-

gig az elmúlt éjszaka csókjainak vad és lázító varázsát, mialatt Ákos már bizonyosan mélyen alszik. Kikelt az ágyból és mindenekelőtt az ablakhoz lopódzott. A külső világ a forró éjszakának ugyanazt a hangulatát adta, mint tegnap: az égen millió csillag, a táj fölött a békák végtelen kórusa. Kihajolva kandikált az Ákos ablaka felé. Az most sötétet mutatott. Tehát Ákos csakugyan alszik már. Mintha lelkök már el is vált volna egymástól. Mintha már nem is volna itt Fügeden.

Megint kikereste a felöltöt és a nyári cipőt, ugyanúgy, mint tegnap. Aztán az ajtó óvatos kinyitásához fogott. De most vakmerően új rendszert próbált ki: a kilincset hosszú percekig tartó munkával igen óvatosan lenyomta, aztán egyetlen heves rántással kinyitotta az ajtót. A kísérlet sikerült: az ajtó, amely lassú nyitás esetén megcsikordult volna, így semmi hangot nem adott. A résen kilépett, az ajtót a visszatérés számára nyitva hagyta, aztán lábbujhegyen a varrósobához lopódzott. Oda akart támaszkodni annak ajtajához, s mint a csoda színhelyén, ott élni végig behűnyott szemmel a csókok emlékeit.

De a vaksötétben is megérezte, hogy az az ajtó nincsen csukva. Az ember arcbőre érzi az ilyesmit a levegő nyomásáról, vagy a tárgyaknak van valami titkos, önmagukat is éreztető tehetségök. Teljes sötétben mindig meg tudjuk mondani kezünk előre nyúló tapogatása nélkül is, hogy nyitott vagy csukott ajtó előtt állunk. S ez az ajtó nyitva volt. A mély csendben pedig azt is meg lehetett érezni, hogy ott van valaki. Magdolna majdnem megingott, keze a falat kereste, hogy támaszkodhassék.

— Maga az? — kérdezte Ákos lágy suttogása.

— Én vagyok.

— Jöjjön beljebb, ne suttogjon a folyosón, mert meghallják.

Egy kéz a derekához ért a sötétben. Gyorsan el-siklott az érintéstől és kezével kereste meg a kezét.

amely gyengéden vont a küszöbön. S a következő pillanatban már Ákos karjai közt érezte magát. A sötétben kutató száj az övét kereste és mindjárt meg is találta. A tegnapi hallatlan mámor emléke részeg valósággá lett egy pillanat alatt.

— Mit csinál itt, az Isten szerelmére? — kérdezte Ákostól, mikor a hosszú csókban kifulladásra jutott.

— Nem tudom. Idejöttem. Éreztem, hogy maga is ide fog jönni.

Magdolna erősen megszorította válasz helyett a férfi kezét. Hála volt a kézszorításban és odaadás. Soká hallgattak így, a férfi másik keze a Magdolna haját simogatta. Nagysokára a leány megszólalt:

— Egy cseppet sem szeret, mondja?

— Nem tudom, — súgta vissza a férfi, — csak azt tudom, hogy megbolondulok magától.

— De miért jött ki most ide, ha nem szeret? És ha szeret, miért nem mondja meg? A büszkesége nem engedi? Hát szégyen engem szeretni?

— Ne faggasson, nem tudok válaszolni. Én is olyan vagyok, mint az alvajáró. Jövök-megyek itt a sötét folyosón, mint egy őrült. Nem tudom, mi van velem. De nem is akarom tudni. Drága, drága, drága...

Viharos erővel kapta magához a leányt megint, de olyan nyersen és dühösen, hogy az ölelés zaja elárulhatta őket. Magdolna rettegve csendre akarta inteni, de már nem szólhatott. A férfi szája úgy csapott rá, mintha gyűlölné és mindenáron fájdalmat akarna neki okozni. Okozott is. A csók alatt a fájdalomtól felnyögött a leány. Tolta magától a férfit. De az kegyetlen erővel fogta, szorította és csókolta tovább. Egy percig, vagy tíz percig, a mámor kábulatában ezt nem lehetett tudni.

— Azt hiszem, vérzik a szám, — suttogta Magdolna, mikor végre szólhatott, — mit csinál velem?

— Ne kérdezze, — lihegett a férfi, — én most semmire sem tudok felelni. Maga teljesen megőrjített engem. Nőre így még nem vágytam életemben,

mint most magára. Quite crazy with you, ahogy az angolok mondják.

A férfi szája most is ott volt a fülénél. A füle kagylója csiklandva érezte a férfijak mozgását, amint az a suttogó szavakat formálta. Valami örjítő bizsergést érzett ettől egész testében, meg is rázkódott tőle tetőtől-talpig, mintha a hideg lelné. S ekkor, mintegy válaszul, megint érezte térdén a férfi térdének érintését. Azonnal hevesen eltolta magától a láthatatlan, de lüktetően forró embert.

— Nem, nem, ne érjen hozzám. Most beszélgesünk. Valamit akarok mondani magának. Nagyon fontosat.

— Mit?

— Vegyen el engem feleségül.

Erre hosszú szünet következett. Aztán vállát megint ölelés fogta át, de most gyengéden és szelíd melegséggel.

— Drága kis jószágom, miket beszél maga. Hiszen ez képtelenség.

— Miért képtelenség, ha szeret? Saját maga mondja, hogy senkire nem vágyott még ilyen nagyon. Válgjon el és vegyen el engem. Ez nem képtelenség. Akik szerelmesek egymásba, azok házasodjanak össze. Mi ebben a képtelenség?

— Szivecském, maga nem tudja, hogy mit beszél.

— Dehogyan nem tudom. Boldog akarok lenni.

— Csakhogy ha én elveszem, egészen biztosan boldogtalan lesz. Maga nem ismer engem. Én nem vagyok arravaló.

— Miért nem arravaló, ha szerelmes belém és én magába? Nem szeretne velem élni? Nem szeretne mindig velem lenni, mindig a kezemet fogni és éjjel-nappal csak beszélgetni kettesben? Mondja meg őszintén, mit érez: jó volna, vagy nem volna jó?

— Istenem, kis csacsi... Ha maga az enyém volna, annál nem tudok örjítőbbet, szebbet elképzelni ebben a pillanatban. De az lehetetlen.

— De miért lehetetlen? Beszéljen a feleségével, ha hazautazik. Mondjon el neki mindent. Nem lehet az olyan rossz asszony, hogy útjába álljon egy ekkora szerelemnek. Én is beszélek vele. Rimázkodni fogok neki. Addig könyörgök, míg a szívét meg nem lágyítom. Meddig tart egy ilyen válóper? Én türelmesen várok akármeddig. Egy évig, két évig. Ha kell, tíz évig.

— Édes kislányom, tudja maga, hogy hány éves vagyok? Elmúltam negyven. Maga mennyi?

— Tizennyolc.

— Az huszonkét esztendő korkülönbség. Mikor maga harminc éves, viruló fiatal asszony lesz, akkor leszek én ötvenkét éves. Maga lesz negyven, én hatvankettő. Ez lehetetlen, lássa be.

— De nem látom be. Volt már ilyen csoda a világon. Olvasta maga a Magyar nábobot Jókaitól?

— Nem olvastam. És ne hivatkozzék regényekre, szivecském. Az élet más. Nem, ez lehetetlen. Most éjszaka van, és mi itt suttogunk, mint két részeg alvó, vagy micsoda. De holnap világos lesz, és világosan egészen másképpen festenek a dolgok. Holnap én már nem leszek itt, maga pedig elkezdi szép lassan felejtetni. Én is megpróbálom. Ez a legokosabb, amit tehetünk. Ha a sors úgy akarja, akkor szépen bele kell törődni a sors akaratába. Most csókoljon meg egyszer és...

Magdolna elhárította a közeledő ölelést. Fejét elfordította a csók elől.

— Nem, nem, nem! Én nem törődöm bele. Én a maga felesége leszek, vagy meghalok. Miért nem akar engem? Hiszen vágyik rám, azt mondta. A származásom a legjobb. Nagyon gazdag vagyok. És halálosan szeretem magát. Ilyen alázatos, engedelmes, szerelmes kis cselédet nem kaphat többet, mint én. Azt sem bánom, ha eleinte nem olyan nagyon szerelmes belém, csak egy kicsit. Nekem eleinte elég, ha megengedi, hogy imádjam. A többit én már tudom. Majd meglátja, milyen jó leszek, milyen

kedves, milyen szorgalmas, igazán. Úgy fogok igyekezni, mintha minden perctől az életem függene. Akos, vegyen el engem. Könyörgök, váljon el és vegyen el engem... Mondja, hogy igen. Ugy-e elvesz?

A férfi átkarolva tartotta a leányt és soká hallgatott. Aztán mélyet sóhajtott.

— Meg kell ebbe örülni. Magdolna, idehallgasson. Én nem vagyok olyan piszok fráter, amilyenek hisznek. Bennem sok jó van. Most valami ellepte a szívemet, valami jóság, vagy őszinteség, nem tudom, micsoda. Nézze, ne higgyen nekem és meneküljön tőlem. Aljasság volt, hogy kijöttem ide ma éjszaka. Már a tegnapi dolog is aljasság volt. De ha nőről van szó, én nem tudok magamnak parancsolni. Nem tehetek róla, így születtem. Én könyörgök magának, hogy forduljon el tőlem, felejtse el, útáljon meg, dobjon ki a szívéből, keressen valami rendes, derék fiatalembert...

— Nem, nem, vagy maga, vagy senki az életben.

— Hallja, Magdolna, ne tegye ezt nekem még nehezebbé. Értse meg, hogy én nem szeretem magát. Én csak vágyom magára. Eszeveszetten vágyom, a fene majd megesz magáért. Úgy vágyom magára, hogy a falnak szeretnék rohanni a fejemmel. De nem vagyok szerelmes, érti? Csak a szépsége őrjít meg, de magához semmi közöm, érti? Feleljen, érti?

— Nem, ezt nem értem, — felelte Magdolna suttogása majdnem hangtalanul, — én ezeket a dolgokat nem tudom. Én csak azt tudom, hogy maga odavan értem, és én magáért, és a lelkeink találkoztak, és maga elválhat és elvehet engem. De sejtem, hogy miért mond ilyen borzasztó dolgokat önmagáról, hogy semmi köze, meg hogy aljas. Ezt maga azért mondja, hogy kiábrándítson. Mert a lelke olyan nemes, hogy hajlandó feláldozni önmagát. De én átlátok ezen, és mégjobban szeretem...

— Borzasztó! Borzasztó! Mit csináljak magával. A keserves teremtsit ennek a marha fejemnek, kellett ez nekem. Most hetekig folyton úgy fogok járni-

kelni Pesten, hogy nem tudom kiverni magát a fejemből. Az alakját, a járását, a derekát, az arc-bőrét, a vállát... ez rettenetes, ebbe bele kell bolondulni, maga ördög, bestia, démon, legjobb volna, ha most megfojtanám.

Szinte hallani lehetett, ahogy megcsikordul a foga. És mint vadállat a zsákmányt, úgy kapta magához a leányt, két kézzel fogta a fejét, úgy csókolt. Testük végig érintkezett egy pillanatra, de a leány rémült rebbenéssel hátrált. Teste eltávolodott, feje ott maradt a férfi kezében. S a férfi nem követte mozdulattal az elhúzódó termetet. Beérte a csókkal. A pusztító, dühös, viharos, marakodó, galádul kéjes, hosszú csókkal.

— Szeret? — kérdezte a lélekzetvétel egy kurta szünetében a leány.

— Megőrülök magáért.

— Végre. Most hagyjon beszélni, feleljen rendesen: miért nem vesz el?

— Mert ez képtelenség. Mert nem tudnék az apja szemébe nézni. A szüleire nem gondol?

— Gondolok. Fájni fog, ha ellenök kell tennem, de leszámolok ezzel is. Nézze, mondok valamit. Az imént azt mondta, hogy megőrül értem. Ez nekem elég. Most utazzék el. Gondolkozzék. Ha csakugyan megőrül értem, el fog venni. Én úgy hiszek magának, mint az imádságnak a templomban. Megígéri, hogy mindent elkövet?

— Nem tudom. Várjon. Így nem tudom megígérni. Símuljon hozzám egészen.

Átkarolta a leányt és magához szorította. Az vonakodott, de aztán remegve, félszegen oldalt fordulva hagyta, hogy tetőtől-talpig érezzék egymást. Lelke viharosan háborgott valami homályos lelki-furdalástól, de az érintés eddig ismeretlen, rettenetes örömmel égette. A férfi keze lesíklott a derekára, ott fogta át és úgy szorította.

— Megigérem, — mondta reszkető suttogással.

— megbolondulok, ha nem lesz az enyém. Megígérem.

— Becsületszavára?

Alig észrevehető szünet következett.

— Nem elég, ha megígérem?

— Igaza van. Bocsásson meg. Köszönöm. Eresszen el, Ákos. De igen, igen, nagyon kérem, eresszen el. Komolyan, fáj a derekam. Úgy. Köszönöm. Vegye tudomásul, hogy én most ettől a pillanattól kezdve a menyasszonyának tekintem magam. Számomra ebben az életben más többé nincs, csak maga. Ezentúl semmi mást nem teszek, csak magát várom, Most csókoljon meg utoljára.

A férfi habozott.

— Nem, menjen szépen aludni.

— Miért nem csókol meg?

— Mert ismerem magamat. Most még van megállás. Ha lefekszik, imádkozzék és adjon hálát az Istennek, hogy még nem vezett ki belőlem minden tisztesség. Érti, hogy most mit beszélek?

Magdolna a férfi kezét fogta és hallgatott. Erősen gondolkozott a válaszon, Összeráncolta homlokát a sötétben, úgy kereste a szavakat. Szíve maga volt az egész világot elöntő és megdicsőülten aláza-
tos őszinteség.

— Homályosan értem... én tiszta vagyok, Ákos... én csak sejtem az életet és nem akarok gondolkozni rajta... nem értem tisztán, de tudom, hogy... hogy engem félteni lehetne valamitől mostan... de mégsem lehet... én olyan vak hittel bízom magában, hogy az kimondhatatlan... maga mellett velem semmi nem történhetik... Ákos, én magát kimondhatatlanul szeretem.

A férfi olyan hangon súgta erre a választ, amelyet eddig egyszer sem használt. Részvét, meghatottság, őszinte szeretet volt ebben a hangban. Végigsímogatta a lány haját.

— Kedvesem, drágám, szegénykém. A végén csakugyan szeretem. Isten áldja meg.

És megcsókolta a lány ajkát, de ez a csók azonos volt válaszának hangjával. Ugyanaz a csók volt, amellyel legelőször ért össze a két száj, lehellet-szerűen, áhítatosan: ott a fehér lócán a parkban. Aztán sóhajtott egyet valami furcsa, lemondó sóhajjal és nesztelenül eltűnt. Mintha maga is titokzatos sötétséggé vált volna. Magdolna kénytelen volt kinyújtani a két kezét, hogy megbizonyosodjék: szerelme már nincs mellette többé. Halkan ment ő is a maga szobájának nyitott ajtaja felé. Odaátról anyja alvásának megnyugtató, egyenletesen erős lélegzése hallszott. Utoljára még az ablakhoz lopózkodott, de Ákos szobájában nem gyúlt ki világosság. Lefeküdt tehát és imádkozni kezdett. Az imát így kezdte: „Édes jó Istenem, én most eljegyeztem magam és kimondhatatlanul boldog vagyok és térden állva köszönöm Neked, hogy rendelted az emberiségnek a házasság szentségét...” Aztán gondolatai lassan elvesztették a szavak ruháját, már csak a fogalmakat rakta boldogan egymás mellé, s az áment már az andalító álom vette el tőle.

Mire felébredt, a vendég már nem volt Fügeden. De ő fejét rázta erre az első gondolatra: Ákos most már soha sem mehet el innen többé, most már örökre itt marad. A világ egyszerre gyönyörű lett, a nap úgy ragyogott a park fáira, mint maga a boldogság. Száját kissé sajogni érezte, de a tükör semmi gyanúsat nem mutatott.

Mikor a fürdővel már végzett, ott állt az álló tükör előtt féligöltözötten. A harisnyáját s a hosszúszerű gombos cipőt felhúzta már, horgolt szélű inge és rumburgi nadrágja is rajta volt, hosszú hajfonata azt verte minden mozdulatnál. Ekkor anyja lépett be hozzá, centimétert tartva a kezében.

— Mi az, rosszul aludtál, hogy olyan karikás a szemed?

— Dehogy Mama, elég jól aludtam. De fáj egy kicsit a fejem, talán azért.

— Meg fogsz inni egy pohár keserűvizet. Most állj csak ide. Találd ki, mit akarok.

Magdolna meglepetve felnézett. Anyja arcán ritka vendéget látott: valami meleg és puha meghatottságot. Egymás arcát kémlelték. S Magdolna egyszerre felsikoltott:

— Fűzöt kapok!

Anyja bólintott rá, szóval nem válaszolt. Nyilván azért, mert félt, hogy elsírja magát. A szeme így is elég gyanúsán csillogott. Magdolna egyszeriben ott termett anyja nyakában.

— Mamuskám, drága mamuskám, jaj de boldog vagyok, köszönöm szépen.

Ölelte és csókolta anyját. Az anya visszakarolta.

— Na kis bolond, jól van, jól van. Hát bizony elég soká halogattam, de most már nem megy tovább. Jaj, jaj, hiába, megnőttél, ilyen vén szamár lányom van már nekem...

Nem ment tovább, eltörött a mécses. Hubayné sírva fakadt leánya első fűzőjének gondolatától. Ez pedig nem keveset jelentett. Mert keményen tudott uralkodni anyai érzésein, s ha Magdolna keresni akarta, hogy anyja mikor hatódott meg könnyekig őmiatta legutoljára, akkor az első áldozásig kellett visszamennie. Most elpityeredett ő is. Aztán nevettek mind a ketten és szemüket törölgették.

— Na, most állj egyenesen. Ne bouge pas. Húzd ki magad.

A centiméter, vagy ahogy Hubayné következetesen nevezte, a „szantiméter“ szakértően fogta körül a leány csípőjét, majd felsőtestét a keblek magasságában.

— Húzd be a hasad. Még jobban. Nem elég. jobban nem tudod?

— Jaj mama, ez nagyon csikland...

— Jó, jó, mach keine Faxen. A slusszod ötvenkettő, a csípő és a mellbőség hatvankettő. Így gon-

doltam. Na jó, még ma meg fogom rendelni. Most öltözködhetel tovább.

Az anya mélyet sóhajtva ment ki. Nyilván lánya növekedésének öröme és saját múltó korának mélabúja együtt szakították fel belőle ezt a sóhajt. Így is a végső határidőn jóval túlodázta eddig a fűző-kérdést. Más lányok tizenötéves korukban már szabályosan megkapták a fűzőt, de Hubayné csökönyösen és rendszeresen szorította vissza leányát a gyerekkorba. Most már nem halaszthatta.

Magdolna úgy öltözködött tovább, hogy lelkenedezve ugrált benne az öröm. Isten ujjá, gondolta magában, a menyasszonysághoz fűző jár, végrevalahára teljesen felnőttnnek kell hogy tekintse mindenki. Most be kell hozni az elmulasztott éveket nemcsak a fűző, hanem a bálozás dolgában is. Más lányokat már tizenhat éves korukban bálba visznek és tizennyolc éves fejjel rendszerint férjhez adják őket. Ez a tündéri, nagy-nagy és csodálatos szerelem éppen a legpontosabb időben érkezett.

Ebédnél ő közölte apjával a nagy újságot.

— Apus, találd ki, hogy a közeli napokon belül mi fog történni velem?

— Olyan nagy dolog? És jó?

— Nagyon nagy dolog. És rémesen örülök neki.

— „Rémesen“ nem örülünk, kislányom. Ezek olyan pesti beszédek. Szóval nagyon örülsz valaminek, ami történni fog veled. Mi lehet az? Nem tudom kitalálni! Csak nem mégy férjhez, az Istenért?

És látván leánya mély pirulását, nagyot kacagott hozzá.

— Ne találgassa, — szolt Hubayné, — fűzőt rendeltem neki Pestről.

Hubay arca meghatottan elmelegedett. Ránézett lányára és az asztal felett megveregette a kezét.

— Múlik az idő, kis öreg. El sem tudom hinni, hogy ekkora lányom van. De hát bizony itt az ideje. Azt mindenesetre kikötöm, hogy az a fűző a

legszebb és legfinomabb legyen, amit kapni lehet. Az én mókusomnak ilyen dukál. Tudod, mit mondott ma reggel Szilágyi Akos, mikor kikísértem a vasúthoz? Hogy te vagy a legszebb lány a vármegyében, e felett vitatkozni sem lehet.

— Imre, — szólt hangos haraggal az anyja, — ezt maga gyereknevelésnek nevezi? Sind Sie ver-rückt?

— Igenis azt mondta, — ütött Hubay derűsen az asztalra, — sőt azt is mondta, hogy ha télen felmegyünk Pestre, megvan a bálkirálynő. No hát. Hiába haragszik, angyalom, egy nőnek nem árt, ha tudja, hogy szép. Na hát.

Hubayné előbb a mennyezetre nézett, csodálkozását jelezvén, hogy az ilyen beszédre nem szakad le. Aztán lányához fordult.

— Te csak ne hallgass apádra, akinek öregkorára kezd elmenni az esze. Elég csinos vagy, nem mondom, de sohasem tartod egyenesen a hátadat, a kezed bőrére nem vigyázol és nagy a lábad. Na. Még csak az kell, hogy elbizakodjál nekem, így is alig bírok vele. Az a számár Szilágyi pedig tartsa meg a megjegyzéseit. Un vieux cretin, ça.

Hubay félszemével lányára kacsintott. Magdolna olyan boldog volt, hogy szeretett volna ugyanúgy visszakacsintani titokban, de a fűző miatt mély hálát érzett anyja iránt és nem akarta elárulni. Figyelme különben is Akos megjegyzései köré fonódott. Olyan vad örömmel dobogott a szíve, hogy szinte hangját vélte hallani az asztal fölött. „A vármegye legszebb lánya.“ Akos mondta, Akos, Akos. „Pesti bálkirálynő.“ Ezt is ő mondta. Akos. A titkos vőlegény, a végzet-kijelölte örök társ. Az élet olyan szép, hogy alig is lehet már ennyi örömet elviselni. Ahogy hárman ültek az asztalnál, képzeletben odagondolt még egy negyedik széket. S arra Akost ültette. Azt a képet színezgette magában, hogy már hozzáment Akoshoz, együtt laknak a szülőkkel, együtt ebédelnek a hétköznapok csendes,

csodaszép boldogságában és mindenki nagyon szereti a többi hármat.

— Mi van ezzel a Finivel, — kérdezte Hubay, hogy másról legyen szó, — mért nem eszik velünk?

— Nem tudom, apus, — felelt felrezenve Magdolna, — néha megmakacsolja magát.

— Nem is meséltem nektek, — mondta az apa, — hogy mi történt az éjjel. Arra ébredtem fel, hogy lépéseket és motyogást hallok a folyosón. Először azt hittem, hogy álmodom, de aztán tisztán hallottam: valaki jár ott és motyog.

Magdolna behúnyta a szemét a rettenetes szédüléstől. Érezte, hogy arca most olyan fehér, mint a fal.

— Na und, na und? — sürgette csodálkozva Hubayné.

— Felkeltem, fogtam a revolvért és kinéztem. Képzeljétek, Fini járt a folyosón. Kis gyertyavég a markában. Ahogy már máskor is megtette. Suttogva magyarázott valamit a tanítványainak. Azt mondja: „Ach ja, die küssen sich, ach ja.“ Hallottatok ilyen bolondot? Nagy bajban voltam, mert az ilyen félkótyával az ember nem tudja, mikor kezd őrvöngeni. Gondoltam: ha megszólítom, megriad, kiabálni kezd és fellármáz benneteket. Vártam. Békésen bement a szobájába. Még vártam egy darabig, láttam, hogy nem jön vissza, erre visszamentem és lefeküdtem. Hallottatok ilyet? Azt mondja: „Ach ja, die küssen sich, ach ja.“ Nincs furcsább, mint az ilyen bolond. Egyszer még ránk gyújtja a házat.

Magdolna erőltette agyát, hogy eszméletnél maradjon és ne adja át magát a fenyegető ájulásnak. Kezében reszketett az evőeszköz. Gyorsan letette, hogy el ne árulja magát.

— Hány óraker volt ez? — kérdezte Hubayné.

— Úgy tizenegy felé. Én aztán rögtön elaludtam.

— Furcsa, — folytatta az anya, — hogy én is felneszeltem valami zajra, de én is azt hittem, hogy

álmodom és tovább aludtam. Nagy gond ez a szégyen Fini. Ebéd után benézek hozzá.

Magdolna szeretett volna felsikoltani rémületében.

— Hagyja, angyalom, — szólt Hubay, — jobb ilyenkor nem izgatni. Majd megnyugszik magától.

— Vous avez raison. Nem megyek be hozzá.

Mikor ebéd után egyedül maradt, Magdolna rettegve idézte fel, amit hallott. Semmi kétség. Fini megsejtette, vagy észrevette, hogy ő Ákossal csókolózik a varrószozában. De hogyan lehetséges, hogy ők nem vették észre a folyosón kuncsorgó Finit? Kivált ha égő gyertyavég volt nála? S egyszerre végigfutott rajta az éjszakai találka esztelen mámorának tudata. Se nem hallottak, se nem láttak. Részegek voltak mindketten. Elképzelni is rettenetes, mi történhetett volna: apja meghallja a suttogást a varrószozából, odajön és felkattantja a villanyt. Erre a gondolatra Magdolna behúnyja a szemét, mintha még képzeletben sem akarná látni ezt a jelenetet. Nem, ezt többé nem szabad megkockáztatni. Ha Isten különös csodája folytán ma és tegnap éjjel semmi baj sem történt, ezért érdemes volna hálaadó misét mondani. Mit gondolna most róla apja, az imádott apa, aki annyira szereti a lányát, annyira büszke rá és annyira bízik benne? Szörnyű fájdalmat okozhatott volna ennek a szeretve szeretett embernek. Soha többé, soha többé. Ha Ákos megint vendég lesz itt, ezt semmi körülmények között sem szabad megkockáztatni még egyszer. Úgy érezte, hogy szüleinek súlyos elégtétellel tartozik azért a nagy fájdalomért, amelyet okozhatott volna nekik. Jó leszek, fogadkozott magában, figyelmes leszek, a lelkemet is kiteszem, olyan engedelmessé leszek. A fogadkozás csak kevéssé nyugtatta meg. Olyan ideges lett egész délutánra, hogy egy leejtett tárgy zajára fájdalmában fel szeretett volna kiáltani.

Ebbe az idegességbe váratlanul még egy izgalom csapott bele.

Alkonyat táján megjelent a háznál Friedrichné, képéből kikelve, feldúltan. Hubaynéval akart beszélni, de úgy, hogy Magdolna is ott legyen. És intett, hogy az inast küldjék ki. Mikor az ajtó Marci után becsukódott, azonnal sírva fakadt.

— Rettenetes, rettenetes, — mondta könnyezve, — majd hogy el nem ájulok a szégyentől, de el kell mondanom. Ma délelőtt kirúgtuk a nevelőt. Képzelmek, kedveseim, ez borzasztó, erre neveli egy anya a gyermekét: rajtakaptam Jolánkát és azt a fickót, hogy a padláson csókolódtak. Igen, csókolódtak. Ott álltak és tisztán láttam, hogy csókolták egymást. A szemem kiszűrt. Felküldtem egy lámpa-ernyőért Jolánt és feltűnt nekem, hogy a nevelő túlságosan készségesen ajánlkozik neki segíteni. Utánok mentem. Kérlek, ott csókolódtak a ruhaszárító kötélen. Azt hittem, elsüllyed velem a föld, vagyis a padlás. Azonnal adtam két pofont mindakettőnek. A nevelő még feleselt is, a piszok. Hogy neki tisztességes szándékai vannak, képzelmek. Hát kérlek. Az én lányommal! Tisztességes szándékai! Egy ilyen koszosnak! Persze azonnal kidobtam. Már ebédet sem kapott. A holmiját lepakoltattam és utána küldtettem az állomásra egyhavi fizetésével együtt. Erre neveli egy anya a lányát.

Itt Friedrichné kitört, sirt egy verset, orrát fújta dühösen és újra kezdte:

— Jolánt persze keményen elévettem. Megvallotta, hogy már régebben csókolódnak. Faggattam, hogy ki tudott róla. Erre kinyögte, kedves Magdolnám, hogy te tudtál erről „az érzelemről“, ahogy ő mondja, a hülye. Azért jöttem, kedvesem, hogy mondja el nekem mindent, amit erről tudsz.

— Ez nagyon ártatlan dolog, kedves néni! Jolánka mondott nekem olyasfélét, hogy a tanár tesz neki, de olyan gyerekesen mondta, hogy alig

figyeltem rá. Ne tessék aggódni, nem volt ez komoly dolog.

— De csókolódtak, drága fiam, csókolódtak! Egy úrilány! A nevelővel! Hát nem kell megörülni? Neked még mit mesélt erről?

— Semmit, kedves néni. Egészen éretlen gyerekségeket.

Friedrichné megint sírva fakadt. Ott ült még sokáig. Felváltva vigasztalták. Ezalatt Yolanda a szobájában kuksolt; anyja egyheti szobafogságra ítélte, vacsorát egy hétig nem kap. Apja külön még egyszer megpofozta. És vissza kellett tartani, hogy ki ne menjen az állomásra, mert agyon akarta verni azt a szerencsétlen flótást.

— De Jolán ezt mind nem érti, olyan éretlen számár. Fogalma sincs, mekkora fájdalmat okozott a szüleinek. Képzeljétek el, kedveseim, hogy ez valahogyan kitudódik. Hogyan tudjuk mi ezt a lányt férjhez adni? És honnan vette ezt az erkölcstelenséget? Otthon csak szépet és jót hallhatott mindig. Ki nem tudom mondani, milyen bánatom van. Ó drága Nórám, mennyire irigylem a te lányodat! Csak rá kell nézni erre az angyali ártatlanságra... Istenem, Istenem, ki fogom sírni a két szememet.

És zokogva borult Hubayné vállára. Aki büszkén válaszolt:

— Bizony, Magdolna mintalány, pedig nem szeretem dicsérni, ha hallja. De ha szülők bízhatnak a lányukban, hát azok mi vagyunk.

Hubayné megsímogatta a lánya fejét, amit évente egyszer cselekedett. Friedrichné aztán elment.

— Mit szólsz ehhez a kis kövér békához? — mondta Hubayné.

— Gyerek. Teljesen zöld. Én csak a mamáját sajnálom.

— Na látod. És most megértheted, fiaeskám, milyen hálásnak kell lenned azért a nevelésért, amelyet te kaptál a szüleidtől.

Magdolna válaszul kezet csókolt anyjának, közben valami keserűen marta belülről, de ugyanakkor szerelme is dacosan ágaskodott benne. Apja nemsokára hazajött, annak mindjárt elmondták az egész szenzációt. Hubay komolyan hallgatta. Aztán ellágyult tekintettel lányára nézett és magához ölelte.

— Nincs több olyan lány, mint a mi Magdolnánk. Te sohasem fogsz fájdalmat okozni nekünk, mókus.

Ő odasímult apjához és nem felelt semmit. De vacsora előtt, hosszú küzködés után benyitott a Fini szobájába. Megállt a vén hóbortos előtt és zagyva pillantású szemébe nézett. Az alattomosan hátrált és közben motyogott:

— Ach ja, Kinder, die haben sich geküsst. Liebe, ach ja!

Magdolna odalépett az elmebajos vénlány közvetlen közelébe. Erősen a szemébe szegezte pillantását, úgy hogy maga is megborzadt tőle.

— Te Fini, ide hallgass. Én azt az embert halálosan szeretem. De a szüleimet is szeretem. Ha egyetlen szóval fecsegni mersz, pusztá kézzel megfojtalak, értetted?

Az öreg hóbortos kicsire húzta össze magát és a sarokba húzódott, mint a bottal fenyegetett kutya. Ijedten vinnyogva nyögött onnan kifelé:

— Nicht erwürgen, ach nein. Tut weh. Ach nein, Kinder, das tut weh.

Magdolna nézte még mereven a szükölő élőhalottat. Aztán sarkon fordult és kiment. Úgy érezte, hogy valóban és komolyan embert tudna ölni. És úgy érezte, hogy életre-halálra harcol szerelméért. Ettől kemény kifejezése ellágyult. Behúnyta szemét és elmosolyodva arra gondolt, hogy a nagy titkot nem tudja senki: ő ma éjszaka óta menyasszony.

VI.

„Ákos, egyetlen mindenem! Kimondhatatlan szerelemmel gondolkodom magára, és okvetlen kell, hogy valami hírt kapjak magától, ha csak egy-két sort is. Levelet nekem nem írhat, de kitaláltam, hogy mit lehet csinálni. Vásároljon valami könyvet, amit ajándékba küldhet apusnak, gazdaságit, vagy katonait, vagy ilyesfélét, és abban nagyon hegyes ceruzával egyes betűk alá tegyen pontot, én majd a betűket összerakom és abból ki fog jönni, amit maga ír nekem. De arra kérem, hogy mennél gyorsabban küldje ezt a könyvet, mert mi nemsokára utazunk Abbaziába. Többet most levélben nem merek írni, de szívszakadva várom. És azt is írja meg, hogy Pesten lesz-e mostanában, mert lehet, hogy mikor megyünk Abbaziába, akkor Pesten egy napra kiszállunk és ha akkor nem láthatom magát, abba belehalok. És írja meg azokkal a pontozott betűkkel, hogy beszélt-e már az illetővel abban a bizonyos ügyben és hogy beleegyezik-e az illető, mert én éjjel-nappal csak erre az egyre tudok gondolni. Végtelen és örök szerelemmel maradok Isten előtt hűséges menyasszonya, Magdolna.“

Ez a levél is elment a Pannonia-szállóba. Magdolna másnap már a reggeli posta körül settenkedett, noha teljességgel lehetetlen volt, hogy a válasz már megérkezzék a levélre, amely talán még nem is jutott az Ákos keze közé. S attól kezdve csak a postát leste folyton. Két napig, négy napig, egy hétig, két hétig.

Sok minden jött a póstával, csak Ákos válasza nem. Megjött például a füző. A divatos Keifel és Hirsch cég küldte, amely az újságok hirdetési oldalán, nagy közleményekben kérkedett előkelő vevőivel: Batthyány Lajosné Andrássy Ilona most ren-

delt egy kék batiszt-fűzöt, gróf Teleki Adámné egy selyem-drill darabot, sőt Mária orleansi hercegnő ő királyi fensége a minap „sürgönyileg hívatta Hirschné asszonyt Alesuthra, két fehér Josselin-fűzöt rendelt, amelyek oly kitűnően sikerültek, hogy aztán ismét kihívatta és lovagló fűzöt rendelt nála.“ A Magdolna rózsaszínű fűzője is kitűnően sikerült. A fürdőszoba nagy állótükre előtt vette anyjától az első leckét: milyen fogással kell hátranyúlni a két zsinórért, hogyan kell mind a kettőt erősen meghúzni, hogyan kell derekát és csípőit feszengető mozdulatokkal belesímítani a selyempáncélba. De nagyon tanulékonynak bizonyult, másodszor-harmadszor már olyan természetesen kezelte a kapcsokat és a zsinórt, mintha teljes életében fűzőben járt volna. És szinte nem tudott megválni a tükörtől. Onnan, ha teljesen felöltözött, bámulatosan karesú dáma tekintett feléje. Ennek a dámának merev dereka olyan volt, mint a dongóé, felső testét és törzsét csak vékony kocsány egyesítette. Medencéje bőven és felnötten szélesedett ki a vékony derék alatt, ugyancsak keblei is meglepő vonással domborodtak ki elül. Elragadtatva szemlélte magát, csak keblét keveselte. És titokban gyakran gondolt egy „Pilules Orientales“ című másik ujsághirdetésre, amely ezeket kürtölte világgá: „A szép mell egyike a női szépség legelőkelőbb kellékeinek, s azzal a természet nem igen pazarkodik. A hölgyek örömmel fognak tudomást venni arról, hogy egy teljesen ártalmatlan szer, mely a természetet gyengéd módon kényszeríti, hogy ebben a tekintetben ne fukarkodjon. Ezen, a párizsi hölgyvilágban előnyösen ismert szer a Pilules Orientales alkalmazása, mely a legelőkelőbb párisi orvosoktól ajánlva tényleg bírja azon tulajdonságot, hogy a mellét fejleszti, ruganyosságát elősegíti, a szöveteket erősíti, a vállcsontok kiszögellését eltünteti azáltal, hogy a mell idomainak általában teljességet kölcsönöz, mert az ételek hízó alkatrészei a mell környékén telepednek le. A Pilu-

les Orientales minden természethez alkalmazkodnak, a fiatal, fejlődő leány épp úgy használhatja, mint a kifejlett asszony. Szétküldés bérmentve titoktartás mellett.“ Magdolna sóváran vágyott a Pilules Orientalesra, de anyja előtt még csak szóba sem merte hozni. A vágyat engedelmesen elejtette és megalkudott azzal a természetvonallal, amelyet a tüdő kör mutatott neki, a nyaka is belefájdult, annyit szemlélte magát oldalnézetben. Nem telt bele három nap, már egészen megszokta a fűzöt, nem találta kényelmetlennek, sőt szerette az egyenes tartás délceg érzését, amelyet a fűzötől kapott. Esténként, vetkezéskor éppen úgy pattogtatta a kapszokat s a fűző levetése után éppen olyan kéjjel dörzsölte a derekára rótt ráncokat, mint anyja.

Aztán más is jött a postával: Leona néni levele. Ennek csak tartalmát mondták el neki, de titokban megkaparította az egész levelet és elolvasta. Rozsályné arról értesítette a Hubay-házaspárt, hogy Ferivel igen sok a kellemetlensége. Feri szobaparancsnoka bizonyos leveleket talált, melyekből kitűnt, hogy Feri egy fügedi szállodai szobalánnyal szerelmi levelezést folytat. Ebből nagy baj származott, az akadémia vezetősége értesítette az anyát, az anya pedig úgy határozott, hogy az idei szünidőben nem mennek Fügedre. Feri tehát kiesett ebből a nyárból. Különben sem nagyon jöhetett volna, mert a vendéglátó család tengeri fürdőre készült. A terv változatlan maradt: Abbaziába mennek s onnan pár napra Velencébe, hogy a csodálatos várost megtekintsék és Magdolna egy kis világot lásson. Az abbaziai Quarnero-szálló igazgatóságától már meg is jött a végleges válasz a lefoglalt szobákról és a panzió kialakított áráról.

Mindent hozott a posta, csak Ákos válaszát nem. Magdolna százféle mentséget is talált a nem válaszoló ideál számára. Talán elutazott, s a levelet nem küldték utána. Talán a levél útközben elkallódott, hiszen nincsen abban semmi lehetetlen, hogy egy le-

vél beakadjon valami gyűjtőszekrény szálkájába vagy repedésébe. Talán Ákos most tárgyal különélő feleségével, szívósan küzd szerelméért és szabadságáért, s addig nem akar írni, míg a végleges és boldog híradást nincs módjában közölni. Vagy talán beteg lett Ákos, egyedül tekszik a rideg fogadói szobában, a közömbös személyzet olykor benéz hozzá, nem ápolja senki, a homloka forró, és nincs szerető kéz, amely a forró homlokra rásimuljon.

Magdolna egy napon bement apjához, s ahogy szokta, leült melléje a nagy karosszék karfájára.

— Mókus, — mondta az apa vidáman, — te valami olyat akarsz most, ami pénzbe kerül.

— Kitaláltad, apuskám, de nem lehet nagyon drága, amit kérek. Angolul szeretnék tanulni.

— Angolul?

— Igen. Németül és franciául jól tudok, most még szeretnék angolul is tanulni. Roppant megírgyeltem Ákost, hogy olyan kitűnő angol. Nagy kedvem volna hozzá.

— Angyalom, ha tanulni akarsz, az csak öröm nekem. Úgyis beszélgettünk már anyáddal arról, hogy jól elkelne melletted valami társalkodónő, hiszen naphosszat nincs kivel beszélned. Miért ne legyen az a frajla angol? Egész jó gondolatnak tartom. Ha visszajöttünk az utazásról, majd megbeszéljük.

— Köszönöm szépen, de addig is már szeretnék valami nyelvtant silabizálni. Tudod, mire kérlek, apus? Irjál Ákosnak, hogy válasszon ki valami jó angol nyelvtant, lehet az német-angol is, és küldje el utánvétellel, de mennél gyorsabban, mert nagyon türelmetlen vagyok. Ákos a legjobban ismeri ezeket az angol dolgokat.

— Ennek nem sok értelme van, mókus. Nemso-kára átutazunk Pesten, akkor megveheted magad.

Magdolna elévette ellenállhatatlan fegyverét. Féloldalt fordította a fejét, apja arcát símogatta és könyörgően nézett.

— Na jól van, kis boszorka, most rögtön frok

Akosnak. És mi van Velencével? Tanulmányoztad már a könyveket?

— Eddig nem, — bökte ki szégyenkezve a leány, — valahogyan nem jutottam hozzá. De még ma elkezdem.

Próbálta is elkezdeni, de a könyvtárban nem igen talált anyagot hozzá a Meyer-féle nagy Konversations Lexikon Steindrossel—Wienerlack című kötetén kívül, amely a szépség izgalmas csodái helyett csak száraz leírást tartalmazott tanáros adatokkal. Kép nem volt hozzá. S ő nem is tudta figyelmét ott tartani a szövegen. Csak Ákoson járt az esze. A világon mindenről Ákos jutott eszébe. Maga elé nézett a könyv kinyitott lapjai között és arra gondolt, hogy ha a jó Isten szereti őt, akkor majd Ákossal mint nászutas megy Velencébe, egymás kezét fogják a vasúti szakaszban, s akik bepillantanak, nagyot nézve fogják mondani: jaj de szép emberpár.

Negyednap megjött a német-angol nyelvtan. Hatalmas kötet volt, Toussaint-Langenscheidt műve. Ákos udvarias levelet írt hozzá az apának, a hölgyeknek sok kézcsókot küldött. Magdolna visszavonult vele és elkezdte lázasan keresni az egyes betűk alatt a ceruzapontot. Meg is találta. Külön le kellett írni papirosra az egyes betűket, remegő izgalommal állítgatta össze a kiderülő szavak értelmét. Ez nehéz volt, mert a német-angol szövegben nem lehetett ékezetes magyar magánhangzókat találni, s valóságos betűrejtvény jött ki a pontozott betűkből.

Draga őrangyalkam ügyben eddig semmit sem lehetett csinálni legjobb a vegzetre bizni az egészét ejjel nappal maga forog a fejemben de a legjobb volna ha probalna elfelejteni Akos.

Ebből a betűsorból minden homályban maradt, csak ez tündöklött az előtérben: „Éjjel-nappal maga forog a fejemben.“ Ez a mondat maga volt a tökéle-

tes boldogság. Ákos szerelmes belé. Éjjel-nappal csak ő forog a fejében. Térdre kellett borulni és úgy megköszönni a jó Istennek, hogy ezt így rendelte. De nem is lehet másképpen; az ilyen tiszta, szent és végtelen érzésnek, mint az ő szerelme, győznie kell, különben az egész világmindenség gonosz, hibás és értelmetlen volna. Minden egyéb mellékes, csak ez a fontos, mint a nap az égen: Ákos szereti őt. Hogy „az ügyben eddig semmit sem lehetett csinálni“, annak is ezer oka lehet. Ákos felesége nyaral valahol. Esetleg annyira haragban vannak, hogy nem is beszélnek egymással, s így Ákosnak először meg kell találnia az érintkezés módját. Esetleg Ákos már megpendítette a dolgot, de az asszony gonoszságból ridegen elutasító választ adott, és Ákos most bölcsen vár egy darabig, amíg az asszony egyszer engedékenyebb hangulatban lesz. Végeredményben ennek előbbutóbb sikerülnie kell, mert hogy ne sikerüljön, az képtelenség. Akadálya mindig és mindennek lehet, de ha két ember ennyire rajongva szereti egymást, az a legerősebb valami a világon. „Éjjel-nappal maga forog a fejében.“ A világ tündérszép, élni és várni csodálatosan boldog érzés.

Utazásig a nagy készülődés foglalta le az időt. A fügedi varrónő, Perl kisasszony, egész napját ott töltötte a kastélyban. Minden asztalon divatlapok és szabásmintaívek heverték. Amit a vidéki varrónőre rá lehetett bízni, azt mind megcsináltatták most. De ezenfelül még hosszú listát állított össze Hubayné. Gondolni kellett arra, hogy a télen Magdolna már bálozni fog. Télikabát, bunda, két báliruha, két délutáni ruha, kalapok, kesztyűk, cipők, belépő, harisnya, zsebkendő, illatszer végtelen sora szerepelt ezen a listán, anya és lánya órák hosszán át tanácskoztak Perl kisasszonnyal, mit lehet már itthon elintézni, mit lehet Pesten most megvenni és mivel kell megvárni azt a nagy kérdést, hogy télen milyen lesz a divat. Ezek a hosszú eszmecserék a varrósobában folytak le. Magdolna szorgosan részt vett minden

részlet tisztázásában, de olykor behúnyta a szemét. Ez volt az a szoba, ahol két egymásután következő éjszaka vaksötétben a dühös és vad csokolódzás viharos titkát élte át Ákossal, anyja, aki most azt számolgatja, hogy hány méter porzsinórra lesz szükség, a világon semmit sem sejt erről. Magdolna anyjára nézett, szégyenkezést, részvétet és olyan tiszteletet érzett iránta, amilyen a méltatlanul becsapott ember iránt általában ébredni szokott az emberben. Szeretett volna odahajolni hozzá, arcát bűnbánóan megsimogatni, kezét töredelmes szeretettel megcsókolni. De ezt nem tehetette, mert nem adhatta okát. S aztán azokra a csókokra gondolt, végzetetlen szerelme hatalmasodott el rajta ellenállhatatlan áradatként, s ez az áradat azonnal ellepte és maga alá borította a lelkiismeret apró, sajtó szigeteit. Szeretem, szeretem, szeretem — mondta magában lázadó módon, úgy lebegtetve ezt a szót, mint zászlójukat az ügyökről meggyőződött forradalmárok.

S aztán eljött az utazás izgalmas napja. Szeptemberi nap, de beillett kánikulának is. A rengeteg cókmokkal nagyon terhes volt az utazás, mert Hubayné az utasoknak ahhoz a fajához tartozott, akiken beteges láz és nyugtalanság szokott erőt venni. Minden darab bőröndöt külön megnézett negyedóránként, megvan-e. Mivel az ő első osztályú szakaszukban a sok poggyász nem fért el, rakni kellett belőle a szomszéd szakaszba is, ennél fogva minden megállóhely után külön be kellett tekinteni a szomszéd szakaszba, nem kélt-e lába közben a szem előtt nem lévő darabok valamelyikének. Azt is minden alkalommal megkérdezte a kalauztól, ahányszor az elhaladt a fülke előtt, vajjon egészen bizonyos-e, hogy Pestig nem kell átszállni, s vajjon egészen bizonyos-e, hogy ezt a kocsit nem kapcsolják le valamelyik nagyobb állomáson. Hubay és lánya versenyt szelídítették és nyugtatták az ideges anyát, de hiába. Az még akkor sem nyugodott meg, mikor a pesti pályaudvaron leszálltak és a poggyászból egyetlen

darab sem hiányzott. Mert a Pannoniáig még leeshetett a kocsiról egyik-másik kézitáska.

Magdolna szomjas szemmel nézte az esti főváros kivilágított képét. A Kerepesi-úton két oldalt a barna Közúti villamosok haladtak, az úttesten fiákkerek robogtak, csengetés, csattogás, dübörgés ömlött egybe nagyvárosi zshivajjá, a szemet vakították a pazar sokaságú lámpák. A Népszínháznál a Körút keresztelte a Kerepesi-utat, azon már sokkal modernebb külsejű, világossárga villamos kocsik robogtak, az úgynevezett Városi villamosok. És rengeteg ember, rengeteg hangtalan kétfogatú fiákker és rengeteg zörgő egyfogatú konflis. Apja egymásután magyarázta neki a nevezetes épületeket, a Népszínházat, a nagy sárga Rókus-kórházat. S mikor a Pannoniához értek, ott nagy kocsitábor szegélyezte a gyalogjárót. Magdolna számára mindez az Ákos városa volt. Megértette, hogy Ákos miért annyira előkelő, elegáns, felsőbbbseges és világvárosi: ennek az irdatlan nagy Bábelnek a lakója és polgára, aki itthon van itten, és úgy viszonylik valami fügedi úriemberhez, mint maga Budapest Fügedhez.

Az előcsarnokban szívdobogva nézett körül: nincs-e itt véletlenül Ákos. Nem volt ott. De ideje nem is futotta báméskodni, sietnie kellett fel a lépcsőn, anyja noszogatta. Gyorsan át kellett öltözniök, hogy rangosan jöhessenek le a vacsorához. Közben egyetlen pillanatra nem feledte Akost. Még ha másra kellett figyelnie, azt is eszének csak egyik felével tette, Ákos kitörölhetetlenül ott égette tudatát fájó és gyáván reménykedő sóvárgással. Százszor is szemrehányást tett magának, miért nem írta meg érkezésök pontos idejét. Akkor Ákos biztosan még a vonathoz is kijött volna.

Rózsaszínű ruháját vette fel, a Fügeden készültek közül a legelegánsabbat, amelynek, bár mérsékelten, még kivágást is adott Perl kisasszony művésze. A tükörben elragadónak találta a ruát, csak természetének vonalát kevesellette és elhatározta magá-

ban, hogy valamilyen agyafurt módon titokban megvásárolja azt a Pilules Orientalest. De talán Akosnak így is tetszeni fog. Bizonyosan lent lesz az étteremben. Majd nagyot néz, ha meglátja kis szövetségesét és őrangyalát így előkelően, világvárosiasan, dámásan, befűzött derékkal.

— Remek vagy, mókus, — mondta apja elragadtatva, mikor mindhárman felkészültek és szemügyre vették egymást.

— Nem mondom, ez a ruha jól sikerült, — mondta még az anya is, aki ezúttal nem tudta elragadtatását egészen palástolni.

A földszinten egy feketébe öltözött úriember lépett oda Hubayhoz és régi ismerős gyanánt kezelt vele. Néhány szót beszélgettek. Aztán az apa visszatért családjához:

— Erre megyünk, gyerekek. A kis termet jobban szeretem. Képzeljétek, Szilágyi Akos elköltözött innen, még pedig már régebben. Ez furesza, mert ezt nem írta. És én mindig ide szoktam neki címezni, ha írok. Ez az úr Glück Frigyes volt, a tulajdonos, ő mondja, hogy Akos már nem lakik itt.

Magdolnában meghűlt a vér. Vajjon miért költözött el és hova? Talán csak nem költözött el Pestről? S ha elköltözött, hogyan kapta meg az ide címezett levelet és hogyan felelt rája? És megeshetik az az elképzelhetetlen borzasztóság, hogy ma este nem találkoznak?

A kisteremben leültek a vacsoraasztalhoz. A pincérek régi ismerősök gyanánt sereglettek oda. Magdolna csak a jelenlevőket fürkészte, amennyire feltűnés nélkül tehetette. Vadidegen arcok az asztaloknál, Akos sehol. Boldog emberek mind, pesti férfiak és pesti nők, akik Ákossal egy városban lakhatnak. Bizonyára gyakran látják is színházban, Stefánia-úti kocsikorzón, Kuglernél és mindenféle elegáns alkalmakkor. A Pannonia kis terme tele volt közönséggel. Feltűnően sok volt a kölföldi kinézésű úri-

ember. Tábornokok ültek különböző asztaloknál, nem is egy. Más asztaloknál hírneves politikusok.

— Tegnap óta Pesten van a király, — magyarázta Hubay a két hölgynek, — a politikai válság miatt jött le. A parlamenti bizottság felmentette Khuen-Héderváryt, viszont Polónyi dolga nagyon meggyengült azzal, hogy tárgyalni kezdett a német néppárttal. Csáky Albinról lehet szó, a függetlenségi szanaszéjjel szóródnak Olay Lajos miatt. De mit beszélek én oktondi, hiszen ti egy szót sem érttek ebből.

— De miről veszekednek? — kérdezte Hubayné.

— A magyar vezényleti nyelvről. Kossuth Ferencék azt akarják, hogy Magyarországon ne németül vezényeljék a magyar katonákat, hanem magyarul. A király pedig ebbe nem akar belemenni, mert félti a hadsereg egységét háború esetén. Ezért exlex van.

— Háború? — csodálkozott Hubayné — ennek semmi értelme. Miért lenne háború? Ez nevetséges.

— Angyalom, — szólott hidegen Hubay, — amit őfelsége mond, vagy gondol, az nem nevetséges. Gondolja meg, hogy milyen kifejezéseket használ. Háború, persze, hogy képtelenség a háború. De egy rendes hadseregnek békében is kifogástalanul egységesnek kell lennie.

— Jó, jó, nem akartam a királyt megbántani. Pas du tout. De mondja, nem lehetne látni a királyt?

— Nem tudom. Majd holnap érdeklődöm. Szeretném, ha ez a mókus is látná. Talán kikocsizik valahova, vagy lesz valami ünnepség. Kár, hogy nem jöhettünk fel akkor, mikor Edward angol király is itt járt nemrég. Talán mindakettőt láthattuk volna. Mi az, mókus, min jár az eszed?

Magdolna összerezett, mint akit rajtakaptak. Ismerte apja Ferenc József-imádatát. már pedig ő arra gondolt, hogy a király száz megpillantását odaadná, ha egyetlenegyszer megláthatná Akost.

— A zenére figyeltem. Kicsit behallatszik.

Hubaynének azonban más fúrta az oldalát

— Mondja, Imre, mi az az exlex?

— Drága angyalom, napok óta egyebet sem olvas az ujságban. A képviselők nem szavazták meg a költségvetést, a kormány törvényesen nem jogosult az új költségvetési évet megkezdeni, tehát törvényen kívül működik. Exlex, azt jelenti, hogy törvényen kívül. Ez mind a magyar vezényszó miatt van. Az ördög vigye el őket. Ezt nekem magyarázzák, a tizenhármass közös huszárnak. Ha én elordítottam magam, hogy „ófziccen“, minden jász-kún legény felült a lovára. Hol van ebben a hiba? Nini, gyorsan nézzetek oda, de ne feltűnően: ez Küry Klára.

A két befűzött hölgy, anya és lánya, odapillantottak a belépő művésznőre, aki egy idősebb dáma — bizonyára a mamája — és három-négy tisztelője kíséretében libegett asztala felé. Fürtös, szőke haja volt, hófehér arcán kacér gödröcskéje, természetén az erős fűző hangsúlyozta a bolondító vonalakat.

— Csak maga ne nézze a színésznőket, — szolt Hubayné szigorúan, — az nem ilyen vén embernek való. Magdolna, il ne faut pas la regarder. És nem is olyan nagy eset már ez a Küry Klára. Az a fiatalabb, az a Fedák, vagy hogy hívják, lehúzta.

Magdolna szívből gyűlölte e pillanatban mind a kettőt. Küry Klárát is, Fedák Sárít is. Biztosan mindakettő szerelmes Ákosba. Mert valószínű, hogy ismerik, hiszen Ákos, mint „vivőr“, ahogy anyja néha nevezi, mindenütt megfordul. A kulisszák között is. Hogy mik a kulisszák, arról fogalma sem volt Magdolnának, mert még sohasem vitték színházba. De tudta, hogy az valami színházat, primadonnákat és kurizálást jelentő homályos kifejezés. Ákos kétségkívül jár azok közé a kulisszák közé, tehát Küry Klára is ismeri őt, és Fedák Sári is. Ha pedig ismerik, akkor szerelmesek bele. Aki Ákost ismeri, az menthetetlenül szerelmes bele. Lopva figyelte a gömbölyded, szőszke, rizsposros primadonnát. Annak arcáról egy pillanatra sem múlt el a tejszínhához hasonló édes mosoly. Hol erre az úrra ragyogott ve'e, hol arra. Mindenkire egyformán. És Magdolna el-

határozta, hogy Ákos előtt le fogja leplezni ennek a kacér nőnek merész árulását. „Vegye tudomásul, Ákos, hogy mikor maga nincs ott, az a Küry Klára olyan merészen mosolyog boldogra-boldogtalanra, hogy botrány nézni.“

Ekkor tudatára ébredt valaminek, amit öntudatlanul eddig is érzett. Hogy valaki kitartóan és erősen nézi. Az a valaki a negyedik asztalnál ült másodmagával. Olyan huszonöt-harminc közötti fiatalember, ahogy villámgyors, futó pillantásával megállapíthatta. Zömök termetű, széles vállú, tatár arcsontú legény volt, kurta fekete bajuszt hordott az orra alatt. Magdolna érezte, hogy ez a fiatalember le nem veszi róla a szemét. Ahányszor körülpillantás örve alatt ő egy pillanat tizedrészéig azon az irányon is áthaladt nézésével, az a tatárarcú mereven és erősen nézte őt. Első pillanatban hálát érzett ezért a kitartó nézésért: szépnek talál, gondolta magában, feltűnő szépnek talál, tehát akkor Ákosnak is tetszhetem. De aztán lassanként kezdett a folytonos nézés terhére válni. Sértőnek érezte. Hogy merészel ez engem így nézni, fűzte tovább gondolatait, aki minden porcikámmal és teljes lelkeimmel az Ákosé vagyok? Engem még nézni sem volna szabad másnak, csak Ákosnak.

S ugyanekkor Hubayné a foga között így szólt férjéhez:

— Nézze csak, Imre, a negyedik asztalnál ül két fiatalember. Nézzen oda, aber nicht auffallend. Kérdezze meg a főpincértől, hogy kicsoda az az alacsonyabbik.

— No mi az, kedvesem, — tréfált jóízű étkezése közben Hubay, — megtetszett magának valaki?

— Blöder Witz, — szólt Hubayné szigorú méltósággal, — maga csak kérdezze meg, hogy ki az.

Hubay intett a főpincérnek. Közelebb intette, aztán feltűnés nélkül érdeklődött az illető legény kiléte felől.

— Az báró Meszlényi Zoltán, méltóságos uram,

Erdélyben szolgabíró. Prima család, méltóságos uram, komoly vagyok.

— Jól van, de el ne fecsegye, hogy kérdeztem.

A főpincér megbocsátó mosollyal felelt a feltevésre, mélyen meghajolt és tovább ment.

— Egész este majd elnyelte Magdolnát, — mondta halkán Hubayné, — annyira nézi.

— Azt el is várom, — felelte Hubay vidáman, — hol lát még egy ilyen lányt a föld színén, szeretném tudni. Vigyázz, mókus, ne nézz arrafelé. Az ilyenek csak szenvedjenek. De azért csak örülj neki, hogy sikered van. Örülsz?

— Mindegy nekem, apus.

— Talán nagyon elfáradtál az utazástól. Hamarosan lefekhetünk. Most még rendelék egy sampanyert parádi vízzel, te is megkóstolod, anyád is kap belőle, aztán lefekszünk.

— Nem, nem apus, egy cseppet sem vagyok fáradt, igazán nem, még maradhatunk.

Ebben a pillanatban Péter, a ruhatáros, állított oda az asztalhoz.

— Hubay méltóságos urat a telefonhoz kéri. Szilágyi méltóságos úr.

Hubay azonnal felugrott, bocsánatot kért családjától és követte a távozó ruhatárost. Magdolnával táncolni kezdett a világ. Végre, végre. Ákos szánitgatta magában, hogy mikor érkeznek Pestre, bizonyosan tegnap is érdeklődött már ebben az időben. Alig várja, hogy megláthassák egymást. Kocsiba ül és öt perc múlva itt lesz. Vagy ha nagyon messziről jön, hat-hét perc múlva. Legfeljebb tíz perc múlva.

— Holnap utána fogok kérdezni, hogy miféle szerzet ez a Mészlényi báró. Ne felejtse el, hogy megnézzem a Góthát. Ebben a szállodában biztosan lesz Gótha, ide úriemberek szállnak.

— Igen, mama.

Közben hozták a pezsgőt. Hubayné mindenképp előtt hevesen tiltakozott, hogy a parádi vizesüveget a közelébe állítsák. Életének egyik apró szenvedése

volt az, hogy férje parádival szerette a pezsgőt. De Magdolna éppen ezért külön töltetett parádit a maga pezsgőjébe. Szeretett apró részletekben, szokásokban, ízlésben apjához hasonlítani. Aki különben kiszáratva már jött is vissza.

— Fárasztó ez a telefon, — mondta bosszúsan, — sehogysem szokom meg, hogy hogyan kell tartani.

— Mi van Akossal? — merészelte Magdolna a kérdést.

— Roppant kérte a bocsánatot, hogy nem jöhet ide, de véletlenül éppen mára és holnapra minden úgy összejött neki. Bécsi rokonai vannak itt, azokkal kell kimennie Ósbudavárába az orfeumba. Holnap is azokat kell kalauzolnia. De talán tud időt szakítani, hogy velünk ebédelhessen, vagy legalább feketére odajöhessen. Mondtam, hogy a Vampeticsben fogunk ebédelni. Azt is mondtam, hogy holnap már utazunk. Rettentően sajnálkozik. A kezeteiket számtalanszor esőkoltatja.

— Ismerjük az ilyet, — epéskedett Hubayné, — ha Ósbudavárába akarózik neki menni, arra mindig van társaság. És egyáltalában kik azok a bécsi rokonok? Sosem tudtam, hogy Bécsben rokonai vannak. Ja igaz, Imre, ne hagyja holnap elfelejteni, aber ganz bestimmt, hogy valamit megnézzek a Górhában.

Hubay töltött magának a parádivól, aztán kocintott feleségével is, lányával is. Az italt nagy gusztussal hajtotta fel, utána kéjesen megreszelte a torkát, aztán szomorúan megcsóválta a fejét, hogy ebben a kocsmában nem illik pipázni. Magdolna csak éppen hogy ivott a maga italából. Gondolkozása megbénult, hangulata nem lett sem rossz. sem jó, csak teljesen érzéktelen. A mai este elveszett. Hiába készült erre az estére hetek óta, hiába van fűzője, hiába vett fel rózsaszín ruhát, hiába készítgette régóta az olyan agyafurt és semmitmondónak látszó megjegyzéseket, amelyeket csak ők ketten érthettek. Most várni kell holnap délig.

— Megjegyzem, — szólt Hubay, — Ákos nagyon invitált engem, hogy ha ti lefeküdtetek, tartsak velük. De én mondtam neki, hogy a családomat nem hagyhatom.

Ezt olyan hangon mondta, amely szinte könyörgött a hitvesi belátásért. De Hubayné azonnal elvágott minden reményt.

— Hogyisne. Hogy nekem zengerájba menjen mulatni. Und was noch. Ki van zárva. Megjegyzem, azok odaát szintén pezsgőt rendeltek.

Hubay lemondóan sóhajtott és gyorsan felhajtott még egy pohár pezsgőt. Magdolna pedig nem pillantott „azokhoz odaát“. Görcsös arckifejezésén látszott, hogy ásitást nyom el.

— Mi az, mókus, fáradt vagy? Az előbb azt mondtad, hogy egyáltalán nem vagy fáradt.

— Hirtelen egyszerre rámjött, apus.

— Jól van, az italt megisszuk és megyünk. Őszintén szólva magam is elpillendtem egy kicsit. Holnap mi lesz a program? Szeretném Magdolnának megmutatni a parlamentet, meg a Margitszigetet. És az állatkertben a majmokat. Estére valami színházról lehetne szó.

— Arra nem lesz idő, — szólt Hubayné, — mi egész nap a Váci-utcát és a Koronaherceg-utcát fogjuk járni. Megrendelünk mindent, mértéket véteünk, és ha majd visszajöttünk az utazásról, úgyis itt kell néhány napig maradni a próbák miatt, akkor mindenre lesz idő. Igyekezzünk azzal a pezsgővel, faites vite.

Hubay húzta-húzogatta az italozást, szeretett étkezés után üldögelni, vagyis „tislizni“, mint mondani szokta. Sok mindenkit ismert a teremben, azokat magyarázta. De a két hölgy álmosan hallgatta. Magdolna éppenséggel nem akart semmitsem hallgatni. Az ő számára holnap délig megszűnt Pest minden csodája az egész világgal együtt. Mikor végre felkászálódtak, hogy szobáikba vonuljanak, anyja oda-súgott neki:

— Ahhoz az asztalhoz ne nézz vissza.

— Melyik asztalhoz? — kérdezte ő bámulva.

— Ugyan ne affektálj. Ahol az a báró Meszlényi ül.

— Ja igen. Elfelejtettem.

Valóban elfelejtette. De azért a kijáratnál hozzáért egy székhez és mintegy arra visszapillantva meglátta a szeme sarkából azt a zömök fiatalembert. Az most is mereven és erősen nézte. Ó Istenem, mit néz ez a boldogtalan, mikor Ákos van a világon, Ákos! Mikor lefeküdt is, és az egész napi úttól kimerülten már félálomban húzta magára a szokatlau szállodai takarót, öntudata utolsó szikrája is ezt a nevet jelentette.

Másnap reggel nyolckor már talpon voltak. A családfővel pontosan megbeszélték a találkát, aztán nekivágtak a városnak, azaz csak üzleteinek, mert Hubayné teméntelen hosszú listát állított össze boliteendőkből. Magdolna azonban csak félszívvvel vett részt ebben a fegyverkezésben, amely az ő megjelenése, szépsége, leendő bálozása érdekében történt. Igyekezett anyja kedvére tenni és érdeklődést mutatni, de eszében csak Ákos járt igazán. Olykor felocsudott szerelmes vágyódásából és kötelességtudóan kényszerítette magát, hogy a Leichner-féle rizspor színárnyalataira figyeljen, de ez a figyelem csak rövid ideig győzte, helyét csakhamar elfoglalták az Ákosért sajtó gondolatok. Jártak cipőüzletben, jártak masamódnál, válogattak szalagot, bélésanyagot, kesztyűt, gumipertlit, hajkefét, kátrányszappant, levélpapírt, sámfát, sütővasat, cérnagombot, porzsinórt, fogkefét, művirágot, s azonkívül Hubayné minden boltban megkérdezte, hogy van-e Góthai Almanach, de csodák csodájára egyik üzlet sem tartott ilyet, külön könyvkereskedésbe kellett menni érte és szakácskönyvet vásárolni, hogy ezzel az ürüggyel az anyja a Góthába merülhessen. El is merült annyira, hogy ceruzával még ki is jegyzett belőle egyetmást. S mikor kijöttek azonnal szólt:

— Meszlényi báró igen jó család. Anyja ónodi Weress, két nagyanyja Zeik és gróf Hausen.

— Miért? — csodálkozott Magdolna.

— Miért, miért. Ich versteh dich nicht. Meszlényi báró az a fiatalember, aki tegnap annyira nézett a Pannoniában.

— Ja? — fordult el Magdolna kedvetlenül a gondolattól.

Az órát nézte folyton, hogy közeledik-e már az ebédidő. S mikor végre anyja megelégette a talp-égető, hátnyilaldtató kóborlást, megváltottan lépett be a szálloda kapuján. Lerogyott egy székre és embertelenül fáradtnak érezte magát. Pár pillanat különbséggel jött apja is.

— Nem várunk semmit, megyünk a Vampeticsbe ebédelni.

— Gyalog? — riadt fel Magdolna.

— Szó sincs róla, mókus. Most gumirádlisba ültetek, hogy azt is megtapasztald. A kapuig, remélem, még el tudsz vánszorogni.

A kétfogatú kint állott a kapu előtt. A bakon pepitanadrágos kocsis, a lovak egyikének bokáján sárga nemezgyűrű, az ülésen piros szegésű pepita takaró, sarkában két piros betű. Tágas kocsis volt, a hátsó ülésen mindhárman el tudtak helyezkedni. A fogat megindult és úgy ment, mint a lehellet. A Váci-körút irányába fordult s a Bazilikán innen bevágott az Andrássy-útra. Eddigi halk gördülése is elhallgatott most már, a faburkolaton teljesen nesztelenül suhantak a gumi-abroncsok, csak a két ló patacsatogását lehetett hallani.

— Nézz előre, mókus, az Andrássy-út legvégére, ott fog állani a millenniumi emlékmű. Azt mondják, nagyon szép lesz.

De mondhatott a Pestet élvező apa akármit, Magdolna gondolataiban új benyomásra édeskés hely maradt. Azon reszketett minduntalan, hogy hátha Ákos már régóta ott ül és talán elúnta őket várni. Vagy még csak sokára érkehetnek s akkor a

várakozás felér a legnagyobb gyötrellemmel, mert bizonytalan. Miért is nem beszélték meg a találkozás pontos idejét? Szörnyű sors fiatal leánynak lenni, akit nem avatnak semmibe s aki nem tehet mást, mint némán tudomásul veszi a nagyok intézkedéseit, pedig azok az ő titkos boldogsága vagy boldogtalansága felett döntenek.

Az Oktogonnál Hubayné egyszercsak elővette a könyvesboltban kiírt cédulát és átadta férjének. Az átfutotta és helyeslően bólintott.

— Én is megtudtam egyetmást. Az apja nyugalmazott gyalogsági tábornok. Rémlik is nekem, hogy katonakoromban ismertem.

Magdolna nem szólt semmit, de élénk bosszúság gerjedt fel benne szülei ellen. Miféle nevetséges és hiábavaló dolog ez? Minden kérdésért kár, amelyet felbukkanó idegen fiatalemberekre fecsérelnék. Majd ha bálozni fog, remélhetőleg tíz olyan gavallér is akad, aki legyeskedni fog körülötte és busás hozománya körül. Szörnyűségesen unalmas lesz valamennyiről meghallgatni származását, rokonságát, állását és vagyoni viszonyait. A legegyszerűbb lenne megmondani: apus és mama, ne fáradjatok, minden hiábavaló, én az Ákosé leszek, ez már el van döntve és megmásíthatatlan.

Mikor asztalhoz ültek, az apa azonnal a rendelés felől intézkedett.

— Ákost nem várjuk, az ő érkezése bizonytalan.

— Egy percig sem vettem komolyan, — mondta Hubayné, — egész biztos, hogy nem fog eljönni. Ritka megbízhatatlan ember.

Elkezdte tanulmányozni az étlapot, Magdolna pedig részint haragot, részint titkos kárörömet érzett magában. Haragot anyja rágalmozó megjegyzéséért, kárörömet azért a pillanatért, mikor Ákos majd megáll az asztal mellett, mert ha magát az angol királyt kell is szórakoztatnia, most egész biztosan idejön. Elkezdtek ebédelni, az asztalon jeges lehelletű sör jelent meg. Ragyogó nyári nap volt, zsi-

vajgó tömeg étkezett az óriás kerthelyiségben, a fák tikkadtan lógatták itt-ott már barnával kikezdett lombjukat, az asztalok között a talajon falánk verebek lesték a morzsákat. Apa és anya kicserélték délelőtti tapasztalataikat: Hubay az Omgénál járt, a földművelésügyben, a biztosítónál és a Kölber-féle kocsigyárban. Mindenütt igen jól végezte dolgát. Magdolna nem figyelt minderre, étvágytalanul szurkálta villájával az ételt. Az idő mult és Ákos nem jelentkezett. Már a feketét is kihozatták, Ákos még mindig nem volt sehol. Magdolna szíve, amely az ebéd elején olyan közel tartózkodott a torkához, lassan süllyedt lefelé. Most már ráereszkedett rekeszizmára és az olyan kellemetlenül idegesítő nyomással terhelte, hogy elviselhetetlennek tetszett.

— Hát én azt hiszem, kedveseim, — mondta Hubay, — hogy nem várunk tovább, félnégy elmúlt.

— Jaj, apus, itt olyan jó, még maradjunk. Csak még egy egészen kicsit.

Magdolna majdnem sírt. De anyja a kesztyű után nyúlt, ami a készülődést jelentette.

— Arra nincs idő. Még temérdek dolgunk van. Szilágyinak üzenetet lehet hagyni, de — meiner Ansicht nach — annak sincsen sok értelme. Fügeden jók vagyunk neki, itt mások után mászkál. Fizessen, Imre.

Talán még most eléjük toppan, reménykedett Magdolna, mikor az asztalsorok között haladtak kifelé, talán a következő pillanatban ott lesz előttük monoklis, barna arca, szemében a hűség és a szerelem. De a kapuig úgy fogyott a remény, mint a távolság. S mikor megint kétfogatúba ültek, Magdolna szíve görcsösen elfacsarodott. Talán este, talán este, — kapott rögtön az új reményen, hogy teljesen kétségbe ne kelljen esnie. Gondolatai élénken dolgoztak Ákos érdekében: igen valószínű, hogy csak feketére tudott volna jönni, de azzal viszont nem éri be, tehát bizonyára úgy intézte, hogy az egész estét velők tölti. Teljesen igaza van. Sőt ezt annak jeléül is lehet

venni, hogy szerelme mitsem csökkent Füged óta, s a pontozott betűkből álló levél óta, amely szerint éjjel-nappal az imádott lény forog a fejében.

Egész délután ismét az üzleteket járták. S végül csak kis részét intézték el a sok teendőnek. Egyetlen rokonnak és ismerősnek nem üzentek, fényképésznél nem voltak, nevezetességeket meg nem tekintettek. Csak éppen a ruhákat rendelték meg. A legtöbb teendő a visszaérkezés idejére maradt. Még a színház is. Felmerült ugyan, hogy elmennek a szomszédos Nemzeti Színházba, ahol „A dolovai nábob leánya“ című szindarabot játszották, de Hubayné sem tudott lábon állni a fáradtságtól, és Magdolna, aki hónapok óta várt már élete első színházi estéjére, súlyos fáradtságról panaszkodott. Pedig ettől még elment volna a színházba. De mivel biztos volt, hogy Ákos odajön hozzájuk vacsorázni, semmi esetre sem akarta megkockáztatni, hogy ezt elmulasztja. Ennélfogva vacsora előtt lefeküdtek egy órára, anya is, leánya is, még pedig nem díványra, hanem rendesen levetkőzve a vetett ágyba.

Mikor beléptek a kis terembe, tegnapi asztaluk várta őket három terítéssel. Az asztal közepén óriás bokréta csupa piros rózsából. Ha nem akkora, talán fel sem tűnt volna nekik; vendéglői asztalon nem különös dolog a virágdísz. De ez a bokréta felötlően nagy volt.

— Miféle virág ez? — kérdezte rögtön Hubayné.

— Nem tudjuk, méltóságos asszonyom, — felelt az ott szorgoskodó főpincér, — a portáról hozták, hogy erre az asztalra tegyük.

— Hát csak kérdjék meg a portán, hogy mi ez.

Helyet foglaltak. Magdolna szívébe azonnal belenyilallott a boldog feltevés: ezt csak Ákos küldhette. Bizonyára elháríthatatlan akadályok miatt nem siethetett hozzájuk eddig, de ezzel a rózsabokrétával jelét akarja adni annak, hogy ide gondol és pedig szerelemmel gondol ide. Most már minden jól van. Ákos idegondol és szerelmes. Most már összedőlhet

az egész világ, nem fontos többé semmi, Ákos piros rózsát küldött. Megolvasta: ötven szál volt a bokrétában. Es nem is csak olyan akármilyen rózsza, hanem igen hosszú szárú és nagy, gazdag szirmú sötét-piros díszrózsza.

A főpincér nemsokára jött is vissza.

— Bocsánatot kérek, de a portás sem tudja, honnan jött a virág. Hordár hozta délután, cédula nem volt mellette a hordár szóbelileg adta át azt az üzenetet, hogy a virágot a Hubay méltóságos úrök asztalára kell tenni.

Magdolna úgy érezte, hogy nem ül, hanem lebeg. A boldogság elvette súlyát. Lehajtott fejjel az étlapot nézte, hogy szülei észre ne vegyék ujjongó pirolását. De fel kellett néznie, mert anyja szólította.

— Vous en prendrez une, — mondta halkán és gyorsan, majd magyarul a főpincér felé fordult: — nem szeretek idegen virágot az asztalon, vigyék el. Talán küldjék fel a szobámba.

Mindezt Magdolna nem értette, de szótfogadott. A nagy bokrétából kivett egy szálát és maga elé tette. Aztán a főpincér fogta az egész vázát és továbbadta. Más pincér már vitte is kifelé. Következett a vacsora-rendelés. Magdolna hamar kész volt vele: halmayonnaisét rendelt, mert a pesti vendéglői ételek közt ezt találta legjobbnak. S ha nem restellte volna, körítésül egy kis rákpörköltet és egy kis gombamártást kért volna hozzá, mert ezek is gyengéi voltak: a rák meg a gomba. Mikor rendelés után szórakozottan felnézett, tekintete egy közeli asztalra esett. És annál, mint tegnap, most is ott ült az a fekete, nyírott bajuszú, tatárarcú fiatalember, ezúttal egyedül. Asztala mellett pezsgősüveg büszkélkedett féloldalt dőlve a jeges vödörben. Mohón és sóváran nézett ide. Kabátja gomblyukában nagy piros rózsza, Magdolna únottan fordította el tekintetét, s másodpercek is beleteltek, míg egyszerre összerezzen és elsápadt: eszébe jutott az a lehetőség, hogy a rózsákat ez a fiatalember küldte és nem Ákos. Báró Mesz-

lényi Zoltán szolgabíró küldte a rózsákat, a vagyonos erdélyi fiatalember. Magdolna szívét fájdalmas harag ragadta meg: szerette volna az idegen hódolót pusztá kézzel ott helyben megfojtani, amiért ekkora csalódást okozott neki. Ösztönszerűen az egy szál rózsához nyúlt, gyűlölettel kezdte szárát morzsolni és azon mesterkedett, hogy észrevétlen maga mellé ejtse az asztról, aztán rátaposson. De aztán megcsillant benne a reménység: hátha mégis Ákos küldte a bokrétát, s az idegen fiatalember gomblyukába tűzött virág merő véletlen.

— Vigyázz, — szólt anyja halkan, — az a Mész-lényi báró kitartóan idenez, viselkedjél szemérme-sen és ne nézz arrafelé. Nyilvánvaló, hogy ő küldte a virágot.

— Nem biztos, — felelt Magdolna gyengén és csodát remélve.

— Engem ne taníts fiam, das ist lächerlich, persze, hogy ő küldte.

Ő nem felelt, de még mindig konokul ápolgatta és dédelgette magában a megmaradt reménység c-nyészően kicsiny csíráját. Hátha mégis Ákos küldte a virágot? És hátha Ákos a következő pillanatban itt lesz az asztalnál. Teljesen lehetetlen, hogy ma el ne jöjjön, hiszen tudja, hogy holnap elutaznak.

A vacsora foly tovább hallgatagon, mind a hár-man fáradtak voltak és nem igen beszéltek. Mag-dolna azon gondolkozott, hogy vajjon nem lehet-e valakit a távolból hipnotizálni. Olvasott valami indiai fakírokról és gondolatátvitelről. Ha nagyon-nagyon erősen gondolna Ákosra, talán megtörténnék a csodálatos dolog: Ákos akárhol tartózkodik most, egyszercsak felemelkednék ültőhelyéből és elindulna üveges nézéssel, holdkóros módjára, egyenesen ide a Pannonia felé, menne-menne az utcán, semerre sem nézve, befordulna itt a kapun és egyszer csak meg-állna itt mellette...

— No még ilyet, — szólt hirtelen az apa hango-

san örvendezve, — szervusz, öregem, hát te hogyan kerülsz ide?

Magdolna megrendülve pillantott fel. De nem Ákos állott ottan, hanem egy hatalmas termetű, ősz-fejű huszártiszt.

— Szervusz, édes Imrém, kezeit csókolom, Nóra csak nem a magok lánya ez a nagy dáma?

Ez Nyiry Béla huszárezredes volt, az apának annakidején tiszttársa. Magdolna emlékezett rá gyerekkorából, évekkel ezelőtt már látta egyszerű kétszer. Most is olyan volt, mint akkor: szélesvállú óriás, akinek kemenceszerű mellén csak úgy dagadt a búzavirágszín, aranyzsinóros atilla. A szék nyögve recsent alatta, mikor a helykínálásra leült. Azonnal élénk beszélgetésbe merült a két férfi: a magyar vezényszót tárgyalták és politizálni kezdtek. Magdolna ebből nem értett semmit. Oldalról nézte az ezredest és gyűlölte. Ezt is gyűlölte, mert Ákos helyett ült ott, annak a helyét bitorolta az asztalnál. Amonnan, a közeli asztaltól szinte érezni lehetett a báró Meszlényi Zoltán mereven kitartó, sóvár nézését. Azt is gyűlölte. Az egész világot gyűlölte, ha az nem Ákost jelentette neki.

A beszélgetés régi tisztársakra csapott át. Niczky hadnagyot említették, meg Szmrecsányi Adorjánt. S ekkor Hubay így szólt:

— Megjegyzem, hogy Szilágyi Ákos bármikor betoppanhat. Tudja, hogy itt vagyunk.

Nyiry ezredes elkomorodott. Kétfelé törölte tömör, ősz bajszát. Megcsóválta a fejét.

— Hát akkor jobb lesz, ha odébbállok. Nem óhajtok veled találkozni.

— Persze, — mondta Hubay, — most jut eszembe: te sohasem szeretted. Nem tudtátok elviselni egymást.

Magdolna felfigyelt. Orrlyukai kitágultak izgalmában. Olyasmit érzett, hogy körmökre volna szüksége, mint a macskának, amelyeket ki lehet az ártalmatlanul síma kézből eregetni és nekiugrani

annak, aki Ákost bántja. De nyugalmat parancsolt magára. Hubayné érdeklődve szólt bele a beszélgetésbe:

— Mondja, Nyiry, ez érdekes. Maga miért nem szereti, eigentlich? Mert Imrét nem lehet leszoktatni róla.

— Azért nem szerettem soha, mert a mesterségemet szeretem. Én katonatiszt vagyok, az ilyen emberek pedig ártanak a katonatiszti tekintélynek. Nem tudok róla semmit, amiért diszkvalifikálni lehetne. Biztosan nem hamisított váltót és nem lopott ezüstkanalat. De ez nem elég. Aki lovastiszt, arra még szigorúbb szabályok kötelezők, mint egyéb emberre. Ebben én nem ismerem a tréfát. Mikor a színdarabokban, meg a regényekben ezek a skriblerok leírják a lump huszártisztet, aki tükröt tör és dorbézol és cigányozik és csak szoknyák után futkos, szeretnék dühömben embert ölni. Hát ilyen a huszártiszt? Láttál te engem dőzsölni valaha részeg ismeretlenekkel? Vagy táncoltál te valaha cigányokkal a billiárdasztal tetején becsípve? Nem pajtás, te sem tetted soha. Mink másképpen éltünk, keményen végeztük a szolgálatot, úgy házasodtunk, ahogy kell, szóval vigyáztunk őfelsége kardbojtjára. De ez az ember más matéria. S az ilyen miatt költik nekünk komolytalan, korhely hírünket. Használ ez a hadseregnek, kérdelek?

— Ne bántsд szegény fejét, — szólt békítően Hubay, — hiszen nem is maradt katona.

— Nem, mert nem maradhatott. Te a magad jószántából mentél haza közülünk gazdálkodni. De ez lehullott közülünk, mint a szitából az ocsú. Nem ember az ilyen. Vagy talán ember, de nem nekem való. Találkozni bizony nem óhajtok vele.

— Azt hiszem, — mondotta Hubayné, — ettől nem kell félnie. Nem kellünk mi annak, csak ha szüksége van valamire. Ich kenne das. De ennek az Imrének hiába magyarázom, folyton pártolja.

— Sajnálom szegényt, — felelt Hubay vállat vonva, — nem tehet róla, hogy gyenge gerinccel született. És sok éven át mégis csak bajtársam volt. Fordítsam el a fejemet, ha látom? Hagyjuk, beszéljünk másról. Azt mondd meg, öreg cimbora, hogyan van a családod?

Nyiry ezredes elmondta családjá híreit. De Magdolna ezekre már nem figyelt. Úgy érezte, hogy száraz a toroka. És hogy most rögtön szembe kellene szállania ezzel a kegyetlen öreg emberrel. És hogy jobban szereti Ákost, mint valaha. És hogy a világ gonoszul igazságtalan hozzá, a nemes, jószívű, meglelelkű, üldözött vadhoz, mert nem ismerik a dolgok bizalmas részleteit. Így könnyű valakit elítélni. De aki barátja, szövetségese és szerelmese, aki ismeri titkait, aki előtt már kiöntötte a szívét, az csak rajonghat érte, csak imádkozhatja és csak élete céljául tűzheti ki, hogy mellette áll, jó útra téríti, boldoggá teszi és végül diadalmasan büszke reá. Mit tudtok ti, gondolta Magdolna boldog göggel és mit tud a világ erről az imádatos emberről és erről a világrengető, csodálatos szerelemről. Most csak beszéljetelek. De eljön a nap, amikor ez a félreismert ember és Hubay Magdolna felemelt homlokkal, karonfogva kiállanak a világ elé. S akkor majd ki fog derülni, hogy mindenki tévedett. Szilágyi Ákost mindenki félreismerte, csak egyetlen élőlény nem, aki őt a világnak eddig legszentebb és legnagyobb szerelmével szerette.

Mikor a könyörtelen ezredes felállott, hogy búcsúzzék, Hubay úgy döntött, hogy nem várnak tovább, ők is mennek. Magdolna szerelmes lelkesedését egyszerre a tehetetlen lemondás kínzó fájdalma öntötte el. Szeme nedves volt, mikor elment a sóváran pillantgató Meszlényi báró asztala mellett. Két hosszú napot töltött Pesten és nem sikerült Ákost látnia. Szája vonaglott az elnyomott sírástól. Olyan nehezen ment a lépcsőn, mintha fájdalmát valóságos súly gyanánt kellene felfelé cipelnie. Egyetlen

vigasztaló gondolata volt csak, amelybe megkapasz-
kodhatott: hogy apja védte a megtámadottat.

— Mit szól maga ahhoz, — szólta Hubayné a fo-
lyosón. — amit Nyiry mondott Szilágyiról?

— Sajnos, igaza van, — felelt Hubay kedvetle-
nül és csendesen.

Ez már sok volt. Magdolna alig várta, hogy
magára maradhasson a néma sötétben. Akkor jól
belerejtette arcát a párnába és szabadjára eresztette
zokogását. Válla hangtalanul rázódott az ágyban,
mikor aztán az első sírasi rohamon túlesett, össze-
szedte magát és dacosan összeszorította ökleit a
paplan alatt. Csak azért is. Akármi lesz, ő Akost
mérhetetlenül szeretni fogja, hozzámegy feleségül
és az egész világnak meg fogja mutatni, milyen em-
ber az, akit ő szeret. Így aludt el könnyes szemmel
és mikor másnap reggel felébredt, csodálkozva
érezte a szemét még mindig, vagy inkább újra ned-
vesnek. Talán Ákossal álmodott, mielőtt a szállodai
szobalány kopogtatása felébresztette.

Már a vonaton ültek, mikor Hubay szóba hozta
Akost. Az étkezőben reggeliztek, gyönyörű napfény
ragyogott be a robogó kocsi ablakán, a pestkörnyéki
gyarak fatelepekkel tarkázott világa sebesen szaladt
visszafelé odakint. Utaztak Abbáziába.

— Ja igaz, tegnap még beszéltem Ákossal.

Hubayné majdnem elejtette a kávéskanalat
csodálkozásában. Magdolna pedig könnyű szédülést
érezett.

— Ugyanis már éppen kezdtem elaludni, mikor
bekopogtak a szobámba, hogy hívnak a telefonhoz.
Kénytelen voltam majdnem egészen felöltözni. Le-
mentem. Ákos volt a telefon másik végén. Hogy
most végre sikerült magáról minden kötelezettséget
leráznia és odavan a sajnálkozástól, hogy mi már
nyugovóra tértünk. Elég soká beszélt, magyarázta,
hogy milyen szörnyű módon el volt foglalva tegnap
is, tegnapelőtt is. Számtalan kézcsókját küldi mind

a kettőtöknek. Neked, mókus, külön üzeni, hogy a szövetség változatlanul fennáll.

— Jó, jó, — szólt Hubayné, — je m'en fiche. Azt mondja meg, hogy mi lett azzal a fürdődologgal? Lett abból az állásból valami?

— Nem lett. Részleteket persze nem akartam telefonon kérdezni. Megígértette velem, hogy a visszautazásról pontosan értesítem, akkor aztán előre gondoskodik, hogy nekünk szentelhesse magát.

— Na hiszen, — legyintett Hubayné, — színét sem fogjuk látni. Én régóta mondom, hogy...

Itt azonban egyszerre megakadt. Nyilván megdöbbentette valami, amit megpillantott. Magdolna gyorsan tekintett ugyanabba az irányba. És meglátta báró Meszlényi Zoltánt, aki a vonat másik oldaláról érkezően most helyezkedett el egy üres asztalnál. Gomblyukában most is piros rózsza. Hubayné megérintette férje karját, aztán fejmozdulattal figyelmeztette az érdekes látványra. Hubay, aki szemközt ült, a tükörbe pillantott. Azonnal látott mindent. Elmosolyodott.

— Ez aztán nem vesztegeti az idejét. Nagy erőberungot csináltál, Mókus.

— Na, csak vigyázva, — szólt Hubayné, — nem odanézni, vajjon ez is Abbáziába jön?

Magdolna most már kihúzta magát, igazító mozdulattal a hajához nyult és elmosolyodott. Nem szólt semmit. Boldog volt, hogy most lesz mire várnia. Szerette volna a sorsnak odadobni csalétekül az egész tengeri utazást, máris robogni visszafelé és számolgatni az órákat, hogy mikor látja viszont Ákost. Ezt a fiatalembert pedig már nem gyűlölte. Sőt, valami kedves hálát érzett iránta.

— Szerelmes belém, — mondta magában boldogan, — tehát csakugyan olyan szép vagyok. S ha olyan szép vagyok, akkor Ákos is szerethet. Ákos, Ákos, Ákos...

VII.

Este megháltak Fiumében. A fiatalember már az állomáson lemaradt mellőlük, nem lehetett tudni, hova megy, merre megy. Magdolna azonnal el is felejtette. Más gondolatok foglalkoztatták: új játékot eszelt ki magának. Emlékezetében az útiképek hosszú sora maradt meg s ő azt játszotta, hogy a különböző képekbe sorra odagondolta magát Ákossal. Dunántúli kis falu mellett szaladt a vonat, a falu végén libaúsztató sáros vize csillogott. A parton ott álltak ők ketten, egymás kezét fogták és nem gondoltak semmire. Aztán az aszott tarlók között országút fehérlett másutt, azon üres homokfutót zörgettek a lovak, a bakon darutollas kocsis ült. Magdolna oda plántálta kettőjüket a hátsó ülésre: a földeken jártak, most mennek haza a kastélyba, a takaró alatt fogják egymás kezét. Aztán a szlavón erdőségek mélyén olyan zöld folyócska kígyózott, mint a folyékony ékkő. Azt képzelte, hogy át kell menniök a sekély vizen. Ákos a karjába kapja őt, úgy viszi át s ő közben behúnyt szemmel az Ákos vállára hajtja a fejét, a víz csobog, az erdő visszhangos mélyén madarak csipognak. Aztán gyepes dombon kis házat látott, köröskörül a Karszt fehér sziklái meredtek. A kis ház ablakszemei már lámpavilággal sárgállottak bele az alkonyatba. Ott bent az ablakok mögött ők ültek ketten, paraszti asztal mellett, falócán, Ákos átkarolta őt, s ő ráborult az Ákos mellére, mialatt megszűnt az egész világ. Kisváros esti utcáján is ők mentek karonfogva, a rengetegben, a fahíd korlátjának támaszkodva ők néztek le a patakba, a szemközt rohanó vonat étkezőjében ők ketten vacsoráztak egymással szemközt, az asztal fölött olykor megérintve egymás kezét. Mindenütt csak ők ketten, a világ kettejük kedvéért teremődött, a földkerekség két részre oszlott: kettejükre s minden más egyébre.

Még másnap is, mikor a vakáció gondtalansá-

gával mulasztgatták el egymásután az Abbaziába induló kis gőzösöket, Magdolna csak Akost idézte maga mellé sóvár képzeletével. Különösen, ha a tengerre nézett. Az út látványa elbűvölte, a tengert most látta voltaképpen először. S első gondolata ez volt: így szeretem Akost. Ilyen mélyen, ilyen végtelenül, ilyen kifejezhetetlenül. Anyja fájlalta a lábát, félórás séta után már visszament a szállóba. Magdolna az apjával barangolt céltalanul az utcákon s a parton. „A magyar korona gyöngye“, — mondotta magában iskolás módon, szemét tágra nyitotta és boldog volt, hogy szerelmes. Ettől a szerelemtől minden, amit látott, érdekesebb lett: a kikötőben veszteglő kivándorló-hajóóriás fekete teste, az Adamich-móló kőkockáin jövő-menő emberek magyar, német, olasz, horvát nyelvkeveréke, a hegyoldalon büszkélkedő magyar kormányzósági épület, a kirakatok furcsa rákjai, halai és tengeri férgei, a felírásokban szereplő szép olasz szavak, az árbcok teméntelen erdeje, s a csodálatosan csillogó víz, amely a közvetlen-közelségben gyémántfényű volt a naptól, távolabb már zöld, messze pedig elbűvölően kék.

Mikor végre elunták a tétlen járkálást, hazamentek az anyáért. Megtudakolták a legközelebbi hajót, felkészültek. A kis fehér gőzös erős himbálással harsogott előre a vizen, Magdolna ragyogó szemmel állt a rézkorlátnak támaszkodva, egyik oldalon a távolodó Fiume karéját látta, a hajók seregét, a parti épülettömeget, a hegyoldal fehérpetytyes sötétzöldjét, a másik oldalon pedig a kitaruló Quarnero bűvös kékjét, amelyet zöld hegyek öleltek körül. És lelkesedésében mélyet, boldogató sóhajtott: ó be szép szerelmesnek lenni.

A hajó egy percre kikötött Voloscában is, ahol már megmutatkozott a fürdőző közönség élete. Seregestül sétáló magyarok hangos, sőt túlhangos beszélgetése zsvajlott, forrón süttött a nap, a levegő néhol láthatóan remegett a szeptemberi hőségben,

kocsirobogás hallatszott a közeli parti országútról. Aztán megint elindult a gőzös kötelek lármájával, deszkadübörgéssel, zakatoló géppel, remegő padozattal: Abbazia közeledett jobbkéz felől. Az épületek nőttek, az egybefolyó parti sokaság tarka ruhájú férfiakká és nőkké vált külön, a nagy, nyílt fürdőben rakoncátlanul hancúrozott és prüszkölt az élet, úszó alakok lepték el a vizet. Vajjon Akos jól tud úszni? Kétségkívül remek úszó. Ahogy remek lovas, remek táncos és remek vívó lehet. A legkülönb ember a világon. S a tenger kimondhatatlanul kék ehhez a gondolathoz.

Mikor a szállóban szobáikat megkapták, Magdolna tapsolni szeretett volna. Kis erkély jutott neki a tenger felé, az erkélyen elfért egy asztalka és egy vászonból való nyugvószék. Az egésze azért teremtette a jó Isten, hogy itt Ákosról lehessen gondolkozni. Igaz, hogy most melleleg még serényen dolgoznia is kellett: kicsomagolni, holmit szép rendben szétrakni, átöltözni, ebédhez készülödni.

— Sajnálom, — mondta anyja, aki bejött hozzá — nem fürödhetel a tengerben. Külön elkerített női rész nincs, itt férfiak és nők együtt fürdenek, megkérdeztem. Hát én ebbe nem megyek bele. Pas du tout.

— Igenis, mama.

— Nekem ne bámuljanak a férfiak, mikor kijössz a vízből és tapad a ruhád. A fürdőszobában tengervizet is lehet eresztteni a kádba, majd abban fürdesz, az nagyon egészséges. Apád elmehet a közös uszodába, ha kedve tartja, bár — je dois dire — ezt sem tartom nagyon úri dolognak. Na, igyekezzél, apád már nagyon éhes, megyünk ebédelni.

Lent, a nagy étteremben kitünően elhelyezett asztalt kaptak, ablak mellett, tengerre nézőt. S ahogy a pincér odakalauzolta őket, ezen az asztalon is hatalmas rózsabokréta pompázott. Óvatosan, de menthetetlenül mindahárman körülpillantottak. Minden arc őket figyelte az egész teremben, az

újonnan érkezettek. A női pillantások elkomolyodása és a férpipillantások meglepett felcsillanása azt hirdette, hogy Magdolna szépsége megtette a magáét. Tőlük, a negyedik asztalnál ott ült Meszlényi báró. Egyedül, kis asztalnál. Éppen ebben a pillanatban választotta meg helyét. Eddig háttal ült volna errefelé, most úgy helyezkedett el, hogy éppen idelásson.

— Megint ez a virág? — szólt az apa.

— Ne vegye észre, — felelt gyorsan Hubayné, — mi azt hihetjük, hogy ezt az igazgatóság adta. Magdolna, te ide ülsz. De arra a fiatalemberre nem szabad ránézni.

Magdolna az anya rendezése folytán szembe került a fiatalemberrel, akire nem volt szabad ránéznie. Ez nem volt könnyű. Ha felemelte a fejet, természetes mozdulattal csak oda nézhetett. Tehát tüntetően kerülnie kellett a pillantását. Szépen és engedelmesen szót fogadott, de most egyszeriben felneszelt arra, ami eddig legfeljebb teljesen jelentéktelenül fordult meg a fejében: anyja igen szívesen veszi ennek a fiatalembernek elég feltűnő érdeklődését. Heves tiltakozás riadt fel benne, első ösztöne az volt, hogy felugorjék és segítségért Akoshoz meneküljön. De mikor aztán ebédelni kezdtek és átgondolta az egész ügyet, valamennyire megnyugodott. Ha majd hangoztatni fogja, hogy ezt a fiatalembert nem szereti, sőt ki nem állhatja, szülei kétségkívül nem erőszakolják az ismeretséget. Főként apja nem: apja soha ez életben nem fogja arra biztatni, hogy elfogadja valakinek a hódolatát, és szándékait, akibe nem szerelmes. És aztán ez a legelső komolyan vehető fiatalember, aki életében felbukkan. Fog még felbukkanni tíz is, húsz is. Majd szülei is bőségesen válogathatnak abban, hogy melyiknek, vagy melyeknek a szekerét tolják. Szóval nem kell rögtön megijedni. Hiszen a fiatalember egyelőre még be sem mutatkozott. Mindenesetre óvatos pillantásokkal jobban szemügyre vette. Jóképű gaval-

lérnak lehetett mondani. Az utolérhetetlen és az egész világon legszebb Ákoshoz természetesen közel sem járt, de tatár arca nem volt csúf, jól öltözködött, mozdulatai jó pedigrére mutattak, általában ápolt és tiszta benyomást tett. Mikor a pincérrel valami tréfás mondatot váltott, mosolya megmutatta fogait. Ez a fogsor kitünően fehér volt, erős és hibátlan. Magdolna tárgyilagosan megállapította, hogy ez a gazdag fiatal báró akármilyen cladó lánynak igen jól megfelelhet. Neki, aki halálosan szerelmes, nem jelenthet most már soha az életben semmit.

Ebéd után egyiköknek sem akarodzott aludni. S egyelőre keresgéltek napirendjük itt kialakulandó formáját. Átmentek a nagyszalonba tétlenkedni és nézni a közönséget. Az apa elévette zsebéből a Budapesti Hírlapot, amellyel együtt indult el Pestről, de nyilván még mindig talált benne valamit, amit olvashatott. Anya és leánya egy másik asztalhoz ültek, két tucat kártyát kértek és elkezdtek sikanózt játszani egymás ellen. Nemsokára észrevették, hogy a fiatalember belép a helyiségbe, körülnéz, gondolkodik, majd pedig letelepedvén közvetlen-közelőkbe egy üres asztalhoz, valami képes ujságot vesz elő, olvasást mimel, de közben mindig az apát figyeli. Ez így tartott tíz percig, mikor végre Hubay unottan letette a Budapesti Hírlapot. Ekkor a fiatalember elszánt lendülettel felállott és hozzálépett. Megtehetette különös modortalanság nélkül: ök, a két hölgy, másik asztalnál ültek.

— Bocsánatot kérek, kedves bátyám, szabad bemutatkoznom? Báró Meszlényi Zoltán vagyok.

— Szervusz, Hubay, — felelt az apa nyugodtan, — nem a tábornoknak a fia vagy?

— De annak, kedves bátyám. Azért voltam bátor idetolakodni, mert el szeretném kérni az ujságot. Cserébe felkínálnék érte egy friss Kakas Mártont. Csupa jó bolondság van benne.

A lapokat elcserélték, de egyik sem kezdett olvasni.

— Meddig szándékszol itt maradni, kedves bátyám?

— Hát úgy vagy két hétig, aztán megyünk valamerre tovább. Ugyanis a családommal vagyok itt.

S ezzel Hubay laza fejmozdulatot tett felesége és leánya felé. A fiatalember képmutató megiepe-tései rögtön felpattant.

— O bocsánat, nem szeretnék családi körben zavarni. Elnézést kérek, de hirtelenében nem vettem észre, hogy...

— Nem tesz az semmit, kedves öcsém, nem zavarasz. Gyere, majd bemutatlak a hölgyeknek.

A következő pillanatban báró Meszlényi Zoltán mélyen meghajolt Hubayné előtt. Az anyát mintha kicserélték volna. Magdolna sohasem képzelte, hogy anyjában — mélyen eldugottan — ekkora szeretetreméltóság lakik. Arca nyájas és bizalmas ragyogást öltött, sőt egyik perceről a másikra szinte megfiatalodott. Csókra nyujtotta a kezét.

— Nagyon örvendek, kedves Meszlényi. Köszönjön csak gyorsan a leányomnak, aztán jöjjön ide segíteni. Egy helyet kellene találnom valahogy, mert akkor ezt a hosszú sor pikket mind felrakhatom.

Magdolna némán kezét nyujtott a fiatalembernek. Az erősen és határozottan a szemébe igyekezett nézni. De ő követte az előírást és lesütötte a szemét. Aztán gyorsan apja felé fordult:

— Apus, te akkor nekem segíts, mert kettőjükkel nem bírok.

Meszlényi letelepedett az anya mellé. Mindannyan a kártyák fölé hajlottak és túlnagy buzgósággal tüntettek, de a négy közül csak egyiknek járt ott az esze. A fiatalemberé. Azonnal áttekintette a kártyahelyzetet, pár pillanatnyi gondolkozás után az asztalra nyult és villámgyorsan rakogatni kezdte a lapokat.

— Parancsoljon, méltóságos asszonyom, most már az egészet fel lehet rakni.

Magdolna játéka megbukott. Az anyja diadalmasan fekrakta az összes lapokat.

— C'était splendide, — mondta, — csak ránézett és mindent látott. Megveszekedett kártyás lehet maga, Meszlényi.

— Nem, méltóságos asszonyom, sohasem kártyázom. Ezt az egyet véletlenül értem ilyen jól: gyermekkoromban nagyon sokat játszottam ezt szegény édesanyámmal még otthon, Maros-Sugatagon.

— Nem él az édesanyja?

— Sajnos, nem, már két éve. hogy elvesztettem. Azóta bizony úgy érzem magamat, mintha nyomorék volnék.

— Lássá, ez kedves, — mondta Hubayné meglepő melegséggel, — ha egy fiatalember így beszél az édesanyjáról, az engem azonnal lefegyverez.

— Ezért nem jár elismerés, méltóságos asszonyom, másképpen egy édesanyjáról nem is lehet beszélni, én úgy hiszem. Magdolna bizonyára imádja az édesanyját, de nem tudhatja, milyen boldog. Anya nélkül nem élet az élet. Most apámmal lakom Körösgyarmaton, ahol szolgabíró vagyok. Egy pártában maradt öreg nagynéném vezeti a házunkat. Valóságos angyal szegény, és majd megszakad, annyira igyekszik pótolni azt, aki már nincsen. Néha szinte megsajnálom. De hát vannak dolgok a világon, amiket nem lehet pótolni.

Pillanatnyi szünet következett, amelyben szinte érezni lehetett a Hubayné heves rokonszenvét az új ismerős iránt.

— Mondjad csak, öcsém, — szólt közbe a családfő, — milyen politikai világ van most arra tifelétek? Sokfelé jártam, de Erdélyt nem igen ismerem.

— Nálunk, kedves bátyám, minden a nemzeti-ségi kérdésen múlik. Az oláhság végzetesen terjeszkedik. A bankjaik egymás után szerzik a magyar földeket. Ördögi ügyességgel dolgoznak. Hiába beszéljük ki a lelkünket, odaát Magyarországon a dolgot nem veszik elég komolyan.

— Odaát Magyarországon? Hát ti, Erdély, nem vagytok Magyarország?

— Dehogy nem. Ez csak olyan szójárás. Így szoktuk mondani: odaát Magyarországon. Egyszóval most a magyar vezényleti nyelv izgat bennünket odalent. Ez összefügg a magyar nemzeti eszmével, mert nekünk a katonaságunk magyarsága nem közömbös. Az oláhok...

— Várjál csak, várjál csak, — szólta Hubay élénken, — azt mondtad, hogy a katonaságunk magyarsága. Apád tábornok volt, ugye?

A fiatalember felelt, a két hölgy elhanyagolt mellékszereplővé süllyedt. A férfiak közt megindult a politikai vita. De nem hevesen. Meszlényi báró igen nyugodtan vitatkozott. Soha nem szólt közbe, minden okfejtést végigvárt, aztán logikus összefoglalással válaszolt. Főként adatokat és számokat. Minden kérdést könnyedén győzött statisztikai adatokkal. Magdolna nem a vita lényegét figyelte, amelyből édeskeveset értett, hanem a vitatkozót. És hamarosan meglátta, hogy a fiatalemberben nem közönséges szívósság, kitartás és csökönyös akarat lakik. Tudása és esze felől nem lehetett kétség. Legerősebb tulajdonságának mindenesetre a nyugalma tetszett. Hubay olykor felemelte a hangját, gesztikulált, közbevágott. Ez a fiatalember nem. A vita tizedik percében ugyanolyan szürke hanghordozással beszélt, mint az első percben. Ebből nem lehetett kimozdítani. Állta rendületlenül a maga igazát, mint a földből kiálló fatuskó, amelyen nem fog az ütés.

— Bocsánat, — szólta Meszlényi báró az eszme csere egy üres szünetében, — nem is tudom, nem zavarlak-e benneteket valamiben, kedves bátyám. Ha szabad kérdezni, mi a programotok délutánra?

Hubay habozva gondolkozott a válaszon, felesége megelőzte.

— Mi most felmegyünk a szobáinkba és elpepecselünk a dolgainkkal. De később, mikor már nem

lesz ekkora hőség, talán sétálnánk egyet. Megmutatjuk Magdolnának a tengerparti gyalogsétát.

— Először van Abbaziában? — fordult a fiatal-ember, ezúttal először, Magdolna felé.

— Igazában először. Mert kisgyerek koromban jártam már itt a szüleimmel, de abból nem emlékszem semmire. Új nekem az egész és alig várom, hogy megismerjem. Nagyon örülök ennek a sétának.

— Nagyon fogunk örülni, — szólt gyorsan Hubayné, — ha nincs okosabb dolga és velünk tart.

— A legnagyobb örömmel, kezeit csókolom. Szóval itt lent találkozunk hatkor. Én addig leveleket írok és olvasok.

— Valami jó regényt olvas? — kérdezte Magdolna.

— Nem, arra, sajnos nem igen érek rá. Néhány bonyolultabb aktát hoztam magammal. Hát akkor a viszontlátásra köszönök, ha megengedik.

Udvariasan, kifogástalanul köszönt a fiatal-ember és eltávozott a portás felé.

— Én ettől a fiatalembertől el vagyok ragadtatva, — mondta Hubayné, összesöpörve az asztalon heverő kártyákat.

— Nem közönséges fiatalember, — bölintott Hubay, — tetszik nekem, hogy olyan komoly. Ez sokkal idősebb a koránál.

Magdolna maga elé mélézött. Ákos járt az eszé-
ben, most is, mint mindig. Gondolataiban állaudó-
lakós volt az imádott ember neve, arca, alakja, csak
az tehetett kölömbiséget, hogy ez az alak olykor
egészen elől tartózkodott tudatában, olykor hátrább
lépett. Most ott villámlott öszülő halántéka egészen
elől. Ez az ifjú báró valóban idősebb a koránál. De ő,
Magdolna, nemkülömben idősebb, tehát Ákos mellé
való. Titkosan elmosolyodott és tetszelgett magának
a kis öreg szerepében, eljátszogatott azzal a gondo-
lattal, hogy ő voltaképpen bölcs, aggodalmas és az
életet ismerő anya, aki egy „feltűnően szép“ fiatal
leány álruhájában járja a világot.

— Magdolna, nem hallod?

— Tessék, mama.

— Miért nem figyelsz, ha hozzád beszélek? Másodszor kérdezem, hogy mit szólsz ehhez a fiatalemberhez?

— Ne haragudjál, mama, de nem szólok hozzá semmit. Idegen nekem egészen, mit szólhatnak hozzá?

— Miféle hányiveti válaszok ezek, voyons. Ebben a szezonban már bálozni fogsz. Az egész életedre döntő, hogy kik lesznek a táncosaid. Ez a fiatalember előkelő családból való, jómódú gavallér. Én nem azt mondom, hogy rögtön szeress bele a legelsőbe, aki mutatkozik. De ügyes leány az ilyen kitűnő anyagot melegen tartja. Fog még akadni száz is, aki érdeklődik irántad és a pénzed iránt. Azok közül ki kell válogatni az arravalókat très naturellement, akikkel majd két-három szezont végigbálozol. A többi aztán a jó Isten kezében van.

— Csak nem kell úgy siettetni semmit, — szolt Hubay kissé idegesen, — ez a gyerek még ráér. Hiszen még tizennyolc sincsen.

— De apus, — kiáltott fel Magdolna szemrehányóan —, három hét múlva tizennyolc leszek.

— Na látod, mókus. Három hétig még mondhatom, hogy tizennyolc sem vagy. De ez a fiú csakugyan nagyon derék gyereknek látszik. Anyádnak teljesen igaza van, te csak hallgass rá. Megyünk? Én már nagyon nélkülözöm a pipámat.

Magdolna kifeküdt erkélyén a nyugszékre. Fejét árnyékban tartotta a piros-fehér vászon-ellenző. Szemét behúnyta és hallgatta a tengert. Ákos, Ákos, Ákos. Milyenek lesznek ezek a következő esztendők? Nyáron otthon Fügeden, ősszel valami fürdőhely, télen a pesti nagy élet. Bálok, hangversenyek, színház. Ahogy ez a fiatalember felbukkant, úgy jön majd egész seregre való még. Anyja válogatni fog köztük, egyiket támogatja, másikat hátráltatja. Végül biztosan jelöltje is lesz, akit igen gondos

mérlegelés után vejének fog óhajtani. A gavallérok majd versenyeznek, udvarolnak, virágot és képeslapot és kottát és könyvet küldenek, mozgósítják egész rokonságukat az ötezer holdas hozomány érdekében, szerelmet fognak vallani és táncoltatják gallér-olvadásig. S mindezek alatt a legmélyebb titokban állandó oltári lánggal fog lobogni az ő és Ákos magasztos szerelme. Eljő majd a nap, mikor Ákos felesége beleegyezik a válásba. Akkor következik majd az a jelenet, mikor ketten kézenfogva a szülők elé állanak. Apja csak eleinte fog ellenkezni, aztán látva leánya világraszóló és mérhetetlen szerelmét, így fog szólani: „Én csak egyet akarok, mókus, azt, hogy megtaláld a boldogságodat.“ De anyja hevesen fog ellenezni mindent. Állandó botrányokat fog csapni otthon. Jön a küzdelem a boldogságért. A regényes, gyönyörű harc: két szerető szív rendületlen szabadságharca a zsarnokság ellen. A vagyontól nem tagadhatják ki, az az övé. Huszonnégyéves korában szabadon rendelkezik vele. Addig nincs több, mint hat év. Ó istenem, mi ez a hat esztendő, semmi. Sőt, ha kell, jóval hamarabb odavágja az egészszet. Nem kell birtok és nem kell kastély, majd meglesznek ketten szerényen, szorgalmas munkával, Ákos valami arravaló állásban ernyedetlenül fog dolgozni és úgy élnek majd egymással, egymásért, kimondhatatlan boldogságban. Mindezt meg kell majd beszélni vele, ha az utazásról visszatérnek Pestre. Csak alkalom legyen részletesen beszélni. Meg kell beszélni a válás részleteit is. Talán sor kerülhet arra, hogy az Ákos feleségét ketten együtt felkeresik. Ha az az asszony együtt fogja látni őket, kézenfogva, egymás mellett, egész biztosan meglágyul. Aki az ő láttukra meg ne lágyulna, akit megrendíthetetlen szerelmök szilárd hitvallása meg ne indítana, olyan lelketlen emberi lény nem lehet a világon.

— Alszol, mókus?

— Nem, apus, mi az?

Apja ott üldögélt a szomszéd erkélyen és bodor felleget eregetett nagy tajtékpipájából Abbazia ege felé.

— Nézz csak oda, ahova mutatok. Fordulj kifelé. Ott, ahol a házsor végződik a parton. Egy ferde létra áll ki a víz színe fölé. Látod?

— Látom, apus. Mi az?

— Halászathoz való. Mennél magasabbra megy az ember, annál mélyebben látni le a víztömegbe. Ez furcsa, de így van. Na már most: vannak halak, emelyek nagy seregekben úsznak, de a mélyebb vízrétegeket kedvelik. Halászcsonakokból nem lehet meglátni őket. De ha arra a ferde létrára felmegy az ember, az meglátja a vonuló halakat és fentről dirigálni tudja a csonakot. Érdekes, mi?

— Nagyon érdekes.

— Szigonnyal is halásznak néha. És fáklyás csonakkal éjszaka. Majd egyszer elviszlek egy ilyen éjszakai halászatra. Anyád már látta. Nagyon érdekes.

— Igen, apus.

Hubay most halkabbra fordította a szót.

— Te mókus, nem tetszik neked ez a fiatalember? Nekem felelj őszintén, anyád nem hallja. Elaludt.

— Nem tetszik apus. Rokonszenves, de nem tetszik.

— Te mókus, ígérd meg nekem, hogy jó darabig még nem mégy férjhez.

— Ígérem, apus. Jó darabig nem még.

Magdolna az ígéret után azonnal hazudott egyet: hallhatóan ásított. Ez az ásítás hazugság volt, mert semmi álmoságot nem érzett. De udvarias módon csendet akart kizsarolni apjától. Ezt el is érte.

— Álmos vagy, mókus? Hát csak szundikálj egy kicsit. Anyád majd szól, ha öltözni kell. Lent ugyan nagy a lárma a terrazon, de talán ez nem zavar.

Tovább álmodozott a nyugvószéken. Ezt az újonnan felbukkant fiatalembert forgatta a fejében. Ennek nyilván komolyan tetszik. Jómódú fiú, tehát

nem a pénzt akarja. És a rózsákat ő küldte, ez most már sajnálatosan bizonyosra vehető. És a Pannoniában olyan kitartóan merev tekinteteket meresztett az asztal felé, hogy azoknak oka felől sem lehet kétség. Nem lehetetlen, hogy ez komoly szándékokat melenget magában és meg fogja kérni a kezét. Elvégre kérheti is, tizennyolc éves leánynak már illik férjhez menni. A huszonkét éves leány már idestova vénkisasszony. De hozzámenni borzasztó volna. Elképzelni, hogy ezzel a fiatalemberrel az esküvő után kettesben vasútra kell ülnie, egyedül volnának a szakaszban, aztán megérkeznének valami külföldi városba, Velencébe, vagy Párizsba, ott megszállnának valami elegáns fogadóban, aztán vacsora után egyedül maradnának... Magdolna féléber álmodozásában halkán felnyögött attól az irtózattól, amelyet a Homályos Titok keltett benne és gondolataival önkéntelenül Ákoshoz menekült. Egyenesen Ákos ölelő karjaiba. S ekkor csodálkozva érezte, hogy Ákos karjaiban ugyanaz a Homályos Titok várja, de nem irtózatot, hanem valami vakmerő és a megsemmisüléshez hasonló örömet keltve. Eddig nem ismert küzdelem kelt benne: eddig esze és kíváncsisága tolta olykor a Homályos Titok tiltott gondolatai felé, de idegrendszere és testi ösztöne tiltakozott ellene. Most megfordult az egész világ; eszével, értelmével, tisztaságával mindenáron tiltakozott a Titok részleteinek kutatása ellen, de idegeinek vágya valami eddig nem ismert forrósággal húzta, vontá, toltá a Titok felé. Egyszerre megérezte ajkán az Ákos csókjainak féktelen emlékét, két karja és két combja libabőrös lett az emléktől, hátán tűrhetetlenül kellemes lett az Ákos ölelő karjának gondolata. Nem bírta tovább, felpattant a nyugvószékből.

— Valami baj van, mókus?

— Dehogy, apus. Nincs semmi. Lassan készülődöm.

Jött-ment a szobájában, ismeretlen nyugtalan-ság kergette, szeretett volna gyors mozdulatokat

tenni, rohanni, vagy birkózni, amíg aléltan nem rogy össze. De ezt nem tehette. Csak járt-kelt. a szoba közepén megállva, hevesen lóbálta karjait, visszatartotta lélekzetét minden józan ok nélkül, aztán két tenyerét erősen halántékára szorította. S közben fogalma sem volt arról, hogy mi lelte. Ha gyóntatója kérdezte volna, akkor sem tudott volna felelni.

Szüleivel együtt ment le a földszintre, miután átöltözött. A fiatalember már várta őket. Elindultak. A Quarnero-szálló rengeteg terrasza felől fül-siketítő kávéházi zaj fogadta őket. Éppen ekkor kezdte rá a zene. A terraszon olyan zsúfoltan ültek az emberek, hogy ott már egy ölebnek sem jutott volna hely. A pincérek verejtékezve törték keresztül magukat a sűrű tömegben, magasra tartva a rendelt holmit, arcukon a hajszolt vadállatok riadt fáradtsága látszott. Ők négyen oldalt lementek a terrasz alatti gyalogútra.

— Volosca felé megyünk, — szólt az apa.

A keskeny gyalogúton két párra kellett szakadniok. S most meglepetés következett: a fiatalember nem Magdolnához csatlakozott, hanem Hubaynéhoz. A három családtag nem mert egymásra nézni, hogy csodálkozásukat el ne árulják. Elindultak ebben az összeállításban: apa és lánya elől, anya és a fiatal ember hátul. Nemsokára már három-négy lépésnyi távolság maradt közöttük, beszélgetésük is kétfelé szakadt.

Az ő társalgása apjával nem nyújtott valami különösen érdekeset. Belekapaszkodott apja karjába és hallgatta, amit az a tengerről és a tizennégy év előtti Abbaziáról magyarázott neki. Meg a mostaniról. Egyes villák tulajdonosait is tudta Hubay, ez egy fiumei kávékereskedő, amaz egy kivándorlási ügynöké, emez egy nyugalmazott osztrák-magyar fregattkapitányé, aki olasz grófnőt vett feleségül. A gyalogút szeszélyes kanyarodókkal követte a part görbe vonalát, aztán meg hol meredeken felfelé

emelkedett, hol pedig erősen lejtett a parti sziklák szerint. A víz halkán csobogva ütődött a kövekhez, a hőség már nem volt fullasztó, s noha még teljes volt a napvilág, odaát a párás Fiume elmosódó öblében már kezdtek kigyúlni a fénypontok. Így mendégéltek egymás mellett, nagyokat hallgatva, olykor a szeretet külön megnyilatkozásaképpen meg-megszorították egymás karját, ahogy mindig szokták, ha együtt sétáltak. Méla szomorúság fogta el Magdolnát: ha majd hozzámegy Ákoshoz, a kimondhatatlan boldogság angyal-karénekében lesz egyetlen fájdalmas hang: ezt az apát el kell hagynia. De nincs mit tenni. Hogy Ákoshoz menjen feleségül, ez az élet egyetlen értelme. Különben nem maradna más hátra, mint egyszerűen nem lenni. Mi lenne, — gondolta magában, — ha nem lehetnék az Ákosé? És mindjárt felelt is magának habozás nélkül való természetességgel: megölném magamat. Elmosolyodott. Kora gyermekése jutott eszébe, mikor gyakran gyönyörködött abban a gondolatban, hogy meghal, fekszik a ravatalon, és siratják. Ha anyja megbüntette, mindig ebben a gondolatban teljesítette ki gyermeki bosszúvágyát. Élénken elképzelte a ravatalt, ahogy ott fekszik rajta hófehér ruhában, viaszfehéren, mozdulatlanul a nagy gyertyák között, anyja zokogva borul a ravatalra és keserűen bánkódik, hogy nem bánt jobban gyermekével. De most már késő, gondolta kárörömmel a képzelgő kis gyerek, s közben annyira elfacsarodott a szíve önmagának sajnálatától, hogy sírni kezdett. Még szöveget is mondott hozzá magában: szegény, szegény, drága kis Magdolna, miért kellett neki ilyen korán meghalnia és most kiterítve feküdnie, hiszen még csak hat esztendő, valameddig még élhetett volna szegényke. Ezt a régi, soha senkinek el nem mondott emléket idézte most vissza, lassan lépegetve hallgatag apja karján, és megbocsátóan elmosolyodott: milyen naivak is tudnak lenni a kisleányok. Bezzeg a feluőtt Magdolnák már ismerik és komolyan veszik az életet. Vagy Ákoshoz

menni feleségül, vagy meghalni, de komolyan és örökre és nem gyermekes tetszelgésből.

Voloscában le sem ültek pihenni, a tengerparti kis kocsmánál, ahol a csónakok kicsiny öble beszögellert, azonmód fordultak vissza. És Meszlényi most sem igyekezett társat cserélni. Kitartóan ment az anya mellett és élénken beszélgetett vele. Úgy érkeztek haza a hosszú sétából, hogy a fiatalok mindössze két-három mondatot váltottak. S már mentek is vacsorázni, kiki a maga asztalához.

Ahogy elhelyezkedtek, Hubayné alig győzte megvárni, amíg férje chiantit rendel gyékényfonatú üvegben, máris kitört belőle az elragadtatás.

— Hát mondhatom, meine Lieben, hogy ez a fiatalember folyton nő a szememben. Nem is emlékszem, hogy ilyen kedvemre való fiút a mi köreinkben ismertem volna.

— Miket beszélt? — kérdezte az apa.

— Igen komoly dolgokról beszélgettünk. Azon kezdődött, hogy megkérdeztem, mikor fog járni fürödni abba a közös tengeri fürdőbe, délelőtt-e, vagy délután, s erre ő legnagyobb meglepetésemre azt felelte, hogy ő egyáltalában nem fog odajárni, mert a közös fürdőnek elvi ellensége. Ezen én nagyon elcsodálkoztam, a mai fiatalemberek nem így szoktak beszélni. Ő aztán kifejtette részletesen az álláspontját. Igaz ugyan, azt mondja, hogy a mai fürdőruhák elég decensek és ha egy dáma szétbontja a nagyon tapadó részeket, mielőtt kiszáll a vízből, az úri szemérem semmi sérelmet nem szenved. hat er gesagt. De neki elvi kifogása van. Nem a meztelenség a baj, mert például a szép klasszikus képeken tudjuk élvezni az aktokat, és az angyalokat is a nagy művészek meztelenül ábrázolják, hanem a levetközöttség tudata a baj, mert ez már erkölestelen. Csak hallgass ide. Magdolna, nagy lány vagy már, nem árt neked hallgatni az ilyen okos beszédet. Meszlényi szerint a rendőrségnek nem volna szabad engedélyezni az ilyen közös fürdőket, mert ezek az erkölcs-

telenséget terjesztik, már pedig őt szigorúan nevelték. Kalksburgba járt a jezsuitákhoz.

— Katolikus? — kérdezte Magdolna.

— Az.

— Mama, szabad nekem valamit kérdezni, amit nem értek?

— Lass hören.

— Egy meztelen nő erkölcsösebb, mint egy fürdőruhás nő?

Hubayné felháborodva tette le kését, villáját és hátradőlt a széken.

— Mais c'est inoui. Így beszél egy úrilány? Ez rendkívül neveletlen megjegyzés volt és amellet butaság is, mert látszik, hogy egyáltalában nem értted, amit ez az okos fiatalember fejtegetett. Ő sokat beszélt az erkölcsök romlásáról. Ma már nem egyszer megesik, hogy fiatal lányok gardirozás nélkül mennek boltba, vagy máshova. A jegyeseket nem egyszer kettesben hagyják sétálni. Ő ezt mind meg fogja tiltani.

Most Hubay szólt közbe, bizonyos titkolt derűvel:

— Megtiltja? Mint micsoda és kinek?

— Csak maga ne tegyen epés megjegyzéseket. Ez a fiatalember rendkívül becsvágyó. Politikai pályára készül és saját programja van. Szerinte az a baj, hogy nincs külön erdélyi miniszter. És ő, ha török, ha szakad, erdélyi miniszter akar lenni majd egyszer, mint ahogy van horvát bán és fiumei kormányzó. Még sok érdekeset mesélt. Házasságról és eféléről. Például azt mondja, hogy a házasságban a férfinak nincs több joga, mint az asszonynak. C'est à dire: bizonyos tekintetben. A férfinak is csak annyi szabad, mint az asszonynak. De ezt hagyjuk, ez nem neked való, Magdolna. Mit einem Wort: ez igen kitűnő fiatalember. Boldog volnék, ha ilyen fiam volna.

— Nono, angyalom, — szólt Hubay jókedvűen, — maga annál sokkal fiatalabb és csinosabb, semhogy ekkora fia lehetne. Ez a fiatalember legalább huszonhét éves.

— Huszonnyolc. Megkérdeztem tőle. És megint a boldogult édes anyjáról beszélt. De milyen kedvesen és gyengéden és nagyszerűen. Mondhatom, nagyszerű fiatalember.

A nagyszerű fiatalember ezalatt magánosan ült asztalánál és igen illedelmesen étkezett. Hogy jók a formái és a modora kifogástalan, azt nem lehetett tagadni. Mert már nem bámulta olyan feltűnő sóvárgással Magdolnát, sőt alig is nézte. De az asztalt azért ügyesen figyelte s mikor ők felálltak, ugyanakkor felállott ő is. Nyilván úgy osztotta be vacsoráját, hogy egyszerre legyenek készen. Így történt, hogy egyszerre mentek ki az étteremből. Természetes volt, hogy a szalonban együtt ülnek le. Hubay cigarettával kínálta:

— Köszönöm, Imre bátyám, én nem dohányzom.

— Még ilyet, — szólt lázas kedvességgel Hubayné, — még nem is dohányzik. Minta-fiatalember. Mondja, milyen hibája van magának?

— Van hibám, méltóságos asszonyom. Túlságosan komoly vagyok. A magamkorú fiatalemberekkel nem is érzem jól magam. A multságok és bálók őszintén szólva, untatnak. Jobban szeretek otthon ülni és a hivatásommal foglalkozni. Most is sokat tanulok. Pedig, ha szabad ezzel a gyűrűvel eldicsekednem, régebben is elég sokat tanultam.

Mindnyájan megnézték a gyűrűt, amelyet jobbkeze mutatóján hordott. Impozáns gyűrű volt ez, a magyar címert ábrázolta ékkövekből kirakva.

— Jaj de szép, — szólt Magdolna, — ez mit jelent?

— „Sub auspiciis regis“ lettem doktor. Ezt azok kapják, — igazán resteltem, hogy ilyen szerénytelenül eldicseksem vele, — akik minden iskolájukban minden tanévet színjeles bizonyítvánnyal végeztek. A gyűrűt Ferenc József őfelségétől kaptam, gróf Csáky Albin adta át nekem. Az a pillanat, amikor átadta, életem legszebb emléke. Akkor azt hittem, hogy egész Kolozsvár az enyém. Tudniillik ott avat-

tak doktorrá. Egy évet a kassai jogakadémián végeztem, mert atyám akkor még szolgált és Kassán állomásozott, mint vegyesdandárparancsnok. Később lekerültünk Erdélybe. És úgy megszerettem, hogy nem is szeretnék onnan eljönni soha. Szegény felejthetetlen édesanyám révén félig erdélyi is vagyok, de lélekben egészen odahúzóok.

— Szép város az a Kolozsvár, — kérdezte Magdolna, — meséljen valamit róla. Roppant szeretek ismeretlen városokról hallani. Vannak ott műkincesek is, azt tanultam. Például az a Szent György-szobor, azt kolozsvári mesterek csinálták, úgy is hívják őket a művészettörténetben, hogy Kolozsvári-fivérek, azt nagyon szeretném látni.

— Ja igen, emlékszem. Az olyan nevezetes? Nem tudtam. És ott a Mátyás-szobor, ha a szobrok érdeklik. Tudom is, hogy ki csinálta, az a izé...

— Fadrusz.

— Úgy van, Fadrusz.

Hubayné sürgősen közbeszólt:

— Nem azért, mert az én lányom, de tudja, Meszlényi, ez a lány bámulatosan tudja a művészeteket. Azért is vágyódik annyira Velencébe, hogy ott lássa a híres dolgokat.

— Nagyon természetes, — szólt udvarias meghajlással Meszlényi, — hogy Magdolnát minden érdekli, ami szép. Az emberi léleknek szüksége van ilyen üdítő momentumokra. Egyiknek erre, másiknak arra.

— Magának mi az üdülése? — kérdezte Magdolna.

— Nekem a ló. Szenvedélyesen szeretek lovagolni.

Hubay egyszerre közelébb húzta székét az asztalhoz.

— No ez derék, kedves öcsém, ezt szeretem halani. Mondjad csak. Tartasz lovat?

Erre megindult az egészen új beszélgetés árja. Lóról. Hubay egyre élénkebb érdeklődést tanúsított

a fiatal lovasember iránt. Kitűnt, hogy a fiú tartalékos huszárhadnagy, önkéntesi évét a szamosújvári huszároknál szolgálta le és valóban jól ért a lóhoz. Igen érdekes dolgokat tudott mesélni Erdélyi külön lóversenyeiről, az alsózsuki versenyekről. Részletesen elmagyarázta, hogy terep dolgában a zsuki pályához, ha steeple-chaseről van szó, az egész monarchiában csak a pardubitz-i fogható. Ebbe a szakszerű eszmecserebe úgy belemelegedtek, hogy a szalón lassan már kezdett kiürülni, csak egy távoli sarokban kergette még egy csökönyösen tarokkozó magyar társaság a pagátot. De Hubaynak még akkor is alig akaródzott feküdni menni, annyira érdekelte, amit a fiatal ember beszélt neki.

Mikor már elbúcsúztak tőle, — Meszlényi egy emelettel följebb lakott, — az apa kezdte rá ugyanúgy, mint délután az anya.

— Mondhatom, kitűnő fiatalemberre ez a Meszlényi báró. Politikában nem igen értek vele egyet, de nagyon tetszik nekem, mennyire képzett és alapos. Nem könnyű dolog vitatkoznom vele, megvallom. És a lóhoz csakugyan ért. Már pedig az ritka dolog.

— Prima fiatalember, — szólt lelkesen az anya, mikor már a szobaajtók előtt állottak.

Magdolna azonban nem lelkesedett a fiatal báróért. Némileg sértve érezte magát, hogy az ügyet sem vetett rá és csak szüleivel foglalkozott. A Meszlényi udvarlására magáért az udvarlásért egyáltalában nem vágyott, de szerelmes lévén Ákosba, mindig és folyton bizonyosságot kívánt saját szépsége felől, hogy Ákos szerelmében mennél biztosabb lehessen. Ezért az a mód, ahogyan az eleinte heves udvarlónak ígérkező fiatalember egyszerre hátat fordított neki, megzavarta, kishitűvé tette és bosszantotta. Lefekvés előtt sokkal több időt töltött a tükörnél, mint máskor. Ez megnyugtatta: a legszigorúbb tárgyilagossággal is el lehetett hinnie magáról, hogy nagyon szép. Ha visszagondolt fél év előtti önmagára, elcsodálkozott, de hozzá meg is rémült: szörnyű

volna, ha olyan maradt volna, mint akkor volt: szegletes, kamaszosan csúnya, vackorosan fanyar. Most nagyon szép, ez tagadhatatlan. A hosszas szemle megnyugtatta, visszaadta önmagába és Akos szerelmébe vetett hitét. S végül még némi hálás megkönnyebbülést is érzett: Meszlényi úglátszik nem miatta jött ide és nem fogja megkérni a kezét. Egy kellemetlen gondolattal kevesebb.

Így folyt le a másnap is, így folytak le a következő napok is. Meszlényi az ő számára csak udvarias és figyelmes megjegyzéseket tartogatott, de a szülőkre annál nagyobb gondot fordított. Séták alkalmával vagy az apához, vagy az anyához csatlakozott, Magdolnával kettesben nem maradt soha, és ilyen szándékot nem is mutatott. Egyik nap Voloscába mentek, másnap Lovranába, majd tettek kisebb hajókirándulásokat is, megnézték Moschienát, Susákot, Cirkvenicát. Ilyenkor mindig négyesben ültek együtt, soha úgy kétfelé nem szakadtak, hogy Magdolnával külön párt alkothattak volna. A társalgás mindig élénk volt, és Meszlényi mindig megállta a helyét, bármiről volt szó. Nyugodtan beszélt, megfontoltan és valami megtámadhatatlan, adatszerű szárazsággal. Napról-napra újabb elvei bontakoztak ki, szilárdan leszegezett tételek, amelyeket már régebben megállapított magának, amelyeket most katekizmus módjára jelentett ki, s amelyekhez körömszakadtáig ragaszkodott. Tekintélyes belső erő képzetét keltette, lehetett konoknak is tartani, de nagyon erélyesnek és céltudatosnak is. Ha az volt a célja, hogy a szülőkre jó benyomást tegyen, ez alaposan el is érte. Negyednap Hubayné már meginvitálta hogy étkezzék az asztaluknál, mert kisütöttek valami kilenced-ízű atyafiságot. S mire ott tartózkodásuk közös második hete érkezett, a szülők már egyszerűen Zoltánnak szólították a fiatalembert. Nyolcadnap este Hubayné a vacsoránál egyszer csak így szólt:

— Nincs szükség rá, hogy Meszlényizzed Zol-

tánt, mon enfant. Szólíthatod te is egyszerűen Zoltánnak.

Abból a névtelen fiatalemberből tehát, aki tíz nappal ezelőtt ismeretlenül bámulta Magdolnát a Pannonia egy asztalánál, egyszerűen Zoltán lett az ő számára. Nehéz volt megszoknia, mert Fügeden annyira visszavonultan éltek, hogy nem akadt keresztneven szólítható fiatalember-ismerőse. A rokonságból pedig az egyetlen, akivel hébe-hóba találkozott, a csapodár Feri, aki azóta kétségkívül új rajongási tárgyat talált titkos írásai számára. De azért lassanként ment a dolog, s mikor a vacsora utáni beszélgetést lezárták, Magdolna már egész természetesen tudta mondani:

— Jó éjszakát, Zoltán.

Azonban ugyanekkor, mintha csak valami csalfaság vádja ellen védekeznék, különös forrósággal és odaadással gondolt magában Ákosra. Szerelme élőbb és erősebb volt, mint valaha. Ahhoz a gondolathoz, hogy Ákos elintézi a különváltan élő asszonyt, elválik tőle, s ők aztán összeházasodnak, úgy hozzászokott, hogy lehetősége felől már nem is tűnődött semmit sem. Annyit képzelgette magában, milyen gyönyörű lesz ez, hogy a kiindulással már nem gondolt többé. Elfogadta önmaga ábrándját, sziklába vésett fogadalomnak vette Ákosnak azt a néhány szavát, amelyet a varrószoza viharos csókjai közben kapott tőle. És élt egyik napról a másikra, várván, hogy visszautazzanak Pestre. Akkor egész bizonyosan látni fogja Ákost. És talán már azt a hallatlan nagy hírt fogja hallani, hogy minden rendben van, az asszony beleegyezett a válásba.

Olykor egy és más rövid időre felkeltette gyanúját, hogy ezzel a Zoltánnal készül valami homályos dolog. Anyja egy délután, mikor ketten üldögéltek, az erkélyen, részletesen leírta neki, milyen az ideális férj-anyag. És ennek leírásául pontos, tökéletes rajzát adta a Zoltán egyéniségének. Csak éppen a nevét nem mondta. Ennyit mondott összesen a végén:

— Ha majd egyszer ilyenféle emberre akadsz, szedd össze magad és gondoldj a jövődre. Az a rendeltetésed, hogy jó feleség és jó anya váljék belőled. Merk dir das.

Magdolna megrettent. Szinte már attól félt, hogy ez valami leánykérés előkészítése; szülei talán titokban összeesküdtek ezzel a nekik annyira tetsző Zoltánnal. De a leánykérés nem következett be, Zoltán ugyanolyan kevéssé foglalkozott vele, mint eddig. Erre megnyugodott. Hiszen amit anyja előadott neki, azt igen természetes anyai oktatásnak is lehetett tekinteni s hogy a lerajzolt kép annyira hasonlított Zoltánhoz, lehetett véletlen is és képzelődés is.

Később az riasztotta meg, hogy szülei három levelet is kaptak erdélyi ismerősöktől, akikkel évek óta nem voltak levélbeli összeköttetésben, és mindahárom levél Zoltánról is beszélt. A leveleket nem látta, de a tartalmat szülei bőségesen megtárgyalták előtte. Úgy festett a dolog, hogy a szülők megbízható forrásoktól részletes felvilágosítást kértek a nekik tetsző jelölt felől. Ha így volt, a felvilágosítások kitűnő világításba helyezték a fiatal Meszlényi bárót. Egyhangúlag igen józannak, nevezetesen takarékosnak, elsőrangú gazdának írták le. Elmondták, hogy nem udvarol senkiének, erkölcsi élete hófehér, s ha netalán udvarolna is valakinek, azt olyan úri módon csinálja, hogy senki nem tud róla semmit. Birtoka a lakóhelyén kétszáz hold, de nem ez az igazi vagyona, hanem egy hétszáz holdas birtok a Mezőségen, jó vidéken. Ez tehermentes. A vármegyénél előhaladása biztos, keménykezü közigazgatási tehetségnek ismerik, beteges főszolgabírája helyett az egész járást ő tartja a kezében. Gazdasági cselédségével kérlelhetetlenül szigorú, de azok szívesen szolgálnak nála, mert tisztességesen gondoskodik róluk s képes arra, hogy egy béreseMBER torokgyíkos gyerekéhez négy óra járásról a parádés lovakkal hozasson orvost, mert sürgős. Kitüntetése is van: valami tűz-

eset alkalmával maga hozott ki egy vénasszonyt az égő házból, s ezért életmentési medáliát kapott. Rosszat legieljebb annyit lehetett kihámozni a levelekből, hogy zsarnoki hajlamai vannak, mindenáron uralkodni akar a járás fölött és más akaratot nem ismer, mint a magáét. Mindezt a Magdolna füle halatára olyan tüntetően tárgyalták meg szülei, hogy a szándék nyilvánvalónak tetszett. Remegve várta, mikor fordulnak hozzá a felszólítással, hogy ehhez a pompás fiatalemberhez legyen feltűnően kedves. De ők ilyesmit nem mondtak. Magdolna megint megnyugodott. Ismerte anyjának rátarti természetét, és nem csodálkozhatott azon, ha anyja tudni akarja: „kivel ülünk eigentlich egy asztalnál“.

Ekkor aztán az következett, hogy mikor gazdasági dolgokra fordult a szó, Zoltán túlpontosan tudta, milyen a vetésforgó a fügedi birtokon. Tudta azt is, hogy ki volt Clarisse néni, holott erről sohasem beszéltek előtte. Tudta, hogy ki volt Hubay Gábor, akinek váratlan halála miatt az apának ott kellett hagynia az ármádiát s a gazdaság érdekében hazamenni. Nyilvánvalónak tetszett ebből, hogy Zoltán a maga részéről szintén nem késett a kellő információkat alaposan beszerezni. De lehetett ennek más magyarázata is: vagy az apa, vagy az anya társalgott ezekről a dolgokról Zoltánnal olyankor, mikor ő a másik szülővel beszélgetett.

Már csak két nap hiányzott ahhoz, hogy a két hetet letöltvén, újabb két hétre elutaznak Velencébe. És a leánykérés veszedelme egészen múltónak látszott. Zoltán már régebben mondta, hogy nagy sajnálatára nem folytathatja az üdülést, hivatalos ügyei hazaszólítják Erdélybe, már így is két nagyon fontos román népgyűlést elmulasztott. Az indulást vasárnap estére tüzték ki: a Hegedüs Sándor nevű hajó indult Fiuméből Velencébe. Zoltán vasárnap este szándékozott indulni Fiuméből Budapest felé, hogy ott még egy félnapot töltsön a belügyminisztériumban.

Pénteken ebédnél még semmi gyanus jel nem mutatkozott. Együtt ebédeitek Zoitannal és a feketénél azzal váltak el, hogy hatkor elmennek együtt sétálni a tengerparti ösvényen Lovrana felé. Szülők és leány együtt mentek fel szobáikba. S ekkor Hubayné így szólt:

— Gyere csak be apádhoz, ma chérie, beszélni akarunk veled valamiről.

Magdolna jeges megrendülést érzett egész valójában. Azonnal tudta, miről van szó. Némán bement. Az apa igen zavartnak látszott. Leült az asztalhoz, szétszedett revolvere alkatrészeihez, amelyeket ebéd előtt tisztítani kezdett, aztán ott hagyott. Most színlelt büzgőséggel folytatta a munkát és odavetette az anyának:

— Én azért figyelek, csak beszéljen maga.

Hubayné leültette leányát és kezét a kezébe vette. Másik kezével megsimította leánya haját.

— Drága gyermekem, igen fontos dolgot közlünk veled. Ne felelj rá mindjárt, hallgass engem szépen végig. Zoltán kijelentette, hogy halálosan szerelmes beléd és engedelmet kért tőlünk, hogy megkérje a kezedet. Mi ezt az engedelmet megadtuk neki. Ő ma délután nyilatkozni fog. Teljesen rajtad áll, hogy mit felelsz. De tudnod kell, hogy szüleid, akik téged a világon a legjobban szeretnek, mit gondolnak erről a dolgról. Apád és én, ezt mindjárt megmondom, nem egyformán gondolkozunk ebben az ügyben. Én úgy gondolom, hogy igen hirtelen, szinte átmenet nélkül lettél nagyleány és akár holnap férjhezmehtnél, de természetesen az illendő jegyességi időt ki kellene várni, még ezt a farsangot végigbáloznád, élhetnéd egy kicsit a nagylányságodat, aztán jövő ősz táján férjhezmehetsz. Apádnak ez nem tetszik, ő még legalább két évig nem akar férjhezadni. Ő úgy gondolja, hogy jövőre legfeljebb eljegyezheted magad s két év múlva esküdhetsz. Amint látod, mindent nyíltan elmondok neked, igaz?

Magdolna némán bólintott a fölösleges kérdésre.

Az apa buzgón kandikált bele a revolvercsőbe. Az anya folytatta.

— Abban apád is, én is megegyezünk, hogy jobb jelöltet álmodni sem lehet. Ezt a jó Isten küldte a mi utunkba. Úgy képzeljük, hogy a vagyodon jövedelmének egy részét elküldjük havonta apanáznak, a másik és pedig jóval nagyobb részét bankba tesszük a nevedre. Apád természetesen minden évben pontosan elszámol. Zoltán is így látná jónak. De hát ez későbbi dolog. Csak azért mondom, hogy tudjad: itt egyetlen kérdés van. Tudod-e kedveini ezt a Zoltánt annyira, hogy hozzá menj. Ő nem kívánja, hogy azonnal igent mondjal neki. De tudni akarja, hogy lehetnek-e reményei. Délután elmegyünk sétálni, akkor majd beszélsz vele. Én csak egyet mondok édes kis lányom: mi kimondhatatlanul boldogok volnánk, ha tudnád ezt a fiút szeretni, de ez téged ne befolyásoljon, mi nem kényszerítünk, mi csak a te boldogságodat akarjuk. Most eredj szépen a szobádba és szállj magadba. Jó lesz, ha előbb imádkozol is egy kicsit a jó Istenhez. Légy okos, légy a mi józan, komoly, okos gyerekünk, aki nekünk eddig csak örömet szerzett. Most ne felelj semmit, eredj.

Hubayné homlokon csókolta a lányát és megint megsimította a fejét. Magdolna felállott és ingadozó léptekkel indult kifelé. Az ajtóból visszapillantott apjára. De az, mint a csínytevő diák, aki nem mer a tanár szeme közé nézni, komoran csavargatta a revolver srófjait.

Ment a szobájába. Azonnal végigdobta magát az ágyon ruhástul. Nem imádkozott, lihegett. Ki kellett pihennie azt a roppant fárasztó feszültséget, amelyet anyja mondókája alatt érzett. Nem is volt gondolata most, csak az a szó kalapált gondolattalanul a szívében, hogy Ákos, Ákos, Ákos.

Aztán felocsúdott és riadtan talpraugrott. A tükrőhöz lépett azonnal, mintegy önmagától kérendő tanácsot. S meglepetve látta, hogy szeme karikás.

Csodálkozott rajta. Néhány perc már oda tudta ezt rajzolni a szeme alá? Aztán kitekintett a tengerre, mintha csak időt akarna nyerni önmagától. De végre is szemébe kellett néznie — nem a kérdésnek, amelyre csak egyetlen választ adhatott, hanem a helyzetnek, amely kínos zavarba hozta és gyötrelmes huzavonák elé állította. Nem, nem és nem: soha nem lehet a felesége sem ennek a fiatalembernek, sem másnak. Csak Ákosnak. S ha az Ákosé nem lehet, akkor az egész életnek úgy sincs semmi értelme. Itt nincs is gondolkozni való, a válasz kész. Legfeljebb az udvarias kifejezéseket lehet latolgatni, amelyekbe majd kifogásait takargatja.

Egyszerre megrettent a támadás erejétől. Maga előtt látta a Zoltán nyugodt, kemény és mozdulatlan arcát. Arcsontjai ázsiai módon kiállanak, állaszéles és szögletes. Szája vékony. Fogait mintha mindig erősen összeharapná. Konok tekintetéből csak annyit lehet kiolvasni, hogy félelmesen akar valamit, amit csak ő tud. Magdolna összerezzen és egyszerre futni szeretett volna, mint aki fél. Ajtót képzelt maga elé, amelyen gyorsan beugrik és ráfordítja a zárba a kulcsot. De ráeszmélt, hogy hiszen zárt ajtó mögött van most is, nincs mitől félnie. Különösen nem félhet azért, mert hatalmában áll Ákosra és kimondhatatlan szerelmére gondolnia. S mindjárt hanyatt-homlok bele is vetette magát az Akos csókjainak és ölelésének emlékébe. Kiment az erkélyre, elhelyezkedett a nyugvószéken és kezdte végiggondolni egész eddigi regényét, de lassan, nagyon lassan, a legkisebb részletekkel együtt. Clarisse néni temetése. A felbukkanó férfi körül kerengő aszszonyok. Véghné meg a másik... Nem, így nem megy, ehhez nincs türelme. Siessünk a csókhoz. A fehér lóca a parkban. A fénykép. Ákos karja a lóca mögött. Ákos ajkának lehellhetszerű érintése. Aztán a politika. A jelöltség. A kerület. Nem, ez is türelmetlenné teszi. És mint aki tengerbe ugrik, vak-sötétet képzelt maga köré behúnyott szemmel. Varró-

szoba. Suttogás. Válla köré fonódó erős karok. Álla alá nyúló kéz. És csók. Fogak összekoccanása. lihegés, halálos gyönyörűség. És másnap éjszaka megint. Csók. Ákos, váljon el és vegyen el engem feleségül. Csók. És megint csók, vonagló ajkak, riadt elrántása az összeérő térdeknek. Csók, csók, csók. Mikor végiggondolta ezt, azonnal elejéről kezdte megint. És így élte végig az egészet ötször, tízszer, százszor egymásután, s végül úgy állt önmaga képzeletében, mint hiányosan öltözött éjszakai bujkáló, akit el akarnak szakítani szerelmesétől, s ő a csók miatt nem kiálthatja tiltakozását, csak félkarjával taszítja el magától a közeledő Zoltán alakját.

Mikor belefáradt az erős visszaemlékezésbe, amelybe menekült, gondolataiban visszavánszorgott vonakodó lépésekkel a jelenhez. Ákos kellene, hogy itt legyen ma délután. De ez akkor is képtelenség lenne már, ha táviratozna neki. És a címét nem tudja. A Pannoniába már aligha járat postát, onnan rég elköltözött, s nem tudni, hová. Hiába, nincs segítség, ezt önmagának kell végigharcolnia. Még pedig híven és szilárdan, hogy méltó legyen az Ákos szerelmére. De mit mondhat ennek a fiatalembernek? „Nem szeretem.“ Ennek nem lesz semmi hatása, a fiú válasza kész: „Majd megszeret.“ És éppen ezt nem lehet. Ez a legbecstelenebb hűtlenség lenne Ákos ellen. Mihelyt a legkevésbé is megengedi, hogy Zoltán reménykedjék, már súlyosan és bűnösen megcsalta Ákost. Borzasztó gondolat: megcsalni azt, akit szeretünk. Lehetetlen. Mit csináljak, mit csináljak.

Így vergődött magányában tanácstalanul és tehetetlenül. Közben futott az idő. Már át kellett öltöznie és még mindig vakon nézett az eljövendő, gyötrelmes párbeszéd elé. Toroka kiszáradt, szíve kellemetlenül dobogott. Futnia kellett volna és nem volt hová. Állatnak képzelte magát, amelyet minden oldalról riasztanak a hajtók, s a riadt állat nem te-

het mást, mint vérehülten körben forog, de menekvése nincs sehol.

S aztán végre ott lépdelt a gyalogúton, a tengerparton. Mellette Zoltán. Mögötte szülei, akik lejövetelkor nem tudtak a szemébe nézni és kapkodva kerestek oktalán beszéd tárgyakat, hogy hallgatni ne kelljen saját zavarukat. Most szándékosan hátramaradtak jó tíz lépést. A Quarnero terraszaról harsogva és kellemetlenül szólt a zene.

— Beszélt a szüleivel? — kérdezte nyugodtan Zoltán.

— Beszéltem.

— Helyes. Most velem is fog beszélni. Hallgasson végig, mielőtt a kérdésemet feltenném, mondani valóim vannak. Azzal kezdem, hogy én még sohasem voltam szerelmes. A társaim már a gimnáziumban elkezdtek, az egyetemen aztán derűre-borúra szerelmesek voltak. Én nem, engem más fából faragott az Isten. Én a szerelmet csak házasságban tudom elképzelni, és úgy, ahogy a vallás parancsolja: holtomiglan-holtodiglan. Vártam arra, akit szerethetek. Mikor a Pannoniában megláttam magát, azonnal éreztem a reményt, hogy talán maga lehet az. Mindenesetre azonnal utánajártam a kilétének. Nagy örömmel tudtam meg, hogy társadalmilag és származás dolgában semmi baj nincs. Megtudtam a portástól, hogy idekészülnek, azonnal határoztam. Sürgönyöztem haza szabadságért és sürgönyöztem ide szobáért. Virággal igyekeztem a figyelmét lefoglalni, mint mondani szokás, letettem a garast. Itt aztán igyekeztem szülei hajlandóságát megnyerni, egyszersmind állandóan figyeltem magát. A megfigyelés eredménye az, hogy magára további életemhez szükségem van. Okvetlenül szükségem van. Ha magát elvehetem, boldog és nyugodt leszek, élhetek a hivatásomnak, eleget tehetek földi küldetésemnek. Ha nem vehetem el, nem tudok dolgozni, s az életem elromlik. Ezt én úgy nevezem, hogy szerelem. Folytathatom?

— Tessék.

— Most el kell mondanom, hogy mi az, amit kínálok magának. Én vezető egyéniségnek születtem, én a családom feje akarok lenni. A vallással együtt érzek, mikor azt tartom, hogy a feleség engedelmes társa legyen az urának. Ezzel szemben azt tartom, hogy a férj teljes felelősséggel tartozik a felesége jóléteért, gontalanságáért, családi boldogságáért, minden gondjáért és öröméért. Ezt vállalom. Aki rábízza az életét, annak az élete biztos kézben van mindhalálig. Hűségért és engedelmességért becsületesen tökéletes felelősséget kínálok cserébe. Mellettem nem lehet gondja, bánata, kellemetlensége, ez mind az én gondom. Mellettem nem bánthatja senki, megvédem akár az életem árán is. Nem vagyok úgynevezett modern ember, a nőemancipációt ostobaságnak tartom. Olyat nőt akarok magában megtalálni, akit kielégít a házatája, a férjének és gyerekeinek boldogsága. De aki, ismétlem, joggal elvárhatja cserében, hogy a férje az egész család minden gondját és felelősségét, minden anyagi és lelki kötelezettségét a szent eskü terhe alatt elvállalja. Ezek az én elveim. Elég világosan mondtam el?

— Hogyne.

— Nos tehát. Én nem vagyok poéta és józanul nézem az életet. Nem képzelem, hogy maga első látásra belémhabarodott. De abban biztos vagyok, hogy ha jobban megismer, elnyerem a vonzalmát. Erre kérek időt magától, még pedig olyan feltétellel, hogy míg ennek a szerelmi része a maga részéről tisztázódik, addig más férfi a maga számára nincs. Nem szeretném ezt titkos eljegyzésnek tekinteni, csak becsületes módon előzetes szerződésnek, amelyet két úriember köt egymással. Most várom a válaszát.

— Mire válaszoljak? Tegye fel a kérdést.

— Kérem, szívesen. Hajlandó-e mától kezdve hat hónapig minden más érzelmi lehetőséget kizárni és

csak arra törekedni, hogy engem kellőképpen megszeressen. Igen, vagy nem?

Magdolna sokáig hallgatott. Olyan sokáig, hogy Zoltán meglepetve bámult rá oldalfélt.

— Mi ez? Nem felel?

— Ne haragudjék, ez borzasztó nehéz.

— Már engedjen meg, de igazán nem tudom, hogy ebben mi a nehéz. Én nem azt kérdem, hogy szerelmes-e belém? Nem is szeretném, ha azt mondaná, hogy igen, mert egy úrilány ne legyen két hét alatt szerelmes senkibe. Én azt kérdem: akarja-e megpróbálni hat hónap alatt, hogy belémszeret?

Magdolna kínos gyötrelemben nyelte a lélekzetet. A szavakat görcsös erőlködéssel kereste.

— Zoltán, hallgasson ide. Én azért hebegek így, mert félek magára rábízni az egyetlen választ, amit adhatok.

— Tőlem? Fél? Miért?

— Hogy elmondja.

— Már bocsásson meg, ez kicsit sértő. Merném remélni, hogy eddig úriembernek mutatkoztam maguk előtt. Hogyan képzelem, hogy ami csak miránk tartozik, azt kifecsegem idegeneknek?

— Ez az, hogy nem idegeneknek. Nézze, én most választhatok. Vagy helyesebben: maga választhat. Tehetem azt is, hogy valami módon kitérek a maga felelete elől, gondolkodási időt kérek, aztán majd soká nem írok, aztán valahogy elkallódik az egész. De tehetem azt is, hogy most rögtön őszintén felelek magának. Egy feltétel alatt.

— Az utóbbit választom természetesen. Halljuk a feltételt.

— Adja nekem becsületszavát, hogy amit megtud tőlem, nem mondja el a szüleimnek.

— Kérem. Rendben van. Nos?

— Nézze... én nem hazudhatom magának, hogy... hogy igyekezni fogok magát határidőre megszeretni... én nem igyekezhetem... én szerelmes vagyok valakibe, de azt a szüleim nem tudják.

Báró Meszlényi Zoltán csak egy pillanatig gondolkozott. S aztán ugyanolyan monoton nyugalommal felelt, mint eddig:

— Ezt tudomásul veszem, de ez nem változtat azon semmit, hogy feleségül akarom magát venni. Ezt én elhatároztam, és eddig még mindent kivitem, amit akartam. Ha szeret valakit, majd ki fog belőle szeretni. Ez legfeljebb hátráltatja az én dolgomat, de nem borítja fel. Most egy-két kérdést akarok feltenni. De előbb legyünk tisztában vele: én magát rendületlenül tovább szeretem. A diszkrécióm felől bizonyos lehet; majd megállapodunk benne, hogy mit fogunk mondani a szülőknek. Tekintsen engem legigazibb barátjának, gondozójának, védelmezőjének. Ha boldogtalanul szerelmes és szenved tőle, azt is elmondhatja, én vigasztalni fogom. Nézze, felejtse el egyelőre, hogy megkértem a kezét. Tekintsen gyóntató papjának, aki hozzá még — mondjuk — a testvére, vagy a nagybátyja. Én józan vagyok, okos és nagyon erős. Úgy nekem támaszthatja a hátát, mint a sziklafalnak. Rendben van?

Magdolna gondolkozott. Szívét hála öntötte el. Arra készült, hogy a kérő jelenetet fog csinálni, tumbol, könyörög, átkozódik. Ehelyett nyugodt, belátó módon tárgyal. Lovagias kötelesség őszintén beszélni vele. És csakugyan kiérezni belőle azt az erőt, amelyre támaszkodni lehet.

— Igen, rendben van. Kérdezzen.

— Tehát. Akibe maga állítólag szerelmes, az rendes, pártiképes fiatalember? Ezt nem hinném, mert akkor nem titkolná a szülei előtt. Nos?

— Nem. Azaz... úriember, a mi fajtánkból való. De házas.

— Aha. És ő tudja, hogy maga szereti őt?

— Tudja. Ő is szerelmes belém. El fog válni s aztán elvesz.

— Értem. Folyik már az a válóper?

— Nem... nem tudom... nem levelezünk...

előbb beszélnie kell a feleségével... talán beszélt már... nem tudom...

— Úgy. Mennyi a korkülönbség maguk között? Kérem, kérem, ne feleljen, ha nem akar. De elég tisztán látok mindent. Most még két kérdésre feleljen. Persze csak úgy, ha akar. Először is: kétségtelen, hogy maga boldog lesz, ha ez a terv sikerül?

— Ezt nem értem. Ha hozzá megyek ahhoz, akit szeretek és aki engem szeret, hogyan lennék boldog?

— Ne haragudjék, de ez gyerekes beszéd. A boldogság nem azon fordul meg. Vagy talán ezen fordul meg, de két hétig. Hanem mi jön azután? Felelősséget ismerő, komoly ember ez a maga imádottja? Biztos az, hogy soha, míg él, a lelkét másnak nem adja, csak a feleségének és a hivatásának? Biztos az, hogy mindig jó lesz magához? Biztos az, hogy az esküvővel elintézettnek tekinti életét, és soha nem fogja érdekelni sem kártya, sem sport, sem cimborák, sem szép nők, sem az egész külső világ mindenestül, csak az otthona és a munkája? Biztos ez? Magának komoly vagyona van. Biztos, hogy az az ember kitűnően tud vigyázni erre a vagyonra és akár ügyetlenségből, akár prédaságból nem fogja elherdálni? Sőt még tovább megyek. Itt magáról is szó van. Maga még nem bálozott és a társas életet még nem is ismeri. Azonkívül leány, tehát a házasetet sem ismeri. Biztos, hogy maga ezt az embert tíz év múlva éppen úgy fogja szeretni, mint most? És még tovább megyek: biztos az egyáltalában, hogy maga ezt az embert nemcsak bakfis-ábrándból szereti, hanem valóban szerelmes bele? Mert figyelmeztetem, hogy fiatal lányok gyakran ábrándoznak jóval idősebb...

— Kérem, — szólt közbe Magdolna hevesen, — ezt már ne folytassa. Most már sért bennem egy érzést, ami szent nekem. Az összes feltett kérdésekre egyetlen felelettel válaszolok: mi szeretjük egymást avval az illetővel és boldogok akarunk lenni.

— Jól van, értek mindent, drága Magdolna. A helyzet tehát az, hogy maga szerelmes egy házas-

emberbe és egyelőre még az sem biztos, hogy az illető el tud válni. Helyes. Ez alig kevesebb, mint amennyit reméltem. Hát nézze, én módosítom, amit mondtam. Hogy maga a feleségem lesz, az kétségtelen, de ezt maga most még képtelenségnek tartja. Jól van, ne is beszéljünk róla. De ígérje meg, hogyha bajban lesz, rám fog támaszkodni. Felajánlom a legtitosabb baráti készséget és segítő kezet. Csak egyetlen intésre van szüksége, én azonnal ott leszek. Biztos lehet benne, hogy szerelmi ostrommal nem leszek terhére. De közel akarok maradni magához. Hiszen a télen farsang is lesz. Táncolni én is tudok, nem úgy, mint egy akrobata persze, de tudok. A télen gyakran Pesten leszek. Az alkú tehát ez: én kijelentem, hogy szerelemről nem beszélek addig, amíg maga nem beszél, viszont maga megajándékoz engem a bizalmával és barátságával. Így rendben van?

— Igen, így rendben van, — felelt Magdolna hálásan, — de mit mondunk a szüleimnek?

— Azt bízva rám. Még ma vacsoránál meghallja. Maga ne is szóljon, csak hagyjon engem beszélni. Most diskuráljunk másról, hogy a szülei a hátunk mögött ne nyugtalankodjanak. És lehetőleg legyen hozzám barátságos, ha ez nem kerül nagy megerőltetésébe.

— Dehogy kerül, hiszen nem vagyunk ellenségek. És igazán nagy hálát érzek maga iránt, hogy az egészet így megkönnyíti nekem. Meg kell mondanom, hogy maga igazán gavallér ember. Akit majd egyszer elvesz, az... annak...

— Annak az életét a gondviselés jó helyre tette. Ezt merem állítani. Hát most beszéljünk Kolozsvárról. Arról nagyon szívesen beszélek. A minap említettem a főteret. Ez szép, nagy, négyszögletes tér, a közepén gyönyörű öreg templom és a Mátyás-szobor...

Elfogulatlanul, könnyedén elkezdett mesélni Kolozsvárról. Magdolna megkönnyebbülten hallgatta. Nemsokára megszólalt hátul Hubayné hangja:

— Gyerekek, nem volna jó visszafordulni? El ne késsünk a vacsoráról.

Megálltak és megfordultak. Zoltán odasúgott:

— Mosolyogjon. Legyen elfogulatlan.

Ő engedelmeskedett a tanácsnak. A szülők ismét előre engedték őket, s ezért el kellett mellettök haladniok. Az apa zavart mosolygással próbálta tekintetőket elkerülni, az anya mintegy cinkosi kérdő pillantással kutatta nem a lánya, hanem a Zoltán arcát. Aztán megindultak mindnyájan Abbazia felé a nyugvó nap bíborpompájában, a piros tenger partján. Zoltán magyarázott. Erdélyi dolgokat adott elő. A székelyekről beszélt, a bánffyhungyadi viseletről, az erdélyi fürdőkről, a szebeni és brassói szászokról. Nem is volt érdektelen, ahogy mindezt előadta. Magdolna azonban néha behúnyta lelkét és néhány pillanatig andalító vággyal és szerelemmel Ákosra gondolt. Majd pedig, úgyszólván bocsánatot kérve tőle, mint estélyen kedvesétől az elfoglalt háziasszony, visszafordította figyelmét a Zoltán előadására és buzgó udvariassággal szólt közbe: „Milyen érdekes.“ Bár éppen az ilyen pillanatokban nem is tudta, miről van szó.

Mikor vacsorához ültek és a rendelésen is túlestek, úgy hogy a pincérek felől végre nyugodtan lehetett beszélni, Hubayné végre kitört:

— BeszéljeteK már, az Isten szerelmére, das ist nicht zum Aushalten. Mit végeztetek?

— Hálaistennek kitünően rendbe jöttünk, — felelt Zoltán gyorsan, — Magdolna okosságától és úri gondolkozásától el vagyok ragadtatva. Ő azt mondja, hogy egy tapasztalatlan fiatal leány nem ismerheti a saját lelkét, s ebben tökéletesen igaza van. Az ő álláspontja az, hogy egyikünk sem kötelezheti magát semmire. Szerinte például megtörténhetik, hogy három hónap múlva én találkozom valakivel, aki még nagyobb hatást gyakorol rám, s ha ő bizonyos érzésekbe belemenne, ez neki súlyos csalódást okozhatna. Én tudom, hogy ez ki van zárva, de ő nem

köteles tudni, és megértem, ha fél a csalódástól. Ugyanígy ő is találkozhatik valakivel, s akkor én élem át ugyanezt a csalódást. Egyszóval abban állapodtunk meg, hogy elvben nem határozzuk el a mi megegyezésünket, de nem is zárjuk ki. A télen sokat leszünk együtt, majd akkor szépen lassan többet fogunk tudni. Magdolna mindenesetre megajándékozott meleg és bizalmas barátságával. Ez nekem mindennél többet jelent. Tulajdonképpen nem is volt a mai beszélgetésünknek több célja, mint körülbelül ez. És mondhatom, nagyon-nagyon boldogan utazom haza Erdélybe.

Az apa, aki két nap óta feltűnő szótlanságot mutatott, most is csak tessék-lássék bólogatott és nagy igyekezettel próbált udvariasan boldog arcot mutatni. Hubayné szeme azonban könnybe lábbadt. Az asztal fölött megfogta Zoltán és Magdolna egy-egy kezét és ezt rebegette meg hatottan:

— Gyerekeim, köszönöm azt nektek, régen volt ilyen szép estém, mint ez a mai.

Zoltán udvarias mosollyal megbiccentette a fejét, aztán folytatta:

— Volna azonban még egy kérésem. Úgy a méltóságos asszonyhoz, mint hozzád, kedves Imre bátyám. Ha majd a sors nekem adja azt a boldogságot, hogy Magdolna teljes érzéseit elnyerjem, szeretnék meggyőződve lenni arról, hogy ezt kizárólag a saját magam egyéniségének köszönhetem. Ezért azt az ígéretet kérem a kedves szülőtől, hogy Magdolnával ne beszéljenek rólam. Nem szívesen utaznék el most azzal az érzéssel, hogy engem agyba-főbe protezsálni fognak. Magdolna imádja a szüleit, és bár igen mély egyéniség, az imádott szülők szava befolyásolhatja. Mindent, csak ezt ne. Igen fájna nekem a gondolat, hogy egy leány szívét csak ilyen súlyos támogatással tudtam elnyerni. Kérésem tehát az, és pedig elsősorban az ő elragadó és jóságos mamájához, hogy a mi kérdésünkről soha előtte ne tegyenek említést. Számíthatok erre?

— Remek ember maga, Zoltán, — felelte Hubayné még nedvesebb szemmel, — egyre jobban becsülöm magát.

— Derék fiú vagy, — szólalt meg váratlan élénkséggel Hubay is.

— Köszönöm, — mondta nyugodtan a kérő, — most beszéljünk másról. Azt olvastam az ujságban, hogy Vilmos német császár megint magyar földre érkezett. Frigyes főherceg vendége vadászatra.

— Igen, — szólt Hubay, — Mohácson Szelestey ezredes fogadta, az jóbarátom. Koszits Kamillt, az alispánt is jól ismerem...

Áttértek a politikára. Vacsora után leültek sikanózt játszani. Zoltán Magdolnának segített, Hubay a feleségének. Sokat nevettek. Aztán felmentek aludni. Magdolna igen melegen szorított kezét Zoltánnal. Pontosan megértette, milyen gavalléros ajándékot kapott tőle: milyen eszesen intézte el a fiatalember, hogy őt szülei ne kínozzák rábeszéléssel és a jelölt örökös, túlédés dícsőítésével. És most részletesebben elgondolkozott azon, hogy vajjon mi lesz az élete annak a leánynak, aki majd a Zoltán felesége lesz. Zsarnoki természetű, kemény akaratú férjet kap, aki gépszerűen pontos háztartást követel, ellentmondást nem tűr, de minden szavára életet lehet építeni. Bizonyára van olyan leány, akinek ez tökéletes boldogságot jelent. S hirtelen az a különös gondolat jutott eszébe, hogy ha majd az Ákos felesége lesz, szívesen találkozónék és barátkoznék a Zoltán feleségével. De aztán elsöpörte a gondolataiból Zoltánt az egész délután izgalmas történetével együtt: félálmban sóvárgó ábránddal adta át magát a csókok csodálatos emlékének.

A másnap igen kellemesen folyt le. A nap első felében csomagoltak, aztán bementek Fiuméba. Zoltán ott elbúcsúzott tőlük. Egyszerűen, nyugodtan, mindenféle érzelmesség nélkül. Mikor már mindnyájoknak köszönt és beült kocsijába, amely az

állomásra vitte, nem is nézett vissza. Magdolna mélyet és kellemeset sóhajtott. A megváltottság, a felelőtlen szabadság ujjongó érzése fogta el a szívét. Nemsokára ők is felszálltak a Hegedüs Sándorra. Kíváncsian szemlélték meg kabinjaikat, aztán a hajó minden zegét-zugát bejárták. Volt a fedélzetnek egy része, ahol a vaskorlátnak támaszkodva le lehetett nézni a nyitott gépházba, az óriás acélrudakra és kerekekre. Minden érdekes és izgalmas volt a hajón. Nyolc óra tájban elindultak s máris tessékelték őket a vacsorához. A hajó gyomrába kellett leszállaniok, remegő deszkafalak közé, olajszagú füledt hőségbe. Bizonytalanul imbolygó érzés háborgatta Magdolnát, amely nem volt nagyon kellemetlen, csak akkor, ha kipillantott a köralakú ablakon a tengerre, mert a kékes-zöld partvonal hol az ablak fölé lendült, hol az ablak alá süllyedt. Hubayné ezt sehogysen bírta. Émelygésről, fejfájásról kezdett panaszkodni, turkált az ételben, idegeskedett. Férje vacsora után konyakot diktált belé és gyorsan aludni küldte. Ők ketten vacsora után még felmentek a fedélzetre.

Szép, holdas éjszaka volt, a tengeren ezüst mese-láva hömpölygött, a hajó harsogva fúrta orrát a vízbe s mintegy haragosan haladt előre a tündéri tájon. Ők a rézkorlátra támaszkodtak. Hubay áttette félkarját leánya vállán. Mögöttük három-négy fiatal-ember mászkált. Látszott rajtuk, hogy mindenáron észre akarják vétetni magokat, olaszul és magyarul célzatos tréfákat mondtak, majd odébb fekvőszékekre telepedtek és énekeltek. Egyiknek kellemes baritonhangja volt, amely az Ákos hangját juttatta Magdolna eszébe. Ettől egész testében megremegett.

— Fázol? — kérdezte tőle apja, erősebben magához karolva.

— Nem fázom, apus.

Kis szünet következett. De a hosszú hallgatás már megtört. Hubay végre kimondhatta, amire láthatóan régóta készülődött.

— Mondd, mókus, ugye nem sietsz azzal a férjhezmenéssel?

— Dehogy, apus, eszem ágában sincs. Ráérek.

Hízelegve közelebb fészkelte magát apjához. Többet nem szóltak és így maradtak még nagyon sokáig. Akkor a fiatalemberek is elhallgattak, eltűnedeztek. Csak a hajó harsogása hallatszott, s a hold végtelensége terült rájuk titokzatosan. Nézték, hallgatták ezt némán, összeölelkezve a korlátnak támaszkodva. Magdolna egyszerre ezt gondolta:

— Szegény apus nem tudja, hogy most azt az Akost öleli, aki minden porcikámban benne van.

Aztán aludni mentek. S kora reggel, kapkodó, ideiglenes öltözködés után Magdolna felment a fedélzetre. A hajó már állott. Kitérult előtte a tündöklő reggelben a Piazzetta képe. Jobbról a valószínűtlen szépségű doge-palota, mögötte beljebb a Márkus-templom kupolái egymás hegyén-hátán, balfelé a Campanile rózsaszín tornyának csodája. Mély lélegzetet kellett vennie a gyönyörű megdöbbenéstől.

— Boldog vagy, mókus?

— Csodaszép, — felelte ő álmélkodva.

De elbűvölt boldogságában elfacsarodott a szíve. Arra gondolt, hogy ha ezt most Akossal nézhetné, ennél is ezerszerre szebb volna minden. Olyan szép volna, hogy akár mindjárt meg lehetne halni.

VIII.

Úgy látszott, hogy Meszlényivel békében fogják hagyni. Maga a kérő igen gavallérosan intézte el a kérdést, és Magdolna boldogan adta át magát az elmúlt veszedelem után a szabadság érzésének. De gyorsan rá kellett ébrednie, hogy tévedett. Még le sem szálltak a hajóról, már magkapta a reá várakozó jövő első jelét.

— Hogy áll az a kalap a fejedén, — mondta anyja

a leszállásra várakozó sokaság közepén, — azt hiszed Erdélyben nem fognak figyelni az ilyesmire?

— Hogyhogy Erdélyben, — szolt ő azonnal és erősen, — hogy tartozik az én kalapomhoz Erdély?

— Csak úgy mondtam, — felelte az anya, — mondhattam volna a Szepességet is. Majd ahova egyszer férjhez mégy.

Erre nem felelt semmit. Igyekezett a megjegyzést elfelejteni és belevetni magát a szépség imádatába. Tizennyolcéves földi élete alatt, mióta eszmélt, ez a Velence volt számára az álmok álma, a sóvárgott szépség, a távol tündöklő csoda. Most megkapta sorától, hogy itt lehetett. S hogy szerelmesen lehetett itt, ami most az élet különös ajándékának tünt fel előtte. Mindenáron ezt akarta élvezni. Velence csodáját a saját szerelmes lelkének csodáján keresztül, s ezért mindenáron igyekezett lerázni magáról mindent, ami zavarhatta. Úgy lebegtette meg lelkét, mint ahogy a vízből kiszálló kacsa szórja le tollazatáról a vízcseppeket. De ezt hiába tette. Mikor néhány perc múlva a márványkockás parton gyalogszerrel sétáltak a közeli Danieli-szálló felé, anyja aggodalmasan figyelte a poggyászt, amelyet a szálló egyenruhás embere taligán tolt utánok.

— Az a nagy sárga már kezd szakadozni, — mondotta, — pedig azt reméltem, hogy a nászutadon még használhatod.

Erre sem felelt semmit. Iparkodott egész figyelmét a doge-palota rózsaszín-fehér mintájára fordítani és arra figyelni, hogy a tenger felé néző, csipkeélű homlokzaton az ablakok elosztása csadálatos módon részaránytalan. Valaha azt tanulta, hogy „a két jobboldali ablak különbözősége jellegzetes bájtvölcsönöz az épületnek“, de ezt a jellegzetes bájtvölcs most nem tudta megérezni. Az a félelem, hogy anyja megint tesz valami aggasztó megjegyzést, idegessé tette. Majd ezt meg kell nézni és szemügyre venni alapos, részletes gyönyörűséggel, gondolta magában. És a sóhajok hídját is, amelynek ívét most

pillantották meg, a lépcsőfokos, széles kőhídon áthaladtukban.

— Siessünk reggelizni, — mondta Hubay, — olyan éhes vagyok, mint a farkas.

A Danielit hamar elérték és Magdolnának minden fegyelmezettségére szüksége volt, hogy bele-törődjék a megérkezéssel járó szabályos teendőkhöz. Mert most szeretett volna otthagyni csomagot, reggelit, szülőket, mindent, és szaladni a kőbe faragott és vászonra festett csodák egyikétől a másikhoz. Ehelyett végig kellett várnia, amíg apja a méltóságteljes, feketeszakállú portásnál megtudakolja lefoglalt szobáik számát, míg a poggyászt mind számbavették, míg a felvonón idegtépő lassúsággal elérték a kellő emeletet, míg a bőröndöket szétválogatták. Aztán még ki kellett csomagolnia a kis kézitáskát, hogy kezét mosson, megfésülködjék és rendbe szedje magát. Aztán még meg kellett várnia, míg szülei ugyanígy felkészülnek. Addig azzal enyhítette lobogó türelmetlenségét, hogy megvizsgálta az ágya fölé boruló különös fehér fátyolfüggönyt, amelynek rendeltetését nem tudta kitalálni. Aztán a tengert nézte és boldogan lelkendezett, szíve úgy lebegett mellében a boldog felindulástól, mint szédítő hintázáskor. Aztán le kellett mennie az étterembe szü-leivel reggelizni. Ő maga gyorsan bekapta a maga porcióját és visszafojtott idegességgel szemlélte, hogyan piszmognak szülei a kávéskanállal, a cukorral, a tejjel. Nagysokára a reggelin is túlestek. Akkor fel kellett mennie a szüleivel együtt: fürdő következett és átöltözködés. A három lakószobához egy fürdőszoba állott rendelkezésükre, s ilyenformán időnyereség szempontjából a fürdés sorrendje közömbös lett: három fürdésnyi időn alul nem lehetett megúszni a dolgot. Aztán az öltözködés, aztán a szülők elviselhetetlenül lassú felkészülése. És akkor végre, végre el lehetett indulni és nekivágni a mesék városának.

Késő délelőttre járt már, a szeptemberi nap

kánikulai erővel sütötte a tengerpart márványkockáit. Tündöklő kéket, enyhe rózsaszínt és fakó márványszínt kevert az a mesebeli művész, aki a leány előtt kitáruló látványt alkotta. Ment szülei mellett és szeme meghatott boldogsággal hunyorgott a szikrázó napfénytől. Elhaladtak ismét a dogepalota tövében, ahol túlságosan alacsony oszlopok árkádja árnyékot kínált, a falhoz vastos kőlocák simultak és mindenféle nyelvet beszélő emberek jöttek-mentek: német, angol és olasz szót lehetett minduntalan hallani innen is, onnan is. Aztán kiértek a Piazzettára, jobbra fordultak és mentek a Márkus-templom felé.

— Most a világ legszebb terét fogod látni, mókus, — szolt Hubay olyan hangon, mint a birtokát mutogató földesúr.

A Campanile, amelyet vékony, szegletes oszlopnak látott a hajóról, most meglepte hatalmas alsó építményével. És kitárult a márványkockás tér, a fület az ezernyi galamb puha szárnycsattogása és a köveken koppanó lépések hangja kénveztetette. Magdolna nem tudott merre nézni. A galambok felé szeretett volna kapkodni dédelgető kezével, a Márkus-templom dús keleti módon barbár pompáján szeretett volna ámulni, aztán forogni szeretett volna saját sarka körül folyton-folyton, hogy a tér négy oldalát állandóan csodálhassa, a Campanile meredek magasába is szeretett volna ágaskodni hátraszegett nyakával, az embereket is szeretete volna nézni, akik jöttek-mentek, vagy a kirakott zöld székek tengerében apró szigeteket alkotva reggeliztek, vagy az árkádok alatt tarkán üldögéltek, mind idegenek, más világból valók, soha nem látottak, már csak ismeretlen voltukkal is a világlátás csodálatos és regényes izgalmát keltők. Ó, be gyönyörű, ó, be kimondhatatlanul tündéri és izgalmas: ide el kell jönni Ákossal és olyan boldognak lenni, amilyen boldog még soha emberpár nem volt a világon.

— Ugye, szép ez mókus? Hallottam egy mon-

dást, hogy ez a földkerekség legszebb táncterme. Majd meglátod este, milyen csodálatos. Holdvilágnál még százszor szebb.

Magdolna elvesztette súlya érzetét, a mindenségben lebegő testetlen lénynek érezte magát. S ekkor anyja így szólt:

— Zoltán azt mondta, hogy ha egyszer megházasodik, a világért nem megy máshova nászútra, csak ide.

Ezek a szavak mintha mellen ütötték volna. Képzeletében Ákossal állott itt a csoda kellős közepén, s most mintha úgy lökte volna ez a megjegyzés Zoltán közelébe, ahogy valaha a keresztény vértanukat dobták az oroszánok elé. Szemébe könny szökött a haragtól és elkeseredéstől. Hát ez most már mindig így lesz? Óránként fogja kapni a kérőjére vonatkozó célzásokat? Így elromlanak majd legszebb hangulatai, amelyek után egész életében sóvárgott.

— Mi ez, mókus, sírsz?

— Olyan szép ez,— felelte ő lélekjelenléttel,— hogy meg vagyok hatva.

— Nagyon szép, — nyomta meg Hubayné még egyszer a szót, — az már igaz, hogy szerelmeseknek való. C'est une merveille. Most menjünk körül, nézzük meg a kirakatokat.

Elindultak az árkádok felé, áttörtek a szék-tenger egy keskeny járó ösvényén és elindultak az oszlopok mentén. Rengeteg kirakat. Könyvek, olaszok, angolok, franciák, Velence képét hordozó díszművek, albumok, szobrokról és képekről szóló hatalmas és díszes munkák. A másik kirakatban ékszeres, csodálatos nyakláncok, szikrázó gyűrűk, színesen pompázó karkötők, diadémok, gyöngyök, piciny női órák, vagy éppen foglalatlan drágakövek úgyszólván haragot keltő halmaza. Aztán óriás kirakatablak „Jesurum“ felírással, benne lehelletes krém-szerű csipkék, mintájok elbűvölő, omlásuk, akár a hervadt virágé. Aztán velencei üvegtárgyak ki-

rakata, tarka üveglámpák, mozaik-dobozok, színes üvegszálból font hamutálcák. Aztán bőrből való, arannyal préselt könyvtáblák kirakata. Aztán modern trafik soha nem olvasott napilapok és hetilapok egymás hegyébe aggatott tömegével. Aztán illatszerüzlet, bársonyalapon nyugvó, finoman rajzolt üvegek halványzöld tartalmával, hófehér pehelypamacsok, díszes rizspordobozok. Magdolnának szemeszája elállt. Ha ilyen kis helyen ennyi a néznivaló, mennyi idő kell majd az egész nagy-nagy Velencéhez? Hónapok és hónapok kellenének, s nekik nincsen két hétnél több idejük. Pedig itt teméntelen muzeum van, ahol egyetlen képet sem szabad megnézetlen hagyni, és teméntelen templom van, azokban sok oldalkápolna és oltár és emlék és kép és szobor, és teméntelen palota van, s a csatornák mindegyikét meg kell nézni, talán nem is szabad alvásra pocsékolni az időt ebben a csodavárosban, el kell indulni, menni, nézni, nézni és szívni ezt a sok mindent telhetetlen sóvárgással, míg csak össze nem esik az ember...

— Majd kimegyünk a Lidóra is, — vetette oda az apa.

— Nono, — szólt rögtön az anya, — das ist nicht dringend. Ott is közös fürdő van, egyáltalán neu óhajtom, hogy a leányom ott bámészkodjék. Majd, ha asszony lesz, odamehet. Ámbár ahogy én Zoltán elveit ismerem...

Magdolna nem bírta tovább.

— De mama, az Isten szerelmére, miért nem hagysz már békét azzal a Zoltánnal?

— Mi bajod? — fordult feléje anyja mély csodálkozással.

— Bocsáss meg, de reggeltől-estig nem hallok egybet, mint Zoltánt. Miért hoztatok Velencébe?

A szeme könnyes volt megint, hangja remegett az izgalomtól.

— Hát én nem tudok mit szólni, — válaszolt az

anya, — miféle ideges hang ez? És miféle faxni? A te társaságodban nem szabad Zoltánt említeni?

— Nem arról van szó. De megállapodtunk, hogy ez nem lesz köztünk téma. És mégis úgy beszélsz róla, mintha már készülődnének az esküvőre. Apus, hát szólj hozzá, nagyon kérlek.

Hubay óvatosan, de határozottan lánya pártjára kelt.

— A gyereknek igaza van, angyalom. Nekünk nagy boldogság volna, ha Magdolna megszeretné ezt a kiváló fiatalembert, de dobbal nem lehet verebet fogni. Ne emlegesse folyton és ne célozgasson, angyalom. Most itt vagyunk Velencében, a gyerek lásson világot és tanuljon. Ebéd után majd veszünk egy Bädekert, aztán megcsináljuk a tervet. Holnap reggeltől kezdve. Múzeumok, templomok, üveggyár Muranóban, Canale Grande, miegymás.

Az anya ingerülten felelt:

— Jól van. Ahogy tetszik. Bocsánat, hogy ki merészeltem ejteni egy kedves ismerősünknek a nevét, aki tudtommal nem bélpoklos, lächerlich. Ezentúl majd vigyázok.

— Angyalom, ne legyen ideges. Fáradtak vagyunk az úttól, kíméljük egymás idegeit. Tudja mit, angyalom: emlékszik a Tre Rose vendéglőre?

Hubayné csökönyösen hallgatott és vállat vont.

— Na ne duzzogjon. Emlékszik. Azt gondoltam, hogy hagyjuk veszni a Danieliben az ebédet és menjünk oda enni. Tudja, ki kellene keresni azt az asztalt, ahol akkor ültünk és ki kellene mondani, hogy tavaly voltunk itt és nem húsz éve.

— Ó de regényes lett egyszerre, mon Dieu.

— Nem tagadom, angyalom. Az nekem felejthetetlen emlék. És hiába epéskedik, magának is. Ne vitatkozzék sokat, most odamegyünk. Remélem, meg tudjuk találni. Mókus, békítsd meg anyádat.

Magdolna úgy érezte, hogy mint életében eddig nagyon kevés alkalommal, a beléje nevelt feltétlen

engedelmesség most lázadozik kissé. De erőt vett magán.

— Mamám, ha ideges voltam, bocsánatot kérek. Menjünk oda, ahová apus mondja.

— Mehetünk, nem arról van szó. De azt különösnek találom, hogy idegeskedjél, mikor a szüleid aggódnak a jövődért és a boldogságodért, nem kényszerítünk senkihez, azt megmondom, de egy kedves ismerőst, ha véletlenül eszembe jut, igazán meg lehet említeni, voyons.

— Meg lehet említeni, mamám, de ne tekintsd máris a férjemnek.

— Kérlek, kérlek, bocsáss meg, ha megsértettelek. Ne beszéljünk többet róla. De azt nem tudom elhallgatni, hogy báró Meszlényi Zoltán olyan fiatalember, akiért minden eladó lány hálát adna a jó Istennek. Mehetünk.

Megindultak, az irányt Hubay választotta. Mendégéltek némán, korántsem összebékélt hangulatban. Magdolna erősen összeszorította a fogait és haragosan parancsolni igyekezett könnyeinek. De azok erősebbek voltak nála. Elővette zsebkendőjét.

— Tessék, — szolt az anya, — most bög. La voilà. Más lány polkát táncolna örömeiben, hogy ilyen udvarlója akadt, akihez még csak nem is kényszerítik. Az én időmben a fiatal lányok másképpen gondolkoztak. Az ember a lelkét kiteszi, hogy a gyereket rendesen felnevelje, aztán itt van. Sír az utcán idegen városban, mikor senki sem bántotta. Na hagyjuk.

Magdolna megint szólni akart, de érezte karján apja figyelmeztető nyomását. Lenyelte, amit mondani akart. Tovább lépkedtek némán. Ő igyekezett figyelmét arra fordítani, amit láthat. Keskeny gyalogjárón bandukoltak, mellettök zölden ragyogott a napsütötte víz, gondola siklott el a terpesztett lábú evezőssel, aki furcsa módon csak egy-egy kurtát lökött a lapát nyelén, a házak ablakain száradó fehérenemű lógott, foltozással árulva el szülők és

gyermeknek alsóruháinak benső titkait. A levegőben forró és erős halszag úszott, sósízű, kissé poshadt, és mégsem kellemetlen. Magdolna igyekezett lelkesen örvendeni ennek a sok újnak, érdekesnek és soha nem látottnak. De be kellett látnia, hogy örvendeni már nem tud eléggé. És könnyei minduntalan szeme égő sarkába szerettek volna tolakodni. Égető vágyat érzett Ákos után, hogy mellére dobja és kipanaszkodja magát: Ákos, Ákos, mindenem, szerelmem, elveszik tőlem a mi Velencénket...

A Tre Rose, vagyis Három Rózsa-vendéglőt jó sokára megtalálták. Mire ráleltek, kitűnt, hogy már háromszor elmentek mellette, csak nem vették észre. Szellős kis vendéglő volt ez, még külön szélhajtó gép surrogása is hűsítette. Ebédidő is lett, mire letelepedtek, de csak hosszas és tanácstalan keresgélés után, mert mint kitűnt: az elmúlt évek folyamán átalakították és kitatarozták a helyiséget, nem csoda tehát, ha a húsz esztendő előtti vendégek nem ismertek rá. Hubay mindenekei előtt innivalót rendelt. Nagyon büszke volt, hogy nem felejtette még el az olasz varázsigt:

— Un quarto rosso e un mezzo Pellegrino.

Mindjárt kaptak gyékényfonatos palackban kis üveg olasz vörösbort és hozzá ásványvizet. Aztán az ennivalóra tértek. Magdolnának nem volt kedve az ételhez, fáradt és ideges lévén, inkább csak tétlenül és gondolattalanul üldögelni lett volna kedve. De a franciául gagyogó pincérrel kisütötte, hogy kaphat hideg zöldséglevest. Ezzel meg is elégedett, miután bőségesen meghintette reszelt sajttal. De szülei nem érték be ennyivel. Húsos derelyét rendeltek, amely „gnocchi“ néven szerepelt a kézzel írott étlapon. Aztán halat is akartak enni. Aztán a sajtokat is meg akarták kóstolni, rendeltek tehát gorgonzola és stracchino nevűeket. Bőségesen ettek és elvitatkoztak azon, hogy hajdani útjuk hányadik napján ettek itt, mikor voltak a Bonvecchiatiban és mikor a Capello Neroban. Magdolna hallgatott. Sorsa szo-

rongó érzéssel kezdte aggasztani. Mikor Abbaziából elindultak, azt hitte, hogy a Zoltán veszedelmétől jó időre megszabadult. Most látnia kellett, hogy tudtán kívül alighanem ítéletet mondtak ki felette: a Zoltán feleségének szánták. S bár tudta, hogy inkább meghal, semhogy Ákostól elszakadjon, azzal most már kezdett tisztában lenni, hogy szüleivel, de főképp anyjával, súlyos, hosszú és szívós harcot kell megvívnia. Ennek a harcnak bátran és elszántan a szeme közé nézett volna, de most nem harcolni akart, hanem elmerülni a csodálatos szépségekben. S a helyzetnek nem az volt a képe, hogy ezt háborítatlanul megteheti. Kétségtelennek látszott, hogy anyja keményen és konokul folytatni fogja a porhanyító munkát száz megjegyzéssel, ezer célzással. Ennél fogva kétségtelennek látszott, hogy velencei két hetének tündéri reményű idejét a sors már eleve megmérgezte.

— Hát most hazamegyünk, — szolt ebéd után az anya, — nagyon kimerültnék érzem magam, ez a hajóút alaposan megviselt. Az ebédutáni pihenő egyikünknek sem fog ártani. Később, délután elmehetünk a térre uzsonnázni, talán zene is lesz.

— Nem nézünk meg semmit? — kérdezte Magdolna megrebbenve.

— Ma már aligha lehet, délután a néznivalók nem lesznek nyitva. Majd holnap elkezdjük.

— De legalább gondolával mehetnénk haza, mama...

— Nem, fiam, az igen nagy kerülő. Ráérünk még mindenre. Most mennél hamarább az ágyamban akarok lenni.

— Én addig mit csinálok, mama? Én nem vagyok álmos. Nem mehetnék el kicsit sétálni?

— Idegen városban, egyedül? Tu es folle, mon enfant, je te jure. Te is csak pihend ki magad. És valami olvasnivalót is találhatsz. Na menjünk, mert összeesem a fáradságtól.

Valóban gyalog baktattak haza. Hubay meg-

mutatta leányának a fátyolfüggöny kezelési módját és megmagyarázta, hogy az a szentelen moszkítók kellemetlen csípései ellen védi az embert. Aztán ment lefeküdni. Az anya, mint a szomszéd szobából eredő nehéz recsegés hirdette, már ágyban forgolódt a villámgyors vetkezés után. Magdolna számára sem maradt más hátra. Levetkezett egyingre és bebújt a fátyolbarlangos ágyba. De aludni nem tudott. A fátyol alá valahogyan befurakodott egy moszkító. Mihelyt behúnyta a szemét, az élesen zizegni kezdett. Ha felriadt, hogy megfogja, nem találta. Így kínlódott jódarabig. Akkor kiszállt és az ablakhoz ment. Bosszankodott, hogy elfelejtett Bädékert vétetni apjával, most legalább tanulmányozhatná és másnapra tervet csinálhatna. Szórakozottan bámult ki a vízre. A szálló előtt gőzhajó közönsége nyüzsögött, távolabb is hajók állottak, egyiknek orrán kis sárga kutya örködött és vitézül ugatta a parton elhaladókat, hogy a hajót eszökbe ne jusson elrabolni. Távolabb ismeretlen szigetkék körvonalai remegtek a forró és párás levegőben. Legalább azokról lenne jó most tudni valamit, mindjárt más szemmel tanulmányozná őket. Hibáztatta magát, hogy nem készült fel az utazásra úgy, ahogy tervezte. De nem lehetett, hiszen minden gondolatát Ákos foglalta el. S ha felkészült volna is, most már elromlott minden. Két hétig Zoltánra vonatkozó böles célzásokat kell hallgatnia. Így lesz ez hónapokig, évekig talán, otthon is, de azt könnyebben elviseli majd, mint a velencei két hét gyönyörű álmának ilyen elkeserítő romlását. Facsarodó szívvel legyintett maga elé, aztán egyingben leült egy székre és mereven nézett maga elé a földre. De ezt a tétlenséget sem bírta sokáig. Lassan felöltözködött. Becsengette a szobalányt és nagynehezen megértette vele, hogy ceruzára volna szüksége. Cédulát írt: „Lementem a földszintre, talán talállok olvasnivalót, a házból nem megyek ki.“ Ezt az asztalra tette, lehető feltűnően. Aztán lement a szőnyeges lépcsőn. Ódöngött az előcsar-

nokban, a szalonokban, néha a kijárat felé pillantott és felsóhajtott a rabmadár érzésével. Tovább lézengett. Gyér közönség üldögélt, jött-ment. A férfiak alaposan megnézték. Ennek örült és Ákosra gondolt. Aztán felfedezte az olvasóhelyiséget. Lapozgatott. Végignézte az Illustrated London Newst, az Illustrationt, az Illustrazione Italianát és a Blanco y Negrót. Hozzáfogott a Le Temps nevű francia napilaphoz is. De abban semmitsem talált, ami érdekelte. Közben hirtelen elsírta magát: itt van Velencében, a Tizian-képek és a Verrocchio-szobrok tözsomszédságában és mégsem láthat semmit, mert jól nevelt úrilány egyedül, gardirozatlanul, nem mehet ki az utcára. Pityergett egy kevéssé, aztán a Tatlert és a The Spurt lapozgatta. Hamarosan elúnta ezt is. Szemközt két férfi ült le, olyan egészen öregek, biztosan megvoltak már ötven évesek is. Folyton őt nézték, összesúgtak és vigyorogtak. Felkelt, odébbállott. Jött-ment. Nem találta helyét. Felment a felvonón. A cédula ott volt érintetlenül az asztalon. Leült. Eszébe jutott, hogy a portástól kellett volna kérni valami velencei útmutatót, annak biztosan lesz. Elhatározta, hogy még egyszer lemegy. Már indult is, mikor anyja szobája felől egyszerre hangos és fájdalmas nyögést hallott.

Benyitott. Anyja az ágyon hánykolódott, arcát a fátyolsátor miatt nem lehetett látni.

— Mi az, mama? Valami baj van?

— Rettenetes fájdalmaim vannak. Uuú. Nem is képzeltem soha, hogy így fájhasson. Talán valami romlottat ettem. Ó édes Istenem, de fáj. Ezt nem lehet kibírni. Mmm, de borzasztó.

Ugyanebben a pillanatban a szoba túlsó oldaláról benyitott az apa. Sápadt volt és valami belső kintől görnyedezett.

— Gyerekek, — mondta, mielőtt bármire is figyelt volna, — nekem olyan cudar fájdalmaim vannak, hogy most már nem bírom tovább szó nélkül.

Ekkor látta meg az ágyban nyögdecselő és forgolódó feleségét. Ekkor hirtelen kiegyenesedett, mint aki a maga baját a hozzája tartozók baja miatt azonnal elfelejti.

— Mi az, angyalom, mi lelte magát?

— Jajjaj, Imre, mi ettünk valamit. Ez csak mérgezés lehet. Maga is, én is. Jahahaj, de fáj. Ó Istenem, de rettenetesen kínoz. Nom de Dieu, c'est insupportable. Jaj de borzasztó.

Magdolna ott állott a két beteg között. Az apa ledőlt a diványra, mert nem tudott állani a fájdalomtól. Versenyt nyögött mindakét szülő. És fájdalomok nem szűnt, hanem rohamosan növekedett. Magdolna először tehetetlenül nézte őket, szerényen hallgatta, ahogy jajgattak és elkezdtek vitatkozni, hogy most mi volna jobb: hideg borogatás mennél jegesebben, vagy meleg borogatás mennél forróbban. Aztán látta, hogy itt neki kell cselekednie. Nem is szólt nekik, leszaladt a portáshoz és franciául orvost kért, olyat, aki franciául, németül vagy magyarul tud. A portás bölesen és nyugodtan bólintott: dottore Signorelli véletlenül éppen a házban van egy bokaficamodás miatt, a kisasszony csak menjen fel, az orvos perceken belül ott lesz.

Valóban, perceken belül megjelent az orvos. Rőt szakállú, hatalmas behemót orvos volt és noha százszor inkább németnek látszott, mégis olasz. Valamit csakugyan beszélt franciául, bizonyos furcsa egyoldalúsággal, mert az ü és ö hangokat képtelen volt kimondtani. De valahogyan megértette a betegeket. Egymásután részletesen kikérdezte őket és számos kérdés, valamint hosszas tapogatás és kopogtatás után megállapította, hogy a házaspár minden valószínűség szerint húsmérgezést kapott. Nyilván abban a derelyében, amelyet ettek, romlott volt a hús. A két beteg fájdalmai közben rohamosan nőttek. Kiki most már levetkezve feküdt a maga szobájában, az egyik ágyban az apa csikorgatta a fogát

kinjában, másik ágyban az anya óbégatott sírva és a halált emlegetve.

— Kellemetlen dolog, — mondta dottore Signorelli, — elég komoly fájdalomakkal jár. Mindenekelőtt adok valami morfinos fájdalomcsillapítót, aztán igen alapos tisztításra van szükség. Hivassunk ápolónőt, vagy mademoiselle a betegek mellett marad?

— Természetesen itt maradok. Doktor úr mikor néz be megint?

— Most még megvárom a csillapítót, aztán este még egyszer eljövök. Nem volna éppen szükség rá, a dolog elég egyszerű. De magyarokról van szó. Mi a magyarokat szeretjük. Le général Turr. Kossuth. Hogyne. Mi csak az osztrákokat nem szeretjük. Ha valami baj volna, ami nem valószínű, tessék szólni a portásnak, eljövök azonnal. De erre nem lesz szükség. Este itt leszek. Evviva l'Ungheria, abasso l'Austria!

A rőt szakállú orvos szeme villogott, látszott rajta, hogy Magyarországnak tapsolni, Ausztriának pedig fütyülni szeretne. Megírta a recepteket, becsengette a szobalányt, rendelkezett, szervezett, intézkedett. A két beteg most már elnyomott üvöltéseket hallatott a testi kintől. De ő nem figyelt rájuk. Emelt hangon Triesztről kezdett beszélni és az osztrákokról, akik szent olasz területeket bitorolnak. Majd ismét bőbeszédűen hangoztatta, hogy az olaszok nagyon is tudnak különbséget tenni az osztrák zsarnokság és a nemes, szabadságszerető magyar nemzet között, amely sokáig ugyanazon zsarnokság jármát nyögte. Garibaldi magyar híveit is emlegette és a marsalai ezeret, amiből Magdolna édeskeveset értett. De végre megjöttek az orvosságok, dottore Signorelli beadta a mákonyos fájdalomcsillapítót előbb az anyának, aztán az apának.

— Ez tíz perc alatt hat. Most már meg fognak nyugodni. Este eljövök. Nem kellene, de magyarokról van szó. Evviva la nazione ungherese!

Igy ment el a veresszakállú óriás, szemében a meggyőződés heve tüzelt, a betegekre nem is hederített. Azok csakugyan csendesebben nyögtek és jajgattak már. Magdolna hol egyikhez, hol másikhöz ment, mind a két szobában széket húzott az ágyhoz és hol apja, hol anyja verejtékező homlokát símogatta. Az apa volt a nyűgösebbik, az állta nehezebben és idegesebben a fájdalmat. Az anya hamarabb erőt vett magán.

— Az embert a halál is utolérhetné így külföldön, — pihegte panaszosan, — ez nem is lehetetlen au fond. Apád hogy van?

— Ő sem szenved már.

— Igen, nem hallom jajgatni. Jaj de borzasztó gondolat, hogy meg is halhattunk volna. Magdolna, gyermekem, ígérj meg nekem valamit.

— Parancsolj, mama.

— Ha hirtelen meghalok, táviratozol rögtön Zoltánnak és rábírod a sorsodat.

— De mama, az Isten áldjon meg, hogy beszélhetsz ilyeneket? Semmi bajod nincs. Gyomorrontás az egész. Holnap rendben leszel. Mi köze ehhez Zoltánnak?

Az anya már álmosan beszélt, a csillapítószer nyilván altató hatást is gyakorolt rá.

— Zoltán az egyetlen, — suttogta elalvó mámorában, — il faut que je sache...

Aztán még mormogott valamit, amit nem lehetett érteni. Lassan elaludt. Kint még sugárzott a rekkenő délutáni hőség, gőzös pöfögése és tengercsobogás hallatszott fel a szobába. Odaát az apa is szabályosan és nyugodtan lélegzett. Magdolna leült anyja szobájában a divány sarkába sajátmagának. Gondolkozott. Képzeteiben Velence csodái merültek fel, amelyeket most nem láthat, mert itt kell vesztegelnie a két beteg mellett. De ezt a szomorúságot félrelökte gondolataiban a sokkal nagyobb rémület: most már nem lehetett kétség, hogy szülei őt mindenáron Zoltánhoz akarják adni feleségül, sőt nem

adni akarják, hanem mindenféle praktikával hozzá erőltetni. A veszedelem sokkal nagyobb, mint Abba-ziában, gondolta. Ebből a veszedelemből azonnal menekülni kell. Hova? Egyetlen hely van a világon, ahová menekülni lehet: Akoshoz.

A szülők nem aludtak el egészen, csak fájdalomtalan, kábult félálomban heverték. Ha valamelyik moccan, azonnal odasietett, párnáját igazította, homlokát simította, megitta limonádéval. Különben pedig a dívány sarkában üldögélt és nem volt csak egyetlen gondolata: itt hagyni mindent, mihelyt lehet és rohanni Pestre, hogy Akossal beszélhessen.

Az orvos este csakugyan elnézett. Megnézte a két beteget, de csak úgy felületesen. Látszott, hogy bajukat nem becsüli komolynak. Magdolna átvitte a maga szobájába.

— Doktor úr, mikor lesznek a szüleim olyan állapotban, hogy utazhatnak?

— Egy napon belül. Miért? Semmi értelme, hogy elutazzanak.

— De igen. Idegenben ez az állapot roppantul idegesítő. Otthon egészen más. Én őket holnap hazaviszem.

Az orvos vállat vont.

— Ahogy gondolja, mademoiselle. Orvosilag az út ellen nem lehet kifogás. De tanácsos lenne hálókocsin menni.

— Hogy kell azt? Én még sohasem utaztam hálókocsin.

— Beszéljen a portással, mademoiselle, holnap reggel elintézi. Nagyon egyszerű az egész. Reggel megint eljövök.

Magdolna egész éjjel nem hunyta le a szemét. Ott virrasztott a két szobában felváltva, negyedóránként felserkenve, mert hol apját, hol anyját vették elő a görcsök. Olykor kinézett a tengerre. Az éjszaka minden órájában megnézte és mindig másnak találta. Kora reggel égő szemmel, holtfáradtan.

de mégis elbűvölten nézte a napfelkeltét, a bíborban úszó vitorlákat, a Riva dei Schiavoni néptelen márványpartját, az ébredező és pazarul arany-piros világot. De ez a harsogó színpompájú szépség alig férközött öntudatába. Ott csak a menekülés ösztö- nére volt hely és az Ákos nevére.

Mire a szálló élete felébredt, berendelte szolgál- atra a szobalányt, lement a portáshoz a hálókocsi- jegyeket megbeszélni, aztán ledőlt két-három órára. A két beteg állapota délre jelentősen javult. Eljött az orvos is és kijelentette, hogy rá több szükség aligha lesz, a közvetlen veszedelem elmúlt, a további parancs erős koplalás, semmi egyéb, különben pedig tiszteletdíja máris esedékes. Magdolna kihúzta apja éjjeli szekrényének fiókját és a revolver mellől el- vette a vastagra tömött pénztárcát. Fizetett. Aztán az utazás dolgában intézkedett. Jött-ment a máso- dik emelet és a portás között, a szobalány segítsé- gével csomagolt és közben vitatkozott szüleivel. Azok mondogatták, hogy itt kellene maradni, de nem sok meggyőződéssel. Velencétől eléggé elment a kedve mindakettőnek, roppant fáradtaknak érez- ték magokat. Nem nagy vitába került rávenni őket a haladéktalan hazautazásra.

Este még világos volt, mikor a gondola elindult velök a pályaudvar felé. Magdolna elszoruló szív- vel nézte az elmaradó csipke-palotákat, vörös hom- lokzataikban a gótikus rajzú fehér ablakrózsákat, a szemközt ringó gondolákat, a járókelőket. Mikor elhatározta, hogy mindenáron hazamegy, azt hitte, nagyon fog fájni mindezt itt hagynia. S most nem is fájt olyan nagyon. Fájt ugyan, de sajtó szívét édesen simogatta az a gondolat, amelyet újra és újra elővett magában, hogy dédelgesse: majd eljön ide Ákossal és akkor Velence olyan tüneményes szép lesz, hogy egyszerűen felrepül a valóságból és regévé válik.

Az úton ezer baja volt a két beteggel, már alig állt a lábán. Mikor reggel megérkeztek Pestre, a

fiákker ülésén apja és anyja között elaludt. A Pannoniában azok rögtön lefeküdtek és magyar orvost kívántak. Az jött is félórán belül, kikérdezte, megvizsgálta őket, mindent rendjén talált, úgy rendelkezett, hogy két-három napig maradjanak diétás kosztoson, pihenjék ki jól magokat, aztán makkegészségesen máris mehetnek haza Fügedre. Magdolna mindent rendbehozott, kicsomagolt, intézkedett, aztán déltájban lefeküdt és egyhuzamban aludt tizen-nyolc órát. Másnap kora reggel ébredt fel. Atkémlelt a két másik szobába, szülei még mélyen aludtak. Sebtiben felöltözködött és leosont a portáshoz.

— Kérem, nem tudja véletlenül, hová költözött innen Szilágyi Ákos úr? Nemrégén még itt lakott.

— Dehogynem, méltóságos kisasszony, hogynem tudnám. Stefánia-út tíz a címe.

— És nem tudja, vajjon Pesten van most?

— Nem tudom, méltóságos kisasszony. De megkérdezhetjük telefonon. Van telefon a lakásán.

— Igen? Kérem, legyen szíves, kérdezze meg. Mondja, hogy Hubayéktól érdeklődnek.

— Igenis, azonnal. Tessék addig helyet foglalni.

Magdolna tovább ment a kis előcsarnokba és ott leült. Szíve erősen dobogott és a boldog izgalomtól nyelnie kellett. Futni, vagy kiabálni szeretett volna, hogy tomboló nyugtalanságát levezesse. De erőt vett magán és várt. Kis idő múlva már jött is a portás.

— Kegyeskedjék a telefonhoz fáradni.

— Én? A telefonhoz? — kérdezte remegő boldogsággal.

— Igen, a nagyságos asszony van a telefonnál, mondtam, hogy a méltóságos kisasszony érdeklődik, erre a nagyságos asszony azt mondta, hogy tessék a telefonhoz jönni.

Magdolnával szédült a világ. Torka hirtelen kiszáradt. Meg kellett álltó helyében kapaszkodnia a bőrkarosszékekbe.

— De... igen, de... én nem tudok telefonálni...

én még sohasem telefonáltam... talán... én nem is tudom...

— Kegyeskedjék csak odafáradni, majd megmutatom, hogyan kell.

Követte a portást támolygó léptekkel, szeme előtt karikák táncoltak. S ott állt a fali készülék mellett.

— Tessék ezt a kezébe venni, a füléhez tartani, aztán ebbe a másikba belebeszélni. Azt kell mondani, hogy „halló“.

Ő gépiesen engedelmeskedett. De a hang nem jött ki a torkán. Végül második próbálkozásra sikerült kimondania a hallót. Valahonnan, a sötét ismeretlenségből, a találmány fizikai homályából hang hallatszott. Kissé élesen csengő, eleven női hang.

— Halló, itt Szilágyi Akosné. Te beszélsz, Magdolna?

— Igen... én vagyok... én most... én...

— Halló, Ákos még alszik, de én már fent vagyok. Ilyenkor szoktam lovagolni. Nagyon kedves, hogy felhívtál, kislány, Ákos sokat beszélt rólad. A szüleid is fent vannak Pesten?

— Igen... még alszanak... én nem tudom...

— Ez kitűnő, nagyon fogok örülni, ha találkozom veletek. Mikor jöhetnétek ki?

Magdolna alig bírt állani. Nekitámaszkodott a falnak. De így nem tudott belebeszélni a kagylóba. Össze kellett szednie magát. Visszaegyenesedett a helyére. Valami hallatlan vakmerőséget érzett magában elhatalmasodni.

— Ők nem tudom... most alszanak... de én... én most rögtön... most rögtön, azonnal...

A tulsó hang hallgatott. Szinte érezni lehetett némaságában a meglepetést.

— Azonnal, — felelte kis szünet után könnyedén, — hát ez egy kicsit szokatlan idő. És mondom, Ákos még alszik. Olyan sürgősen akarsz vele beszélni?

— Nem vele, — szolt Magdolna hevesen és gyötörtén, — veled kell beszélnem. Azonnal.

Ismét szünet következett.

— Velem? Azonnal? Kérlek, elvégre, ha annyira fontos... mikor tudsz itt lenni?

— Nem tudom... talán fiákkerrel... rögtön indulnék... nagyon fontos...

— Jól van, kedvesem. Úlj fiákkerbe, megvárlak. Stefánia-út tizes. Viszontlátásra, kedvesem.

Kattanás jelezte, hogy ott befejezték a beszélgetést, aztán még csengetés is hallatszott. De ő csak tartotta a kagylót dermedten és oktalanul.

— Tessék csengetni, méltóságos kisasszony, — szolt a portás, — az a központnak jelzi, hogy bonthat.

De Magdolna csak állt megbénultan, központból, jelzésből, bontásból nem értett semmit. A portás elvette tőle a kagylót, aztán forgatott egyet valami csengető fogantyún. Ő még ott állt egy pillanatig, aztán hirtelen sarkon fordult és rohant ki a kapun. Ott fiákkeresek táboroztak. A legelsőbe beleült.

— Stefánia-út tíz.

A kocsis nagy kényelmesen felkészülődött. Olyan lassan, hogy Magdolna ujjai görcsbe szorultak. Szerette volna megfojtani a kocsist ezért a lassúságért.

— Siessünk, kérem, — mondta s majdnem sírva fakadt az izgalomtól.

A kocsis elindult a gummikerekek kellemes, puha rázásával. A barna közúti villamosok már lármás csengetéssel járták a Kerepesi-út két oldalát. A gyalogjárón nagy forgalom zsvajlott. Magdolna azonban nem nézett semerre. Hanyatt dőlt az ülésen és rendezni igyekezett gondolatait. Akos tehát együtt lakik a feleségével. Ez megdöbentő és megfejthetetlen. Hiszen ő maga mondta, hogy nem békülhetnek ki többé. Amit ő mond, az olyan, mint a biblia. Bizonyosan a válás miatt kereste fel a feleségét, egész éjszaka vitatkoztak, alkudoztak, veszekedtek és Akost elnyomta az álom. Vagy valahogyan más módon

történt ez, amire hirtelen rájönni nem lehet, hiszen ezerféle nem sejtett lehetőség van a világon, és csak egyetlenegy bizonyos: ők Ákossal szeretik egymást. És ő most beszélni fog az asszonnyal. Ha kell, leborul előtte, átkarolja a térdeit és úgy rimánkodik neki. Ákost felköltik, ő is oda fog borulni, könyörögni fognak, az asszony látni fogja ezt a csodálatos, nagy, szent szerelmet és be fogja látni, hogy ennek útjába emberi erő nem állhat. Lehet, hogy heves vita lesz. Ákos is odaáll melléje, karonfogják egymást, szemébe néznek annak az asszonynak. Ők ketten, a szerelem ikerszobra, Ádám és Éva, az ősi emberpár, a szerelem alfája és ómegája, maga a szerelem, a világ legnagyobb, dicsőséges, legyőzhetetlen érzése. És az asszony ott marad legyőzve, megsemmisülten, megtört beleegyezésével, ők pedig ketten jönnek vissza, mindjárt a Pannoniába és azonnal mindent tisztáznak a szülőkkel, legyen vihar, legyen sírás, kérések, vita, akármilyen, ők erősek, szilárdak, tündöklően boldogok maradnak, ezen most már semmiféle földi hatalom nem tud változtatni.

A Stefánia-úti villa előtt Magdolna ráeszmélt, hogy nincs nála pénz. Nem baj. Majd Ákos kifizeti, mikor visszaérkeznek a Pannóniához.

— Várjon itt rám, kérem.

A villa nyitott ablakain szőnyegek lógtak ki, porolás kemény lármája hallatszott. A lépcsős bejáraton túl magától nyílt egy előszobaajtó. Rendetlenül öltözött inas hajlott meg és némán mutatta az utat. Magdolna ment befelé. Tölgyfákat szeretett volna maga előtt látni, nem pedig előszobabútorokat, mert a tölgyeket tövestől szerette volna kitépni, hogy elszánt és hihetetlen erejét megmutassa.

Középtermetű, lovaglóruhás hölgy lépett eléje. Lábán csizma, szoknyája hasított, fején férfias keménykalap.

— Parancsolj, Isten hozott.

Magdolna megállt. Farkasszemét nézett az asszonnyal, akinek raccsoló hangja most egész más-

képpen hangzott, mint a telefonban. Csak nézte és kezet sem nyújtott, jóreggelt sem mondott. Halántékát lüktetni érezte. Maga körül mindent valótlannak és fantasztikusnak látott, saját magát vad idegennek. Mintha nem is volna igaz ez az egész örület. De az asszony a való életet mutatta, nyugodt volt és természetes kíváncsiság ült az arcán.

— Gyere, gyere, kedvesem, nagyon örülök, hogy megismerhetlek. Csakugyan nagyon szép vagy, ilyenek is képzeltelek az Ákos leírása után. Talán itt foglalj helyet. Kínálni nem tudlak semmivel, az idő kicsit szokatlan. De nem baj, legfeljebb egy félórával később lovagolok. Hát parancsolj, kedvesem, mi az a sürgős dolog.

Leült, eszímás lábait egymásra rakta. Magdolna leült vele szemközt.

— Én azt akarom, — mondta nyersen, az asszonyt mereven nézve, — hogy válj el Ákostól.

Az asszony meghökkent. Nagy szemet meresztett. Aztán elmosolyodott.

— Mondd, fiam, nem vagy te bolond egy kicsit? Reggel hétkor idejössz hozzám, akit sohasem láttál és felszólítasz, hogy váljak el a férjemtől? Nem rossz. Az embernek megáll az esze. Ilyet még nem ettem.

Közben figyelmesen nézte a látogatót. Mint ahogy a kitörni készülő örültet szokás figyelni.

— Nem, nem, — szólt Magdolna, — nem vagyok bolond. Akossal szeretjük egymást. Mi egymáséi leszünk. Nincsen földi hatalom, amely ezt meg tudja akadályozni. Ha nem lehet, mindaketten meghalunk. Te nem akarhatod, hogy meghaljunk. Alázatosan könyörgöm neked, hogy hagyj minket az utunkra menni.

Az asszony figyelte és csak a fejét csóválta. Nem szólt. Megint a fejét csóválta.

— Hallatlan, — szólt végre, — ez már egy kicsit erős. Megszoktam az Ákos dolgait, de ez egy kicsit

crős. Azt ő mesélte nekem, hogy beleszerettél, de ezt aféle gyerekes dolognak kezeltük.

— Az nem igaz, — kiáltott Magdolna, — ő nem, ő nem! Ő szeret! Ő tudja, hogy ki vagyok! Ilyet ne mondjál!

— Édes gyermekem, a férjem ügyeit én jobban tudom, ezt bízd rám. De ezt már én is sokallom. Úgy látszik, túlment a határon. Tudja ő, hogy te ezzel az örültséggel jössz hozzám?

— Tudja. Megígérte, hogy beszél veled a válásról. Biztos, hogy beszélt is. És most én is itt vagyok. Neked tudnod kell, hogy milyen emberfeletti módon szeretjük egymást. Mióta az övé lettem, ezen már nem lehet változtatni.

— Micsoda? Az övé lettél? Ez csinos. Hogyhogy az övé lettél? És ezt ilyen egyszerűen kibököd itt a lakásomon? Remek.

— Igen, az övé lettem. Megcsókolt. Attól kezdve a menyasszonya vagyok. Számomra nincs más és az ő számára nincs más. Nézd, én békésen jöttem ide. Ha akarod, leborulok előtted. Válj el, engeddd szabadon. Ő az enyém.

— Ó te szegény. Szóval csókolódtatok. Már megijedtem. Hát igen, csókolódtatok. Ezt tudom. Elmondta. Valami varrósobában, mi? Ilyen ő, igen. Nem tud magának parancsolni. Nem nagy jellem, mondjuk meg őszintén. Éppen azért kell rá vigyáznom. Ha én nem vagyok, már rég az árokból szedték volna fel.

Magdolna halálsápadt lett. Hátrahanyatlott a széken. Behúnyta a szemét. Felnyögött.

— Ne sértegesd. Őt nem ismeri senki, csak én. És ugye elmondta azt a csókolódzást. Látod. Tudtam én, hogy őszinte lesz hozzád. Szóval megvallotta, hogy engem szeret. Miért tartasz vissza valakit, aki más szeret? Mondj le róla, te kapsz százat is még. Nekem csak ő kell. És neki csak én kellek.

— Drága fiam, úgy látom, hogy ennek fele sem

tréfa. Hát ilyeneket mondott neked? És éppen azokban a napokban?

— Milyen napokban?

— Ezt persze nem tudod. Mi akkor békültünk ki.

— Ti... ki... kibé... kibékültetek...

— Természetesen. Ahogy előre lehetett látni. A képviselőség megbukott. Akkor még volt egy pár forintja. Még learatta Véghnét és learatta Kollárnét. Azok utána utaztak ide. Két bolond néember. Én csak ültem és vártam. Két viszonyal több, vagy kevesebb, az köztünk már nem számít...

— Viszony... mindkettő... nem, nem, nem, hiszen engem szeret, mért mondod ezt? Ez pletyka. Ez aljas fügedi pletyka!

— Na ne légy gyerek, ha ezt ugyan kérni lehet tőled, te szegény gyerek, te. Persze, hogy viszonya volt velök. Nekem el is mondta. Még a szállodai szobalányt is elmondta. Hogy leereszkedett hozzá. Hadd örüljön az is. „A szobalány is ember“, ezt mondta. Ilyen viccei vannak. Szóval, drága fiam, én ezt mind lenyeltem, mint annyi éven keresztül annyi Véghnét és annyi Kollárnét. Tudtam, hogy ha elfogy a pénze, visszakönyörgi magát. Akkor még egy utolsó dologgal próbálkozott. Azzal a fürdőigazgatósággal. De ő maga is tudta, hogy azzal csak saját magát bolondítja. És eljött ide és... és én lenézem, megvetem, gyűlölöm, én tudom, hogy csak a pénzem kell neki, de hiába, belevette magát a vérembe. Isten őrizzen meg téged attól, szegény gyerek, hogy ilyen férfi kezébe kerülj. Ez a pokol maga.

Magdolna felugrott.

— Ez mind nem igaz. A látszat mindig ellene szól, de erről nem tehet. Ha hozzád visszajött, akkor miért jött le Fügedre a fürdőigazgatóság miatt?

— Azért fiacskám, mert szégyelte magát a bank előtt, amelyet már beugratott. Rosszhiszeműen ment le. Az én ágyamból ment le, ő bocsánat, miket mondok itt egy fiatal lánynak. De csak tudd meg. Csak tudja meg mindenki. Úgy ment le, hogy egy örült

éjszakát töltöttünk együtt. És mikor hazajött és megint bejött hozzám, a fejét nyomkodta. Miattad. „Őrült vagyok, — azt mondta, — agyon kellene engem verni, nem férek meg egy ilyen gyerektől sem.“ Azt hittem, hogy nem lesz belőle semmi baj. Most látom, hogy elvette az eszedet. Fiam, ez az ember nem épelméjű. Ez így született. Most is van szeretője. Steltz báróné. Tegnap délután is azzal volt. Báróné. Attól megőrül, mert sznob. Hiú és sznob. Ha bárónét lát, megbolondul. Most Steltz báróné van soron. Ki fogom várni. Két hét múlva úgyis abbahagyja. Én csak ülök és várok. Mit csinálnak. A marha fejemmel megint másállapotban vagyok.

Magdolna leült. Rámeredt az asszonyra.

— Ez nem igaz, — rebegte irtózatos rémülettel.

— De igaz, fiam, igaz. Jön a harmadik gyerek. Mondom neked, hogy kibékültünk. Fiatal lány vagy, engedd el nekem a részleteket. Kibékültünk, mielőtt lement Fügedre. És tovább békültünk, mikor visszajött. Folyton békültünk, mint a vadállatok. Na hagyjuk, ez nem neked való. Elég annyi, hogy már megint szeretője van.

Ekkor kinyílt az ajtó. Ákos állt ott kócos hajjal, hálókabátban, de a szemén rajta volt a monokli.

— Maga megy lovagolni, fiam? — kérdezte közbösen.

A látogatót nem látta. Csak felesége pillantásán vette észre, hogy valami nincs rendjén. Követte a pillantást és ekkor meglátta a leányt.

— Mi ez, — hebegte megdöbbenve.

Magdolna felállt. Szembenézett vele. Olyan hangon, mint a haldokló megszólalt:

— Ákos, csak egyre feleljen. Igaz, hogy a feleségének gyereke lesz?

A férfi zavartan vállat vont.

— Drága Magdolna, maga olyan fiatal ebben a bűbajos gyermekségében, hogy...

Itt megakadt. Magdolna sarkon fordult és kö-

szönés nélkül sietett kifelé. Ákos is, az asszony is utána mentek, nevén szólították, visszahívták. De ő nem felelt, csak sietett, sőt végül szaladni kezdett. Felszakította az ajtót. Futólépésben igyekezett a fiákkerhez. Felugrott.

— A Pannóniához, de nagyon gyorsan.

A kocsi elindult. Mintha a ház felől még a nevéét kiáltották volna. Nem nézett hátra. Nem sírt. Hülye kifejezéssel nézett maga elé. „Istenem, csak addig ne gondolkozzam, amíg odaérek, csak addig ne gondoljak semmire, inkább imádkozom, vagy inkább mondom az egyszeregyet, egyszer egy, az egy, egyszer kettő, az kettő, egyszer három, az három, jaj, csak ne gondolkozzam, Istenem, segíts meg, hogy ne gondoljak semmire, mi az, amitől gyorsan nevetni lehetne, a nevelő, akit Yolanda szeretett, hahaha, nem, ez nem jó, kétszer kettő négy, kétszer három hat, én most megbolondulok, édes jó Istenem, könyörülj meg rajtam, hogy ne gondolkozzam, csak a kocsi jobban sietne . . .“ Így tartotta magát, mint a fuldokló a víz színén, értelmetlenül gagyogva, hebegve magában, teste előrehajlásával is mintegy sietette a kocsit a hosszú úton, s mikor végre a Pannóniához ért, a portásnak csak odavetette, hogy fizesse ki a kocsit, futva rohant fel a lépcsőn, az iramot csak apja szobája előtt lassította meg, ott nagyon óvatosan lenyomta a kilincset és benézett. Apja még mindig aludt. Remegő térdekkel lopózkodott az ágyhoz és kihúzta az éjjeli szekrény fiókját, félszemmél folyton az apjára figyelve, hogy nem ébred-e fel. De az meg sem moccan. Kimarkolta a fiókból a revolvert. Keze hevesen reszketett. De azért bal keble alá szorította a csövet és vad haraggal megnyomta a ravaszt. Dörrenést hallott és ütést érzett. Fájdalmat nem. Végigesett az ágy előtt a szőnyegen. Mindjárt utána rettenetes ordítást hallott.

— Magdolna, — üvöltötte az ágyból kiugrott apa, — Magdolna! Mit csináltál? Orvost hamar!

Ő csak feküdt mozdulatlanul. Vajjon már meghaltam? — kérdezte magától. Nagyon csodálkozott az egészen. Futkosást hallott, ajtócsapkodást. Anyja éles sikoltással omlott melléje. S még apja hangját hallotta:

— Elcsúszott a golyó a bordán. Orvost hamar! Orvost!

De ez az ordítás már roppant távolról hallatszott feléje. Elájult.

IX.

Herczel professzor öszülő vastag bajúszot hordott és orrán csillogó csiptetőt. Kedélyes, hangos ember volt, valami saját külön derűs légkör vette körül és követte, amerre ment.

— Kutwabaja, — mondta Magdolnának, mialatt arcát megveregette, — tíz nap mulva tapaszt sem fog hordani.

Magdolna nem felelt, csak illedelmesen, halványan elmosolyodott. Anyja szepegeve sírdogált a szanatóriumi ágy végéhez állított széken, apja az ágy végénél álldogált és vörös szemhéjain látszott, hogy sírt ő is, ami bizonyára évtizedek óta nem fordult elő vele. A professzor indult kifelé, vele a segédorvos is. A szülők összenéztek és pillantással megbeszéltek, hogy ki kövesse a professzort a folyosóra, ahol szabadabban és őszintébben lehet beszélni, ha esetleg a beteg jelenlétében nem lehet. Az apa óhajtott kimenni, ezt az anya fejbólintással tudomásul vette. A szobában a beteg maradt, az anya, aki az ágy fehérre mázolt vasvázán nyugtatta karjait, odafektette arcát és zokogni kezdett, valamint Rózsi madám maradt ott, az osztályos ápolónő, terebélyes, elhízott asszony, talpig fehérben. Magdolna feküdt az ágyban, a mennyezetet nézte és únta, hogy anvja sír. Mindent únt, nem volt kedve élni. Sajnálta, hogy olyan ügyetlenül használta a revolvert.

Sóvárgó vággyal gondolt a nemlétre. Szíve elszorult arra a gondolatra, hogy milyen jó lenne tökéletes öntudatlanságban és megsemmisülésben feküdni a ravatalon, ahogy anakidején Clarisse néni feküdt. De tudta azt is, hogy az öngyilkosságot most már nem lesz ereje megismételni. A lövés úgyszólván alig okozot kárt benne. A golyó elcsúszott az egyik bordán és hóna alatt ki is jött belőle, az orvosi vizsgálat egyszerű volt, a műtőben csak megtisztították a „bemeneti és kimeneti nyílást“, betapasztották és néhány napi lábbadozásra ítélték. Most itt feküdt, életben maradottan, a borzalmas kiábrándulás kesernyés szájízével, egész valójában megrendülten és valami örökös sívárság keserves jövődjét érezve maga előtt.

Az anya zokogása csillapodott. Megtörölte szemét és az ajtó felé nézett. Nyilván nyugtalanította, hogy azok odakint nélküle tárgyalnak. Habozott, majd elszánta magát.

— Azonnal jövök, — mondta az ápolónőnek.

— Csak tessék menni nyugodtan, méltóságos asszony.

Hubayné kiment. És Magdolna ebben a pillanatban intézkedni kezdett.

— Rózszi madám, figyeljen ide gyorsan.

— Tessék, aranyosom, — szólt az ápolónő és az ágyhoz lépett.

— Adjon gyorsan ceruzát, papírt, de az Isten szerelmére nagyon gyorsan. Akármilyen jó lesz.

Ujjaival a levegőben zongorázva sürgette az írószerszámot. Az ápolónő elővett egy láztáblaívet. Ahhoz ceruza is tartozott. Magdolna lázas sietséggel írni kezdett. Legelőször a címet: Szilágyi Ákosné, Stefánia-út 10.

„Kedves Daisy! Ma reggel nem jártam nálatok. Ákos semmit sem tud az én érzéseimről. Ezt mondtam szüleimnek, ehhez tartsd magad. Ne látogassatok meg. Magdolna.“

— Madám, az Isten szerelmére kérem, juttassa el ezt a levelet erre a címre, de nagyon sürgősen és titokban. Senkinek sem szabad tudni. Könyörgöm, tegye meg. Kérhet annyi pénzt, amennyit akar.

— Megcsinálom, aranyosom, ne féljen. Voltam már én is szerelmes életemben. Csak bízzék bennem, aranyosom.

Az ápolónő zsebregyúrta a levelet, mert éppen nyílt az ajtó. Apa is, anya is visszajöttek. Az ápolónő kiment.

— Na lássa, — mondta az apa, — mondtam, hogy nincs semmi baj, mit emésztj magát.

— Hiszen nem is azért, — felelt az anya sírva.

És legyintett a levegőbe. Nyilvánvaló volt, hogy mi okozta bánatát: az a szörnyűség, hogy a lánya, akit most már nem kellett féltetni, meg akart halni.

— Hagyja ezt most, — szólt az apa komoran és csendesen, — most ne izgassuk.

Az ágyban fekvő leány tekintetét mindaketten kerülték. Valami borzalmas feszesség tette tűrhetlenné együttlétüket a betegszobában, hiszen nagyon kellett uralkodniok magukon, hogy ki ne törjék belőlük a vádoló és keserű „Miért tetted?” Tizen-nyolc évig boldog harmóniában éltek egyetlen gyermekökkel, aki — legalább úgy tudták — soha semmit el nem titkolt előttük és nyitott könyv volt számukra. Most mellbelötte magát, kétségkívül sokkal nagyobb sebet ejtve szülei szívéen, mint a magáén. Magdolna csodálkozott sajátmagán, hogy fájdalmok nem rendíti őt meg eléggé. Pedig gyengéd és szerető gyermeknek tudta magát. S most szülei terhére voltak, hiába érzett irántok lelkifurdalásos részvétet. Szeretett volna teljesen egyedül lenni. Vagy inkább menekülni valahová, ahol nem vád és szemrehányás várakozik reá. Egyetlen szót sem szólt hármójuk közül egyik is, hosszú időközökön át csak az anya szólalt meg, hogy nem volna-e jó kinyitni az ablakot, vagy az apa, hogy még egy szobát kell nyittatni, mert ő is az épületben marad a következő napokra.

Magdolna órákon át legfeljebb annyit mondott, hogy: „Köszönöm, nem kérek semmit.“ Az ápolónő, mikor megint bejött, egyetlen szemmozdulattal tudtára adta, hogy a levelet elintézte. Aztán tett-vett, kiment, bejött, de ő sem igen beszélt. Az elején nagy társalkodó kedvvel kezdte, de aztán nem kapván feleletet különböző kísérleteire, ő is visszahúzódott a betegszoba kínos némaságába. Magdolna a mennyezetet bámulta mozdulatlanul, vagy ha tartott tőle, hogy szólnak hozzá, behúnyta szemét és szendergést tettett. Délben behozták ebédjét, valamint külön asztalon terítettek szüleinek is. Némán ettek, mindhármuk életében ez volt a legszomorúbb, legkínosabb ebéd eddig.

Késő délután megint benézett Herczel professzor. Csak egy-két megnyugtató, vidám szót mondott, a beteget alig nézte meg. A szülők megint kimentek vele a folyosóra. S mikor bejöttek, arcukon meglátszott, hogy most kezdődik a faggatás. A tanár nyilván nem tartotta veszedelmesnek a beszélgetéssel járó izgalmat.

— Beszéljen maga, — szólta az anya, miután tanácstalanul topogott egy darabig, aztán sírva fakadt.

Hubay széket húzott az ágyhoz, leült és megfogta leánya kezét.

— Magdolna, — mondta csendesesen és fájdalmasan, — tudnunk kell, hogy mi történt veled. Amit tetél, azt én és anyád egy életen át nem fogjuk kiheverni. De tudnunk kell, hogy mi ez a borzasztó dolog, amit magadban hordasz, és amiről sejtelmünk nincsen. Nem teszünk most szemrehányást azért a rettenetes fájdalomért, amit okoztál nekünk; most nem mirőlunk van szó, hanem rólad. Beszélj. Mondd el, mi történt veled. De ha túlságosan izgat, mondd meg, mi megpróbálunk várni. Bár azt megmondhatom, hogy szörnyű kínpadra feszítettél bennünket.

— Beszélek, — felelte Magdolna, — szívből sajnálom, amit tettem és bocsánatot kérek tőletek. El-

mondok mindent. Meg akartam halni, mert szerelmes voltam.

— Kibe? — kérdezték a feszülten figyelő szülők egyszerre.

— Egy házas emberbe, aki nem vehet el. Ti pedig Zoltánhoz akartatok adni, ezt mindenből látnom kellett. Meg akartam halni.

— Ki az a házas ember? — kérdezte az apa.

— Megmondom mindjárt, de előbb valamit még akarok mondani. Az az ember, akibe szerelmes voltam, erről nem tudott. Soha nem árultam el neki és ő nekem sohasem udvarolt. Teljesen ártatlan, nem tud semmiről. Nem is szabad tudnia. Soha. Ígérjétek meg, hogy soha egyetlen célzással sem fogtok neki elárulni engem.

— Hogyan képzeled ezt? Természetesen nem szabad tudnia, ha így van. Ki az?

— Szilágyi Ákos.

Hubaynéből hangosan tört ki a gyűlölet:

— Gazember! Schuft! Ich habe ihn nie austehen können! Schuft!

— De angyalom, — szólt az apa, — ne izgassuk egymást. Maradjon nyugodt. Miért gazember? Hiszen hallja, hogy nem is tudott ennek a gyerekek az érzéseiről. Mit tehet ő arról, ha egy ilyen gyerek... na hagyjuk. Folytasd, fiam.

— Nincs mit folytatnom, apus, beleszerettem és mert nem lehetek az övé, meg akartam halni. Mikor megtettem, nem voltam eszemnél. Most már tudom, hogy mit jelent az ujságban, mikor azt írják, hogy: „tettét pillanatnyi elmezavarában követte el“. Én is elmezavart voltam akkor, nem szabad, hogy nagyon haragudjatok rám. Ha eszemnél vagyok, nem akartok ilyen fájdalmat okozni nektek. Ezt a gyónatónak is meg fogom majd mondani, én tudom, hogy az öngyilkosság nagy bűn. Bocsássátok meg nekem, apus. És inkább sajnáljatok engem.

Ezt már remegő hangon mondta, szeme tele volt könnyel. Hubayné az asztalra borult és sírt.

Az apa hangja is az elfojtott sírástól volt fátyolos, mikor megkérdezte:

— És még mindig szerelmes vagy abba az emberbe?

— Nem tudom. De soha többé az életben nem akarom látni. Olyan nagy izgalmon mentem keresztül azzal, amit tettem, hogy... hogy most már nem akarom látni.

— Igen, — bólintott az apa, — az ilyen nagy megrendülés ki tud gyógyítani. És most mi lesz veled? Hogyan gondolkozol a jövődről?

— Nem tudom. Még nagyon zavart vagyok és... és nem tudom. Most csak azt szeretném, ha megbocsátanátok nekem. Én nagyon szerencsétlen vagyok.

— Drága gyermekem, — mondta lassan az apa, — mit mondjak erre. Hogy bocsássunk meg neked. Istenem, én téged csak szeretni tudlak, azt jól tudod. De tudnod kell azt is, hogy eddig te okoztad nekem a legnagyobb örömet életemben. Mikor megszülettél. Ma pedig te okoztad nekem a legnagyobb fájdalmat életemben. Azzal, hogy itt tudtál volna hagyni minket.

Hubayné hangosan felzokogott az asztalnál.

— Ilyet tenni velem! Ilyet tenni egy anyával!

Az apa eleresztette a leánya kezét. Felállott.

— Hát most hagyjuk, elég volt az izgalomból. De valamit még meg kell beszélni. A külvilág számára. Meg kell állapodnunk abban, hogy baleset történt. A részleteket egyformán kell, hogy hazudjuk mindahárman. Bejöttél hozzám, a revolver ott volt az éjjeli szekrényen, a kezedbe vetted, én éppen rádszóltam, hogy tedd le, de a revolver éppen akkor elsült. Anyád a dörrenésre rohant be. Ezt ugyan senki sem fogja elhinni, de nekünk ki kell tartani mellette a dekorum kedvéért.

— Micsoda botrány, — zokogott az anya, — most mit csinálunk veled? Hogyan fogunk férjhezadni?

Magdolna nem felelt. Hosszabb szünet következett. Az apa le s fel járkált, az anya az asztalnál sirt. Aztán az apa megállott az ágy mellett.

— Közölni akarom veled, hogy Zoltánnak táviratoztunk.

— Mit? — kérdezte riadtan.

— Hogy baleset történt veled, jöjjön fel sürgősen, ha tud. Valószínű, hogy holnap már itt lesz. Mit akarsz neki mondani?

— Az igazat.

Erre viszont a szülők nem feleltek. Nemsokára bejött az ápolónő, megint lázat mért, lassacskán kezdte előkészíteni az éjszakai pihenést, holott még lámpagyújtásra sem került a sor. Többet aznap nem is beszéltek a dologról. Hubaynének a díványra ágyaztak. Az apa csókkal búcsúzott el a lányától, de csókjában több volt a fájdalmas szemrehányás, mint a melegség. Mikor elment a maga szobájába és Hubayné is hosszú forgolódás után horkolni kezdett, Magdolna átadta magát végre a magány gondolatainak. Elhatározta, hogy elbúcsúzik Ákostól. Maga elé idézte arcát, alakját, hangját, mosolyát. Ettől sírva fakadt. Aztán a csókolódzásokra gondolt vissza, de ettől egyszerre olyan émelygős harag fogta el, hogy gondolatait hevesen elfordította az Emléktől. Az ő és Ákos feje közé a Véghné, a Kollárné, a szobalány, az Ákosné feje tolakodott, valamennyien sóváran tartották szájokat Ákos felé, Ákos buja mosollyal hajlott valamennyi felé, ő pedig megrettenve, megalázva, útközbe hátrált. Az a gyerek is eszébe jutott, aki még nem volt a világon és aki az Ákos harmadik gyereke lesz. Most megint felbukkant benne a testi élet homályos titka, amelynek sejtelmeit most is heves szeméremmel elutasította magától. De ehhez az elutasításhoz most valami eddig nem ismert érzés is kapcsolódott: valami ködös és kínzó eszmélete annak, hogy Ákos ocsmány és tisztátalan dolgot követett el ő ellene.

Aztán más oldalról kezdte megközelíteni gondo-

lataival a megrendítő csalódást. Védelmet keresett az Ákos számára, érvelni kezdett volna mellette, hogy legalább jó emlékét őrizhesse. De csakhamar belátta, hogy erre képtelen, mert nem hisz többé Ákosban. Mély megalázottsággal pirult maga előtt: hosszú időn át tartó rajongó szerelmét nevetségesnek, bután hiszékenynek és esztelennek látta. Azt, hogy jövődő boldogságát elvesztette, még hajlandó lett volna Ákosnak megbocsátani most, búcsúzaskor, a szanatórium idegen ágyán, hangosan alvó anyja mellett, bal keble alatt és hóna aljában a feszes, kényelmetlen tapaszok kötésével. De hogy hallatlan és szent szerelme ilyen gyalázatosan nevetséges képzelgéssé lett, azt nem bocsáthatta meg soha. Új életére gondolt, amely most következik. Sajgó szívvel látta, hogy amit tett, az közte és szülei között soha be nem tölthető szakadékot támasztott. S ezért csak sajátmagát lehetett okolni. Búsan látta be, hogy lelkével, bizalmával, szeretetével most már nem fordulhat azokhoz, akiket ennyire megbántott. Ő a hiba, de a hiba megvan és helyrehozhatatlan. Soha most már a régi nyílt és teljes tekintettel nem nézhet szülei szemébe, mert lehetetlen azt az örökös és jogos vádat elviselni, amelyet azokban a szemekben mindig meg fog látni. S most egyszerre, életében először, végtelenül árvának, egyedülállónak, tehetetlennek érezte magát. Kellett volna valaki, kedves rokon, benső barátnő, bizalmas hozzátartozó és biztos egyeniség, akihez árvaságával fordulhatna. De nem volt senkije.

Másnap reggel esztergonyban megjött Zoltán. Éjszaka utazott, az aggodalomtól nem tudott aludni a hálókocsiban, sápadt volt és gyűrött. Óriási rózsabokrétát hozott magával.

— Hagyjatok egyedül bennünket, — mondta Magdolna a szülőknek.

Azok haboztak, de aztán kimentek.

— Zoltán, üljön ide az ágy mellé, húzza ide a széket. Maga mindig jó és kedves volt hozzám és

őszinteséget érdemel tőlem. A szüleim természetesen véletlen balesetről beszéltek magának...

— Bocsánat, engedje meg, hogy közbevágjak: én ebből egy szót sem hiszek. Ez öngyilkossági kísérlet volt.

— Igen, az volt.

— És pedig ama bizonyos valaki miatt, akiről Abbaziában beszéltem neked.

— Igen, amiatt.

— Még mindig szereti?

— Már nem. Olyan rettenetes csalódást okozott neked, hogy nem is szerelemből akartam meghalni, hanem a csalódás miatt. Nem tudom, ért-e engem. Szóval már nem szeretem, de mindig rágondolok.

— Szilágyi Akosra. Persze, hogy rágondol.

Magdolna megdöbbenésében majd hogy fel nem ült. De sebe fájdalmától felszisszent és visszahanyatlott.

— Honnan tudja ezt?

— Utána jártam. Megállapítottam, hogy a maga ismerősi körében csak egy olyan házasember van, akire gondolni lehet. Nem resteltem a fáradságot és minden apróságot megkérdeztem Fügeden. Találtam rá embert, nem fontos, kit. Mindegy. Mikor megtudtam, hogy egy bizonyos Szilágyi Akosról van szó, akkor ő utána kezdtem érdeklődni. S amit megállapítottam róla, abból nyugodtan levontam a következtetést, hogy maga előbb-utóbb ki fog ábrándulni belőle. Ez, úgy látom, már meg is történt. Kár, hogy ilyen megrázó körülmények között. De megtörtént, ez a fő. Most tovább megyek: megjósolom magának, hogy el is fogja felejteni. Kislányos ábránd volt ez, nem veendő komolyan. Maga az én feleségem lesz, ehhez a gondolathoz szokják hozzá.

— Nem, Zoltán, nem. Én nem tudok...

— Hagyja csak, ne tiltakozzék. Megjön ez magától. Most másról fogunk beszélni. És pedig sokat, mert soron kívül szabadságot szereztem magamnak.

Míg maga teljesen fel nem épül, Pesten maradok. Most meséljen valamit Velencéről.

Zoltán csakugyan Pesten maradt és az egész napot a szanatóriumban töltötte a Magdolna beteg-ágya mellett. A szülők sokat egyedül hagyták őket. Zoltán szerelemről nem beszélt semmit. Igyekezett szórakoztató lenni. Faluját mesélte, a románokkal folytatott politikai harcot, erdélyi ismerőseiről adott elő történeteket, élénk volt, fáradhatatlan és figyelmes. Minden nap új ajándékot eszelt ki. Annyi szívósság volt benne, annyi törhetetlen nyugalom, annyi erő, hogy Magdolna ennek a szívósságnak, nyugalomnak, erőnek sziklafalához szívesen támasztotta árva szívét. Gyógyulásának ötödik napján következett el tizennyolcadik születésnapja. Zoltán csak úgy roskadt az ajándékoktól, mikor megérkezett, már kora délelőtt. A szobát virággal árasztotta el. Könyveket hozott, drága csipkezebkendőt, illatszert, és végül Kuglertől olyan tortát, amelyet tizen-nyolc fehér gyertyácska körbezett. Ezt a vacsoránál meggyújtották és hogy kocintani lehessen, pezsgőt is hozattak. De szerelemről, vagy jövő tervekről egyetlen célzás sem esett. Zoltán ezt minden jel szerint megbeszélte a szülőkkel.

Ha Zoltán nem volt ott, az kínos feszültséget és idegességet jelentett. Hubayné folyton sírt. Már a harmadik napon kirukkolt vele: azért sírt, mert kétségbeesett leánya jövője felől. A balesetről szóló mesét senki sem hiszi, a botrány megvan. Fügedre rettenetes lesz visszamenni, a pletykák türhetlenné fogják tenni az életet. És mit lehet várni a báli idénytől? Mindenki össze fog sügni a Magdolna háta mögött: ez az a híres Hubay-lány, aki öngyilkos lett, biztosan valami férfi miatt.

— Itt nincs más megoldás. — mondta sírva, — mint azonnal férjhez menni. Én Zoltánhoz nem ragaszkodom, menj akárkihez, csak elfogadható legyen. Ha meggyógyulsz, társaságba fogunk járni, majd talán akad valaki. Imre, um Gottes Willen,

beszéljen maga is, mit hallgat itt, mint a csuka, beszéljen vele.

— Drága fiam, — szólt rögtön az apa, — anyádnak teljesen igaza van.

Azt a szót, hogy „mókus“, mostanában nem használta. Az érzelmi törés szülők és gyermek között most már titkolhatatlan volt. Magdolna sajnó szívvel szenvedte végig ezeket a jeleneteket. Behúnyta a szemét, összeszorította a fogát és várt, míg vége lesz. „Tönkretettem az életemet, — gondolta magában, — mennyire imádtam őket és ők is engem, most pedig tűrhetetlen ez az idegesség közöttünk. Rettenetes, amit tettem, elvadítottam a szívemtől a szüleimet. Bárcsak jönne már Zoltán, hogy ne beszélhetnének.“

És Zoltán jött. A szanatórium kertjében az őszi pompa pazar színei között édes szomorúsággal ragyogott a szeptemberivégi nap. Ők ültek egymás mellett és meghitten beszélgettek. Nem zavarta őket senki. Vendég egyáltalában csak kétszer jött, igaz, hogy annál mulatságosabb mindakettő. A hatodik napon minden bejelentés nélkül megérkezett Yolanda a mamájával. Az egész család fent volt Pesten, de csak ők ketten jöttek el. A két anya külön vonult, Yolanda ott maradt Zoltán és Magdolna mellett.

— Rém guszta ez a Pest, — mondta, — csak a férfiak olyan rém szemtelenek ne volnának. Annyira néznek, hogy az már hallatlan. Minden pillanatban el vagyok készülve, hogy megszólítanak.

Látszott rajta, hogy szeretett volna Magdolnával négy szemközt beszélni, a gyanús és homályos revolver-baleset részletei mód nélkül izgatták. De Zoltán nem tágított. Sőt, ahelyett, hogy a társaság kevesbedett volna, váratlanul még meg is szaporodott: nagy meglepetésre beállított Rozsály Feri beteget látogatni. Magdolna tüntető szeretettel fogadta.

— Mennyire megemberesedtél! Kész hadnagy lett belőled. Kezdek rád büszke lenni.

— Bizony múlik az idő, — felelt Feri férfiasan és megpödörte a bajszát. Ekkor látszott, hogy időközben csipetnyi bajusz nőtt az orra alatt, amelyet már meg is lehetett fogni. Yolanda nagy ámulattal és élénk érdeklődéssel szemlélte ezt a bajuszt. És lassanként úgy alakult a társalgás, hogy Zoltán halkan beszélt Magdolnával, Feri pedig halkan beszélt külön Yolandával, közben férfiasan pödörgetve a bajszát. S mikor a társaság oszlott, nem lehetett észre nem venni azt a mély pillantást, amellyel Yolanda a Feri délcegségének adózott.

A tizedik napon Magdolna teljesen meggyógyult. A professzor kijelentette, hogy elhagyhatja a szanatóriumot. A költözést másnapra tűzték. Este Zoltán még együtt üldögélt Magdolnával az elsőemeleti társalgóban.

— Most már lassanként és is megyek haza Erdélybe, — mondotta, — és tudnom kellene, hogyan megyek haza. Felteszem a kérdést egyenesen, Magdolna: mi lesz velünk? Ha várnom kell még, szívesen várok.

— Férjhez szeretnék menni, — felelt Magdolna egyszerűen és nyugodtan, — de nem vagyok magába szerelmes. Maga megérdemli tőlem, hogy őszinte legyek, tehát megmondom őszintén. És még hozzáteszem, hogy nem is... hogy egyhamar...

— Az nem tesz semmit, — vágott közbe Zoltán, — az majd megjön magától. Csak ez a baj? Más kifogása nincs ellenem?

— Más igazán nincs. Sőt nagyon meleg hálát és barátságot érzek maga iránt, hogy ezeken a nehéz napokon átsegített.

— Helyes. Akkor azt ajánlom, hogy most állapodjunk meg a házasságban. Ez csak engem kötelez, magát nem. Három hónap múlva feljövök. Ha nem lesz ellenére, megesküdhetünk. Helyes így?

Magdolna várt. Szüleire gondolt és fájt a szíve. Végtelen fáradtságot és árvaságot érzett.

- Nem bánom, ahogy akarja.
- Köszönöm. Mindjárt beszélek a szüleivel.
Ez volt eljegyzésök.

X.

Az esküvőt Fügeden tartották meg. Már eleve megállapodtak abban, hogy csendes esküvő lesz, utcai ruhában esküsznek, igen kevés vendéget hívnak és utána a fiatal pár azonnal Velencébe utazik. Magdolna eleinte szabódott Velence ellen. Velencét el akarta temetni szerencsétlen szerelme minden emlékével együtt. De Zoltán ragaszkodott hozzá. Ebben is, másban is már megmutatta, hogy döntő akaratú férj lesz belőle, derék és gyöngéd férj, de teljes és vak engedelmességet követelő. Magdolna belement ennek a jövőnek gondolatába. Még jól is esett neki, hogy nem kell gondolkoznia, nem kell határoznia, csak a szemét húnnya be és történjék minden úgy, ahogy történik.

Az esküvő napján az anya félrevonta a leányt, hogy négy szemközt beszéljen vele. Kínos zavar látszott minden mozdulatán neki is, leányának is. A varrósobában ültek le beszélgetni. Mikor beléptek, Magdolna egy pillanatra behúnnya a szemét. Ákos jutott eszébe. Aztán leültek és Hubayné megfogta leánya kezét.

— Drága gyerekem... most elérkeztél ahhoz a nagy naphoz, amely egy leánynak... tudniillik én téged úgy neveltelek... egyszóval vannak bizonyos dolgok...

Hebegett, piros volt, rettentő zavar kínozza. De ugyanolyan zavar kínozza Magdolnát is. Nem bírta. Elvonta kezét és felállott:

- Mama, ne fáradj. Én ezeket már mind tudom.
- Tudod? — szólt az anya meghökkenve, de megkönnyebbülten.
- Tudok mindent.

— Hát akkor Isten vezéreljen, édes gyermekem. Homlokon csókolta és ugyancsak igyekezett véget vetni a jelenetnek. Magdolna úgy érezte, hogy most már minden mindegy. Semmit a világon nem tudott abból, amit anyja most mondhatott volna neki. Még sejtései is gyerekesen homályosak voltak. De képtelen volt anyjával ilyesmiről beszélni. Apjától is félszegen, zavartan búcsúzott, nem néztek egymás szemébe, igyekeztek túlesni a búcsúzkodáson mindketten.

Mikor a vasúti fülkében ketten maradtak, báró Meszlényi Zoltán átkarolta a feleségét és szenvedélyesen szájon csókolta. Magdolna vakon, tehetetlenül, teljes önmegtágadással adta oda a száját. A férj vadul kezdte a csókot, de semmi viszonzást nem kapván, egyszerre abbahagyta. Megfogta a felesége két karját és úgy nézett a szemébe haragos, önző kutatással.

— Miért nem csókol vissza? Talán még mindig az a másik jár az eszében?

Magdolna szeme egyszerre tele lett könnyel.

— Ez így nem jó lesz, Zoltán, — mondta szelíden és szerényen, — ha maga azt hiszi, hogy még ő jár az eszemben, akkor legyen jó hozzám és segítsen elfelejteni.

A férfi nézte egy darabig. Orrlyukai tágra nyíltak.

— Hát majd elfelejti. Adja ide a száját.

Gorombán és hevesen csókolta tovább. Magdolna megadóan tűrte. Ellenállás nélkül hagyta volna magát megfojtani is. Ugy tűrte a dühös csókokat és a mohó kezek vágyakozó szorongatását, mint ahogy a józan ember türelmes megadással hallgatja a részeg ember értelmetlen hebegését.

Vége az első kötetnek.

HARSÁNYI ZSOLT
ÉLETRAJZI REGÉNYEI

ÉS MÉGIS MOZOG A FÖLD

Galilei életének regénye

MATHIAS REX

Hunyadi Mátyás életének regénye

MAGYAR RAPSZÓDIA

Liszt Ferenc életének regénye

ECCE HOMO

Munkácsy Mihály életének regénye

SZÓLALJ, SZÓLALJ, VIRRASZTÓ

Zrinyi, a költő életének regénye

AZ ÜSTÖKÖS

Petőfi életének regénye

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET
KIADÁSA